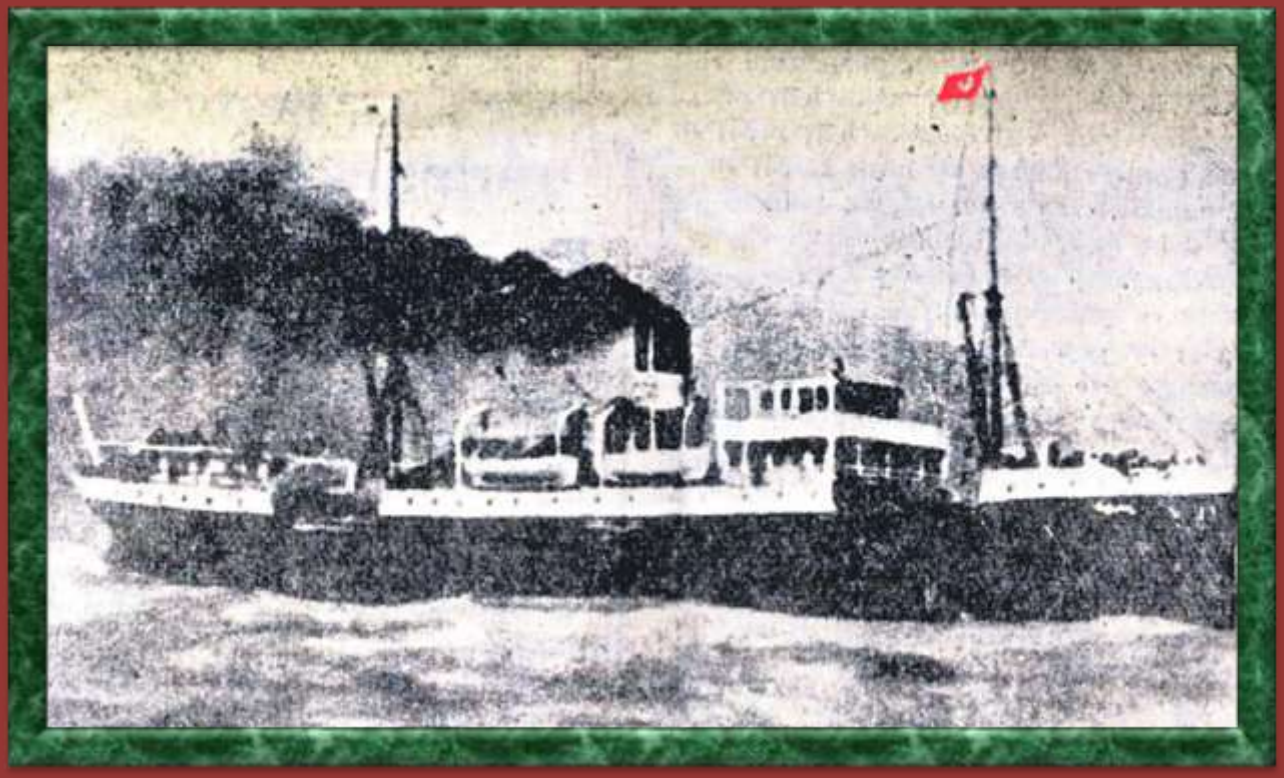
ÖZET KİTABI

ULUSLARARASI 19 MAYIS MULTİDİSİPLİNER ÇALIŞMALAR KONGRESİ

17-19 Mayıs 2019
Samsun, Türkiye

Editörler
Hanhasan oğlu Hasanağa RAMAZANLI
Samira KHADHRAOUI ONTUNÇ

ISBN – 978-605-7875-73-0

İKSAD YAYINEVİ

Institute Of Economic Development And Social Researches Publications®

(The Licence Number of Publicator: 2014/31220)
TURKEY
TR: +90 342 606 06 75
E posta: kongreiksad@gmail.com
www.iksad.org www.iksadkongre.org
Bu kitabın tüm hakları İKSAD'a aittir. İzinsiz kopyalanamaz ve çoğaltılamaz.
Kitapta bulunan eserlerin yasal ve etik sorumluluğu yazarlara aittir.
İksad Publications - 2019©
Yayın Tarihi: 23.05.2019
ISBN – 978-605-7875-73-0

ULUSLARARASI 19 MAYIS MULTİDİSİPLİNER ÇALIŞMALAR KONGRESİ

KONGRE KÜNYESİ

KONGRE ADI
ULUSLARARASI 19 MAYIS MULTİDİSİPLİNER ÇALIŞMALAR KONGRESİ

TARİHİ VE YERİ
17-19 Mayıs 2019 Samsun –Türkiye

DÜZENLEYEN KURUM
İKSAD- İktisadi Kalkınma ve Sosyal Araştırmalar Enstitüsü

KONGRE BAŞKANI
Prof. Dr. Necati DEMİR

GENEL KOORDİNATÖR
Samira KHDHRAOUI ONTUNÇ

YABANCI KONUŞMACILAR / KATILIMCILAR
Aziza SYZDYKOVA (KAZAKİSTAN)
Öğr. Gör. Elvan CAFAROV (AZERBAYCAN)
Mustafa AYDOGAN (AMERİKA B.D)
Mohamed MOHAMEDELHASSAN (SUDAN)
Hamed KAGHAZCHİ (İRAN)

KONGRE DİLLERİ
Türkçe, İngilizce

SUNUM ŞEKLİ
Sözlü Sunum, Poster Sunum

BİLİM VE DANIŞMA KURULU

Dr. Amanbay MOLDIBAEV
Taraz State Pedagogy University

Dr. Dilorom SALAHİY
Semerkant State University

Dr. Akmaral SARGIKBAEVA
Al Farabi Kazakh National University

Dr. Cholpon TOKTUSUNOVA
Kyrgiz National State University

Dr. İbrahim HAQQULOV
Uzbekistan Science Academy

Dr. İbrahim AL
Karadeniz Teknik Üniversitesi

Dr. Elvan YALCINKAYA
Omer Halisdemir University

Dr. Zharkyn SULEIMANOVA
Kazakh State Women's Pedagogy University

Dr. Sirojiddinov SHUHRAT
Uzbekistan University of Language and Literature

Dr. Machabbat OSPANBAEVA
Taraz State Pedagogy University

Dr. Liliya BUSKUNBAEVA
Ufa Science Academy

Dr. Aftondil ERKİNOV
Uzbekistan Ali Shir Nawai University of Language and Literature

Dr. Botagul TURGUNBAEVA
Russia Natural Sciences Academy

Dr. Gulnaz KARİMOVA
Ufa Science Academy

Dr. N.N. KEMANOVA
Kazakh State Teacher Training University

Dr. Necati DEMİR
Gazi University

Dr. Metin KOPAR
Adıyaman University

Dr. Misliviy VLADEMIR
Ukraine Technic University

Dr. Rimma MURATOVA
Ufa Science Academy

Dr. Sarash KONYRBAEVA
Kazakh State Women's Pedagogy University

Dr. Sarsakenova A. BAGITOVNA
Orleo National Development Institute

Dr. Ekbar VALADBIGI
Urumia University

Dr. Shara MAZHITAEVA
Karaganda State University

Dr. Rezida SULEIMANOVA
Ufa Science Academy

Dr. Ulbosun KIYAKBAEVA
Abai Kazakh Pedagogy University

Dr. Zinnur SİRAZİTDİNOV
Ufa Science Academy

Dr. Zhaparkwlova N. IKSANOVA
Al Farabi State National University

KONGRE FOTOĞRAF GALERİSİ

17 05 2019 08:56

Uluslararası
19 Mayıs Kongresi
17-19 Mayıs 2019
Samsun
İKSAD
17.05.2019 10:11

17.05.2019 08:55

Milli Mücadele'nin 100.yıl anısına...
İKSAD
www.iksad.org.tr
Uluslararası
19 Mayıs Kongresi
17-19 Mayıs 2019
Samsun
17.05.2019 10:04

Milli Mücadele'nin 100.yılı anısına...
İKSAD
www.iksad.org.tr
Uluslararası
19 Mayıs Kongresi
17-19 Mayıs 2019
Samsun
ATLAS
17.05.2019 10:03

Kongre esnasında çekilen tüm fotoğraflara İKSAD KONGRE TOPLULUĞU Facebook Grubuna üye olarak erişebilirsiniz.

https://www.facebook.com/groups/5181073185341 59/

17.05.2019	
Salon-1, OTURUM-1 Saat: 09:00 – 11:00	**OTURUM BAŞKANI: Prof. Dr. Ayşe Aslıhan ÇELENK**
Öğr. Gör. Bora ALKAN Dr. Öğr. Üyesi H. Işıl ALKAN	**KAPİTALİST BİR GELİŞME MODELİ OLARAK UYGULANAN DEVLETÇİLİK İLKESİ VE MİLLİ BURJUVAZİ ÜZERİNE ETKİLERİ: 1930-1939 YILLARI ARASI BİR İRDELEME**
Öğr. Gör. Bora ALKAN	MİLLİ KORUNMA KANUNUNUN UYGULANIŞI VE SONUÇLARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME
Aziza SYZDYKOVA	**KAZAKİSTAN'DA EKONOMİK BÜYÜME VE YOKSULLUĞUN AZALTILMASI**
Doç. Dr. Hayriye ŞENGÜN Öğr. Gör. Ahmet KÜÇÜK	YURTDIŞINDAN ÇALIŞIP ÜLKESİNE DÖNEN İŞGÜCÜNÜN KENDİ KENTLERİNE EKONOMİK VE SOSYAL KATKILARI: BAYBURT ÖRNEĞİ
Prof. Dr. Ayşe Aslıhan ÇELENK	**CITIZENSHIP AND REDEFINITION OF POLITICAL RIGHTS: TOWARDS A GLOBAL REVERSE-DEMOCRATIZATION?**
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ÖZYEŞİL	İLK HALKA ARZ YAPAN FİRMALARIN UZUN DÖNEM HİSSE SENEDİ FİYAT PERFORMANSI – BORSA ISTANBUL ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA
Samet KURT Doç. Dr. Filiz KARDİYEN	**YAPISAL EŞİTLİK MODELİ VE DÜRTÜSEL SATIN ALMA DAVRANIŞI ÜZERİNE BİR UYGULAMA**
Dr. Öğr. Üyesi İsmail GÜNEŞ	MALİ TABLOLAR ANALİZİ : ADANA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ÖRNEĞİ
Dr. Öğr. Üyesi İsmail GÜNEŞ Doç. Dr. Melek AKDOĞAN GEDİK	**OSMANLIDAN GÜNÜMÜZE TÜRKİYEDE BÜTÇE HAKKI**

17.05.2019	
Salon-2, OTURUM-1 Saat: 09:00 – 11:00	**OTURUM BAŞKANI: Dr. Öğr. Üyesi Levent SEMİZ**
Dr. Öğr. Üyesi Levent SEMİZ	**PRODUCTION OF HYDROGEN GENERATION CATALYSTS**
Tural MEHMETOGLU Assist. Prof. Dr. Mehriban EMEK	ACCURATE EVALUATION OF SPECIFIC HEAT CAPACITY OF THE URANIUM DIOXIDE-BERYLLIUM OXIDE (UO2- BeO)
Tural MEHMETOGLU	**CALCULATION OF QUANTUM CAPACITANCE OF MONOLAYER GRAPHENE USING BINOMIAL EXPANSION THEOREM**
Suna BALCI	ASIT AKTİVE EDİLMİŞ BENTONİT KULLANIMI İLE FENOLÜN KATALİTİK ISLAK PEROKSİT OKSİDASYONU İLE UZAKLAŞTIRILMASI
Suna BALCI Aylin TECİMER	**VANADYUM YÜKLENMİŞ Al-SK YAPILARIN YÜZEY ÖZELLİKLERİ**
Suna BALCI	ENDÜSTRİ 4.0 VE AKILLI FABRİKALARIN PROSES GÜVENLİĞİNDE İNOVASYON

17.05.2019	
Salon-3, OTURUM-1 Saat: 09:00 -11:00	**OTURUM BAŞKANI: Prof. Dr. Ali TOMAK**
Öğr. Gör. Figen MEŞELİ M. Bora MEŞELİ	**ORGANİK TARIM ÜRÜNLERİNİN PAZARLANMASINDA AMBALAJ TASARIMININ ÖNEMİ**
Öğr. Gör. Figen MEŞELİ Prof. Dr. Ali TOMAK	SANAL ORTAMLARDAKİ REKLAM UYGULAMALARININ TÜKETİCİ SATIN ALMA DAVRANIŞLARI ÜZERİNE ETKİSİ: SAMSUN İLİ ÖRNEĞİ
Öğr. Gör. Erkan DENK Dr. Öğr. Üyesi Nilgün BİLİCİ	**BİR KONAKLAMA İŞLETMESİNDE BASİT MALİYET KONTROL SİSTEMİNİN YİYECEK İÇECEK MALİYET KONTROLÜNDE KULLANIMI**
Dr. Öğr. Üyesi Hatice KARACAN ÇETİN	ÖZEL İSTİHDAM BÜROLARI ARACILIĞIYLA KURULAN GEÇİCİ İŞ İLİŞKİSİNDE FAZLA ÇALIŞMA VE FAZLA SÜRELERLE ÇALIŞMA
Doç. Dr. Sehrana KASIMI	**CULTURAL TIES OF AZERBAIJAN**
Prof. Dr. Bekir PARLAK Doç. Dr. Kadir Caner DOĞAN	**OMBUDSMAN KRİTERLERİ: KARŞILAŞTIRMALI ÜLKE ANALİZİ İÇİN BİR PERSPEKTİF**
Serkan GÜN Dr. Cafer Şafak EYEL Dr. Alper TUTCU Dr. İsmet Burçak VATANSEVER DURMAZ	DESTİNASYON KİŞİLİĞİNİN ZİYARETÇİ MEMNUNİYETİNE ETKİSİ: MARDİN'İ ZİYARET EDEN TURİSTLER ÜZERİNDE BİR UYGULAMA

17.05.2019	
Salon-4, OTURUM-1 Saat: 09:00-11:00	**OTURUM BAŞKANI: Doç. Dr. Ömer SÖZEN**
Doç. Dr. Ömer SÖZEN Prof. Dr. Ufuk KARADAVUT	**NOHUT (Cicer arietinum L.) GENOTİPLERİNDE BAZI KALİTE ÖZELLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN KORELASYON VE PATH ANALİZİ İLE BELİRLENMESİ**
Doç. Dr. Ömer SÖZEN Prof. Dr. Ufuk KARADAVUT	ORTA KIZILIRMAK BÖLGESİ'NDEN TOPLANAN BEYAZ TANELİ YEREL KURU FASULYE GENOTİPLERİNDE AYKIRI DEĞERLERİN ROSNER TESTİ İLE BELİRLENMESİ
Prof. Dr. Ufuk KARADAVUT Doç. Dr. Ömer SÖZEN	**MERCİMEK (Lens culinaris Medik. L.) GENOTİPLERİNDE BAZI KALİTE ÖZELLİKLERİ ARASINDAKİ DOĞRUDAN VE DOLAYLI İLİŞKİLERİN BELİRLENMESİ**
Prof. Dr. Ufuk KARADAVUT Doç. Dr. Ömer SÖZEN	NOHUT BİTKİSİNDE VERİME ETKİ EDEN KARAKTERLER ARASI ÇOKLU BAĞLANTILI PROBLEMİN ARAŞTIRILMASI
Burak TÜRKMEN Oğuzhan SARIKAYA	**İLERİ DÜZEY KURU FASULYE GENOTİPLERİNİN AGRO-MORFOLOJİK ve KALİTE ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİ**
Oğuzhan SARIKAYA Burak TÜRKMEN	ORTA KIZILIRMAK VADİSİ'NDEN TOPLANAN YEREL KURU FASULYE POPÜLASYONLARI İÇİNDEN TEKSEL SELEKSİYON METODU İLE HAT/ÇEŞİT GELİŞTİRİLMESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

17.05.2019	
Salon-5, OTURUM-1 Saat: 09:00-11:00	**OTURUM BAŞKANI: Doç. Dr. Emine DIRAMAN**
Selin Elif GÜR Prof. Dr. Zafer EREN	**MYCOBACTERIUM TUBERCULOSIS; YAPISAL, BİYOKİMYASAL ÖZELLİKLERİ VE DİRENÇ MEKANİZMALARI**
Burcu BOZ Doç. Dr. Emine DIRAMAN Dr. Fatma Gönül SOLMAZ Shadi SADIGH	ASİTRETİN VE METOTREKSAT UYGULANMIŞ RATLARDA BÖBREK HÜCRE HASARI ÜZERİNE ALFA LİPOİK ASİTİN ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI
Dr. Öğr. Üyesi Saliha EKŞI Ulkü Zeynep Ureyen ESERTAŞ Nebahat EJDER Prof. Dr. ALI Osman KILIÇ Dr. Öğr. Üyesi Barış UZUNOK	**DETERMINATION OF ANTIMICROBIAL ACTIVITY AND QUORUM SENSING SUPPRESSION POTENTIALS OF CASTANEA SATIVA MILL. EXTRACTS**
Dr. Öğr. Üyesi Saliha EKŞİ Öğr. Gör. Nebahat EJDER Doç. Dr. Öğr. Üyesi Fatih Şaban BERİŞ Doç. Dr. Öğr. Üyesi Serdar MAKBUL	ORNİTHOGALUM BALANSAE ÖZÜTLERİNİN İNSAN HÜCRE HATLARINDAKİ ANTİ-PROLİFERASYON AKTİVİTESİ
Aysel KEKİLLİOĞLU Ülkü Nur NAZLIER	**COLEOPTERA (ARTHROPODA:INSECTA) TÜRLERİNİN ADLİ ENTOMOLOJİ BAKIMINDAN ÖNEMLİ DAVRANIŞ ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ**
Aysel KEKİLLİOĞLU Fatma SOYSALDI	GENETİK YAPISI DEĞİŞTİRİLMİŞ ORGANİZMALAR (GDO) VE BİYOGÜVENLİK ALGISI ÜZERİNE ÖN ÇALIŞMA I
Ayşe TAŞKIN Dr. Öğr. Üyesi Banu EREN	**AĞIR METALLER ve DOKULAR ÜZERİNE HİSTOLOJİK ETKİLERİ**
Araş. Gör. Dr. Menekşe ÜLGER Öğr. Gör. Esra BALCIOĞLU Pınar BİLGİCİ Doç. Dr. Arzu YAY Araş. Gör. Dr. Gözde ÖNDER Doç. Dr. Mehtap NİSARİ	DENEY HAYVANLARINDA PRENATAL VE POSTNATAL DÖNEMDE KORTİ ORGANININ GELİŞİMİ

17.05.2019	
Salon-1, OTURUM-2 Saat: 11:00-13:00	**OTURUM BAŞKANI: Prof. Dr. Rıfat GÜNDAY**
Dr. Öğr. Üyesi Lokman TAŞKESENLİOĞLU	MEVLİTLERİN ANONİM BÖLÜMLERİNDEN OLAN HATUN DESTANI VE YENİ TESPİT EDİLEN BİR NÜSHA ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELER
Dr. Öğr. Üyesi Lokman TAŞKESENLİOĞLU	**KLASİK ŞİİRİN RESİM SANATINA YANSIMALARI: MÜNİF FEHİM VE DİVAN ŞİİRİ TABLOLARI**
Dr. Reyhan DADAŞ	AZERBAYCAN MUHACİRET EDEBİYATINDA ULUSAL KURTULUŞ VE BİRLİK MOTİFLERİ THE NATIONAL LIBERATION AND UNITY MOTIFS IN

	AZERBAIJAN IMMIGRATION LITERATURE
Öğr. Gör. Dr. Coşkun DOĞAN	**ÖZEL BİR İLETİŞİM BİR UZMANI OLARAK ÇEVİRMEN**
Öğr. Gör. Dr. Coşkun DOĞAN	ÇOKKÜLTÜRLÜLÜK VE FARKLILIKLARIN KORUNMASINDA ÇEVİRİNİN ROLÜ
Prof. Dr. Rıfat GÜNDAY	**ALAIN ROBBE-GRILLET'NİN LABİRENTTE ADLI ROMANINDA NESNE VE KİŞİ BETİMLEMELERİNDE İŞLEVSİZLİK**
Prof. Dr. Rıfat GÜNDAY	ROMANLARINDA MARCEL PROUST'UN ZAMANLA OYUNU
Dr. Abdulhamit TOPRAK	**EMİNE IŞINSU'NUN ROMANLARINDA DİL VE HALK KÜLTÜRÜ**
Dr. Abdulhamit TOPRAK	TÜRK KÜLTÜRÜNDE DÜĞÜN
Iasha BEKADZE **Ömer Faruk AK**	**XV-XVII. YÜZYILLARDA ORDU İLİ KÖYLERİNİN SOSYAL-EKONOMİK YAPISI: ÇINAR MAHALLESİ ÖRNEĞİ**

17.05.2019	
Salon-2, OTURUM-2 **Saat: 11:00-13:00**	**OTURUM BAŞKANI: Doç. Dr. Mustafa KAYHAN**
Dr. Öğr. Üyesi. Sıddık BAYSAL	**TEFSİR-TE'VİL/NASS-YORUM İLİŞKİSİ: KEŞŞAF ve MEDÂRİK ÖRNEKLERİ**
Dr. Öğr. Üyesi. Sıddık BAYSAL	MÜKERRER TEFSİRLER VE YORUMUN ORİJİNALLİĞİ MESELESİ
Dr. Öğr. Üyesi. Sıddık BAYSAL	**ANTROPOLOJİK TEFSİR**
Dr. Öğr. Üyesi. Sıddık BAYSAL	MAHİYETİ, İMKÂN ve SINIRLILIKLARI AÇISINDAN BİLİMSEL TEFSİR
Doç. Dr. Mustafa KAYHAN	**ÖRNEK İNSAN YETİŞTİRMENİN KURÂN'DAN İKİ TEMELİ ALLAH'A İBADET ETME EMRİ VE ŞİRK KOŞMA YASAĞI**
Doç. Dr. Mustafa KAYHAN	MELEKLERİN ALLAH İLE İLİŞKİLERİNDEKİ VURGULARIN KURÂN MESAJI VE KURÂN YOLU'DAKİ YORUMLARININ MUKAYESESİ
Öğr. Gör. Savaş KESKİN **Doç. Dr. Göksel GÖKER**	**DİNİ ÖTEKİLİĞE KARŞI DİRENME TAKTİKLERİ: DİN DEĞİŞTİRENLERİN İLETİŞİME DAYALI MÜCADELE SETLERİ**

17.05.2019	
Salon-3, OTURUM-2 **Saat: 11:00-13:00**	**OTURUM BAŞKANI: Prof. Dr. Ayşe OTTEKİN**
Özge YÜKSEL **Dr. Öğr. Üyesi Erdem KAYA**	TÜRKİYE'DE EĞİTİM ALANINDA ARTIRILMIŞ GERÇEKLİKLE İLGİLİ YAPILAN TEZLERİN İNCELENMESİ
Asst. Prof. Dr. Mihriban HACISALİHOĞLU KARADENİZ **Mücahit KIDIL** **Birkan EROL**	**SEKİZİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN EBOB-EKOK KONUSUNU ALGILAYIŞLARI**
Asst. Prof. Dr. Mihriban HACISALİHOĞLU KARADENİZ **Büşra KAŞLIKÖSE**	SEKİZİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ORAN ORANTI KONUSUNU ANLAMA DURUMLARININ İNCELENMESİ
Gamze KOCA **Elif Omca ÇOBANOĞLU**	**ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN TENEFFÜS KAVRAMINA İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI**
Gamze KOCA **Elif Omca ÇOBANOĞLU**	ORTAOKUL FEN BİLİMLERİ KİTAPLARINDA YER ALAN ETKİNLİKLERİN SINIF DIŞI EĞİTİME UYGUNLUĞUNUN BELİRLENMESİ
Elif YAVUZ ÖZBAŞ **Prof. Dr. Ayşe OTTEKİN DEMİRBOLAT**	**ORTAOKULLARDA GÖREVLİ ÖĞRETMEN ALGILARINA GÖRE ÖRGÜTSEL ETKİLİLİK İLE ÖRGÜTSEL ÖZDEŞLEŞME ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**
Suphi Önder BÜTÜNER	ORTAOKUL MATEMATİK ÖĞRETMENLERİNİN MATEMATİK TARİHİ BİLGİ DÜZEYLERİNİN VE MATEMATİK TARİHİNİ KULLANMA DURUMLARININ TESPİTİ
Arş. Gör. Gülşen MEHTIZADE	**EĞİTİM ZAMANI İNTERAKTİF METODUN UYGULAMA İMKÂNLARI**

17.05.2019	
Salon-4, OTURUM-2 **Saat: 11:00-13:00**	**OTURUM BAŞKANI: Doç. Dr. Erol TAŞ**
Selvihan SARI **Doç. Dr. Erol TAŞ**	TÜRKİYE'DE 2013-2018 YILLARI ARASINDA GRAFİKSEL MATERYALLERİN KULLANIMINA İLİŞKİN FEN EĞİTİMİNDE YAPILAN BİLİMSEL ÇALIŞMALARIN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Yücel Atila ŞEHİRLİ	**19 MAYIS ATATÜRK'Ü ANMA GENÇLİK VE SPOR BAYRAMI'NA İLİŞKİN SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ METAFORİK**

	ALGILARI
Dr. Öğr. Üyesi Yücel Atila ŞEHİRLİ	19 MAYIS ATATÜRK'Ü ANMA GENÇLİK VE SPOR BAYRAMI'NA İLİŞKİN SINIF EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ METAFORİK ALGILARI
Dr. Öğr. Üyesi DİLEK BÜYÜKAHISKA	**ALTERNATIVE ASSESSMENT TECHNIQUES IN ELT**
Dr. Öğr. Üyesi DİLEK BÜYÜKAHISKA	LEARNER IDENTITY IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING
Neslihan SATAN **Dr. Öğr. Üyesi Müge SEVAL**	**İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNDE SAĞLIK TUTUM DAVRANIŞLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ: ZONGULDAK İLİ ÖRNEĞİ**
Öğr. Gör. Gülhan GÖK **Öğr. Gör. Mustafa GÜL**	YARDIMCI SAĞLIK PERSONELİNİN SAĞLIK OKURYAZARLIĞI DÜZEYİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR EĞİTİM ARAŞTIRMA HASTANESİ ÖRNEĞİ
Mustafa AYDOGAN	**MULTICULTURAL COMPETENCIES FOR SCHOOL COUNSELORS WORKING WITH ADOLESCENTS: CREATING ALL-INCLUSIVE EDUCATION**
Gülperi MEZKİT SABAN	23 NİSAN ULUSAL EGEMENLİK VE ÇOCUK BAYRAMI MÜSABAKALARINDAN "GÜRBÜZ ÇOCUK MÜSABAKASI"

17.05.2019	
Salon-5, OTURUM-2 **Saat: 11:00- 13:00**	**OTURUM BAŞKANI: Doç. Dr. Şengül YALÇINKAYA**
Arş. Gör. Zümrüt ŞEN **Doç. Dr. Raif KALYONCU**	**BİR ÖLÇEK GELİŞTİRME ÇALIŞMASI; SANATÇI VE ÖĞRETMEN KAVRAMLARINA YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ**
Doç. Dr. Meltem DEMİRCİ KATIRANCI **Arş. Gör. Zümrüt ŞEN**	SANAT ELEŞTİRİSİ ÖĞRETİMİNDE GÖZLEM SONUÇLARI VE ÖĞRENCİ MERKEZLİ YAKLAŞIM ÖRNEĞİ
Dr. Öğr. Üyesi Seda LİMAN TURAN	**AFİŞ TASARIMINDAKİ GÖRSEL RETORİK İMGELER**
Öğr. Gör. İmran UZUN **Doç. Dr. Muhammet TATAR**	FOTOĞRAF SANATINDA SOYUTUN İNŞASI: GÖSTERGEBİLİMSEL BİR KEŞİF
Dr. Öğr. Üyesi Serap FAİZ BÜYÜKÇAM **Doç. Dr. Şengül YALÇINKAYA**	**BİR YENİDEN KULLANIM UYGULASINDA DÖNÜŞÜMÜN İZLERİ: SAMSUN CERRAHİ ALETLER MÜZESİ**
Doç. Dr. Şengül YALÇINKAYA **Dr. Öğr. Üyesi Serap FAİZ BÜYÜKÇAM**	KENTSEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİKTE YENİDEN KULLANIM YAKLAŞIMI: SPOR YAPISINDAN MÜZEYE DÖNÜŞÜM
Öğr. Gör. Elvan CAFAROV	**BAZI FONETİK ÖZELLİKLERİN DOĞU ANADOLU AĞIZLARINDA KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**
Öğr. Gör. İsmail BİRLİK	BİR PLASTİK DEĞER OLARAK 'RADYO' ve 'SONO' GRAMLAR

17.05.2019	
Salon-1, OTURUM-3 **Saat: 13:00-15:00**	**OTURUM BAŞKANI: Doç. Dr. Tülay KUZLU AYYILDIZ**
Alina AMANZHOLOVA **Doç. Dr. Aysun COŞKUN**	DERİN ÖĞRENME YÖNTEMLERİ İLE MEME KANSERİNİN TESPİTİ VE SINIFLANDIRILMASI
Selahattin ŞANAL **Doç. Dr. Tülay KUZLU AYYILDIZ** **Neslihan SATAN**	**PEDİATRİ HEMŞİRELERİNİN PROFESYONEL DEĞERLERİNİN BAKIM DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ**
Onur YONTAR **Rasul DADAEV** **Doç. Dr. Mevlüt GÜRBÜZ**	KORTİKAL VE TRABEKÜLER YAPILI HİDROKSİAPATİT ESASLI FONKSİYONEL KEMİK ÜRETİMİ VE KARAKTERİZASYONU
Hafis ŞOLDUBANOV	**SPORCULARIN ANTREMAN ZAMANINDA ORGANİZMALARINDA BAŞ VEREN FONKSİYONAL GÖSTERİCİLERİN OĞRENİLMESİ**
Hafis ŞOLDUBANOV	GÜREŞÇİLERİN ANTRENMANLARINDA MAKSİMUM VE SUBMAKSİMAL AĞIR FİZİKSEL YÜKLERİN
Eda ÇİFTÇİ **Dr. Öğr. Üyesi Müge SEVAL**	**BİR MİZAH GİRİŞİMİNİN ÇOCUK VE EBEVEYNİNİN AMELİYAT ÖNCESİ VE SONRASI ANKSİYETESİNİ AZALTMAYA ETKİSİ: HASTANE PALYAÇOLUĞU**
Eda ÇİFTÇİ **Dr. Öğr. Üyesi Müge SEVAL**	YALE MODİFİYE PREOPERATİF ANKSİYETE ÖLÇEĞİ (KISALTILMIŞ VERSİYONU) ÇOCUK FORMU'NUN TÜRKÇE GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Dr. Öğr. Gör. Düriye ÖZTÜRK	**BÖBREK TÜMÖRLÜ TEMPORAL KEMİK METASTAZLI İKİ OLGU SUNUMU**
Arş. Gör. Dr. Şerife Gökçe ÇALIŞKAN **Prof. Dr. Mehmet Dinçer BİLGİN**	ENERJİ İÇECEĞİNİN KALP HIZI DEĞİŞKENLİĞİ ÜZERİNE ETKİLERİNİN LİNEER VE NONLİNEER ANALİZİ

17.05.2019	
Salon-2, OTURUM-3 **Saat: 13:00-15:00**	**OTURUM BAŞKANI: Prof. Dr. Bahtiyar A. MAMEDOV**
Ebru ÇOPUROĞLU **Bahtiyar A. MAMEDOV**	**KİMYASAL POTANSİYELİN POZİTİF DEĞERLERİ İÇİN GENELLEŞTİRİLMİŞ FERMİ-DİRAC İNTEGRALİNİN ANALİTİK OLARAK HESAPLANMASI**
Bahtiyar A. MAMEDOV **Ebru ÇOPUROĞLU**	GENELLEŞTİRİLMİŞ FERMİ-DİRAC İNTEGRALİNİN μ KİMYASAL POTANSİYELİN NEGATİF DEĞERLERİ İÇİN ANALİTİK OLARAK HESAPLANMASI
Dr. Elif SOMUNCU **Prof. Dr. Iskender M. ASKEROV** **Assist. Prof. Dr. Mehriban EMEK**	**PERFORMANCE ANALYSIS OF SECOND VIRIAL COEFFICIENT WITH SUTHERLAND POTENTIAL: VII. AN ANALYTICAL EVALUATION OF COMPRESSIBILITY COEFFICIENT OF GASES**
Prof. Dr. Bahtiyar A. MAMEDOV **Dr. Elif SOMUNCU** **Prof. Dr. Iskender M. ASKEROV**	PERFORMANCE ANALYSIS OF SECOND VIRIAL COEFFICIENT WITH SUTHERLAND POTENTIAL: IX. AN ANALYTICAL EVALUATION OF JOULE THOMSON COEFFICIENT OF GASES
Arş. Gör. Dr. Onur GENÇ	**KÜRESEL SİMETRİK STATİK KURT DELİĞİNİN OLUŞUM ÖZELLİKLERİNİN SKALER TENSÖR TEORİSİNDE İNCELENMESİ**
Eda KARAOĞLU **Yüksel ÖNER**	REGRESYON ANALİZİNDE ÇOKLU DOĞRUSAL BAĞLANTI PROBLEMİ: TEMEL BİLEŞENLER YÖNTEMİ
Mert BARIŞ **Yüksel TERZİ**	**SİGARA TÜKETİM ALIŞKANLIKLARININ KONFİGÜRAL FREKANS ANALİZİ YÖNTEMİ İLE ANALİZİ**
Hanhasan oğlu Hasanağa RAMAZANLI	TARİHDE BİLİMLERİN KARŞILIKLI YAKLAŞMA SORUNLARI
Doç. Dr. Bülent Nafi ÖRNEK **Batuhan ÇATAL**	**SINIRDA ANALİTİK FONKSİYONLAR İÇİN BELİRLİ EŞİTSİZLİKLER ÜZERİNE NOT**

17.05.2019	
Salon-3, OTURUM-3 **Saat: 13:00-15:00**	**OTURUM BAŞKANI: Doç. Dr. Mevlüt GÜRBÜZ**
Minel Zeynep ŞARDAN **Sefa Enes KILIÇ** **Murathan KALENDER** **Yalçın BOZTOPRAK**	ELYAF TAKVİYELİ POLİMER MATRİSLİ KOMPOZİT MALZEMELERDE MATRİS MALZEMESİNE NANO PARTİKÜL EKLENMESİNİN YAPININ MEKANİK ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ
N.TÜRKAY **M.KALENDER** **Sefa Enes KILIÇ** **M.Z.ŞARDAN** **Y.BOZKURT**	**ANA METAL SANAYİSİNDE YAŞANAN İŞ KAZALARI, MESLEK HASTALIKLARI VE RİSK FAKTÖRLERİ**
Hamed KAGHAZCHI **Assoc. Prof. Dr. Mustafa Kerem ÜN**	FINITE ELEMENT INVESTIGATION OF THE EFFECT OF CONDUCTIVITY CHANGES IN ISCHEMIC HEART TISSUE ON ELECTROCARDIOGRAPHY READING
Ahmet Cem ÖZCAN **Doç. Dr. Oğuz TURGUT** **Prof. Dr. Nevzat ONUR**	**KARE KESİTLİ GÜNEŞ KOLEKTÖRÜNÜN ÜST YÜZEYİNDEN RÜZGÂRLA OLAN ISI KAYBININ İNCELENMESİ**
Dr. Öğr. Üyesi Zeynep AKAR **Erza ORHAN** **Seçil DURMUŞ**	FARKLI SICAKLIKLARDA DEMLENEN KUŞBURNU POŞET ÇAYININ ANTİOKSİDAN AKTİVİTELERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI
İbrahim Cem KELEŞ **Doç. Dr. Mevlüt GÜRBÜZ** **Dr. Öğr. Üyesi Sinem ÇEVİK**	**INCONEL 718 ALTLIKLARIN ELEKTROSPREY KAPLAMA YÖNTEMİ KULLANILARAK NANO BOYUTLU YSZ İLE KAPLANMASI ve KARAKTERİZASYONU**
Murat ÖZLEK **Doç. Dr. Engin BURGAZ** **Dr. İbrahim İNANÇ**	ATOMİK SEVİYEDEKİ SİMULASYONLAR KULLANILARAK MOF-5 KATKILI POLİ (ETİLEN OKSİT) NANOKOMPOZİT ELEKTROLİTİN İYONİK İLETKENLİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ
Erdem SAYIN **Ahmet Mesut KÜÇÜK** **Dr. Arş. Gör. Tuğba MUTUK**	**SİNTERLEME SÜRESİ VE SICAKLIĞININ Ti6Al4V ALAŞIMININ MEKANİK ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ**

MİLLİ MÜCADELE'NİN YÜZÜNCÜ YILI

Doç. Dr. Mevlüt GÜRBÜZ	
Taha Yasin KARABULUT **Sinem ÇEVİK** **İbrahim Cem KELEŞ**	**DAĞLAMA SÜRELERİNİN KAYNAKLI AA 5005 ALAŞIMININ MİKROYAPI GÖRÜNTÜSÜNE ETKİSİ**

MULTİDİSİPLİNER OTURUM	
17.05.2019	
Salon-4, OTURUM-3 **Saat: 13:00-15:00**	**OTURUM BAŞKANI: Prof. Dr. Güleray AĞAR**
Ahmet Mesut KÜÇÜK **Erdem SAYIN** **Doç. Dr. Mevlüt GÜRBÜZ**	**TİTANYUM KÖPÜKLERİN MEKANİK ÖZELLİKLERİNE SİNTERLEME DEĞİŞKENLERİNİN ETKİSİ**
Öğr. Gör. Emine TUNÇEL **Dr. Öğr. Üyesi Sait Can YÜCEBAŞ**	AKILLI KİŞİSEL ÖNERİ SİSTEMLERİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA
Arş. Gör. Dr. Bengünur ÇORAPCI	**BALIK ÇORBALARININ SU ÜRÜNLERİ İŞLEME TEKNOLOJİLERİNDEKİ YERİ**
Assist. Prof. Dr. Tunçer MUTLU	RECOVERY OF MANGANESE OXIDES FROM WASTE D-SIZE ZINC-C CHEMICAL BATTERIES
Assist. Prof. Dr. Tunçer MUTLU	**DESIGNING OF NEW PROFILE AND NaCl AQUA SOLUTION DRIVED PROTOTYPE MHD GENERATOR**
Senem BOZGEYİK **Gizem CAN** **Nurcan ÇOBANOĞLU** **Melike İKİZEK** **Esra KUZU** **Arife Büşra ŞENSOY** **Doç. Dr. Yeliz KINDAP TEPE**	KADINLARIN TOPLUMSAL CİNSİYET TUTUMLARININ FARKLI KUŞAK BAĞLAMINDA İNCELENMESİ
Yücenur EV **Fatma Gül KIRLANGIÇ** **Duygu DEMİRBAĞ** **Buket ÖZYILDIRIM** **Ganime KAYA** **Doç. Dr. Yeliz KINDAP TEPE**	**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE RİSK ALMA DAVRANIŞLARININ AKŞAM YEMEĞİNİ BİRLİKTE YEMEYLE İLİŞKİSİ**
Doç. Dr. Yeliz KINDAP TEPE **Betül DELİSER** **Rabia İSLAMOĞLU**	İLKÖĞRETİMİN İKİNCİ KADEMESİNDE SATRANÇ EĞİTİMİ ALAN VE ALMAYAN ÖĞRENCİLERİN ANA-BABADAN ALGILADIĞI PSİKOLOJİK KONTROL, KENDİNİ BELİRLEME VE SOSYAL GİRİŞKENLİK ARASINDAKİ İLİŞKİLER
Ayşen YILDIZ **Şüheda BALTEPE** **Doç. Dr. Yeliz KINDAP TEPE**	**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE SİBER ZORBALIĞIN PROBLEM ÇÖZME BECERİSİ VE PSİKOLOJİK KONTROL DEĞİŞKENLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ**

MİLLİ MÜCADELE'NİN YÜZÜNCÜ YILI

17.05.2019	
Salon-5, OTURUM-3 **Saat: 13:00-15:00**	**OTURUM BAŞKANI: Prof. Dr. Erdem KOÇ**
Arş. Gör. Dr. Mahmut Can ŞENEL **Doç. Dr. Mevlüt GÜRBÜZ** **Prof. Dr. Erdem KOÇ**	**Al-Si3N4-GRAFEN HİBRİT KOMPOZİTLERİN ÜRETİMİ VE MEKANİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ**
Arş. Gör. Dr. Mahmut Can ŞENEL	NANO ALÜMİNA (Al2O3) KATKISININ Al-Al2O3 KOMPOZİTLERİN YOĞUNLUĞU, SERTLİĞİ VE MİKROYAPISI ÜZERİNE OLAN ETKİSİ
Ahmet PUGUR **Fevzi ŞAHİN** **Lütfü NAMLI**	KATI ROKET YAKIT ÜRETİMİ
Mehmet ERTAN **Arş. Gör. Fevzi ŞAHİN** **Arş. Gör. Cengiz Görkem DENGİZ** **Doç. Dr. Kemal YILDIZLI** **Doç. Dr. Lütfü NAMLI**	**NANOPARTİKÜL KATKILANDIRILMIŞ MADENİ YAĞLARIN DERİN ÇEKME İŞLEMİNDEKİ PERFORMANSININ İNCELENMESİ**
Hakan TEMİZ **Mustafa Enes YAZICI** **Arş. Gör. Fevzi ŞAHİN** **Arş. Gör. Cengiz Görkem DENGİZ**	ÜÇ BOYUTLU YAZICILAR İÇİN FİLAMENT EKSTRUDER ÜRETİMİ

Doç. Dr. Kemal YILDIZLI **Doç. Dr. Lütfü NAMLI**	
Emre ŞİRİN **Fevzi ŞAHİN** **Lütfü NAMLI**	**BLOK-DİSK AŞINMA TEST CİHAZI TASARIMI**

17.05.2019	
Salon-1, OTURUM-4 **Saat: 15:00-17:00**	**OTURUM BAŞKANI: Doç. Dr. Engin BURGAZ**
Dr. Öğr. Üyesi Çağlar KOŞUN	**KARAYOLU TRAFİĞİNDE ARAÇLARIN HIZ GEÇİŞ OLASILIKLARININ İNCELENMESİ**
Vusal HAMZAYEV **Doç. Dr. Engin BURGAZ** **Prof. Dr. Müberra ANDAÇ**	ELEKTROSPİN YÖNTEMİ KULLANILARAK POLİETİLEN OKSİT/ KİL/ SİLİKA POLİMER NANOKOMPOZİT MEMBRANIN SENTEZİ VE KARAKTERİZASYONU
Vusal HAMZAYEV **Doç. Dr. Engin BURGAZ** **Prof. Dr. Müberra ANDAÇ**	**ELEKTROSPİN YÖNTEMİ İLE KİL VE SİLİKA NANOPARÇACIKLARI İÇEREN POLİ (ETİLEN OKSİT)/ NANOKOMPOZİT ELEKTROLİTLERİN ÜRETİMİ VE KARAKTERİZASYONU**
Assoc. Prof. Dr. Engin BURGAZ **Res. Assist. Ayşe ERCİYES** **Prof. Dr. Müberra ANDAÇ** **Prof. Dr. Ömer ANDAÇ**	ELECTROCHEMICAL SYNTHESIS OF COPPER BASED NANO-SIZED METAL ORGANIC FRAMEWORKS BY USING DIFFERENT ORGANIC LIGANDS
Assoc. Prof. Dr. Engin BURGAZ **Res. Assist. Ayşe ERCİYES** **Prof. Dr. Müberra ANDAÇ** **Prof. Dr. Ömer ANDAÇ**	**STRUCTURE-PROPERTY RELATIONSHIPS OF POLY (ETYLENE OXIDE) NANOCOMPOSITE ELECTROLYTES CONSISTING OF COPPER-BASED METAL ORGANIC FRAMEWORKS**
Doç. Dr. Namik KERİMOV **Ayten MEHERREMOVA**	TAP PROJESİ VE ONUN AVRUPA TEHLİKESİZLİYİNDE ÖNEMİ
Doç. Dr. Engin BURGAZ	**STRUCTURE AND MORPHOLOGY OF POLY(ETHYLENE NANOCOMPOSITE ELECTROLYTES CONTAINING NANO-SIZEDOXIDE) METAL ORGANIC FRAMEWORK-5 (MOF-5)**
Doç. Dr. Engin BURGAZ	THERMAL PROPERTIES OF POLY(ETHYLENE OXIDE) ELECTROLYTES CONTAINING NANO-SIZED METAL ORGANICNANOCOMPOSITE FRAMEWORK-5 (MOF-5)

17.05.2019	
Salon-2, OTURUM-4 **Saat: 15:00-17:00**	**OTURUM BAŞKANI: Doç. Dr. İbrahim TURAN**
Burak TIĞLI **Doç. Dr. Oğuz TURGUT**	**THE INVESTIGATION OF THE INJECTED NANOPARTICLES INTO THE TUMOR FOR HYPERTHERMIA TREATMENT**
Engin ACAR **Doç. Dr. Engin BURGAZ**	CAM ELYAF VE İYONİK SIVI TAKVİYELİ POLİÜRETAN SERT KÖPÜK MİKROKOMPOZİTLERİN YAPI–ÖZELLİK İLİŞKİLERİNİN İNCELENMESİ
Engin ACAR **Doç. Dr. Engin BURGAZ**	**CAM ELYAF VE MONTMORİLLONİT TAKVİYELİ POLİÜRETAN SERT KÖPÜK MİKROKOMPOZİTLERİN YAPI–ÖZELLİK İLİŞKİLERİNİN İNCELENMESİ**
Murat ÖZLEK **Doç. Dr. Engin BURGAZ** **Dr. İbrahim İNANÇ**	ATOMİK SEVİYEDEKİ SİMULASYONLAR KULLANILARAK MOF-5 KATKILI POLİ (ETİLEN OKSİT) NANOKOMPOZİT ELEKTROLİTİN MEKANİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ
Harita Müh. Selin KURNAZ **Prof. Dr. Faik Ahmet SESLİ**	**6302 SAYILI KANUN KAPSAMINDA TÜRKİYE'DE YABANCI GERÇEK KİŞİLERİN MÜLK EDİNİMİ**
Seda KARABELA **Bünyamin YAŞAR** **İsmail KAYAHAN** **Deniz CANBOLAT** **Doç. Dr. İbrahim TURAN**	ARTVİN ŞAVŞAT BÖLGESİNDEKİ PROPOLİSİN FARKLI EKSTRAKSİYON YÖNTEMLERİ VE FARKLI ÇÖZÜCÜLER İLE ANTİOKSİDAN ÖZELLİKLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI
Sevim PİLİÇ **Sedanur KILINÇ** **Yunus Emre KÜPELİ** **Deniz CANBOLAT** **Doç. Dr. İbrahim TURAN**	**ARTVİN ŞAVŞAT YÖRESİ PROPOLİSİNİN FARKLI SICAKLIKLARDAKİ PBS'Lİ EKSTRAKTLARININ ANTİOKSİDAN ÖZELLİKLERİNİN VE ERİTROSİT HEMOLİZ İNHİBİSYONU ÜZERİNE ETKİSİNİN ARAŞTIRILMASI**

17.05.2019	
Salon-3, OTURUM-4 Saat: 15:00-17:00	**OTURUM BAŞKANI: Prof. Dr. Asami NAKAI**
Fatma Rabia AKÇATEMİZ Dr. Öğr. Üyesi Mustafa MORTAŞ	KURUYEMİŞ ESASLI SÜRÜLEBİLİR ÜRÜN GELİŞTİRİLMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa MORTAŞ	**PİYASADA SATILAN KREM BALLARDA REOLOJİK VE TEKSTÜREL YAKLAŞIM**
Necla ALTIN Togayhan KUTLUK Başar UYAR Nurcan KAPUCU	FOTOBİYOREAKTÖR YÜKSEKLİK/ÇAP ORANININ CHLORELLA VARİABİLİS TÜRÜ MİKROALGİN BÜYÜME VE YAĞ VERİMLİLİĞİNE ETKİSİ
Bahar Gürkaya KUTLUK Togayhan KUTLUK Başar UYAR Nurcan KAPUCU	**SERBEST YAĞ ASİDİ ESTERLERİNİN SENTEZİ İÇİN TEPKİME PARAMETRELERİNİN YANIT YÜZEY YÖNTEMİ İLE ANALİZ EDİLMESİ**
Umut Ahmet ŞİMŞEK Shinsuke ASHIBE Tatsuya KOSUI Prof. Dr. Asami NAKAI Assoc. Prof. Dr. Özgür DEMİRCAN	EFFECT OF INTEGRATION OF CARBON NANOTUBES (CNTS) ON FLEXURAL PROPERTIES OF THERMOPLASTIC COMPOSITES WITH BIAXIAL WEFT-KNITTED REINFORCEMENT
Umut Ahmet ŞİMŞEK Shinsuke ASHIBE Tatsuya KOSUI Prof. Dr. Asami NAKAI Assoc. Prof. Dr. Özgür DEMİRCAN	**EFFECT OF INTEGRATION OF CARBON NANOTUBES (CNTS) ON IMPACT PROPERTIES OF THERMOPLASTIC COMPOSITES WITH BIAXIAL WEFT-KNITTED REINFORCEMENT**

17.05.2019	
Salon-5, OTURUM-4 Saat: 15:00-17:00	**OTURUM BAŞKANI: Prof. Dr. Mehmet Ali CENGİZ**
Tuğçe BAKİ Doç. Dr. Rengin KOSİF	**FASİYAL ANATOMİ İLE LİDERLİK KİŞİLİK ÖZELLİĞİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ARAŞTIRILMASI: TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİ ÖRNEĞİ**
Alev İSKELELİ PhD. Abdullah ÇELİK	**BİR MARKOV MODELİNDE KAYBOLMA OLASILIĞININ GALTON-WATSON SÜRECİ İLE BULUNMASI**
Öğr. Gör. Gökhan COŞKUN Prof. Dr. Alptekin SÖKMEN Öğr. Gör. Mustafa GÜL	AKADEMİSYENLERİN KARİYER ENGELLERİ İLE ALGILANAN PERFORMANSLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ
Merve GERÇEK Doç. Dr. Derya ELMALI ŞEN	**KENTSEL BİR İMGENİN DÜNÜ VE BUGÜNÜ: KEFELİ APARTMANI**
Merve GERÇEK Doç. Dr. Derya ELMALI ŞEN	BİR KONAK, İKİ KÜLTÜR: ÖZÜDOĞRU KONAĞI
Selin Ceren TURAN Prof. Dr. Mehmet Ali CENGİZ	**TOPLULUK ÖĞRENME ALGORİTMALARI**
Doç. Dr. Hayriye ŞENGÜN Öğr. Gör. Ahmet KÜÇÜK	GEÇİCİ KORUMA ALTINDAKİ SURİYELİLERE YÖNELİK ALGI: BAYBURT ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDEN BİR DEĞERLENDİRME

MİLLİ MÜCADELENİN YÜZÜNCÜ YILI

17.05.2019	
Salon-1, OTURUM-5 Saat: 17:00-19:00	**OTURUM BAŞKANI: Dr. Öğr. Üyesi Recep BENZER**
Arş. Gör. Fatih SAĞLAM Selin Ceren TURAN Prof. Dr. Mehmet Ali CENGİZ	**BOOSTİNG İLE GÖZLEMLERİN DOĞRU TAHMİN EDİLEBİLİRLİK SEVİYESİ TESPİTİ VE DENGESİZ SINIF PROBLEMİNDE SENTETİK VERİ ÜRETİMİNDE KULLANIMI**
Mervenur PALA Arş. Gör. Fatih SAĞLAM Prof. Dr. Mehmet Ali CENGİZ	ÇOKLU BAĞLANTI SORUNUNA KAPULA YAKLAŞIMI
Mervenur PALA Prof. Dr. Mehmet Ali CENGİZ	**OECD ÜLKELERİNİN SANAYİ SEKTÖR ETKİNLİKLERİ**
KAAN GÜRBÜZ	SU VE KANALİZASYON İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜKLÜKLERİNİN STRATEJİK PLANLARINDA YER ALAN MİSYON, VİZYON VE TEMEL DEĞER İFADELERİNİN İNCELENMESİ
KAAN GÜRBÜZ	**GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERDE UYGULANAN NEHİR HAVZA KORUMA EYLEM PLANLARININ İNCELENMESİ, ERGENE NEHRİ**

	(TÜRKİYE) VE GANJ NEHRİ (HİNDİSTAN) ÖRNEKLERİ
Murat URFALIOĞLU Dr. Öğr. Üyesi Recep BENZER Faruk Caner YAM	LİSE ÖĞRENCİLERİNİN SİBER ZORBALIK MARUZ KALMA DURUMLARI VE DUYARLILIKLARININ BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ
Arş. Gör. Aslıhan ÖZTÜRK Arş. Gör. Deniz BAYRAK	**YER VE YAPILI ÇEVRENİN KULLANICILAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: LONDRA/HARRINGAY ÖRNEĞİ**
Leyla HÜSEYNOVA	SÖZLÜKBİLİMİNİN STATÜSÜ BARESİNDE BAZI KAYITLAR
Dr. Terane NAĞIYEVA	**BAZI BİLEŞİMLİ FİİLLERİN MORFOLOJİK ÖZELLİKLERİNİN MUHAMMED FUZULİ GAZELLERİNDE ARAŞTIRILMASI**
Prof. Dr. Necati DEMİR	MUSTAFA KEMAL'İN SAMSUNA ÇIKTIĞI GÜNLERDE OSMANLI DEVLETİ'NDE VE KARADENİZ BÖLGESİ'NDE GENEL DURUM

17.05.2019	
Salon-3, OTURUM-5 Saat: 17:00-19:00	**OTURUM BAŞKANI: Prof. Dr. Hanife Nâlân GENÇ**
Prof. Dr. Hanife Nâlân GENÇ	TOPLUMDİLBİLİMSEL AÇIDAN HİTAPLARIN CİNSİYETÇİ BAKIŞLA İNCELENMESİ
Prof. Dr. Hanife Nâlân GENÇ	**FARKLI YAŞAMLARIN ORTAK ÖZNESİ: BİR KADIN AĞLADIĞINDA**
Doç. Dr. Hicran Hanım HALAÇ Merve TORUN	TARİHİ MEKANDA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK: TOKAT TAŞHAN ÖRNEĞİ
Doç. Dr. Hicran Hanım HALAÇ Saadet TURAN	**TÜRKİYE'DE KAPATILMIŞ KÜÇÜK İLÇE CEZA İNFAZ KURUMLARI**
Doç. Dr. Hicran Hanım HALAÇ Büşra SAĞLAM DORUK	SİNEMANIN KÜLTÜREL MİRAS TANITIMINA ETKİSİ: EK THA TİGER (2012) FİLMİ
Dr. İrade KERİMOVA	**ARAP APELYATİVLİ KELİMELERİN AZERBAYCAN TOPONİMLERİNDE İZLERİ**
Doç. Dr. Yegane KAHRAMANOVA	BİR ÇOK TÜRK ETNOSLARI VE DİLLERİNİN TARİHSEL OLARAK ARAŞTIRILMASI ZARURETI
Öğr. Gör. Gülhan GÖK Prof. Dr. Alptekin SÖKMEN	**LİDERE GÜVEN DÜZEYİNİN İŞ TATMİNİ, İŞE GÖMÜLMÜŞLÜK VE DUYGUSAL BAĞLILIK DÜZEYİNE ETKİSİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA**

17.05.2019	
Salon-4, OTURUM-5 Saat: 17:00-19:00	**OTURUM BAŞKANI: Dr. Öğr. Üyesi Mustafa SAVCI**
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa SAVCI İmad BALİOĞLU	**YÖNETİM DENETİMİNDE VERİ KALİTESİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: BİR UYGULAMA**
Öğr. Gör. Ö. Tarkan TUZCUOĞULARI	BAZI SPOR FEDERASYONLARININ ANTRENÖR YETİŞTİRME SÜRECİNDEKİ USULSÜZ UYGULAMALARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA
Arş. Gör. Serdarova MEHRİBAN	**TÜRKİYE ÜNİVERSİTELERİNİN ULUSAL EĞİTİM TARİHİMİZDE ROLÜ**
Dr. Öğr. Üyesi Samet KILIÇ	ORDU İLİ PERŞEMBE İLÇESİ GELENEKSEL BAYRAM GELENEKLERİNİN KÜLTÜREL AKTARIM AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Samet KILIÇ	**GELİŞEN TEKNOLOJİ İLE BİRLİKTE DEĞİŞEN KÜLTÜR ALGILARI: SÖZ UÇAR YAZI KALIR ATASÖZÜ YERİNE YAZI UÇAR FOTOĞRAF KALIR**
Mehri NİAZİ Dr. İbrahim İNANÇ	DETERMINATION OF THE INTERACTION BETWEEN AMINO ACIDS AND GOLD NANOPARTICLES: MOLECULAR SIMULATION STUDY
Nicat ALİYEV Dr. Öğr. Üyesi Serap KARAGÖL	**KABLOSUZ ALGILAYICI AĞLARDA KARINCA KOLONİSİ ALGORİTMASI İLE AĞ YAŞAM SÜRESİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ**
Elnur HAKHVERDIYEV Dr. Öğr. Üyesi Serap KARAGÖL	KABLOSUZ ALGILAYICI AĞLARDA YÖNLENDİRME PROBLEMİ İÇİN YAPAY ARI KOLONİ ALGORİTMASININ KULLANIMI

17.05.2019	
Salon-5, OTURUM-5 **Saat: 17:00-19:00**	**OTURUM BAŞKANI: Doç. Dr. Burcu ERSÖZ**
Burcu ERSÖZ HÜSEYİNSİNOĞLU **Derya AZİM REZAEİ** **Özge TAHRAN**	SAĞLIKLI GENÇ YETİŞKİNLERDE FİZİKSEL AKTİVİTENİN ÖNEMİ İLE İLGİLİ FARKINDALIĞIN İNCELENMESİ
İsmailov Yusif BAYRAM OĞLU **Salimli Tahmina AZAR QIZI** **Jafarova Qumru KAMAL QIZI** **Ismailova Aftab TOFİK QIZI** **Ahmedova R.K.** **Zeynalova A.Z.**	**THE EFFECT OF VARIOUS FUNCTIONAL STATES OF THE HYPOTALAMUS ON THE ACTIVITY OF SOMATOSTATIN (GHIH)**
İsmailov Yusif BAYRAM OĞLU **Jafarova Qumru KAMAL QIZI** **Salimli Tahmina AZAR QIZI** **Ismailova Aftab TOFİK QIZI** **Garayeva S.G.**	THE INFLUENCE OF THE HEAVY METAL TO HYPOTALAMUS-HYPOPHYSIS-ADRENAL GLANDULAR SYSTEM IN THYROID STATUS OF THE BODY
Uzm. Fzt. Gamze Polen AKŞİMŞEK **Uzm. Fzt. Özge TAHRAN** **Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Zengin ALPÖZGEN**	**SUBAKROMİYAL SIKIŞMA SENDROMU OLAN BİREYLERDE GENERALİZE EKLEM HİPERMOBİLİTESİNİN OMUZ AĞRISI VE YAŞAM KALİTESİNE ETKİSİ - PİLOT ÇALIŞMA**
Derya AZİM REZAEİ **Burcu ERSÖZ HÜSEYİNSİNOĞLU** **Devrim TARAKCI**	HEMİPARATİK SEREBRAL PALSİLİ OLGULARDA BİLATERAL ÜST EKSTREMİTE FONKSİYONUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ
Doç. Dr. Burcu ERSÖZ HÜSEYİNSİNOĞLU **Uzm. Fzt. Özge TAHRAN** **Uzm. Fzt. Derya AZİM REZAEİ**	**SAĞLIKLI GENÇ BİREYLERDE FİZİKSEL AKTİVİTE DÜZEYİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ**
Damla ANAFARTA **Doç. Dr. Ayhan GÜRBÜZ**	YEREL ZEMİN ARAŞTIRMALARINDA STANDART PENETRASYON DENEYİ VE KONİ PENETRASYON DENEYİ SONUÇLARININ İNCELENMESİ

MİLLİ MÜCADELE'NİN YÜZÜNCÜ YILI

POSTER SUNUMLAR

Pelin BAYLAN YILMAZ **Doç. Dr. Selim CEYLAN**	**ESTIMATION OF THE ELEMENTAL COMPOSITION BY APPLYING DIFFERENT MATHEMATICAL METHODS TO THE PROXIMATE ANALYSIS RESULTS OF COAL**
Doç. Dr. Şafak ÖZTÜRK AYNAL **Öğr. Gör. Şerife ŞAHİN**	"ÖĞRETMENİM OKUYORUM VE ANLIYORUM": BAŞARILI OLMANIN SIRRI
Busenur Buke GÜMÜŞLÜ **Doç. Dr. Münir ANIL**	**BAYAT EKMEĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ**
Hasan Ali BOZDEMİR **Doç. Dr. Münir ANIL**	BESİNSEL LİFLER VE SAĞLIK
Nilda Nur UZUNÖMEROĞLU **Ögr. Gör. Dr. Zeynep Yeşim İLERİSOY** **Doç. Dr. Mehmet Halis GÜNEL** **Prof. Dr. Mehmet Emin TUNA**	**MİMARLIK VE MÜHENDİSLİK ARAKESİTİNDE ZEMİN KAT TASARIMLARININ İNCELENMESİ**
Arş. Gör. Gizem BÜYÜKGÜNER **Doç. Dr. Ayten ERDEM**	MERZİFON GELENEKSEL KONUT MİMARİSİ VE KORUMA SORUNLARI
Sanan EYYUBOV **Doç. Dr. Selim CEYLAN**	**FINDIK KABUĞUNUN VİDA REAKTÖRDE PİROLİZİ İLE BİOCHAR VE BİO-OİL ÜRETİMİ**
Ece MÜSELLİM **Doç. Dr. Selim CEYLAN**	THERMOKINETIC ANALYSIS AND PRODUCT CHARACTERIZATION OF CATALYTIC HDPE PYROLYSIS
İzlem HASBUTCU **Doç. Dr. Ceylan İrem GENÇER**	**BODRUM GİRELBELEN KÖYÜNDE TARİHİ ÇEVRE KORUMA ÇALIŞMASI**
Mohamed MOHAMEDELHASSAN Amani ALTAYEB **Doç. Dr. Selim CEYLAN**	BIODIESEL PRODUCTION USING VARIOUS HETEROGENEOUS CATALYSTS
Ayşe TAŞKIN **Dr. Öğr. Üyesi Banu EREN**	**KADMİYUM TOKSİSİTESİNİN LEPİDOPTERA SİNDİRİM SİSTEMİ ÜZERİNE HİSTOLOJİK ETKİLERİ**

MİLLİ MÜCADELE'NİN YÜZÜNCÜ YILI

KAPİTALİST BİR GELİŞME MODELİ OLARAK UYGULANAN DEVLETÇİLİK İLKESİ VE MİLLİ BURJUVAZİ ÜZERİNE ETKİLERİ: 1930-1939 YILLARI ARASI BİR İRDELEME **Öğr. Gör. Bora ALKAN** **Dr. Öğr. Üyesi H. Işıl ALKAN**	**1**
MİLLİ KORUNMA KANUNUNUN UYGULANIŞI VE SONUÇLARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME **Öğr. Gör. Bora ALKAN**	**3**
KAZAKİSTAN'DA EKONOMİK BÜYÜME VE YOKSULLUĞUN AZALTILMASI **Aziza SYZDYKOVA**	**4**
YURTDIŞINDAN ÇALIŞIP ÜLKESİNE DÖNEN İŞGÜCÜNÜN KENDİ KENTLERİNE EKONOMİK VE SOSYAL KATKILARI: BAYBURT ÖRNEĞİ **Doç. Dr. Hayriye ŞENGÜN** **Öğr. Gör. Ahmet KÜÇÜK**	**5**
CITIZENSHIP AND REDEFINITION OF POLITICAL RIGHTS: TOWARDS A GLOBAL REVERSE-DEMOCRATIZATION? **Prof. Dr. Ayşe Aslıhan ÇELENK**	**7**
İLK HALKA ARZ YAPAN FİRMALARIN UZUN DÖNEM HİSSE SENEDİ FİYAT PERFORMANSI – BORSA ISTANBUL ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA **Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ÖZYEŞİL**	**8**
YAPISAL EŞİTLİK MODELİ VE DÜRTÜSEL SATIN ALMA DAVRANIŞI ÜZERİNE BİR UYGULAMA **Samet KURT** **Doç. Dr. Filiz KARDİYEN**	**9**
MALİ TABLOLAR ANALİZİ: ADANA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ÖRNEĞİ **Dr. Ögr. Üyesi İsmail GÜNEŞ**	**10**
OSMANLIDAN GÜNÜMÜZE TÜRKİYEDE BÜTÇE HAKKI **Öğr. Üyesi Dr. İsmail GÜNEŞ** **Doç. Dr. Melek AKDOĞAN GEDİK**	**11**
PRODUCTION OF HYDROGEN GENERATION CATALYSTS **Dr. Öğr. Üyesi Levent SEMİZ**	**12**
ACCURATE EVALUATION OF SPECIFIC HEAT CAPACITY OF THE URANIUM DIOXIDE-BERYLLIUM OXIDE (UO_2-BeO) **Tural MEHMETOGLU** **Mehriban EMEK**	**13**
CALCULATION OF QUANTUM CAPACITANCE OF MONOLAYER GRAPHENE USING BINOMIAL EXPANSION THEOREM **Tural MEHMETOGLU**	**14**
ASİT AKTİVE EDİLMİŞ BENTONİT KULLANIMI İLE FENOLÜN KATALİTİK ISLAK PEROKSİT OKSİDASYONU İLE UZAKLAŞTIRILMASI **Suna BALCI**	**15**

VANADYUM YÜKLENMİŞ Al-SK YAPILARIN YÜZEY ÖZELLİKLERİ **Suna BALCI** **Aylin TECIMER**	**17**
ENDÜSTRİ 4.0 VE AKILLI FABRİKALARIN PROSES GÜVENLİĞİNDE İNOVASYON **Suna BALCI**	**19**
ORGANİK TARIM ÜRÜNLERİNİN PAZARLANMASINDA AMBALAJ TASARIMININ ÖNEMİ **Öğr. Gör. Figen MEŞELİ** **M. Bora MEŞELİ**	**21**
SANAL ORTAMLARDAKİ REKLAM UYGULAMALARININ TÜKETİCİ SATIN ALMA DAVRANIŞLARI ÜZERİNE ETKİSİ: SAMSUN İLİ ÖRNEĞİ **Öğr. Gör. Figen MEŞELİ** **Prof. Dr. Ali TOMAK**	**22**
BİR KONAKLAMA İŞLETMESİNDE BASİT MALİYET KONTROL SİSTEMİNİN YİYECEK İÇECEK MALİYET KONTROLÜNDE KULLANIMI **Öğr. Gör. Erkan DENK** **Dr. Öğr. Üyesi Nilgün BİLİCİ**	**23**
ÖZEL İSTİHDAM BÜROLARI ARACILIĞIYLA KURULAN GEÇİCİ İŞ İLİŞKİSİNDE FAZLA ÇALIŞMA VE FAZLA SÜRELERLE ÇALIŞMA **Dr. Öğr. Üyesi Hatice KARACAN ÇETİN**	**24**
CULTURAL TIES OF AZERBAIJAN **Doç. Dr. SEHRANA KASIMI**	**25**
OMBUDSMAN KRİTERLERİ: KARŞILAŞTIRMALI ÜLKE ANALİZİ İÇİN BİR PERSPEKTİF **Prof. Dr. Bekir PARLAK** **Doç. Dr. Kadir Caner DOĞAN**	**26**
NOHUT (Cicer arietinum L.) GENOTİPLERİNDE BAZI KALİTE ÖZELLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN KORELASYON VE PATH ANALİZİ İLE BELİRLENMESİ **Doç. Dr. Ömer SÖZEN** **Prof. Dr. Ufuk KARADAVUT**	**27**
ORTA KIZILIRMAK BÖLGESİ'NDEN TOPLANAN BEYAZ TANELİ YEREL KURU FASULYE GENOTİPLERİNDE AYKIRI DEĞERLERİN ROSNER TESTİ İLE BELİRLENMESİ **Doç. Dr. Ömer SÖZEN** **Prof. Dr. Ufuk KARADAVUT**	**28**
MERCİMEK (Lens culinaris Medik. L.) GENOTİPLERİNDE BAZI KALİTE ÖZELLİKLERİ ARASINDAKİ DOĞRUDAN VE DOLAYLI İLİŞKİLERİN BELİRLENMESİ **Prof. Dr. Ufuk KARADAVUT** **Doç. Dr. Ömer SÖZEN**	**29**
NOHUT BİTKİSİNDE VERİME ETKİ EDEN KARAKTERLER ARASI ÇOKLU BAĞLANTILI PROBLEMİN ARAŞTIRILMASI **Prof. Dr. Ufuk KARADAVUT** **Doç. Dr. Ömer SÖZEN**	**30**

İLERİ DÜZEY KURU FASULYE GENOTİPLERİNİN AGRO-MORFOLOJİK ve KALİTE ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİ **Burak TÜRKMEN** **Oğuzhan SARIKAYA**	**31**
ORTA KIZILIRMAK VADİSİ'NDEN TOPLANAN YEREL KURU FASULYE POPÜLASYONLARI İÇİNDEN TEKSEL SELEKSİYON METODU İLE HAT/ÇEŞİT GELİŞTİRİLMESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA **Oğuzhan SARIKAYA** **Burak TÜRKMEN**	**32**
MYCOBACTERİUM TUBERCULOSİS; YAPISAL, BİYOKİMYASAL ÖZELLİKLERİ VE DİRENÇ MEKANİZMALARI **Selin Elif GÜR** **Prof. Dr. Zafer EREN**	**33**
ASİTRETİN VE METOTREKSAT UYGULANMIŞ RATLARDA BÖBREK HÜCRE HASARI ÜZERİNE ALFA LİPOİK ASİTİN ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI **Burcu BOZ** **Emine DIRAMAN** **Fatma Gönül SOLMAZ** **Shadi SADIGH**	**34**
ORNITHOGALUM BALANSAE ÖZÜTLERİNİN İNSAN HÜCRE HATLARINDAKI ANTI-PROLIFERASYON AKTİVİTESİ **Dr. Öğr. Üyesi Saliha EKŞİ** **Öğr. Gör. Nebahat EJDER** **Doç. Dr. Öğr. Üyesi Fatih Şaban BERİŞ** **Doç. Dr. Öğr. Üyesi Serdar MAKBUL**	**35**
COLEOPTERA (ARTHROPODA:INSECTA) TÜRLERİNİN ADLİ ENTOMOLOJİ BAKIMINDAN ÖNEMLİ DAVRANIŞ ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ **Aysel KEKİLLİOĞLU** **Ülkü Nur NAZLIER**	**37**
GENETİK YAPISI DEĞİŞTİRİLMİŞ ORGANİZMALAR (GDO) VE BİYOGÜVENLİK ALGISI ÜZERİNE ÖN ÇALIŞMA I **Aysel KEKİLLİOĞLU** **Fatma SOYSALDI**	**38**
AĞIR METALLER ve DOKULAR ÜZERİNE HİSTOLOJİK ETKİLERİ **Ayşe TAŞKIN** **Dr. Öğr. Üyesi Banu EREN**	**39**
DENEY HAYVANLARINDA PRENATAL VE POSTNATAL DÖNEMDE KORTİ ORGANININ GELİŞİMİ **Araş. Gör.Dr. Menekşe ÜLGER** **Öğr. Gör. Esra BALCIOĞLU** **Pınar BİLGİCİ** **Doç. Dr. Arzu YAY** **Araş. Gör. Dr. Gözde ÖNDER** **Doç. Dr. Mehtap NİSARİ**	**40**

MEVLİTLERİN ANONİM BÖLÜMLERİNDEN OLAN HÂTÛN DESTANI VE YENİ TESPİT EDİLEN BİR NÜSHA ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELER **Dr. Öğr. Üyesi Lokman TAŞKESENLİOĞLU**	**41**
KLASİK ŞİİRİN RESİM SANATINA YANSIMALARI: MÜNİF FEHİM VE DİVAN ŞİİRİ TABLOLARI **Dr. Öğr. Üyesi Lokman TAŞKESENLİOĞLU**	**42**
AZERBAYCAN MUHACİRET EDEBİYATINDA ULUSAL KURTULUŞ VE BİRLİK MOTİFLERİ **Dr. Reyhan DADAŞ**	**43**
ÖZEL BİR İLETİŞİM BİR UZMANI OLARAK ÇEVİRMEN **Öğr. Gör. Dr. Coşkun DOĞAN**	**45**
ÇOKKÜLTÜRLÜLÜK VE FARKLILIKLARIN KORUNMASINDA ÇEVİRİNİN ROLÜ **Öğr. Gör. Dr. Coşkun DOĞAN**	**47**
ALAIN ROBBE-GRILLET'NİN LABİRENTTE ADLI ROMANINDA NESNE VE KİŞİ BETİMLEMELERİNDE İŞLEVSİZLİK **Prof. Dr. Rıfat GÜNDAY**	**49**
ROMANLARINDA MARCEL PROUST'UN ZAMANLA OYUNU **Prof. Dr. Rıfat GÜNDAY**	**51**
EMİNE IŞINSU'NUN ROMANLARINDA DİL VE HALK KÜLTÜRÜ **Dr. Abdulhamit TOPRAK**	**52**
TÜRK KÜLTÜRÜNDE DÜĞÜN **Dr. Abdulhamit TOPRAK**	**54**
XV-XVII. YÜZYILLARDA ORDU İLİ KÖYLERİNİN SOSYAL-EKONOMİK YAPISI: ÇINAR MAHALLESİ ÖRNEĞİ **Iasha BEKADZE** **Ömer Faruk AK**	**56**
TEFSİR-TE'VİL/NASS-YORUM İLİŞKİSİ: KEŞŞAF ve MEDÂRİK ÖRNEKLERİ **Dr. Öğr. Üyesi Sıddık BAYSAL**	**57**
MÜKERRER TEFSİRLER VE YORUMUN ORİJİNALLİĞİ MESELESİ **Dr. Öğr. Üyesi Sıddık BAYSAL**	**59**
ANTROPOLOJİK TEFSİR **Dr. Öğr. Üyesi Sıddık BAYSAL**	**60**
MAHİYETİ, İMKÂN ve SINIRLILIKLARI AÇISINDAN BİLİMSEL TEFSİR **Dr. Öğr. Üyesi Sıddık BAYSAL**	**62**
ÖRNEK İNSAN YETİŞTİRMENİN KURÂN'DAN İKİ TEMELİ ALLAH'A İBADET ETME EMRİ VE ŞİRK KOŞMA YASAĞI **Doç. Dr. Mustafa KAYHAN**	**65**
MELEKLERİN ALLAH İLE İLİŞKİLERİNDEKİ VURGULARIN KURÂN MESAJI VE KURÂN YOLU'DAKİ YORUMLARININ MUKAYESESİ **Doç. Dr. Mustafa KAYHAN**	**66**

DİNİ ÖTEKİLİĞE KARŞI DİRENME TAKTİKLERİ: DİN DEĞİŞTİRENLERİN İLETİŞİME DAYALI MÜCADELE SETLERİ **Öğr. Gör. Savaş KESKİN** **Doç. Dr. Göksel GÖKER**	**68**
TÜRKİYE'DE EĞİTİM ALANINDA ARTIRILMIŞ GERÇEKLİKLE İLGİLİ YAPILAN TEZLERİN İNCELENMESİ **Özge YÜKSEL** **Dr. Öğr. Üyesi Erdem KAYA**	**70**
SEKİZİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN EBOB-EKOK KONUSUNU ALGILAYIŞLARI **Dr. Öğr. Üyesi Mihriban Hacısalihoğlu KARADENİZ** **Mücahit KIDIL** **Birkan EROL**	**71**
SEKİZİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ORAN ORANTI KONUSUNU ANLAMA DURUMLARININ İNCELENMESİ **Dr. Öğr. Üyesi Mihriban Hacısalihoğlu KARADENİZ** **Büşra KAŞLIKÖSE**	**73**
ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN TENEFFÜS KAVRAMINA İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI **Gamze KOCA** **Dr. Öğr. Üyesi Elif Omca ÇOBANOĞLU**	**75**
ORTAOKUL FEN BİLİMLERİ KİTAPLARINDA YER ALAN ETKİNLİKLERİN SINIF DIŞI EĞİTİME UYGUNLUĞUNUN BELİRLENMESİ **Gamze KOCA** **Dr. Öğr. Üyesi Elif Omca ÇOBANOĞLU**	**76**
ORTAOKULLARDA GÖREVLİ ÖĞRETMEN ALGILARINA GÖRE ÖRGÜTSEL ETKİLİLİK İLE ÖRGÜTSEL ÖZDEŞLEŞME ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ **Elif YAVUZ ÖZBAŞ** **Prof. Dr. Ayşe Ottekin DEMİRBOLAT**	**77**
ORTAOKUL MATEMATİK ÖĞRETMENLERİNİN MATEMATİK TARİHİ BİLGİ DÜZEYLERİNİN VE MATEMATİK TARİHİNİ KULLANMA DURUMLARININ TESPİTİ **Suphi Önder BÜTÜNER**	**78**
EĞİTİM ZAMANI İNTERAKTİF METODUN UYGULAMA İMKÂNLARI **Arş. Gör. Gülşen MEHTIZADE**	**80**
TÜRKİYE'DE 2013-2018 YILLARI ARASINDA GRAFİKSEL MATERYALLERİN KULLANIMINA İLİŞKİN FEN EĞİTİMİNDE YAPILAN BİLİMSEL ÇALIŞMALARIN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ **Selvihan SARI** **Doç. Dr. Erol TAŞ**	**81**
19 MAYIS ATATÜRK'Ü ANMA GENÇLİK VE SPOR BAYRAMI'NA İLİŞKİN SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ METAFORİK ALGILARI **Dr. Öğr. Üyesi Yücel Atila ŞEHİRLİ**	**82**

19 MAYIS ATATÜRK'Ü ANMA GENÇLİK VE SPOR BAYRAMI'NA İLİŞKİN SINIF EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ METAFORİK ALGILARI **Dr. Öğr. Üyesi Yücel Atila ŞEHİRLİ**	**83**
ALTERNATIVE ASSESSMENT TECHNIQUES IN ELT **Dr. Öğr. Üyesi Dilek BÜYÜKAHISKA**	**84**
LEARNER IDENTITY IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING **Dr. Öğr. Üyesi Dilek BÜYÜKAHISKA**	**85**
İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNDE SAĞLIK TUTUM DAVRANIŞLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ: ZONGULDAK İLİ ÖRNEĞİ **Neslihan SATAN** **Müge SEVAL**	**86**
LİDERE GÜVEN DÜZEYİNİN İŞ TATMİNİ, İŞE GÖMÜLMÜŞLÜK VE DUYGUSAL BAĞLILIK DÜZEYİNE ETKİSİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA **Öğr. Gör. Gülhan GÖK** **Prof. Dr. Alptekin SÖKMEN**	**88**
MULTICULTURAL COMPETENCIES FOR SCHOOL COUNSELORS WORKING WITH ADOLESCENTS: CREATING ALL-INCLUSIVE EDUCATION **Mustafa AYDOGAN**	**89**
23 NİSAN ULUSAL EGEMENLİK VE ÇOCUK BAYRAMI MÜSABAKALARINDAN "GÜRBÜZ ÇOCUK MÜSABAKASI" **Gülperi MEZKİT SABAN**	**90**
BİR ÖLÇEK GELİŞTİRME ÇALIŞMASI; SANATÇI VE ÖĞRETMEN KAVRAMLARINA YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ **Arş. Gör. Zümrüt ŞEN** **Doç. Dr. Raif KALYONCU**	**92**
SANAT ELEŞTİRİSİ ÖĞRETİMİNDE GÖZLEM SONUÇLARI VE ÖĞRENCİ MERKEZLİ YAKLAŞIM ÖRNEĞİ **Doç. Dr. Meltem DEMİRCİ KATIRANCI** **Arş. Gör. Zümrüt ŞEN**	**93**
AFİŞ TASARIMINDAKİ GÖRSEL RETORİK İMGELER **Dr. Öğr. Üyesi Seda LİMAN TURAN**	**94**
FOTOĞRAF SANATINDA SOYUTUN İNŞASI: GÖSTERGEBİLİMSEL BİR KEŞİF **Öğr. Gör. İmran UZUN** **Doç. Dr. Muhammet TATAR**	**95**
BİR YENİDEN KULLANIM UYGULASINDA DÖNÜŞÜMÜN İZLERİ: SAMSUN CERRAHİ ALETLER MÜZESİ **Dr. Öğr. Üyesi Serap Faiz BÜYÜKÇAM** **Doç. Dr. Şengül YALÇINKAYA**	**96**
KENTSEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİKTE YENİDEN KULLANIM YAKLAŞIMI: SPOR YAPISINDAN MÜZEYE DÖNÜŞÜM **Doç. Dr. Şengül YALÇINKAYA** **Dr. Öğr. Üyesi Serap Faiz BÜYÜKÇAM**	**97**

BAZI FONETİK ÖZELLİKLERİN DOĞU ANADOLU AĞIZLARINDA KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ **Öğr. Gör. Elvan CAFAROV**	**98**
BİR PLASTİK DEĞER OLARAK ‘RADYO’ ve ‘SONO’ GRAMLAR **Öğr. Gör. İsmail BİRLİK**	**100**
DERİN ÖĞRENME YÖNTEMLERİ İLE MEME KANSERİNİN TESPİTİ VE SINIFLANDIRILMASI **Alina AMANZHOLOVA** **Doç. Dr. Aysun COŞKUN**	**101**
PEDİATRİ HEMŞİRELERİNİN PROFESYONEL DEĞERLERİNİN BAKIM DAVRANIŞLARI ÜZERINDEKİ ETKİSİ **Selahattin ŞANAL** **Doç. Dr. Tülay KUZLU AYYILDIZ** **Neslihan SATAN**	**102**
KORTİKAL VE TRABEKÜLER YAPILI HİDROKSİAPATİT ESASLI FONKSİYONEL KEMİK ÜRETİMİ VE KARAKTERİZASYONU **Onur YONTAR** **Rasul DADAEV** **Doç. Dr. Mevlüt GÜRBÜZ**	**103**
SPORCULARIN ANTREMAN ZAMANINDA ORGANIZMALARINDA BAŞ VEREN FONKSIYONAL GÖSTERICILERIN OĞRENILMESI **Hafis ŞOLDUBANOV**	**104**
BİR MİZAH GİRİŞİMİNİN ÇOCUK VE EBEVEYNİNİN AMELİYAT ÖNCESİ VE SONRASI ANKSİYETESİNİ AZALTMAYA ETKİSİ: HASTANE PALYAÇOLUĞU **Eda ÇİFTÇİ** **Dr. Öğr. Üyesi Müge SEVAL**	**105**
YALE MODİFİYE PREOPERATİF ANKSİYETE ÖLÇEĞİ (KISALTILMIŞ VERSİYONU) ÇOCUK FORMU’NUN TÜRKÇE GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI **Eda ÇİFTÇİ** **Dr. Öğr. Üyesi Müge SEVAL**	**107**
BÖBREK TÜMÖRLÜ TEMPORAL KEMİK METASTAZLI İKİ OLGU SUNUMU **Dr.Öğr.Gör. Düriye ÖZTÜRK**	**109**
ENERJİ İÇECEĞİNİN KALP HIZI DEĞİŞKENLİĞİ ÜZERİNE ETKİLERİNİN LİNEER VE NONLİNEER ANALİZİ **Arş. Gör. Dr. Şerife Gökçe ÇALIŞKAN** **Prof. Dr. Mehmet Dinçer BİLGİN**	**111**
KİMYASAL POTANSİYELİN POZİTİF DEĞERLERİ İÇİN GENELLEŞTİRİLMİŞ FERMİ-DİRAC İNTEGRALİNİN ANALİTİK OLARAK HESAPLANMASI **Ebru ÇOPUROĞLU** **Bahtiyar A. MAMEDOV**	**113**

GENELLEŞTİRİLMİŞ FERMİ-DİRAC İNTEGRALİNİN μ KİMYASAL POTANSİYELİN NEGATİF DEĞERLERİ İÇİN ANALİTİK OLARAK HESAPLANMASI **Bahtiyar A. MAMEDOV** **Ebru ÇOPUROĞLU**	**114**
PERFORMANCE ANALYSIS OF SECOND VIRIAL COEFFICIENT WITH SUTHERLAND POTENTIAL: VII. AN ANALYTICAL EVALUATION OF COMPRESSIBILITY COEFFICIENT OF GASES **Dr. Elif SOMUNCU** **Prof. Dr. Iskender M. ASKEROV** **Assist. Prof. Dr. Mehriban EMEK**	**115**
PERFORMANCE ANALYSIS OF SECOND VIRIAL COEFFICIENT WITH SUTHERLAND POTENTIAL: IX. AN ANALYTICAL EVALUATION OF JOULE THOMSON COEFFICIENT OF GASES **Prof. Dr. Bahtiyar A. MAMEDOV** **Dr. Elif SOMUNCU** **Prof. Dr. Iskender M. ASKEROV**	**116**
KÜRESEL SİMETRİK STATİK KURT DELİĞİNİN OLUŞUM ÖZELLİKLERİNİN SKALER TENSÖR TEORİSİNDE İNCELENMESİ **Arş. Gör. Dr. Onur GENÇ**	**117**
REGRESYON ANALİZİNDE ÇOKLU DOĞRUSAL BAĞLANTI PROBLEMİ: TEMEL BİLEŞENLER YÖNTEMİ **Eda KARAOĞLU** **Yüksel ÖNER**	**119**
SİGARA TÜKETİM ALIŞKANLIKLARININ KONFİGÜRAL FREKANS ANALİZİ YÖNTEMİ İLE ANALİZİ **Mert BARIŞ** **Yüksel TERZİ**	**120**
TARİHDE BİLİMLERİN KARŞILIKLI YAKLAŞMA SORUNLARI **Hanhasan oğlu Hasanağa RAMAZANLI**	**121**
SINIRDA ANALİTİK FONKSİYONLAR İÇİN BELİRLİ EŞİTSİZLİKLER ÜZERİNE NOT **Doç. Dr. Bülent Nafi ÖRNEK** **Batuhan ÇATAL**	**122**
ELYAF TAKVİYELİ POLİMER MATRİSLİ KOMPOZİT MALZEMELERDE MATRİS MALZEMESİNE NANO PARTİKÜL EKLENMESİNİN YAPININ MEKANİK ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ **Minel Zeynep ŞARDAN** **Sefa Enes KILIÇ** **Murathan KALENDER** **Yalçın BOZTOPRAK**	**123**

ANA METAL SANAYİSİNDE YAŞANAN İŞ KAZALARI, MESLEK HASTALIKLARI VE RİSK FAKTÖRLERİ	
N.TÜRKAY **M. KALENDER** **S.E.KILIÇ** **M.Z.ŞARDAN** **Y.BOZKURT**	**125**
FINITE ELEMENT INVESTIGATION OF THE EFFECT OF CONDUCTIVITY CHANGES IN ISCHEMIC HEART TISSUE ON ELECTROCARDIOGRAPHY READING	
Hamed KAGHAZCHI **Assoc. Prof. Dr. Mustafa Kerem ÜN**	**126**
KARE KESİTLİ GÜNEŞ KOLEKTÖRÜNÜN ÜST YÜZEYİNDEN RÜZGÂRLA OLAN ISI KAYBININ İNCELENMESİ	
Ahmet Cem ÖZCAN **Doç. Dr. Oğuz TURGUT** **Prof. Dr. Nevzat ONUR**	**127**
FARKLI SICAKLIKLARDA DEMLENEN KUŞBURNU POŞET ÇAYININ ANTİOKSİDAN AKTİVİTELERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI	
Dr. Öğr. Üyesi Zeynep AKAR **Erza ORHAN** **Seçil DURMUŞ**	**128**
INCONEL 718 ALTLIKLARIN ELEKTROSPREY KAPLAMA YÖNTEMİ KULLANILARAK NANO BOYUTLU YSZ İLE KAPLANMASI ve KARAKTERİZASYONU	
İbrahim Cem KELEŞ **Doç. Dr. Mevlüt GÜRBÜZ** **Dr. Öğr. Üyesi Sinem ÇEVİK**	**129**
ATOMİK SEVİYEDEKİ SİMULASYONLAR KULLANILARAK MOF-5 KATKILI POLİ (ETİLEN OKSİT) NANOKOMPOZİT ELEKTROLİTİN İYONİK İLETKENLİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ	
Murat ÖZLEK **Doç. Dr. Engin BURGAZ** **Dr. İbrahim İNANÇ**	**130**
SİNTERLEME SÜRESİ VE SICAKLIĞININ Ti6Al4V ALAŞIMININ MEKANİK ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ	
Erdem SAYIN **Ahmet Mesut KÜÇÜK** **Dr. Arş. Gör. Tuğba MUTUK** **Doç. Dr. Mevlüt GÜRBÜZ**	**132**
DETERMINATION OF THE INTERACTION BETWEEN AMINO ACIDS AND GOLD NANOPARTICLES: MOLECULAR SIMULATION STUDY	
Mehri NIAZI **Dr. İbrahim İNANÇ**	**133**

DAĞLAMA SÜRELERİNİN KAYNAKLI AA 5005 ALAŞIMININ MİKROYAPI GÖRÜNTÜSÜNE ETKİSİ **Taha Yasin KARABULUT** **Sinem ÇEVIK** **İbrahim Cem KELEŞ**	**134**
TİTANYUM KÖPÜKLERİN MEKANİK ÖZELLİKLERİNE SİNTERLEME DEĞİŞKENLERİNİN ETKİSİ **Ahmet Mesut KÜÇÜK** **Erdem SAYIN** **Doç. Dr. Mevlüt GÜRBÜZ**	**135**
AKILLI KİŞİSEL ÖNERİ SİSTEMLERİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA **Öğr. Gör. Emine TUNÇEL** **Dr. Öğr. Üyesi Sait Can YÜCEBAŞ**	**136**
BALIK ÇORBALARININ SU ÜRÜNLERİ İŞLEME TEKNOLOJİLERİNDEKİ YERİ **Arş. Gör. Dr. Bengünur ÇORAPCI**	**138**
RECOVERY OF MANGANESE OXIDES FROM WASTE D-SIZE ZINC-C CHEMICAL BATTERIES **Assist. Prof. Dr. Tunçer MUTLU**	**140**
DESIGNING OF NEW PROFILE AND NaCl AQUA SOLUTION DRIVED PROTOTYPE MHD GENERATOR **Assit. Prof. Dr. Tunçer MUTLU**	**141**
KADINLARIN TOPLUMSAL CİNSİYET TUTUMLARININ FARKLI KUŞAK BAĞLAMINDA İNCELENMESİ **Senem BOZGEYİK** **Gizem CAN** **Nurcan ÇOBANOĞLU** **Melike İKİZEK** **Esra KUZU** **Arife Büşra ŞENSOY** **Doç. Dr. Yeliz KINDAP TEPE**	**142**
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE RİSK ALMA DAVRANIŞLARININ AKŞAM YEMEĞİNİ BİRLİKTE YEMEYLE İLİŞKİSİ **Yücenur EV** **Fatma Gül KIRLANGIÇ** **Duygu DEMİRBAĞ** **Buket ÖZYILDIRIM** **Ganime KAYA** **Doç. Dr. Yeliz KINDAP TEPE**	**143**
İLKÖĞRETİMİN İKİNCİ KADEMESİNDE SATRANÇ EĞİTİMİ ALAN VE ALMAYAN ÖĞRENCİLERİN ANA-BABADAN ALGILADIĞI PSİKOLOJİK KONTROL, KENDİNİ BELİRLEME VE SOSYAL GİRİŞKENLİK ARASINDAKİ İLİŞKİLER **Doç. Dr. Yeliz KINDAP TEPE** **Betül DELİSER** **Rabia İSLAMOĞLU**	**144**

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE SİBER ZORBALIĞIN PROBLEM ÇÖZME BECERİSİ VE PSİKOLOJİK KONTROL DEĞİŞKENLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ	145
Ayşen YILDIZ **Şüheda BALTEPE** **Doç. Dr. Yeliz KINDAP TEPE**	
Al-Si3N4-GRAFEN HİBRİT KOMPOZİTLERİN ÜRETİMİ VE MEKANİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ	146
Arş. Gör. Dr. Mahmut Can ŞENEL **Doç. Dr. Mevlüt GÜRBÜZ** **Prof. Dr. Erdem KOÇ**	
NANO ALÜMİNA (Al2O3) KATKISININ Al-Al2O3 KOMPOZİTLERİN YOĞUNLUK, SERTLİK VE MİKROYAPISI ÜZERİNE OLAN ETKİSİ	148
Arş. Gör. Dr. Mahmut Can ŞENEL	
KATI ROKET YAKIT ÜRETİMİ	150
Ahmet PUGUR **Fevzi ŞAHİN** **Lütfü NAMLI**	
NANOPARTİKÜL KATKILANDIRILMIŞ MADENİ YAĞLARIN DERİN ÇEKME İŞLEMİNDEKİ PERFORMANSININ İNCELENMESİ	151
Mehmet ERTAN **Arş. Gör. Fevzi ŞAHİN** **Arş. Gör. Cengiz Görkem DENGİZ** **Doç. Dr. Kemal YILDIZLI** **Doç. Dr. Lütfü NAMLI**	
ÜÇ BOYUTLU YAZICILAR İÇİN FİLAMENT EKSTRUDER ÜRETİMİ	152
Hakan TEMİZ **Mustafa Enes YAZICI** **Arş. Gör. Fevzi ŞAHİN** **Arş. Gör. Cengiz Görkem DENGİZ** **Doç. Dr. Kemal YILDIZLI** **Doç. Dr. Lütfü NAMLI**	
BLOK-DİSK AŞINMA TEST CİHAZI TASARIMI	153
Emre ŞİRİN **Fevzi ŞAHİN** **Lütfü NAMLI**	
KARAYOLU TRAFİĞİNDE ARAÇLARIN HIZ GEÇİŞ OLASILIKLARININ İNCELENMESİ	154
Dr. Öğr. Üyesi Çağlar KOŞUN	
ELEKTROSPİN YÖNTEMİ KULLANILARAK POLİETİLEN OKSİT/ KİL/ SİLİKA POLİMER NANOKOMPOZİT MEMBRANIN SENTEZİ VE KARAKTERİZASYONU	155
Vusal HAMZAYEV **Doç. Dr. Engin BURGAZ** **Prof. Dr. Müberra ANDAÇ**	

ELEKTROSPİN YÖNTEMİ İLE KİL VE SİLİKA NANOPARÇACIKLARI İÇEREN POLİ (ETİLEN OKSİT)/ NANOKOMPOZİT ELEKTROLİTLERİN ÜRETİMİ VE KARAKTERİZASYONU	**156**
Vusal HAMZAYEV **Doç. Dr. Engin BURGAZ** **Prof. Dr. Müberra ANDAÇ**	
STRUCTURE-PROPERTY RELATIONSHIPS OF POLY (ETYLENE OXIDE) NANOCOMPOSITE ELECTROLYTES CONSISTING OF COPPER-BASED METAL ORGANIC FRAMEWORKS	**157**
Assoc. Prof. Dr. Engin BURGAZ **Ayşe ERCİYES** **Prof. Dr. Müberra ANDAÇ** **Prof. Dr. ÖmerANDAÇ**	
TAP PROJESİ VE ONUN AVRUPA TEHLİKESİZLİYİNDE ÖNEMİ	**158**
Doç. Dr. Namik KERIMOV **Ayten MEHERREMOVA**	
THERMAL PROPERTIES OF POLY(ETHYLENE OXIDE) NANOCOMPOSITE ELECTROLYTES CONTAINING NANO-SIZED METAL ORGANIC FRAMEWORK-5 (MOF-5)	**159**
Assoc. Prof. Dr. Engin BURGAZ	
STRUCTURE AND MORPHOLOGY OF POLY(ETHYLENE OXIDE) NANOCOMPOSITE ELECTROLYTES CONTAINING NANO-SIZED METAL ORGANIC FRAMEWORK-5 (MOF-5)	**160**
Assoc. Prof. Dr. Engin BURGAZ	
THE INVESTIGATION OF THE INJECTED NANOPARTICLES INTO THE TUMOR FOR HYPERTHERMIA TREATMENT	**161**
Burak TIĞLI **Doç. Dr. Oğuz TURGUT**	
CAM ELYAF VE İYONİK SIVI TAKVİYELİ POLİÜRETAN SERT KÖPÜK MİKROKOMPOZİTLERİN YAPI–ÖZELLİK İLİŞKİLERİNİN İNCELENMESİ	**162**
Engin ACAR **Doç. Dr. Engin BURGAZ**	
CAM ELYAF VE MONTMORİLLONİT TAKVİYELİ POLİÜRETAN SERT KÖPÜK MİKROKOMPOZİTLERİN YAPI–ÖZELLİK İLİŞKİLERİNİN İNCELENMESİ	**163**
Engin ACAR **Doç. Dr. Engin BURGAZ**	
ATOMİK SEVİYEDEKİ SİMULASYONLAR KULLANILARAK MOF-5 KATKILI POLİ (ETİLEN OKSİT) NANOKOMPOZİT ELEKTROLİTİN İYONİK İLETKENLİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ	**164**
Murat ÖZLEK **Doç. Dr. Engin BURGAZ** **Dr. İbrahim İNANÇ**	
6302 SAYILI KANUN KAPSAMINDA TÜRKİYE'DE YABANCI GERÇEK KİŞİLERİN MÜLK EDİNİMİ	**166**
Harita Müh. Selin KURNAZ **Prof. Dr. Faik Ahmet SESLİ**	

ARTVİN ŞAVŞAT BÖLGESİNDEKİ PROPOLİSİN FARKLI EKSTRAKSİYON YÖNTEMLERİ VE FARKLI ÇÖZÜCÜLER İLE ANTİOKSİDAN ÖZELLİKLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI	
Seda KARABELA **Bünyamin YAŞAR** **İsmail KAYAHAN** **Deniz CANBOLAT** **Doç. Dr. İbrahim TURAN**	**167**
ARTVİN ŞAVŞAT YÖRESİ PROPOLİSİNİN FARKLI SICAKLIKLARDAKİ PBS'Lİ EKSTRAKTLARININ ANTİOKSİDAN ÖZELLİKLERİNİN VE ERİTROSİT HEMOLİZ İNHİBİSYONU ÜZERİNE ETKİSİNİN ARAŞTIRILMASI	
Sevim PİLİÇ **Sedanur KILINÇ** **Yunus Emre KÜPELİ** **Deniz CANBOLAT** **Doç. Dr. İbrahim TURAN**	**168**
ELECTROCHEMICAL SYNTHESIS OF COPPER BASED NANO-SIZED METAL ORGANIC FRAMEWORKS BY USING DIFFERENT ORGANIC LIGANDS	
Assoc. Prof. Dr. Engin BURGAZ **Ayşe ERCİYES** **Prof. Dr. Müberra ANDAÇ** **Prof. Dr. ÖmerANDAÇ**	**170**
KURUYEMİŞ ESASLI SÜRÜLEBİLİR ÜRÜN GELİŞTİRİLMESİ	
Fatma Rabia AKÇATEMİZ **Dr. Öğr. Üyesi Mustafa MORTAŞ**	**171**
PİYASADA SATILAN KREM BALLARDA REOLOJİK VE TEKSTÜREL YAKLAŞIM	**173**
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa MORTAŞ **Necla ALTIN** **Togayhan KUTLUK** **Başar UYAR** **Nurcan KAPUCU**	**174**
SERBEST YAĞ ASİDİ ESTERLERİNİN SENTEZİ İÇİN TEPKİME PARAMETRELERİNİN YANIT YÜZEY YÖNTEMİ İLE ANALİZ EDİLMESİ	
Bahar Gürkaya KUTLUK **Arş. Gör. Togayhan KUTLUK** **Doç. Dr. Başar UYAR** **Dr. Öğr. Üyesi Nurcan KAPUCU**	**176**
EFFECT OF INTEGRATION OF CARBON NANOTUBES (CNTS) ON FLEXURAL PROPERTIES OF THERMOPLASTIC COMPOSITES WITH BIAXIAL WEFT-KNITTED REINFORCEMENT	
Umut Ahmet ŞİMŞEK **Shinsuke ASHIBE** **Tatsuya KOSUI** **Prof. Dr. Asami NAKAI** **Assoc. Prof. Dr. Özgür DEMİRCAN**	**178**

EFFECT OF INTEGRATION OF CARBON NANOTUBES (CNTS) ON IMPACT PROPERTIES OF THERMOPLASTIC COMPOSITES WITH BIAXIAL WEFT-KNITTED REINFORCEMENT **Umut Ahmet ŞİMŞEK** **Shinsuke ASHIBE** **Tatsuya KOSUI** **Prof. Dr. Asami NAKAI** **Assoc. Prof. Dr. Özgür DEMİRCAN**	**179**
FASİYAL ANATOMİ İLE LİDERLİK KİŞİLİK ÖZELLİĞİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ARAŞTIRILMASI: TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİ ÖRNEĞİ **Bilim Uzmanı Fizyoterapist Tuğçe BAKİ** **Doç. Dr. Anatomist Rengin KOSİF**	**181**
BİR MARKOV MODELİNDE KAYBOLMA OLASILIĞININ GALTON-WATSON SÜRECİ İLE BULUNMASI **Alev İSKELELİ** **Abdullah ÇELİK**	**183**
AKADEMİSYENLERİN KARİYER ENGELLERİ İLE ALGILANAN PERFORMANSLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ **Öğr. Gör. Gökhan COŞKUN** **Prof. Dr. Alptekin SÖKMEN** **Öğr. Gör. Mustafa GÜL**	**184**
KENTSEL BİR İMGENİN DÜNÜ VE BUGÜNÜ: KEFELİ APARTMANI **Merve GERÇEK** **Doç. Dr. Derya ELMALI ŞEN**	**185**
BİR KONAK, İKİ KÜLTÜR: ÖZÜDOĞRU KONAĞI **Merve GERÇEK** **Doç. Dr. Derya ELMALI ŞEN**	**187**
TOPLULUK ÖĞRENME ALGORİTMALARI **Selin Ceren TURAN** **Prof. Dr. Mehmet Ali CENGİZ**	**189**
GEÇİCİ KORUMA ALTINDAKİ SURUYELİLERE YÖNELİK ALGI: BAYBURT ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDEN BİR DEĞERLENDİRME **Doç. Dr. Hayriye ŞENGÜN** **Öğr. Gör. Ahmet KÜÇÜK**	**190**
BOOSTİNG İLE GÖZLEMLERİN DOĞRU TAHMİN EDİLEBİLİRLİK SEVİYESİ TESPİTİ VE DENGESİZ SINIF PROBLEMİNDE SENTETİK VERİ ÜRETİMİNDE KULLANIMI **Arş. Gör. Fatih SAĞLAM** **Selin Ceren TURAN** **Prof. Dr. Mehmet Ali CENGİZ**	**191**
ÇOKLU BAĞLANTI SORUNUNA KAPULA YAKLAŞIMI **Mervenur PALA** **Arş. Gör. Fatih SAĞLAM** **Prof. Dr. Mehmet Ali CENGİZ**	**192**

OECD ÜLKELERİNİN SANAYİ SEKTÖR ETKİNLİKLERİ **Mervenur PALA** **Prof. Dr. Mehmet Ali CENGİZ**	**193**
SU VE KANALİZASYON İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜKLÜKLERİNİN STRATEJİK PLANLARINDA YER ALAN MİSYON, VİZYON VE TEMEL DEĞER İFADELERİNİN İNCELENMESİ **Kaan GÜRBÜZ**	**194**
GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERDE UYGULANAN NEHİR HAVZA KORUMA EYLEM PLANLARININ İNCELENMESİ, ERGENE NEHRİ (TÜRKİYE) VE GANJ NEHRİ (HİNDİSTAN) ÖRNEKLERİ **Kaan GÜRBÜZ**	**196**
LİSE ÖĞRENCİLERİNİN SİBER ZORBALIK MARUZ KALMA DURUMLARI VE DUYARLILIKLARININ BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ **Murat URFALIOĞLU** **Dr. Recep BENZER** **Faruk Caner YAM**	**198**
YER VE YAPILI ÇEVRENİN KULLANICILAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: LONDRA/HARRINGAY ÖRNEĞİ **Arş. Gör. Aslıhan ÖZTÜRK** **Arş. Gör. Deniz BAYRAK**	**199**
BAZI BİLEŞİMLİ FİİLLERİN MORFOLOJİK ÖZELLİKLERİNİN MUHAMMED FUZULİ GAZELLERİNDE ARAŞTIRILMASI **Dr. Terane NAĞIYEVA**	**202**
TOPLUMDİLBİLİMSEL AÇIDAN HİTAPLARIN CİNSİYETÇİ BAKIŞLA İNCELENMESİ **Prof. Dr. Hanife Nâlân GENÇ**	**203**
FARKLI YAŞAMLARIN ORTAK ÖZNESİ: BİR KADIN AĞLADIĞINDA **Prof. Dr. Hanife Nâlân GENÇ**	**204**
TARİHİ MEKANDA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK: TOKAT TAŞHAN ÖRNEĞİ **Doç. Dr. Hicran Hanım HALAÇ** **Merve TORUN**	**205**
TÜRKİYE'DE KAPATILMIŞ KÜÇÜK İLÇE CEZA İNFAZ KURUMLARI **Doç. Dr. Hicran Hanım HALAÇ** **Saadet TURAN**	**206**
SİNEMANIN KÜLTÜREL MİRAS TANITIMINA ETKİSİ: EK THA TİGER (2012) FİLMİ **Doç. Dr. Hicran Hanım HALAÇ** **Büşra SAĞLAM DORUK**	**207**
ARAP APELYATİVLİ KELİMELERİN AZERBAYCAN TOPONİMLERİNDE İZLERİ **Dr. İrade KERİMOVA**	**208**
BİR ÇOK TÜRK ETNOSLARI VE DİLLERİNİN TARİHSEL OLARAK ARAŞTIRILMASI ZARURETI **Doç. Dr. Yegane KAHRAMANOVA**	**209**

LİDERE GÜVEN DÜZEYİNİN İŞ TATMİNİ, İŞE GÖMÜLMÜŞLÜK VE DUYGUSAL BAĞLILIK DÜZEYİNE ETKİSİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA **Öğr. Gör. Gülhan GÖK** **Prof. Dr. Alptekin SÖKMEN**	**210**
YÖNETİM DENETİMİNDE VERİ KALİTESİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: BİR UYGULAMA **Dr. Öğr. Üyesi Mustafa SAVCI** **İmad BALİOĞLU**	**211**
BAZI SPOR FEDERASYONLARININ ANTRENÖR YETIŞTIRME SÜRECINDEKI USULSÜZ UYGULAMALARI ÜZERINE BIR ARAŞTIRMA **Öğr. Gör. Ö. Tarkan TUZCUOĞULARI**	**212**
TÜRKİYE ÜNİVERSİTELERİNİN ULUSAL EĞİTİM TARİHİMİZDE ROLÜ **Arş. Gör. Serdarova MEHRİBAN**	**213**
ORDU İLİ PERŞEMBE İLÇESİ GELENEKSEL BAYRAM GELENEKLERİNİN KÜLTÜREL AKTARIM AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ **Dr. Öğr. Üyesi Samet KILIÇ**	**214**
GELİŞEN TEKNOLOJİ İLE BİRLİKTE DEĞİŞEN KÜLTÜR ALGILARI: SÖZ UÇAR YAZI KALIR ATASÖZÜ YERİNE YAZI UÇAR FOTOĞRAF KALIR **Dr. Öğr. Üyesi Samet KILIÇ**	**216**
DETERMINATION OF THE INTERACTION BETWEEN AMINO ACIDS AND GOLD NANOPARTICLES: MOLECULAR SIMULATION STUDY **Mehri NIAZI** **Dr. İbrahim İNANÇ**	**218**
KABLOSUZ ALGILAYICI AĞLARDA KARINCA KOLONİSİ ALGORİTMASI İLE AĞ YAŞAM SÜRESİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ **Nicat ALİYEV** **Dr. Öğr. Üyesi Serap KARAGÖL**	**219**
KABLOSUZ ALGILAYICI AĞLARDA YÖNLENDİRME PROBLEMİ İÇİN YAPAY ARI KOLONİ ALGORİTMASININ KULLANIMI **Elnur HAKHVERDIYEV** **Dr. Öğr. Üyesi Serap KARAGÖL**	**220**
SAĞLIKLI GENÇ BİREYLERDE FİZİKSEL AKTİVİTE DÜZEYİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ **Doç. Dr. Burcu ERSÖZ HÜSEYİNSİNOĞLU** **Uzm. Fzt. Özge TAHRAN** **Uzm. Fzt. Derya AZİM REZAEİ**	**221**
THE EFFECT OF VARİOUS FUNCTİONAL STATES OF THE HYPOTALAMUS ON THE ACTİVİTY OF SOMATOSTATİN (GHIH) **İsmailov Yusif BAYRAM OĞLU** **Salimli Tahmina AZAR QIZI** **Jafarova Qumru KAMAL QIZI** **Ismailova Aftab TOFIK QIZI** **Ahmedova R.K.** **Zeynalova A.Z.**	**222**

THE İNFLUENCE OF THE HEAVY METAL TO HYPOTALAMUS-HYPOPHYSİS-ADRENAL GLANDULAR SYSTEM IN THYROID STATUS OF THE BODY	
İsmailov Yusif BAYRAM OĞLU **Jafarova Qumru KAMAL QIZI** **Salimli Tahmina AZAR QIZI** **Ismailova Aftab TOFIK QIZI** **Garayeva S.G.**	**224**
SUBAKROMİYAL SIKIŞMA SENDROMU OLAN BİREYLERDE GENERALİZE EKLEM HİPERMOBİLİTESİNİN OMUZ AĞRISI VE YAŞAM KALİTESİNE ETKİSİ - PİLOT ÇALIŞMA	
Uzm. Fzt. Gamze Polen AKŞİMŞEK **Uzm. Fzt. Özge TAHRAN** **Dr. Öğr. Üyesi Ayşe ZENGİN ALPÖZGEN**	**226**
HEMIPARATIK SEREBRAL PALSILI OLGULARDA BILATERAL ÜST EKSTREMITE FONKSIYONUNUN DEĞERLENDIRILMESI	
Derya AZİM REZAEİ **Burcu ERSÖZ HÜSEYİNSİNOĞLU** **Devrim TARAKCI**	**227**
SAĞLIKLI GENÇ BİREYLERDE FİZİKSEL AKTİVİTE DÜZEYİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ	
Doç. Dr. Burcu ERSÖZ HÜSEYİNSİNOĞLU **Uzm. Fzt. Özge TAHRAN** **Uzm. Fzt. Derya AZİM REZAEİ**	**229**
YEREL ZEMİN ARAŞTIRMALARINDA STANDART PENETRASYON DENEYİ VE KONİ PENETRASYON DENEYİ SONUÇLARININ İNCELENMESİ	
Damla ANAFARTA **Doç. Dr. Ayhan GÜRBÜZ**	**230**
ESTIMATION OF THE ELEMENTAL COMPOSITION BY APPLYING DIFFERENT MATHEMATICAL METHODS TO THE PROXIMATE ANALYSIS RESULTS OF COAL	**231**
Pelin BAYLAN YILMAZ **Doç. Dr. Selim CEYLAN** **Doç. Dr. Şafak ÖZTÜRK AYNAL** **Öğr. Gör. Şerife ŞAHİN**	**232**
BAYAT EKMEĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ	
Doç. Dr. Münir ANIL **Busenur Buke GÜMÜŞLÜ**	**233**
BESİNSEL LİFLER VE SAĞLIK	
Doç. Dr. Münir ANIL **Hasan Ali BOZDEMİR**	**235**
MİMARLIK VE MÜHENDİSLİK ARAKESİTİNDE ZEMİN KAT TASARIMLARININ İNCELENMESİ	
Nilda Nur UZUNÖMEROĞLU **Ögr. Gör. Dr. Zeynep Yeşim İLERİSOY** **Doç. Dr. Mehmet Halis GÜNEL** **Prof. Dr. Mehmet Emin TUNA**	**236**

MERZİFON GELENEKSEL KONUT MİMARİSİ VE KORUMA SORUNLARI **Arş. Gör. Gizem BÜYÜKGÜNER** **Doç. Dr. Ayten ERDEM**	**237**
FINDIK KABUĞUNUN VİDA REAKTÖRDE PİROLİZİ İLE BİOCHAR VE BİO-OİL ÜRETİMİ Sanan EYYUBOV Doç. Dr. Selim CEYLAN	**239**
THERMOKINETIC ANALYSIS AND PRODUCT CHARACTERIZATION OF CATALYTIC HDPE PYROLYSIS **Ece MÜSELLİM** **Doç. Dr. Selim CEYLAN**	**240**
BODRUM GİRELBELEN KÖYÜNDE TARİHİ ÇEVRE KORUMA ÇALIŞMASI **İzlem HASBUTCU** **Doç. Dr. Ceylan İrem GENCER YAYLALI**	**241**
BIODIESEL PRODUCTION USING VARIOUS HETEROGENEOUS CATALYSTS **Mohamed MOHAMEDELHASSAN** **Amani ALTAYEB** **Doç. Dr. Selim CEYLAN**	**243**
KADMİYUM TOKSİSİTESİNİN LEPİDOPTERA SİNDİRİM SİSTEMİ ÜZERİNE HİSTOLOJİK ETKİLERİ **Ayşe TAŞKIN** **Dr. Öğr. Üyesi Banu EREN**	**244**
MUSTAFA KEMAL'İN SAMSUN'A ÇIKTIĞI GÜNLERDE OSMANLI DEVLETİ'NDE VE KARADENİZ BÖLGESİ'NDE GENEL DURUM **Prof. Dr. Necati DEMİR**	**245**
DESTİNASYON KİŞİLİĞİNİN ZİYARETÇİ MEMNUNİYETİNE ETKİSİ: MARDİN'İ ZİYARET EDEN TURİSTLER ÜZERİNDE BİR UYGULAMA **Serkan GÜN** **Dr. Öğr. Gör. Cafer Şafak EYEL** **Dr. Alper TUTCU** **Dr. Öğr. Gör. İsmet Burçak VATANSEVER DURMAZ**	**247**

KAPİTALİST BİR GELİŞME MODELİ OLARAK UYGULANAN DEVLETÇİLİK İLKESİ VE MİLLİ BURJUVAZİ ÜZERİNE ETKİLERİ: 1930-1939 YILLARI ARASI BİR İRDELEME

Öğr. Gör. Bora ALKAN
Dr. Öğr. Üyesi H. Işıl ALKAN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Bağımsızlığını kazanan Türk Devletinin en önemli hedeflerinden birisi siyasi alanda gerçekleştirdiği başarıyı ekonomik alana da taşımak olmuştur. Buna yönelik olarak hızlı bir şekilde çalışmalara başlanmış ve ekonomik hedeflerin belirli bir program dahilinde gerçekleştirilmesini sağlamak amacıyla 1923 yılında İzmir İktisat kongresi toplanmıştır. Kongrede özellikle devlet destekli, özel teşebbüs eliyle bir kalkınma modelinin yürütülmesine karar verilmiştir. Böylece hem özel teşebbüs yoluyla yerli ve milli bir burjuvazi yaratılmış olacak, hem de halkın toplumsal yapı içerisinde üretime yönelik katkısı arttırılarak ekonomik hedeflere ulaşılması sağlanacaktır.

Amaçlanan hedefler doğrultusunda 1930'ların başına gelindiğinde bir türlü özel sektörde istenilen ekonomik başarılar elde edilememiştir. Özel sektör daha çok küçük ticari işletmeler şeklinde kalmış, fabrikalaşma şeklinde bir üretim ölçeğine geçilememiştir. Bununla birlikte 1929 yılında baş gösteren ve tüm dünyayı etkileyen büyük ekonomik bunalım Türkiye'yi de etkilemiştir. Krizin yaratmış olduğu ekonomik yıkım karşısında devlet kontrolü ve düzenlemeleri olmadan özel sektörün gücü ile başa çıkılamayacağı kısa sürede anlaşılmıştır. Her iki durumunda etkisiyle 1908 yılında İttihat ve Terakki dönemiyle başlayan, 1923 yılında ise İzmir İktisat kongresiyle bağımsızlık mücadelesini kazanan Ankara hükümetinin temel ekonomik kalkınma modeli olan özel sektör eliyle kalkınma modeli terk edilerek, 1930-1939 yılları arasında ağırlıklı olarak uygulanan devlet eliyle kalkınma modeli "Devletçi Ekonomi" modeline geçilmiştir.

Bu dönem ekonomi politikalarının en önemli özelliği salt devletçi bir yapıda olmayışıdır. Devlet uygulamaları ve güdümünde, sanayi ağırlıklı imalat yapan bir özel teşebbüsün yaratılması amaçlanmıştır. Bu yüzden bu modele "Devletçi Kapitalizm" demek yanlış bir tanımlama olmayacaktır. Bu dönemde hükümetçe çıkarılan kanunlar ve yapılan düzenlemelerle imalat ağırlıklı üretim yapan ve daha çok devlet tarafından desteklenen küçük çaplı bir sanayi burjuvazisi yaratılmıştır. Bu dönemin önemli özelliklerinden birisi de ticaret burjuvazisinden, sanayi burjuvazisine geçişi temsil etmesidir. Bu dönemde devletçi kapitalizm modeli ile önemli ekonomik başarılar elde edilmekle beraber, bazı kesimlerin devlet kaynaklarından aşırı biçimde yaralanması ve bunun doğurduğu eşitsizlikçi sonuçlar eleştirilere konu olmuştur.

Bu çalışmanın amacı 1930-1939 arası dönemde Türkiye'de uygulanan devletçi ekonomik modelin, milli burjuvazisi üzerindeki etkilerini ortaya koyarak, bu süreçte sanayi burjuvazisinin nasıl oluştuğunu irdelemektir. Çalışmanın ilk bölümünde 1930-1939 yılları arasında ekonomik bir model olarak uygulanan "Devletçilik' ilkesinin ortaya çıktığı koşullar ve gerekliliği üzerinde durulacak, ikinci bölümde devletçi ekonomik modelin uygulandığı dönem itibarıyla yapılan düzenlemeler ve gelişmelere değinilecek ve son bölümde ise devletçi

ekonomik modelin uygulanmasının ortaya çıkardığı ekonomik sonuçlar ve etkileri üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Devletçilik, Sanayi Burjuvazisi, Devletçi Kapitalizm

MİLLİ KORUNMA KANUNUNUN UYGULANIŞI VE SONUÇLARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Öğr. Gör. Bora ALKAN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Dünyada yaşanan 1929 büyük ekonomik buhranı ve ülkeler arasında yaşanan siyasi gerilimler neticesinde, 1930'lu yılların ortalarından itibaren Türkiye ekonomisinde önemli bir daralma yaşanmaya başlanmıştır. Özellikle Avrupa'da yeni bir savaşın ayak seslerinin duyulmaya başladığı bu yıllarda Avrupa ülkelerinden yapılan ithalatın azalması, buna bağlı olarak üretimde yaşanan düşüşler beraberinde fiyat artışlarını doğurmuş bu da halkın alım gücünün düşmesine neden olmuştur. Türkiye savaşta tarafsız kalmayı temel prensip olarak kabul etmekle beraber, savaşın neden olduğu birçok olumsuz ekonomik etkenle karşılaşmak zorunda kalmıştır. Bu nedenle hükümet gerek savaş öncesi dönemde gerekse savaş sırasında yaşanabilecek olumsuzlukları gidermek amacıyla çeşitli ekonomik ve askeri tedbirler almıştır. Ekonomik anlamda alınan önlemlerden en etkili ve uzun süreli olanı 26 Ocak 1940'da yürürlüğe girmiş olan ve 72 maddeden oluşan Milli Korunma kanunudur. Kanun temel anlamda hükümeti piyasa şartlarını belirleme ve buna uygun kuralları uygulamada temel düzenleyici konumuna getirerek, piyasada oluşan mal kıtlığını, karaborsayı önlemek ve yüksek fiyat oluşumlarını engelleyerek halkın daha kolay bir şekilde mal temin edebilmesini ve bu şekilde ihtiyaçların karşılanmasını amaçlamıştır. Kanunu ihlal edenlerin hapis ve ağır para cezalarına çarptırılması kabul edilmiş, kanunun uygulanmasında beş bakandan oluşan ve bakanlıklar arasında koordinasyonu sağlayarak kanunların uygulanmasını sağlayacak bir koordinasyon kurulu oluşturulmuştur. İyi niyetlerle çıkarılmış Milli Korunma kanunu zamanla istenmeyen sonuçların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Özellikle kanunla çalışma şartlarının ağırlaşması, düşük ücret ve tarım ürünlerine yönelik belirlenen düşük fiyatlar işçi ve çiftçi kesiminin ekonomik anlamda olumsuz etkilenmesine neden olmuştur. Bu koşullar altında zaten zor şartlar altında yaşayan halk iyice yoksullaşmıştır. Diğer yandan kanunun uygulanması aşamasında hükümetin almış olduğu katı tedbirlere rağmen karaborsa, rüşvet ve yolsuzluk artmış bazı kimseler bu durumdan yararlanıp haksız bir şekilde zenginleşmiştir. Bu çalışma zor ekonomik ve siyasi şartlar altında çıkarılan Milli Korunma kanununun içeriğini ve uygulanma koşullarını ortaya koyarak, kanunun yaratmış olduğu ekonomik ve sosyal etkileri incelemeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Milli Korunma Kanunu, İkinci Dünya Savaşı, Ekonomik Bunalım

KAZAKİSTAN'DA EKONOMİK BÜYÜME VE YOKSULLUĞUN AZALTILMASI

ECONOMIC GROWTH AND POVERTY REDUCTION IN KAZAKHSTAN

Aziza SYZDYKOVA
Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi

Özet

Yoksulluk sorunu her ne kadar az gelişmiş ülkelerin sorunu olsa da gelişmekte olan ve gelişmiş ülkelerde farklı derecelerde olmak üzere dünya genelinde etkisini hissettirmeye devam etmektedir. Kazakistan bağımsızlık kazandıktan sonra, önce negatif, daha sonra yavaş ve hızlı ekonomik büyüme dönemlerini geçirmiştir ve bu nedenle yoksulluğun azaltılmasında ekonomik büyümenin rolüne dair ilginç bir örnek olabilir. Kazakistan'daki büyümenin desteklenmesi ve yoksulluğun azaltılmasında çeşitli politikaların ve olayların rolünün öğrenilmesi faydalı olacaktır.

Bu çalışma ile Kazakistan örneğinde büyüme ve yoksullukla mücadele sürecinin anlaşılması bakımından literatüre katkı sağlanması düşünülmektedir. Dünyada ve Kazakistan'da yoksulluğun görünümünü inceleyen bu çalışmada, yoksulluğun çeşitleri, göstergeleri, ölçütleri ve nedenleri detaylarıyla analiz edilmiştir. Ayrıca Kazakistan'da yoksulluğun azaltılmasında ekonomik büyümenin rolü değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kazakistan, ekonomik büyüme, yoksulluk

Abstract

The problem of poverty continues to make its impact on the world, although it is at varying degrees in developing, underdeveloped and developed countries. After gaining independence, Kazakhstan has undergone a period of negative, then slow and rapid economic growth, and therefore could be an interesting example of the role of economic growth in poverty reduction. It will be useful to support the growth in Kazakhstan and to learn the role of various policies and events in poverty reduction.

This study aims to contribute to the literature in terms of understanding the process of growth and poverty in Kazakhstan. In this study examining the outlook of poverty in the world and Kazakhstan, the types, indicators, criteria and reasons of poverty were analyzed in detail. In addition, the role of economic growth in poverty reduction in Kazakhstan was evaluated.

Keywords: Kazakhstan, economic growth, poverty

YURTDIŞINDAN ÇALIŞIP ÜLKESİNE DÖNEN İŞGÜCÜNÜN KENDİ KENTLERİNE EKONOMİK VE SOSYAL KATKILARI: BAYBURT ÖRNEĞİ

Doç. Dr. Hayriye ŞENGÜN
Öğr. Gör. Ahmet KÜÇÜK
Bayburt Üniversitesi

Özet

İkinci Dünya Savaşı sonrası dış kaynak desteği ile tarımda makineleşme sonrası kırdan kente göç hızlanmış, tarımdaki işgücü fazlası büyük kentlerde geçim kaynakları arama amacıyla kentlere göçmüşlerdir. 2. Dünya savaşı sonrasında Almanya, Fransa ve İsviçre başta olmak üzere, birçok Avrupa ülkesi, sanayileşmeye kaldıkları yerden devam ederken, işgücüne duydukları ihtiyacı, gelişmekte olan ülkelerin fazla işgücünden yararlanarak giderme yolunu seçmişlerdir. Türkiye'den de 1950'lerden başlayarak yoğun olarak Almanya ve Fransa'ya yönelen işgücü göçü ilk kuşak göçmenlerin emeklilik süreciyle beraber tersine göç veya mevsimlik göç olarak gerçekleşmeye başlamıştır.

Tarımda verim düşüklüğü, coğrafi ve ekonomik koşullar Bayburt'ta çok sayıda yurttaşın gerek yurt içine gerekse yurt dışına çalışma amacıyla gitmesine yol açmıştır. Nüfusu en fazla göç veren il sıralamasında önlerde yer alan kentten yurt dışına göç edenlerin sayısı ise oldukça fazladır. 1989 yılında il olan kenttin ekonomik olarak Türkiye kentsel gelişmişlik sıralamasındaki yeri çok gerilerde bulunmaktadır. İlin gelişiminde 2008 yılında kurulan üniversitenin ekonomik olarak önemli ölçüde olumlu etkisi olmasına karşın, kenttin ekonomik gelişmesine yönelik yatırım yapacak olan yeterli yerel girişimci olmaması bu gelişme hızının düşük olmasında önemli bir etkendir. Yurtdışında çok sayıda işgücü göçü veren kentte yurtdışındaki birikimlerini kentte yatırım yaparak değerlendirmek isteyen kenttaşlar olmasına karşın bunun yeterli düzeyde olup olmadığı tartışmalıdır.

Bu çalışmada, yurtdışına çalışmak üzere gidip, uzun yıllar çalıştıktan sonra, yurtdışındaki birikimleriyle doğdukları kente yatırım yapan kişilerin kaynaklarını hangi alanlarda kullandıkları, kentten ne bekledikleri, kente ekonomik, sosyal olarak ne düzeyde katkı sunmayı düşündüklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın kapsamı Bayburt ili merkezi ile sınırlı olup, derinlemesine görüşme yöntemi uygulanarak yürütülmektedir. Yarı yapılandırılmış sorularla elde edilecek veriler üzerinden analiz yapılacaktır. Çalışma sonunda, yurtdışında çalışarak birikim sağlayan yurtdışı işgününün birikimlerinin değerlendirilmesinde ne gibi çalışmalar yapılması gerektiği, nasıl bir yönlendirme hizmetine ihtiyaç duyulduğu tartışılmakta ve öneriler sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yurtdışı göç, Göçmen işgücü, Tersine göç

THE ECONOMIC AND SOCIAL CONTRIBUTIONS OF THE LABOR FORCE COMING BACK FROM ABROAD TO THEIR CITY OF BIRTH: BAYBURT SAMPLE

Abstract

After the 2nd World War, with the support of external resources, migration from rural to urban areas has accelerated after mechanization in agriculture and the labor surplus in agriculture has migrated to the big cities in search of livelihoods. While, after 2nd World War, many European countries, mainly Germany, France and Switzerland continued industrialization they have chosen to solve their need for work force by taking advantage of the surplus labour of developing countries. Labour migration from Turkey, which began in the 1950s, has started to take place as a cyclical migration or seasonal migration with the retirement process of first generation immigrants from Germany and France.

In this sense low agricultural productivity, geographical and economic conditions have forced many citizens in Bayburt to go to work both domestically and abroad. The number of migrants who migrated from the city, which ranks first in the ranking of the most emigrant provinces, is quite high. The city, which is ranked lower in the ranking of urban development in Turkey, became a province in 1989. Although the university established in 2008 has a significant positive effect on the development of the province, the lack of sufficient local entrepreneurs to invest in the economic development of the city is an important factor in the low rate of development. Even there are many people from Bayburt abroad who want to evaluate their foreign investments by investing into their city of birth, it is controversial whether this is sufficient or not.

In this study, it is aimed to determine how the people who worked for many years abroad and who wants to invest in the city where they are born in, in which areas they use their resources, what are their expectations from the city and how they want to contribute for the economic or social development of the city. The scope of the research is limited to the center of Bayburt and is conducted by using in-depth interview method. Analysis will be made on the data to be obtained with semi-structured questions. At the end of the study, it is discussed what kind of work should be done in evaluating the savings of working abroad and what kind of guidance service is needed and also suggestions are presented.

Keywords: International migration, Migrant workforce, Reverse migration

CITIZENSHIP AND REDEFINITION OF POLITICAL RIGHTS: TOWARDS A GLOBAL REVERSE-DEMOCRATIZATION?

Prof. Dr. Ayşe Aslıhan ÇELENK
Erciyes University

Abstract

In classical democratization theories, broadening the scope and content of political rights, particularly, citizenship rights, voting rights and rights of free thought and expression, were often linked with consolidation of democracy. The basic assumption of liberal democratic systems relies on the fact that free and equal individuals enjoy social, economic and political rights and together they form a system of government based on consent and majority's will. Thus, democratization has been associated with broadening of those rights that lead to more participation in the process of consent formation. In modern states, the main criterion for acquiring these rights has been that of citizenship, which has become to define the boundaries of the political community as well as of the national community.

However, the linkage between citizenship and political rights has lately become a problematic issue for the democratic legitimacy of political systems. Although modern states have drawn the boundaries of democratic political rights according to citizenship criterion, issues such as double citizenship, rights of non-residing citizens, rights of third-country residents and emergence of new supranational identities such as European Union (EU) citizenship, require re-examination of these boundaries and more importantly, redefinition of demos and its political rights.

This paper deals with the relationship between citizenship and political rights from a critical perspective and argues that this relationship needs to be redefined in a way that considers multiple dimensions of citizenship. The main idea should be redefinition of political rights not solely according to the citizenship criterion in order to prevent crisis of democratic legitimacy. While dealing with how to redefine the boundaries of political rights, the first part of the paper explains how democratic legitimacy is understood within the context of citizenship and political rights relationship and analyses the concept of crisis of democracy. In the second part, the relationship between citizenship and political rights is analysed. For a better illustration of the issue, Britain's exit from the EU (Brexit) is dealt with as a case study, in terms of appropriation of EU citizenship rights and it is argued that modern liberal states need to revisit this issue in order to prevent a global crisis of democracy and a wave of reverse-democratization.

Keywords: Citizenship, political rights, democratic citizenship

İLK HALKA ARZ YAPAN FİRMALARIN UZUN DÖNEM HİSSE SENEDİ FİYAT PERFORMANSI – BORSA ISTANBUL ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

LONG-TERM SHARE PRICE PERFORMANCE OF THE LISTED COMPANIES. A RESEARCH ON BORSA ISTANBUL

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ÖZYEŞİL
İstanbul Aydın Üniversitesi

Özet

Firmalar halka açılarak sermaye piyasalarından finansman sağlamış olurlar ve statüleri halka açık şirket olarak değişir. İhraççı firmanın faiz gibi finansman maliyetlerine katlanmadan ve geri ödeme zorunda kalmadan birincil piyasada halktan fon toplama imkanı finansal avantajlar, artan tanınırlık ve firmanın halka açık olmayanlara göre daha kurumsal ve şeffaf olduğu imajı ise finansal olmayan avantajlar arasında sayılabilir.

Halka açılmanın kotasyon ücreti, denetim şirketlerine ödenen ücretler, halka arz sürecinde katlanılan maliyetler gibi birtakım dezavantajları da vardır. Bu dezavantajlardan belki de en önemlisi yatırımcılar için geçerli olup halka açık firmaların hisse senetlerini satın alan yatırımcıların uzun vadede piyasa ve emsal firmalara göre daha düşük getiri elde edeceği kabul edilmektedir. Literatürde buna uzun dönem düşük performans anomalisi adı verilmektedir.

Literatürde bu konuda hakkında daha önceden yapılmış birçok çalışmanın sonucunu doğrulamak, konu ile ilgili daha güncel bulgular elde edebilmek amacıyla bu çalışmada 2010-2018 döneminde Borsa İstanbul'da halka açık olan firmaların ihraç sonrası 3 yıllık hisse senedi fiyat performansı BIST-100 ulusal endeksin getirisi ile karşılaştırılacaktır.

Anahtar Kelimeler : İlk Halka Arz, Fiyat Anomalileri, Düşük Performans Anomalisi

Abstract

Firms go to the public for equity financing from capital markets and their legal status is changed as a publicly held company. There are many financial and non-financial advantages of public offering. Thanks to equity financing firm aren't obliged to pay back that they collected from investor and also no interest cost exist. Nonetheless, non-financial benefits include increased recognition and the image of the company being more corporate and transparent than non-public.

However, there are some disadvantages of public offering such as quotation fee, fees paid to independent audit companies, costs incurred during the public offering process. Perhaps the most important of these disadvantages is that investors who buy the shares of publicly traded companies will have lower returns than the market and peer companies in the long term. In the literature, this is called long-term underperformance anomaly.

In this study, in order to validate the results of many previous studies and to obtain more current findings on the subject, the share price performance of the listed companies will be compared to BIST-100 national index's returns for the next 3 years after the issuance.

Keywords: Initial Public Offerings, Price Anomalies, Underperformance Anomaly

YAPISAL EŞİTLİK MODELİ VE DÜRTÜSEL SATIN ALMA DAVRANIŞI ÜZERİNE BİR UYGULAMA

Samet KURT
Doç. Dr. Filiz KARDİYEN
Gazi Üniversitesi

Özet

Dünya ticaretinin gelişmesi ve günümüzde işletmelerin geniş bir pazara sahip olması küresel rekabeti de beraberinde getirmiştir. Bu rekabet durumu sonucunda pazarlamacılar çeşitli satış stratejileri geliştirmektedir. İşe yarar ve sağlam temelli stratejiler geliştirebilmek için pazarlamacıların, tüketicilerin alışveriş davranışlarını incelemeye ve alışveriş davranışları üzerinde detaylı bir bilgiye sahip olmaları büyük önem arz etmektedir. Tüketicilerin satın alma davranışları karmaşık bir yapıdadır. Kişiden kişiye değişebildiği gibi aynı kişinin gün içerisinde yaptığı tercihler bile farklılık gösterebilir. Bu nedenle satın alma davranışına etki eden birçok faktör ve demografik değişken bulunmaktadır. Bu araştırmada tüketicilerin dürtüsel satın alma davranışlarını etkileyen faktörlerin etkisi yapısal eşitlik modeli(Yem) ile incelenmiştir. YEM, birden fazla bağımlı ve bağımsız değişken arasındaki etkileri tek bir modelde test edebilen istatistiksel bir yöntemdir. Karmaşık modelleri başarılı bir şekilde test etmesi, birçok analizi tek adımda yapabiliyor olması, analizlerinde görsel şema kullanması ve bu sayede anlaşılmasının kolay olması, test edilen model üzerinde iyileştirmeler önermesi(modifikasyon) gibi özelliklerinden dolayı model geliştirme sürecinde sıkça tercih edilir. YEM ilişkili olan değişkenler ile model kurmaktan ziyade araştırmacı tarafından kurulmuş bir teorik modelin veriler tarafından desteklenip desteklenmediğini test eder. Bu bağlamda araştırma için gerekli veriler, araştırmanın amacı doğrultusunda geliştirilen bir anket formu yardımıyla elde edilmiştir. Anket formu demografik değişkenler, dürtüsel satın alma ve dürtüsel satın almayı etkilediği düşünülen faktör kapsamında sorulardan oluşmaktadır. Araştırma Ankara ilinde bulunan alışveriş merkezlerinde yüz yüze görüşme yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Kurulan yapısal eşitlik modeli ile belirlenen faktörlerin tüketicilerin dürtüsel satın alma davranışları üzerindeki etkileri ortaya konmak istenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dürtüsel Satın Alma, Yapısal Eşitlik Modeli, Dürtüsel Satın Almaya Etki Eden Faktörler

MALİ TABLOLAR ANALİZİ: ADANA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

FINANCIAL STATEMENT ANALYSIS:THE CASE OF ADANA METROPOLITAN MUNICIPALITY

Dr. Ögr. Üyesi İsmail GÜNEŞ
Çukurova Üniversitesi

Özet

Mali tablo analizi, genellikle özel sektörle ilişkilendirilen bir yaklaşımdır. Bu çalışmanın amacı, finansal tablo analizini yerel kamu kurumlarında kullanmaktır. Örnek olarak Adana Büyükşehir Belediyesi seçilmiştir. Finansal tabloları analiz etmek için iki önemli yöntem vardır. İlk yöntem, yatay ve dikey analizlerin kullanımıdır. Yatay analiz kurumun bilanço ve gelir tablosunda iki dönem arasındaki değişimi gösterirken dikey analiz ise kurumun o yıla ait finansal tablolarındaki kalemlerinin birbirlerine göre ağırlıklarını gösterir. Finansal tabloların analizinde ikinci yöntem rasyo analizidir. Finansal tablolarda yer alan kalemler arasında birbirine olan ağırlıklarını analiz etmeye yönelik tekniktir.

Anahtar Kelimeler: Mali Tablolar analiz, Bütçe, Belediye

Abstract

Financial statement analysis is the approach usually associated with private sector. The purpose of this study is to using the financial statement analysis in local public institutions. Adana Metropolitan Municipality was chosen as an example. There are two key methods for analyzing financial statements. The first method is the use of horizontal and vertical analysis. With Vertical analysis of financial statements, we will look up and down the income statement to see how every line item compares to revenue, as a percentage. With horizontal analysis, we look across the income statement at the year-over-year change in each line item. The second method for analyzing financial statements is the use of many kinds of ratios. Ratios are used to calculate the relative size of one number in relation to another.

Keywords: Financial statement analysis, Budget, Municipalities

OSMANLIDAN GÜNÜMÜZE TÜRKİYEDE BÜTÇE HAKKI

Öğr. Üyesi Dr. İsmail GÜNEŞ
Çukurova Üniversitesi
Doç. Dr. Melek AKDOĞAN GEDİK
Çukurova Üniversitesi

Özet

Ekonominin genel performansındaki gelişme ve değişmelerin izlenmesinde bütçeler önemli bir role sahiptir. Modern ulus devletlerinin ortaya çıkışıyla birlikte, Batı toplumlarında sosyal, iktisadi ve mali gelişmeler bütçe hakkı kavramının önemini artırarak, ulusal kaynakların etkin kullanılması yönünde temel araç olma özelliği taşımasına neden olmuştur. Böylelikle, günümüzde bütçeler, üstlenmiş oldukları bu rolü daha da genişleterek devam ettirmektedirler. Yürütme organının yasama organından yetki aldığı modern parlamenter sistemlerde bütçeler, kamu harcamalarının yapılması, harcamaların finansmanı ve kamu gelirlerinin toplanması işlevine sahiptir.

Kuruluşundan itibaren çok geniş topraklar üzerinde yüzyıllar boyunca egemenlik sürdüren Osmanlı İmparatorluğu, başta İslam dünyası olmak üzere birçok Türk devleti ile de etkileşim halinde olmuştur. İmparatorluk sınırlarının Avrupa 'ya doğru ilerlemesi sonucunda batılı yönetim anlayışından da etkilenmiştir. Osmanlı Devleti genel itibariyle İslami kaynaklara dayalı olarak oluşturduğu mali teşkilat ve müesseseleri geliştirerek yenilerini ekleyebilme başarısını göstermiştir. Osmanlı İmparatorluğu bütçe uygulamalarının, batılı ülkeler ve günümüz modern parlamenter sistemlerinde kullanılan bütçelerle bir takım farklılıklara sahip olduğu gözlenmektedir. Osmanlı İmparatorluğu maliyesine ait bütçe kayıtları, merkezi hazinenin gelir ve giderlerini en küçük ayrıntılarına ilişkin bilgi sağlayabilecek niteliktedir.

Magna Carta ile tarihte ilk kez yönetenlerin yetkilerinin kısıtlanması bütçenin de doğuşu olarak kabul edilir. Zaman içinde gelişerek evrilen bütçe hakkı günümüzdeki çağdaş halini almıştır. Bu çalışmanın amacı Türkiye'de tarihsel süreç içerisinde bütçe hakkının doğuşu ve gelişimini incelemektir. Devletlerin sahip oldukları fonksiyonları yerine getirmede önemli bir göreve sahip olan bütçe, Osmanlı İmparatorluğundan günümüze Türkiye ekonomisindeki işlevi değerlendirilmeye çalışılacaktır. Bu süreç içerisinde Osmanlı İmparatorluğunda bütçe hakkının kullanılış biçimi, gelişimi incelenerek Dünyadaki gelişmeler ile karşılaştırılarak analiz edilmeye çalışılacaktır.

Anahtar kelimeler: Osmanlı, Bütçe Hakkı, Magna Carta

PRODUCTION OF HYDROGEN GENERATION CATALYSTS

Dr. Öğr. Üyesi Levent SEMİZ
Amasya University

Abstract

Due to decrease in fossil fuel reserves and their hazardous effects on environment and health, fossil fuels should be replaced with environmentally friendly, green and sustainable energy resources. Among these resources, hydrogen occupies an important place. It is a green energy carrier with zero emission. Fuel cells, especially proton exchange membrane fuel cells, use hydrogen as a fuel and convert chemical energy directly to electrical energy. Thus, hydrogen production and storage are important issues for its utilization in fuel cells. Conventional storage technologies such as high pressure and cryogenic reservoirs have disadvantages in terms of cost-effective, efficient and safe on-board hydrogen storage. On the other hand, chemical hydrides can provide benefits on these subjects. Also, their hydrogen density is very high. Hydrogen is produced from chemical hydrides via two main methods, namely thermolysis and hydrolysis. Thermolysis requires high thermal energy which makes this method costly. On the other hand, hydrolysis shows slow kinetics. However, its kinetics can be enhanced by catalysts. The most utilized catalysts on this area were metal catalysts. They consists of precious and non-precious metals. Precious metals have high catalytic activity with high price. Thus, they are not cost-effective. On the other hand, non-precious metals are cheaper when compared to precious ones. However, they have lower catalytic activity. Hence, their catalytic activity should be increased in order to increase their utilization and provide cost-effective efficient hydrogen generation methods. For this purpose, polymeric materials were utilized in this work in order to increase the catalytic activity of non-precious metals by decreasing the agglomeration during the catalyst production step. The hydrogen generation rate achieved by this approach was measured as 1.0 L H_2 $g_{catalyst}^{-1}$.

Keywords: Catalyst**,** hydrogen generation, chemical hydride

Acknowledgement: This work was supported by The Research Centre of Amasya University under the project number FMB-BAP 17-0266

ACCURATE EVALUATION OF SPECIFIC HEAT CAPACITY OF THE URANIUM DIOXIDE-BERYLLIUM OXIDE (UO_2-BeO)

Tural MEHMETOGLU
Amasya University
Mehriban EMEK
Adiyaman University

Özet

Uranyum dioksit-berilyum oksit (UO_2 - BeO) nükleer yakıtının izobarik özgül ısı kapasitesini hesaplamak için Debye yaklaşımı için önemli ifadeler önerilmiştir. Nükleer reaktörlerde yaygın olarak kullanılan uranyum dioksit-berilyum oksit nükleer yakıt için öz ısısını değerlendirme yöntemi verilmiştir. Uranyum dioksit-berilyum oksit yakıtı öz ısısının hesaplanması formülünde ortaya çıkan Debye fonksiyonun hesaplanması için yeni bir analitik algoritma önerdik. Düşük ve yüksek sıcaklık aralıklarında nükleer yakıt öz ısısını değerlendirmek için analitik bir algoritma geliştirilmiştir. Son olarak, bu yaklaşıma dayanan bilgisayar programı, uranyum dioksit-berilyum oksit nükleer yakıtın öz ısısının hesaplanmasında uygulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Berilyum dioksit; Nükleer yakıtlar; termal iletkenlik

Abstract

Efficient expressions are proposed for the specific heat capacity of Uranium dioxide-beryllium oxide nuclear fuel by using the Debye model. A new evaluation method for isobaric specific heat capacity of uranium dioxide-beryllium oxide nuclear fuel is given which is widely used in nuclear reactors. We proposed a new analytical algorithm for calculation of isobaric Debye function which occurring in the isobaric specific heat capacity of uranium dioxide-beryllium oxide nuclear fuel. An analytical algorithm was developed to evaluation the isobaric specific heat capacity of nuclear fuel in low and high temperature ranges. Finally, computer program based on this approach is applied to calculation of the isobaric specific heat capacity of beryllium dioxide nuclear fuel plates.

Keywords: Beryllium dioxide; Nuclear fuels; thermal conductivity

CALCULATION OF QUANTUM CAPACITANCE OF MONOLAYER GRAPHENE USING BINOMIAL EXPANSION THEOREM

Tural MEHMETOGLU
Amasya University

Özet

Grafen güçlü elektriksel özelliklere sahip olduğu iyi bilinmektedir ve ayrıca oldukça elastik ve kristaliktir. Bu, taşınabilir elektronik cihazlarda kullanım için mükemmel olmasını sağlar. Akıllı telefonlar ve tabletler, grafen kullanılarak çok daha dayanıklı hale gelebilir ve belki de kağıt gibi katlanabilir. Bu çalışmada tek tabakalı grafenin kuantum sığasının sıcaklığa bağımlı olarak değişmesinin belirlenmesi için verimli bir yöntem geliştirilmiştir. Binom açılım teoremi kullanılarak grafenin kuantum sığasının değerlenmesi için formül oluşturulmuştur. Önerilen yaklaşım, grafenin kuantum sığasının hesaplama hassaslığının arttığı gözlenmiştir. Elde edilen formüllerden alınan sonuçlar diğer çalışmalardan alınan sonuçlarla karşılaştırıldı. Hesaplamamız ile diğer çalışmaların sonuçları arasında tatmin edici uyum bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Grafen; kuantum sığa; binom açılımı teoremi

Abstract

It is well known graphene have powerful electrical properties, graphene is also highly elastic and crystalloid. This ensure it perfect for use in movable electronics. Smartphones and tablets can become much more durable using graphene, and perhaps even fold like paper. Wearable electronic devices are gaining popularity recently. An efficient method is developed for determination of the temperature dependence of quantum capacitance for monolayer graphene. Evaluation of the quantum capacitance has been based on the idea of the binomial expansion theorem. Suggested approach allowed to developing increasing accuracy of the quantum capacitance for graphene. Obtained formulae was applied to real systems and they examined other studies. This work presents a test of implementation of for quantum capacitance of graphene. A good satisfactory has been found between our calculation and the results from the other studies.

Keywords: Graphene; quantum capacitance; binomial expansion theorem

ASİT AKTİVE EDİLMİŞ BENTONİT KULLANIMI İLE FENOLÜN KATALİTİK ISLAK PEROKSİT OKSİDASYONU İLE UZAKLAŞTIRILMASI

Suna BALCI
Gazi Üniversitesi

Özet

Çok sayıda endüstrinin atık sularında bulunan fenolik bileşikler, düşük konsantrasyonlarda bile yüksek toksisitelerinden dolayı öncelikli kirleticilerdir. Kimyasal, fizikokimyasal ve termal geleneksel yöntemler fenolik konsantrasyonları kabul edilebilir toksisite seviyelerine indirgeyememektedir. Her ne kadar biyoprosesler düşük konsantrasyonda uygun olsa da, biyo-konsantrasyona karşı yüksek dirençleri nedeniyle onları önemli ölçüde biyo-konsantre etmek ulaşılmazdır. Fenolik bileşikleri, küçük moleküler ağırlıklı zarasız ara ürünler varlığında daha az toksik nihai ürünlere dönüştüren ileri oksidasyon işlemleri (AOP'ler) dikkat çekmektedir. Sulu bir çözeltide hidroksil radikallerinin yüksek reaktivitesini kullanan ıslak hava oksidasyonu (WAO), yakılmayacak kadar seyreltilmiş ve biyolojik işlem için fazla konsantre olan, ancak yüksek sıcaklık ve yüksek basınç gereklilikleri dezavantajları olan güçlü ayırma yöntemlerinden biridir. Islak hava oksidasyonunda katalizör kullanımı (CWAO) kullanımı, çalışma koşullarının (sıcaklık, basınç ve pH) şiddetini azaltmak için en etkili ve çevre dostu gelişmiş oksidasyon işlemidir. Bu tür hava kullanılan oksidasyonlarda, gaz fazı oksijen beslemesi difüzyon sınırlamaları yaratır, ayrıca kaynak olarak hava kullanımı seyreltme problemi getirir. Uygun katalizörle birlikte oksitleyici madde olarak hidrojen peroksit kullanılarak yürütülen Katalitik Islak Peroksit Oksidasyonu (CWPO), bunların arasında difüzyon sınırlamalarını da ortadan kaldıran temiz bir alternatiftir.

Orta Anadolu'dan temin edilen bentonitin asit aktivasyonu farklı konsantrasyonlarda sıcak H_2S0_4 çözeltisi ile asit aktivasyonu gerçekleştirilmiş ve 2M ile stabil yapılı asitle aktive edilmiş bentonit, ham bentonit ile birlikte fenol CWPO'da test edilmiştir. Düşük asidik karakter benzonodiollerin oluşumu ve ardından organik asitlerin ara ürüne olarak dönüşmesi nedeniyle pH azalmasının olabileceği bilinmektedir, bu nedenle fenol oksidasyonunun ilerleyişi sırasında pH değeri ~ 5.0 olarak sabit tutulmaya çalışılmıştır. Aktive olmuş numunelerin neredeyse yarısı olmasına rağmen, ham bentonitin fenolün CWPO'sunda da aktif olduğu görülmüştür. Asitle aktive edilmiş numunede özellikle H bağlı Brönstead bölgelerinin artışından dolayı, CWPO'da 25 ° C'de ilk üç saatte% 82'den fazla dönüşüm elde edildi; fenol dönüşümü, 50 ° C reaksiyon sıcaklığında 135 dakika içinde% 96'ya ulaşıldı. Reaksiyon verileri fenole göre birinci dereceden bağımlılık iyi bir uyum sağladı ve aktivasyon enerjisi ~ 19.8 kJ / mol olarak belirlendir. Ham kil kullanarak yaklaşık 0.12 $saat^{-1}$ olarak tahmin edilen hız sabiti, kilin asit aktivasyonu ile yaklaşık beş kat artış göstermiştir

Anahtar Kelimeler: bentonit, asit aktivasyonu, karakterizasyon, fenol oksidasyonu, kinetic

PHENOL REMOVAL THOROUGH CATALYTIC WET PEROXIDE OXIDATION OF PHENOL USING ACID ACTIVATED BENTONITES

Abstract

Phenolic compounds which are present in numerous industries' effluents are priority pollutants because of their high toxicity even at low concentrations. Chemical, physicochemical and thermal conventional methods are unable to reduce phenolic concentrations to acceptable toxicity levels. Although bioprocesses are suitable at low concentration, to bioconcentrate them is not achieved significantly due to their high resistivity to biodegradation. Advanced oxidation processes (AOPs) which convert phenolic compounds into less toxic end products in presence of other harmless small molecular weight intermediate products are attracting attention. Wet air oxidation (WAO) which uses high reactivity of hydroxyl radicals in an aqueous solution is one of the forceful removal methods which are too dilute to incinerate and too concentrated for biological treatment but elevated temperature and high pressure requirements are the disadvantages. Use of catalyst in wet air oxidation (CWAO) is the most effective and environmental−friendly advanced oxidation process for reducing the severity of operating conditions (temperature, pressure and pH). In such air used oxidations, gas phase oxygen supply creates diffusion limitations, moreover use of air as the source gets dilution problem. Catalytic Wet Peroxide Oxidation, (CWPO) using hydrogen peroxide as the oxidizing agent together with suitable catalyst is a clean alternative among them which also eliminates the diffusion limitations.

The acid activation of bentonite obtained from Middle Anatolia with a hot solution of H_2SO_4 with different concentrations was carried out and stable structured acid activated bentonite with 2M was tested in CWPO of phenol together with raw bentonite. It was known that pH decreases could occur due to weakly acidic characters benzonodiols' formation and the followed conversion of organic acids as intermediates, so pH was tried to be constant ~ 5.0 during the progress of phenol oxidation. Although it was nearly half of the activated samples did, it was seen that the crude bentonite was also active in CWPO of phenol. The increase of especially H bonded Brönstead sites in acid activated sample gave conversion of more than 82% in the first three hours at CWPO at 25 ^oC the phenol conversion reached to 96 % within 135 minutes at reaction temperature of 50 ^oC. The reaction data fitted to first order dependency with respect to phenol was found in a good agreement and the activation energy was estimated ~ 19.8 kJ/mole. The rate constant which was estimated ~ 0.12 h^{-1} by use of raw clay reflected around five times increase with acid activation.

Keywords: bentonite, acid activation, characterization, phenol oxidation, kinetics

VANADYUM YÜKLENMİŞ Al-SK YAPILARIN YÜZEY ÖZELLİKLERİ

Suna BALCI
Aylin TECIMER
Gazi Üniversitesi

Özet

Sütunlu Killer (SK) üstün özellikleri ile hem katalizör hem de adsorban olarak uygulamalara sahiptirler. Sütunlu yapılar için, katalitik aktif merkezlerin (metal/metal kombinasyonları) ve asit merkezlerinin (Lewis ve Brönsted) miktarı ve dağılımı kadar reaksiyon sıcaklıklarında kararlı yapı, fonksiyonel yüzey alan da önemlidir ve organiklerin dönüşümü ve hava kirliliği kontrolü için potansiyel çevreci katalizölerdir. Sütun ayırıcıların doğru seçimi ile özellikleri kolayca ayarlanabilir. Katalitik aktif bileşenlerin yanlız kullanımları ile sentezlenen sütunlu killerin termal dayanımlarının ve katalitik aktivitilerinin zayıf olduğu literatür çalışmalarından bilinmektedir. Doğru seçim ile sütun ayırıcıların çiftli kulanımları hem katalitk aktivite/asit merkezleri ve termal kararlılık artışlarına yol açmaktadır.

Hançılı Beyaz bentonitini destek olarak kullanarak Al-SK sentezlendi ve 573 K kalsinasyony sonrası VOSO4xH2O or NaVO3 kullanarak ve değişik emdirme metodları ile vanadium yüklendi ve tekrar 573 K ve 773 K sıcaklıklarda kalsine edildi. Vanadyum yüklemesi XRD pik şiddetinde azalmaya yol açarken bazal aralık değerleri 1,75 ten 1,35 nm olan Al-SK'e ve vanadium yüklemeli örneklere sentezlendi. Destekten sonra en yüksek yüzey alan çözeltiden NaVO3 emdirilen ve 573 K sıcaklıkta kalsine edilen örnekte elde edildi. NaVO3 yüklemesi diğer kaynaklara göre daha fazla V/Si oranı verdi. X-ışını fotoelektron spektroskopi analizi vanadyumun yapıya 2p3/2 orbitali ile bağlandığını ve Al/Si oranının vanadium yükleme ile 0,46'dan 0,35'e düştüğünü göstermiştir. TEM görüntülerinde Al-SK'in tabakalı yapısının korunduğu ve vanadium bileşiklerinin tabakalar arasına ve kilin yüzeyine yerleşmiş olduğu gözlendi. 573 K'ne kadar hızlı dehidrasyon, sonrasında kütle kaybında azalma ve 1173 K'de dehidroksilasyon ile katı-katı reaksiyonu ilee 423 K'in altında yüksek endotermik pik ve 1073 K üzerinde ekzotermik pikler örneklerin TGA/DTA analizlerinde gözlendi. V-O-Al ve V-O-Si bağları ve Bronsted ve Lewis asit merkezlerinin tutarlılığı FTIR analizlerinde gözlendi.

Anahtar Kelimeler: sütunlu yapı, hidrotermal sentez, vanadium, emdirme, karakterizasyon

STRUCTURAL PROPERTIES OF VANADIUM INCORPORATED Al-PILCs

Abstract

Pillared Intercaleted Layered Clays (PILCs) have the possibility of application both as catalyst support and adsorbent because of their own peculiar properties. For the pillared structure, stable structure, functional high surface area as well as the amount and distribution of catalytic active centers (metal/metal combinations) and acid centers (Lewis and Brönsted) are also important in reaction temperatures and they are potential environmental catalyst for air pollution control and organic conversion. These properties are easily arranged by the

correct choice of pillar agent(s). Literature studies have shown that, thermal stability or catalytic activity is low for the pillared clays synthesized by the use of catalytic active components alone. The use of pillars of dual compounds with the appropriate selection causes increases both in catalytic activity/acid centers and thermal stability.
Al-PILC was synthesised as support by using Hancili White bentonite and vanadium was loaded after calcination at 573 K by use of VOSO4xH2O or NaVO3 by various impregnation methods and then calcined again at 573 K and 773 K temperatures. The basal spacing belonging Al-PILC and vanadium incorporated samples with values from 1.75 to 1.35 nm were obtained while loading of vanadium caused decreases in the XRD peak intensity. The highest surface area after support, was observed for NaVO3 loaded by impregnation from solution and calcined at 573 K temperature and the lowest surface area was observed for NaVO3 loaded by wet impregnation and calcined at 773 K temperatura. NaVO3 loading resulted higher V/Si ratio than the other source did. X-ray photoelectron spectroscopy analysis showed that vanadium was bonded with 2p3/2 orbital and Al/Si ratio decreased from 0.46 down to 0.35 by vanadium impregnation. The layered structure of Al-PILC and the placement of vanadium species between these layers and onto the clay particles' surface were observed in the TEM images. Fast dehydration till 573 K, then decreases in mass loss and solid-solid reaction with dehydroxylation at 1173 K were observed in TGA/DTA analyses of samples with a high endothermic peak below 423 K and an evident exothermic peak above 1073 K for all PILCs. The consistence of V-O-Al and V-O-Si bonds and Bronsted and Lewis acid centers were observed in FTIR results.

Keywords: pillared structure, hydrothermal synthesis, vanadium, impregnation, characterization

ENDÜSTRİ 4.0 VE AKILLI FABRİKALARIN PROSES GÜVENLİĞİNDE İNOVASYON

Suna BALCI
Gazi University

Özet

Gelişen teknoloji sanayi alanında yeniliklere yol açarken bilişim teknolojisi Sanayi Devrimi diye adlandırılan Endüstri 4.0'ı başlatmıştır. Mekanik üretim hatlarına entegrasyonunu hızla devam eden Endüstri 4.0'ın en büyük problemi bilgi bütünlüğünü tehdit eden siber saldırılardır. Bilişim teknolojisinin hayatımızı kolaylaştıran kontrol özelliğinin kimyasal üretim süreçlerine aktarılmasıyla Akıllı Fabrika dönemini başlamıştır. Akıllı fabrikalarda cihazlar, sitemler, robotlar ve ağda yer alan tüm nesneler belirli bir protokol ile birbirleriyle iletişim içinde Nesnelerin veya Sistemlerin İnterneti kavramı ile yürütülmektedir.

Endüstri 4.0 üretim ve hizmetlerde dijital dönüşümü sağlarken, işin yürütümünde de değişime yol açmaktadır. Bilişim kontrolü ve robot teknolojisinin kullanımı işgücü gereksinimini azaltacak, ve istihdam sorunu yaratacak kuşkusunu ortaya çıkarmaktadır. İş ve üretimin robot otomasyonu ile yürütülmesinin verimi artıracağı kesin bir durumdur. Robotların karar verme mekanizmalarındaki zayıflık ve karmaşık sorunlara yaratıcı çözüm getiremeyecek olması insana duyulan ihtiyacı azaltmak yerine artıracaktır. Yaratıcı düşüncenin ön plana çıkacağı Endüstri 4.0 döneminde tabiki yeni meslekler ön plana çıkacaktır. Karar mekanizmalarında robotik sistemin zayıf kalacağı bir durum da güvenlik konusudur.

Özellikle Akıllı Fabrikalarda siber saldırılar yıkıcı ekonomik etkilerinin yanı sıra kontrol dışına çıkan işletme parametreleri ile felakete varan kazaları yaşanılmasını da kaçınılmaz kılabilir. Akıllı Fabrikaların güvenlik yönetiminin sağlıklı kurulması süreç tasarımının takip eden "Güvenlik Enstrümanlı Sistem" tasarımının doğru planlanması gerekmektedir. Bu tasarımda olası tüm risk kombinasyonları düşünülerek uzaktan güvenli erişimin ile izlenilebilmesi ve karmaşık durumlarda mantıksal kararların devreye alınacağı erişim sisteminin kurulması ile yürütülebilir.

Anahtar kelimeler: Sanayi devrimi, nesnelerin interneti, akıllı fabrikalar, siber güvenlik, süreç güvenliği.

INDUSTRY 4.0 AND INNOVATION IN PROCESS SAFETY OF SMART FACTORIES

Abstract

Developing technology leads to innovations in the field of industry, while information technology started Industrial 4.0, which is called Industrial Revolution. The biggest problem of Industry 4.0, which is rapidly integrating into mechanical production lines, is the cyber-attacks that threaten the information integrity. Smart Factory period has started with the transfer of control technology of Information technology which makes life easier to the chemical production processes. In smart factories, devices, systems, robots and all the objects

in the network are communicated with each other by a certain protocol and carried out by the concept of Internet of Objects or Systems.

While the industry 4.0 provides digital transformation in production and services, it also leads to changes in the way of the performing the work. It is a definite fact that the work and production will be carried out by robot automation. Weaknesses in decision-making mechanisms and the inability of robots to bring creative solutions to complex problems will increase rather than reduce the need for man. In the period of Industry 4.0, creative thinking will come to the forefront. A situation where the robotics system is weak in decision mechanisms is also a security issue.

Particularly in smart factories, it is inevitable to experience catastrophic accident by the operating parameters go out of control, as well as economic impacts by cyber-attacks. The healthy establishment of the security management of Smart Factories requires proper planning of the "Safety Instrumented System" design done next to the process design. This design can be carried out with remote secure access considering all possible risk combinations, and the establishment of accessing to system in when logical decisions can be necessary in complex situations.

Keywords: Industrial revolution, Internet of Objects, smart factories, cyber security, process security

ORGANİK TARIM ÜRÜNLERİNİN PAZARLANMASINDA AMBALAJ TASARIMININ ÖNEMİ

Öğr. Gör. Figen MEŞELİ
Bayburt Üniversitesi
M. Bora MEŞELİ
Bayburt Üniversitesi

Özet

Organik tarım ürünlerine olan talep dünya genelinde her geçen yıl artış göstermektedir. Türkiye ise söz konusu talebi karşılamak amacı ile üretim yapan en önemli ülkelerden birisi niteliğindedir. Organik tarım üretiminde oldukça önemli bir konuma sahip olan Türkiye'de bu ürünlerin tüketimine dair talebin ise ihracat yaptığı ülkelere kıyasla çok düşük olduğunu görmekteyiz. 2016 yılı verilerine göre; dünya çapında bir yılda kişi başına 11,3 avro, Avrupa Birliği (AB) ülkelerinde ise 40,8 avro değerinde organik tarım ürünü tüketilmekteyken, en önemli üretim aktörlerinden birisi olmasına rağmen Türkiye'de bu değer yalnızca 4 avrodur.

Pazarlama karması elemanlarından ilki olan "ürün" konusunda hem nitelik hem de nicelik bakımından güçlü imkanlara sahip olan Türkiye'de, organik ürünlerin iç pazara pazarlanması ile ilgili sorunlardan birinin de "tutundurma" ya da bir diğer deyişle "pazarlama iletişimi" ayağında olduğunu söylemek mümkündür. Hem üretilen ürünün boyutlandırılması aşamasında somut bir ürün ortaya koymak hem de pazarlama iletişimi açısından ambalaj tasarımı, ürünün pazarlanmasında büyük önem taşımaktadır diyebiliriz. Pek çok tüketici, hakkında bilgi sahibi olmadığı ürünler ile, alış-veriş yaptıkları mekânın rafında yahut vitrininde karşılaşmaktadır. Bu noktada ilk temas gerçeklemekte ve bu temas görsel yolla olmaktadır. Tüketicinin baktığı ürünü görmesini sağlamak ya da dikkatini çekmek ise ürünün ambalajının grafik açıdan nasıl tasarlandığı ile de ilgilidir. Yapılan çalışmalar hem ilk temasın sağlanması hem de etkileşim süreci boyunca ürünün tüketicide bırakacağı etkiler bakımından ambalaj tasarımı konusunun pazarlama sürecinde oldukça önemli bir rol oynadığı sonucunu ortaya koymaktadır.

Sertifikalı organik tarım ürünlerinin ambalajlanması ile ilgili birtakım kurallar mevcut. Bu kuralar doğrultusunda ambalajların tasarımları, içerilerinde ihtiva ettikleri ürüne organik olmayan herhangi bir maddenin temasını engelleyecek şekilde yapılmakta. Ancak ürünün organik olduğunun ispatı niteliğindeki amblemin yer alması dışında, ambalajın ürüne temas etmeyen ve tüketicinin görsel olarak ilk teması sağlayacağı dış kısmının tasarımı ile ilgili kısıtlamalar bulunmamakta. Çalışmada, konu ile ilgili yapılmış olan diğer araştırmaların sonuçları ile dünya çapında yapılmış olan ambalaj tasarımı odaklı pazarlama faaliyetlerine ilişkin veriler değerlendirilerek, organik tarım ürünlerinin satışı-pazarlanması ile ilgili belirlenmiş olan kurallara bağlı kalınacak şekilde, etkili ambalaj tasarımları ile Türkiye pazarındaki tüketimin - talebin artırılmasına yönelik bir katkı sağlanabilmesi ile ilgili çıkarımlarda bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ambalaj Tasarımı, Organik Tarım Ürünü, Organik Ambalaj

SANAL ORTAMLARDAKİ REKLAM UYGULAMALARININ TÜKETİCİ SATIN ALMA DAVRANIŞLARI ÜZERİNE ETKİSİ: SAMSUN İLİ ÖRNEĞİ

Öğr. Gör. Figen MEŞELİ
Bayburt Üniversitesi
Prof. Dr. Ali TOMAK
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Günümüzde bilişim sektöründeki gelişmeler çevrimiçi alışveriş olarak yeni bir pazar olgusu olun "İnternet" i hayatımıza katmıştır. Zaman, yer ve mülkiyet faydası sağlayan bu pazarda mal ve hizmetler üreticiden tüketiciye doğrudan ulaşabilmektedir. Üretici, pazarlama maliyetlerini en düşük seviyede tutarak geniş kitlelere ulaşabilmekte; tüketici ise, hızlı ve kolay bir şekilde bulunduğu yerden tüketim eylemini gerçekleştirebilmektedir. Teknolojinin ilerlemesi, günlük hayatımızda internetin kullanımının aktifleşmesi ve ürün satın almak için ödenen para transferinin güvenli yapılabilmesiyle internette yer alan sanal ürün ve hizmetlere olan ilgi her geçen gün artmaktadır. Şirketler, sağladığı teknik özellikleri ve reklam stratejilerini birleştirerek yeni bir pazarlama ortamı olarak interneti doğrudan pazarlama yöntemi kadar kullanmaktadır. Serbest piyasa ekonomisi şartlarında müşterilerine şirketlerini, ürünlerini, hizmet anlayışlarını tanıtabilmek ve diğer eşdeğer firmalarla rekabet edebilmek için şirketler sanal ortamlardaki pazarlarda her türlü reklam araçlarını kullanmaktadır. İnternet reklamcılığı hedef kitleye ulaşmanın en kolay yoludur. İnternette yer alan reklam uygulamalarına maruz kalan tüketiciler genellikle ihtiyaçları doğrultusunda bu reklam görsellerini tıklayarak ürün ya da hizmetin bulunduğu sayfaları ziyaret etmekte, sayfayı incelemekte ve hatta satın alma işlemi gerçekleştirmektedir. Tüketiciler çalışma hayatı ve sosyal hayat dışında alışveriş ihtiyacını karşılamak için cadde mağazalarında, çarşı ya da alışveriş merkezlerinde çok uzun zamanlar geçirmektedir. Alışveriş eyleminin internetten yapılabilme olanağı sayesinde tüketiciler hem zaman kazanmakta hem de yorulmadan ihtiyaçlarını karşılayabilmektedir.

Bu çalışmanın amacı, insanların alışveriş yaparken tercih ettiği sanal ortamlardaki reklam uygulamalarının tüketicilerin satın alma davranışlarını ne şekilde etkilediğini araştırmaktır. Genel tarama modelinde gerçekleştirilen bu çalışmanın örneklemini Samsun merkez ilçelerindeki 3 alışveriş merkezini (Piazza, Yeşilyurt, Lovelet AVM) ziyaret eden ve çalışmaya gönüllü olan 18 yaş ve üstü 440 katılımcı oluşturmaktadır. Araştırmanın temel problemini, "sanal ortamlardaki reklam uygulamalarının tüketici satın alma davranışlarına etkisi demografik değişkenlere göre farklılık göstermekte midir?" sorusu oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak bir anket formu kullanılmıştır. Bu anket formundan elde edilen veriler SPSS 17 istatistik programında analiz edilmiştir ve çıkan sonuçlar tablolar halinde verilerek yorumlanmıştır. Araştırma sonuçları tüketicilerin satın alma davranışları üzerinde reklamların etkisi cinsiyet, yaş, eğitim seviyesi, gelir seviyesi gibi demografik değişkenlere göre anlamlı farklılık gösterdiğini açıklamaktadır.

Anahtar Kelimeler: İnternet alışverişi, tüketim, satın alma davranışları

BİR KONAKLAMA İŞLETMESİNDE BASİT MALİYET KONTROL SİSTEMİNİN YİYECEK İÇECEK MALİYET KONTROLÜNDE KULLANIMI

Öğr. Gör. Erkan DENK
Atatürk Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Nilgün BİLİCİ
Atatürk Üniversitesi

Özet

Günümüzde her sektörde olduğu gibi konaklama sektöründe de yoğun bir rekabet yaşanmakta ve işletmeler ağırlama hizmeti bileşenlerini misafirlerine kusursuz sunabilme yarışındadırlar. Bu yarışı sürdürürken hedefleri, maliyetlerini etkin bir şekilde kontrol altına alıp düşük seviyelerde tutarak gelirlerini en üst seviyelere çıkarabilmektir. Özellikle yiyecek ve içecek maliyetleri konaklama işletmeleri ve yiyecek içecek işletmelerinde dikkat edilmesi ve etkin kontrolün sağlanması gereken önemli maliyetler arasında yer almaktadır. Çünkü yiyecek ve içecek bölümü, konaklama işletmelerinde en fazla gelir sağlayan ikinci bölüm olup, işletme giderlerinin önemli bir bölümünü de oluşturabilmektedir. Dolayısıyla konaklama işletmeleri, yiyecek ve içecek maliyetlerini kontrol edebilmek için doğru yöntemler seçmeli ve eksiksiz uygulamalıdır. Kullanılacak bu yöntemler; işletmelerin karlılığını, verimliliğini ve faaliyetlerinin sürekliliği için önemli bir fonksiyondur.

Yiyecek ve içecek maliyet kontrol yöntemleri; basit maliyet kontrol yöntemi, ayrıntılı maliyet kontrol yöntemi, standart maliyet kontrol yöntemi ve potansiyel maliyet kontrol yöntemi olmak üzere dört gruba ayrılmaktadır. Konaklama işletmeleri veya yiyecek içecek işletmeleri bu dört farklı yöntemden kendilerine ve işletme karakteristiğine uygun olanını seçerek uygulamaya koyması gerekir. Aksi halde gelir kaybı, gereğinden fazla emek, enerji ve hammadde tüketimi, hizmet kalitesinin düşüklüğü ve misafir memnuniyetsizliği gibi olumsuzluklarla karşılaşacaklardır. Çalışma kapsamında verileri kullanılan işletme basit maliyet kontrol yöntemini uygulamaktadır. Uygulamanın yapıldığı tesis bir kamu kurumuna ait, belediye belgeli, üç yıldız statüsünde konaklama işletmesidir. Basit maliyet kontrol yönteminin uygulandığı bu işletmede yiyecek içecek bölümünde maliyet yönteminin uygulanabilirliği tespit edilmek istenmiştir. Konaklama işletmesinin 2018 yılına ait son altı aylık verileri kullanılmıştır. Yapılan bu çalışmada ilgili ayların verilerine göre yiyecek ve içecek maliyetleri olması gereken oranların üzerinde gerçekleştiği belirlenmiştir. Çalışma sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda yüksek çıkan oranların sebepleri irdelenmeye çalışılmış ve oranların istenilen düzeye çekilebilmesi için önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Maliyet Kontrolü, Basit Maliyet Kontrolü, Yiyecek ve İçecek Maliyet Kontrolü

ÖZEL İSTİHDAM BÜROLARI ARACILIĞIYLA KURULAN GEÇİCİ İŞ İLİŞKİSİNDE FAZLA ÇALIŞMA VE FAZLA SÜRELERLE ÇALIŞMA

Dr. Öğr. Üyesi Hatice KARACAN ÇETİN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

4857 S.lı İş Kanunu m. 7, 06.05.2016 tarih ve 6715 S.lı Kanun ile değiştirilerek, hükümde daha önce var olan ve "*meslek edinilmemiş*" ya da "*alelade*" olarak nitelendirilen geçici iş ilişkisinin yanında özel istihdam büroları aracılığı ile kurulan "*meslek edinilmiş geçici iş ilişkisi*" ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Daha sonra bu hükme ve 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanununa dayanılarak "*Özel İstihdam Büroları Yönetmeliği"* çıkarılmıştır. Böylece özel istihdam büroları aracılığıyla kurulan geçici iş ilişkisi uzun tartışmalardan sonra mevzuatımızda yerini almıştır.

Söz konusu hükümler, oldukça ayrıntılı olmakla birlikte, açıklığa kavuşturulması gereken pek çok belirsizlikler de taşımaktadır. Meslek edinilmiş geçici iş ilişkisi uygulaması yaygınlaştıkça tartışmalar giderek artacaktır. Fazla çalışma ve fazla sürelerle çalışmalar da tartışma konularından biri olacaktır. Örneğin olağan sebeplerle yapılacak fazla çalışmalarda işçinin fazla çalışma için onayı büro tarafından mı alınmalıdır yoksa geçici işveren tarafından mı alınacaktır? İşçinin onayı alınmadan ya da onayı alınmakla birlikte mevzuatta öngörülen yasal çalışma sürelerinin üzerinde işçiye fazla çalışma yaptırılması durumunda ortaya çıkan ücret alacağından hangi işveren sorumlu olmalıdır? Belirli kısa süreler için kurulmasına izin verilen bu ilişkide işçinin fazla çalışmaları karşılığında serbest zaman talep etmek istemesi durumunda bu talebin kime yöneltileceği, talep üzerine serbest zamanın kim tarafından nasıl kullandırılacağı da açıklığa kavuşturulması gereken konular arasındadır. İşçinin onayı alınmadan yaptırılabilecek zorunlu ve olağan üstü fazla çalışmalar ayrı bir tartışma konusu olacaktır. Nitekim anılan düzenlemelerde işçi ile geçici işveren arasındaki ilişki düzenlenmemiş, işçinin parasal talepleri karşısında geçici işveren adeta by-pass edilmiştir. Geçici işverenin, geçici işçinin ücret alacaklarının bir kısmından sorumluluğuna kısaca değinilen hüküm dahi kendi içinde pek çok çelişki ve belirsizlikler taşımaktadır. İşçinin özel istihdam bürosu ile arasındaki *iş sözleşmesi* ile büronun geçici işveren ile imzaladığı *geçici işçi sağlama sözleşmesinin* söz konusu hususlarda farklı hükümler içermesi, sorunu daha da çetrefilli hale getirecektir. Bu durumda Borçlar Hukukunun sözleşmelerin nispîliği ilkesi karşısında işçi mağdur edilmeden hakkaniyete uygun bir çözüm üretilmesi gerekecektir.

Çalışmamızda özel istihdam büroları aracılığıyla kurulan geçici iş ilişkinde, yukarıda bir kısmını belirttiğimiz sorunlar, değişik olasılıklar çerçevesinde tespit edilmiş ve ilgili mevzuat ile İş Hukuku ve Borçlar Hukukunun temel ilkeleri çerçevesinde hakkaniyete uygun çözüm üretilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Özel İstihdam bürosu, geçici iş ilişkisi, fazla çalışma ve fazla sürelerle çalışma, meslek edinilmiş geçici iş ilişkisi.

CULTURAL TIES OF AZERBAIJAN

Doç. Dr. SEHRANA KASIMI
Institute of Architecture and Art

Özet

As we know our scientists, academics and public figures, art figures have not done little to study, research and propagate not only Azerbaijan, the Caucasus, but also the world culture on the whole. However, cultural relations should not only be reflected, but also need to be analyzed. Protecting the cultures of ethnic nations is very important at the time of modern globalization, while the traditions are almost forgotten. Getting detailed information about the history, occupation, culture, traditions and current status of the peoples of this region to highlight it in various media is considered the priority issue nowadays. It is evident that the culture, language and traditions of each nation are an essential element of self-denial.

Researches in this area, investigations in the cultural field of the minority peoples of the Caucasus shows that, the attitudes of ordinary people towards protecting their national traditions, languages and also interests are based on the multicultural values. As you know, the situation in the Caucasus is quite complicated both in political and economic terms. Of course, this inevitably affects the cultural situation. It should be noted that cultural thematic is a modern communication tool. Because all these are related to each other. And progress in Azerbaijan is continuing. As you look at the above-mentioned sources, it is impossible not to overestimate how much the Azerbaijani culture has grown.

We must underscore that Azerbaijani culture has a strong influence on the culture of neighboring countries. Throughout the centuries Azerbaijan preserved and developed its music, traditions, its mourning music, folklore, oral folklore, professional music, and etc. The Azerbaijani people have never looked at the culture and art of other peoples and have not adopted it. On the contrary, some neighboring Caucasian nations assimilated Azerbaijani music, art, culture, even traditions and accessed into the world arena. For instance, we would like to share some facts known us.

Key words: culture, music, Caucasian nations, traditions, art

OMBUDSMAN KRİTERLERİ: KARŞILAŞTIRMALI ÜLKE ANALİZİ İÇİN BİR PERSPEKTİF

Prof. Dr. Bekir PARLAK
Bursa Uludağ Üniversitesi
Doç. Dr. Kadir Caner DOĞAN
Gümüşhane Üniversitesi

Özet

Ombudsman, temel olarak kamu yönetiminin kötü uygulamaları ve insan hakları ihlalleri karşısında vatandaşlardan almış olduğu şikayetler üzerine harekete geçen kamusal bir denetim kuruluşudur. Dünya devletlerindeki uygulamalara bakıldığında daha çok parlamentoya bağlı çalışan demokratik meşruiyeti güçlü bağımsız bir kuruluştur. Tarihte ilk olarak 18. Yüzyılda İsveç'te ortaya çıkmış bir yapıdır. II. Dünya Savaşı'ndan sonra çeşitli kıtalara ve devletlere farklı düzeylerde yayılım göstermiştir. Ombudsmanın bazı özellikleri arasında hukuk devletini güçlendirmesi, insan haklarına ivme kazandırması ve devlete olan güven bağının güçlenmesinde önemli bir aktör olması bulunmaktadır. Gerçekten de günümüzde ombudsman, farklı siyasal sistem ve ideolojilere sahip ülkelerde uygulanmakta ve adeta insanlığın ortak aklı durumuna gelmiştir. Bu noktada farklı devletlerde uygulama alanı bulan ombudsmanın karşılaştırılabilmesi için bir takım kriterlere ihtiyaç bulunmaktadır. Bunun için farklı siyasi kültür ve coğrafyalarda farklı uygulama biçimleri ile gündeme gelse de literatürde de kabul edildiği biçimiyle "bir ombudsmanı ombudsman yapan" genel nitelik ve özelliklerden söz edilmektedir. Bu çalışmada da farklı devlet düzeylerindeki ombudsmanların karşılaştırılmasına dönük kriterlerin neler olabileceği tartışılmaktadır. Bu kriterlerin belirlenmesinde İngilizce ve Türkçe yazınından faydalanılarak kitap, makale, bildiri, resmi kurum yayınları incelenecektir. Diğer yandan çalışma içerisinde bazı ülkelerden de örnekler verilerek kriterlerin uygulama da ne düzeyde belirleyici olacağı analiz edilmektedir. Bu doğrultuda sözü edilen devletlerin ombudsmanlarının yapısal-kurumsal ve işlevsel yönleri hakkında da izlenim edilebilecektir. Nitekim ombudsman kriterlerinin belirlenmesi ve ilgili devletin ombudsman teşkilatının yapısal-kurumsal ve işlevsel yönleri birbiri ile büyük ilişki içerisindedir. Çalışmanın iki bölümden oluşması planlanmaktadır. Birinci bölümde ombudsman kavramı açıklandıktan sonra, ikinci bölümde ombudsman kriterleri bağlamında farklı devletler üzerinden verilen örneklerle karşılaştırmalı analize dönük bir değerlendirme yapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ombudsman, Farklı Devlet Uygulamaları, Kriterler, Yapısal ve İşlevsel Yönler

NOHUT (*Cicer arietinum* L.) GENOTİPLERİNDE BAZI KALİTE ÖZELLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN KORELASYON VE PATH ANALİZİ İLE BELİRLENMESİ

Doç. Dr. Ömer SÖZEN
Prof. Dr. Ufuk KARADAVUT
Ahi Evran Üniversitesi

Özet

Karakterler arasında var olan ve var olduğuna inanılan ilişkiler her zaman için araştırılmak istenmiştir. Yapılacak olan çalışmaların başarılı sonuçlar verebilmesi için bu ilişkilerin tespit edilmesi başarı olasılığını önemli ölçüde artırmaktadır. Bitkisel üretimde ve ürün kalitesi bakımından bu ilişkilerin belirlenmesi de ayrıca önemlidir. Nohut bitkisi kuru tarım yapılan alanların önemli bir bitkisi olması nedeni ile üzerinde durulan baklagil bitkilerinden birisidir. Nohut bitkisinin agronomik özellikleri üzerinde çok sayıda çalışma yapılmaktadır. Ancak kalite özellikleri için yapılan çalışma sayısı azdır. Bu çalışmada Kırşehir ilinden toplanan yerel nohut genotiplerinin bazı kalite özelliklerinin arasında var olan doğrudan ve dolaylı etkiler belirlenmek istenmiştir. Çalışmada 59 genotip (N1-N59) ile Aksu, Azkan, Çağatay ve İnci çeşitleri kontrol olarak kullanılarak çalışma yapılmıştır. Denemeler üç tekrarlamalı olarak Kırşehir ili Ahi Evran Üniversitesi Ziraat Fakültesine ait araştırma ve deneme arazilerinde kuru şartlarda yürütülmüştür. Kalite özellikleri olarak yüz tane ağırlığı (g), su alma kapasitesi (g/tane), su alma indeksi (%), şişme kapasitesi (ml/tane), şişme indeksi (%), kabuk oranı (%) ve protein oranı (%) incelenmiştir. Elde edilen veriler de karakterler arasında ilişki olup olmadığını belirleyebilmek için korelasyon analizi yapılmıştır. Daha sonra ise karakterlerin birbirleri olan dolaylı etkilerini belirleyebilmek için path analizi uygulanmıştır.

Genotiplerin tümü üzerinden yapılan çalışmada elde edilen sonuçlara göre yüz tane ağırlığı ile su alma kapasitesi arasında (r=0,617**) ve su alma indeksi arasında (r=0,509**) önemli ve olumlu ilişkiler tespit edilirken, yüz tane ağırlığı ile kabuk oranı arasında negatif yönde önemli ancak olumsuz (r=-0,498**) etkileşim söz konusu olmuştur. Dolaylı etkilere bakıldığında ise yüz tane ağırlığı ve su alma kapasitesi şişme kapasitesi üzerine doğrudan yüksek etkili (0,674 ve 0,594) olmuşlardır. Buna karşın kabuk oranı ise şişme indeksi ve şişme kapasitesi üzerinden dolaylı etkili olmuştur. Sonuç olarak su alma ve şişme kapasiteleri nohut bitkisinde önemli kalite ölçütleri olarak değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Nohut, Path Analizi, Korelasyon, Kalite Ölçütleri

ORTA KIZILIRMAK BÖLGESİ'NDEN TOPLANAN BEYAZ TANELİ YEREL KURU FASULYE GENOTİPLERİNDE AYKIRI DEĞERLERİN ROSNER TESTİ İLE BELİRLENMESİ

Doç. Dr. Ömer SÖZEN
Prof. Dr. Ufuk KARADAVUT
Ahi Evran Üniversitesi

Özet

Aykırı değer, araştırmacıların üzerinde çok durmadığı ancak oldukça önemli olan konulardan birisidir. Elde edilen verilerin hangisinin güvenilir olduğunun bilinmesi ancak bu değerin aykırı değer olmadığının bilinmesi ile kararlaştırılabilir. Aykırı değer verinin güvenirliğini azaltacağından elde edilecek olan sonuçlarında güvenirliğini azaltacaktır. Doğal olarak her araştırmacı güvenilir veri ile çalışmak ister. Ancak bu her zaman mümkün olmayabilir. Bunun içinde veri elde edilirken mümkün olduğunca hassas davranır. Ancak ne kadar hassas olunursa olunsun yine de verilerde değişkenlikler beklenenin ötesinde olabilir. Verilerin içinde bulundukları veri setine göre ciddi anlamda sapma göstermeleri onların aykırı değer olduğunu gösterebilir. Aykırı değer içeren verilerin analiz edilmesi ise istenmez. Bu nedenle veriler elde edildikten sonra öncelikle aykırılık terslerinden birisinin uygulanması veri güvenirliği açısından önemlidir. Yapılan bu çalışmada Orta Kızılırmak Bölgesi'nden toplanan beyaz taneli yerel kuru fasulye genotiplerinde olabilecek aykırı değerlerin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Çalışmada yerel kuru fasulye genotiplerine ait bitki boyu, ilk bakla yüksekliği, bitkide bakla sayısı, bitkide tane sayısı, baklada tane sayısı, yüz tane ağırlığı, bitki başına verim, bakla uzunluğu ve bakla ağırlığı özellikleri kullanılmıştır. Bunun için aykırı değer belirleme yöntemlerinden birisi olan Rosner Testi değerlendirmeye alınmıştır. Bu test ile verime etki eden bitkisel karakterlere ait verilerde aykırı değerlerin olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

Yapılan testler sonucunda bitki boyu için 18 ve 56. değerlerin, ilk bakla yüksekliği için 9, 26 ve 52. değerlerin, bitkide bakla sayısı için 21 ve 88. değerlerin, bitkide tane sayısı için 16, 41 ve 93. değerlerin, baklada tane sayısı için 14, 28, 74, 76 ve 77. değerlerin, bitki başına tane verimi için 18 ve 44. değerlerin, bakla uzunluğu için ise 4, 15, 72, 76 ve 88. değerlerin aykırı değer olarak tespit edildiği görülmüştür. Ancak, bakla ağırlığı ve yüz tane ağırlığında ise aykırı değere rastlanılmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Orta Kızılırmak Vadisi, Kuru Fasulye, Genotip, Aykırı Değer, Rosner Testi

MERCİMEK (Lens culinaris Medik. L.) GENOTİPLERİNDE BAZI KALİTE ÖZELLİKLERİ ARASINDAKİ DOĞRUDAN VE DOLAYLI İLİŞKİLERİN BELİRLENMESİ

Prof. Dr. Ufuk KARADAVUT
Doç. Dr. Ömer SÖZEN
Ahi Evran Üniversitesi

Özet

Bitki ıslahı çalışmaları kapsamında bitkilerin verime etki eden karakterler ile verim arasında var olan ya da var olduğu düşünülen ilişkiler her zaman için önemli olmuştur. Aynı zamanda ıslahçıya yol gösterici olmuşlardır. Bu çalışma Kırşehir ilinden toplanan yerel mercimek genotiplerinin bazı kalite özellikleri arasındaki doğrudan ve dolaylı ilişkileri belirlemek için yapılmıştır. Çalışmada M1-M31 arasında yer alan 31 adet yerel mercimek genotipi ile Ceren, Yusufhan, Gümrah ve Mevveci çeşitleri kontrol olarak kullanılarak çalışma gerçekleştirilmiştir. Denemeler üç tekrarlamalı olarak Kırşehir ili Ahi Evran Üniversitesi Ziraat Fakültesine ait araştırma ve deneme arazilerinde kuru şartlarda yürütülmüştür. Kalite özellikleri olarak yüz tane ağırlığı (g), su alma kapasitesi (g/tane), su alma indeksi (%), şişme kapasitesi (ml/tane), şişme indeksi (%), kabuk oranı(%) ve protein oranı (%) incelenmiştir. Elde edilen veriler de karakterler arasında ilişki olup olmadığını belirleyebilmek için korelasyon analizi yapılmıştır. Daha sonra ise karakterlerin birbirleri olan dolaylı etkilerini belirleyebilmek için path analizi uygulanmıştır.

Genotiplerin tümü üzerinden yapılan çalışmada elde edilen sonuçlara göre yüz tane ağırlığı ile su alma kapasitesi (r=0,527**) ve şişme kapasitesi arasında (r=0,637**) önemli ve olumlu ilişkiler tespit edilirken, yüz tane ağırlığı ile kabuk oranı arasında negatif yönde önemli ancak olumsuz (r=-0,619**) etkileşim söz konusu olmuştur. Dolaylı etkilere bakıldığında ise su alma kapasitesi ile şişme kapasitesi protein oranı üzerine doğrudan yüksek etkili (0,458 ve 0,516) olmuşlardır. Buna karşın kabuk oranı ise şişme indeksi üzerinden dolaylı etkide bulunmuştur. Sonuç olarak su alma ve şişme kapasiteleri mercimek bitkisinde önemli kalite ölçütleri olarak değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mercimek, Genotip, Path Analizi, Korelasyon, Kalite Ölçütleri

NOHUT BİTKİSİNDE VERİME ETKİ EDEN KARAKTERLER ARASI ÇOKLU BAĞLANTILI PROBLEMİN ARAŞTIRILMASI

Prof. Dr. Ufuk KARADAVUT
Doç. Dr. Ömer SÖZEN
Ahi Evran Üniversitesi

Özet

Nohut bitkisi ülkemiz açısından oldukça önemli bir yemeklik tane baklagil bitkisidir. Kurak şartlarda bile başarılı bir şekilde yetiştirilebilmesi nedeniyle üzerinde daha fazla durulmasını gerektirmektedir. Bunun içinde özellikle verim ve verime etkili faktörler üzerinde daha fazla çalışılmalıdır. Her bir faktör verime etki ederken mutlaka bağımsız olması istenir. Bağımlılık değişkenin yaptığı açıklamayı yetersiz hale getirir. Sonuçlar da güvenilir olmaz. Nohut bitkisinin verimi çok sayıda değişken tarafından kontrol edilmektedir. Bağımsız değişkenlerin birbirlerine bağlı olmaması ve bağımsız olması nemlidir. Çoklu bağlantı olarak tanımlanan bu sorun çalışmaların başarısını önemli ölçüde düşürmektedir. Yapılan bu çalışmada nohut bitkilerine etki eden karakterler arasında çoklu bağlantının olup olmadığı araştırılmıştır. Çalışmada verim ile verime etki eden karakterler olan bitki boyu, ilk bakla yüksekliği, ana dal sayısı, bakla verimi, bitkide bakla sayısı, bitkide tane sayısı, yüz tane ağırlığı ve hasat indeksi değerlendirmeye alınmıştır. Çoklu bağlantıyı tespit edebilmek için varyans büyütme faktörü (VIF) kullanılmıştır. Yapılan çalışma sonucunda BBV (g) = - 8.51 + 0.0202 BB (cm) - 0.0258 İ BY (cm) + 0.0480 ADS (adet) + 0.309 BV (g) - 0.0261 BBS (adet) + 0.155 BTS (adet) + 0.106 YTA (g) + 0.0905 Hİ (%) eşitliği elde edilmiştir. Ancak bağımsız değişkenlerden bakla verimi, bitkide bakla sayısı ve bitkide tane sayısı değerlerine ait VIF değerlerinin çok yüksek olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Nohut, VIF, Varyans Şişme Faktörü, Çoklu Bağlantı

İLERİ DÜZEY KURU FASULYE GENOTİPLERİNİN AGRO-MORFOLOJİK ve KALİTE ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİ

Burak TÜRKMEN
Oğuzhan SARIKAYA
Ahi Evran Üniversitesi

Özet

Bu çalışma, Kırşehir ekolojik koşullarında bazı bodur formundaki ileri düzey kuru fasulye genotiplerinin verim ve kalite unsurlarını belirlemek amacıyla 2018 yılında Kırşehir ili Merkez ilçesinde tesadüf blokları deneme deseninde dört tekrarlamalı olarak yürütülmüştür. Çalışmada 4'ü tescilli (Zülbiye, Göynük 98, Önceler 98 ve Yunus 90), 24'ü çeşit verim denemesine kadar gelmiş ileri düzey kuru fasulye genotipi olmak üzere toplam 30 adet kuru fasulye genotipi kullanılmıştır. Yürütülen çalışmada agronomik ve fenolojik özellikler olan % 50 çiçeklenme ve bakla bağlama süresi ile olgunlaşma gün sayısı, biyolojik verim, ana dal sayısı, bitki boyu, ilk bakla yüksekliği, bitkide bakla sayısı, bitkide tane sayısı, bitki başına verim, yüz tane ağırlığı, bakla uzunluğu, bakla ağırlığı ve baklada tane sayısı; kalite özellikleri olan protein oranı, kabuk oranı, su alma kapasitesi ve indeksi, şişme kapasitesi ve indeksi incelenmiştir. Çalışma sonucunda genotiplerin 9.63-32.27 g arasında bitki başına tane verimine sahip oldukları belirlenmiştir. Bununla beraber genotiplere bağlı olarak % 50 bakla bağlama gün sayısının 52.33-62.66 gün, biyolojik verimin 22.94-59.74 g, bitkide bakla sayısının 10.40-41.15 adet, bitkide tane sayısının 26.60-104.40 adet, yüz tane ağırlığının 18.08-44.59 g, protein ve kabuk oranlarının ise sırasıyla % 20.76-24.15 ve % 6.89-10.22 arasında değişim gösterdiği tespit edilmiştir.

Sonuç olarak; Zülbiye ve Yunus 90 kuru fasulye çeşitleri ile Artvin İlinden toplanarak çeşit verim denemesine kadar getirilmiş olan A.130, A.26 ve A.40 nolu genotiplerin bölgeye adaptasyon kabiliyetlerinin diğer genotiplere nazaran daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kırşehir, Kuru Fasulye, Verim, Genotip, Kalite

ORTA KIZILIRMAK VADİSİ'NDEN TOPLANAN YEREL KURU FASULYE POPÜLASYONLARI İÇİNDEN TEKSEL SELEKSİYON METODU İLE HAT/ÇEŞİT GELİŞTİRİLMESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Oğuzhan SARIKAYA
Burak TÜRKMEN
Ahi Evran Üniversitesi

Özet

Bu çalışma 2016 yılı Ağustos ayında TAGEM / 16 / AR-GE / 55 projesi kapsamında Orta Kızılırmak Vadisi'nden toplanan 302 adet kuru fasulye popülasyonu içinden oluşturulan 179 ümitvar genotip içinden teksel seleksiyon yöntemi ile yerel kuru fasulye genotiplerinin belirlenmesi amacıyla 2018 yılında yürütülmüştür. Bu genotiplerin 34 adedi bodur, 137 adedi yarı sarılıcı, 8 adedi ise sarılıcı bitki tipindedir. Bu genotiplerin tamamının kıyaslama yapmak üzere 05 Mayıs 2018 tarihinde Kırşehir Merkez İlçede yer alan Dinekbağ mevkinde 1 yıl süreyle Zülbiye, Göynük 98, Şahin 90, Karacaşehir 90, Akman-98, Yunus 90 ve Önceler 98 kontrol çeşitleri ile birlikte ekimleri gerçekleştirilmiştir. Seçilen genotipler, bu çalışmaya alınana kadar tanımlamaları gerçekleştirilmiş ve tohum çoğaltma işlemleri sırasında tip dışı olanları atılarak mümkün olduğunca saflaştırılmaya çalışılmıştır. Arazide erkencilik, bitkinin habitusu, bakla sayısı, sağlıklı bitki gözlemleri yapılmıştır. Seçilen bitkiler işaretlenmiş ve bu bitkilerde fenolojik özellikler olan % 50 çiçeklenme ve bakla bağlama gün sayısı, olgunlaşma süresi ile agronomik özelliklerden biyolojik verim, ana dal sayısı, bitki boyu, ilk bakla yüksekliği, bitkide bakla sayısı, bitkide tane sayısı, 100-tane ağırlığı, bitki başına tane verimi, bakla uzunluğu, bakla ağırlığı ve baklada tane sayısı tespit edilmiştir.

Çalışma süresince bodur, yarı sarılıcı ve sarılıcı form oluşları dikkate alınarak değerlendirmeler yapılmış ve bu sonuçlar göz önüne alınarak bir sonraki yıla aktarılacak materyaller belirlenmiştir. Çalışmada 179 adet yerel kuru fasulye genotipi ile başlanan seleksiyon çalışması sonucunda bodur ve yarı sarılıcı olmak üzere 83 adet yerel kuru fasulye genotipi belirlenerek bir üst generasyona aktarılmasına karar verilmiş olup seçilen genotiplerin bitki boyunun 30.3-125.4 cm, bitkide bakla sayısının 3-61 adet, bitkide tane sayısının 6-197 adet, 100-tane ağırlığının 17.74-52.57 g, bitki başına tane verimin 1.73-95.57 g, bakla uzunluğunun 6.2-14.76 cm ve baklada tane sayısının ise 1.4-7 adet arasında değişim gösterdiği belirlenmiştir. Seçilen genotipler içinden kuru fasulye çeşit adayı olabileceklerin belirlenmesi amacıyla önümüzdeki yıllarda da bu çalışmanın gözlem bahçesi, verim ve bölge verim denemeleri şeklinde kurulmasının faydalı olacağı görüşü ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kuru fasulye, Genotip, Seleksiyon, Verim, Islah

MYCOBACTERİUM TUBERCULOSİS; YAPISAL, BİYOKİMYASAL ÖZELLİKLERİ VE DİRENÇ MEKANİZMALARI

Selin Elif GÜR
Prof. Dr. Zafer EREN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Son yıllarda özellikle, gelişmiş toplumlarda HIV, lösemiler, diyabet, alkol ve uyuşturucu bağımlılığından kaynaklanan immun yetmezliğine sahip kişilerin sayısının artışına bağlı olarak *M. tuberculosis kompleks*inde yer alan mikobakterilerin de katılımı ile akciğer tüberkülozu hastalıkların olgularının sayısını tekrar artma eğilimine geçişi, *M. tuberculosis* suşları arasında çoklu ilaç direnci gösteren saf mikroorganizmaların artması ve bu suşlarla oluşan enfeksiyonların % 70' inin 4 - 6 hafta gibi daha kısa bir sürede ölümle sonlanması mikobakterilerle ilgili çalışmaların yeniden hız kazanmasına neden olmuştur. Mikobakterilerde 1960' lı yıllarda 2 ilaca karşı % 1 – 2 oranında olan direnç, 1991 yılında 4 ilaca karşı % 13 gibi yüksek oranlara ulaşmıştır.

Bu nedenle çalışmaların odağını daha etkili, özellikle bakteri öldüren yeni antibiyotikler ve koruyucu immun cevabı uyarabilecek yeni patent aşılar geliştirmek oluşturmaktadır. Bu amaçlara ulaşabilmek için de mikobakteri hücre duvarı elemanlarının yapısı, fizyolojik ve kimyasal özellikleri ve biyosentez mekanizmalarının çok iyi analiz edilmesi gereklidir. Özellikle Mikobakterilerin hücre duvarı yapısı alışıla gelmiş Gram negatif veya Gram pozitif bakteri hücre duvarlarından oldukça farklı, kompleks bir yapıdır. Bu komplekste en iç tabaka diğer bakterilerde de görülen plazma membranıdır. Mikobakterilere özgü kısmı ise orta tabakanın koru ve duvarın iskeleti, pepdidoglikan arabinogalaktan (AGP)'ın mikolik asit esterinden oluşan mycolylarabinogalaktan pepdidoglikan (mAGP) tabakasıdır. Mikobakterilerin bu olağanüstü hücre duvarı ve özel genomik yapıları bu bakterileri diğer bakterilerden ayırt eden, intrasellüler yaşam ve kronik enfeksiyon yapma, asit ve alkali ortama direnç, antibiyotiklere direnç, dezenfektan, enzimler, serbest radikaller gibi kimyasal toksik maddeler direnç özelliğini kazandırmaktadır.

Tüm bu sebeplerden dolayı *M. tuberculosis*'dan korunmak için immun sistemi kuvvetlendirmek, doğru beslenme ve doğru yaşam koşullarına uyarak tüberküloz hakkında toplumu bilinçlendirmek son derece önem göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: *M.tuberculosis,* Arabinogalaktan, Mikolik Asit, Antitüberküloz ilaçlar

ASİTRETİN VE METOTREKSAT UYGULANMIŞ RATLARDA BÖBREK HÜCRE HASARI ÜZERİNE ALFA LİPOİK ASİTİN ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Burcu BOZ
Emine DIRAMAN
Fatma Gönül SOLMAZ
Shadi SADIGH
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Asitretin(ACT) bazı hastalıkların tedavisinde kullanılan bir etken maddedir. Birçok çalışmada ACT' nin ve son yıllarda ACT ile kombin tedavi olarak kullanılan metotreksatın(MTX) hastalıkları tedavi etkisinin yanında birçok organ üzerinde de yan etkileri olduğu görülmüştür. Bu çalışma ile antioksidan özellikte olduğu bilinen α-lipoik asitin(ALA); ACT ve MTX' tan kaynaklanan böbrek hücre hasarına karşı gösterdiği etkinin tespit edilmesi hedeflenmiştir**.**

Çalışmamızda kullanılan ratlar, aynı jenerasyondan olmalarına dikkat edilerek seçilmiştir. 50 adet Wistar albino ırkı erkek erişkin rat kullanılmıştır. Ortalama ağırlıkları 200-250 gr olan ratlar Samsun yem fabrikasında üretilen standart fare yemi ile beslenmiş ve su serbest olarak verilmiştir.

Çalışmalarda herhangi bir işleme tabi tutulmamış kontrol grubu, ALA ,MTX+ACT, MTX+ACT+ALA verilmiş ratlardan 4 grup oluşturulmuştur. ACT, MTX ve ALA % 0.9'luk NaCl' de çözülerek ACT (20 mg/kg/gün) , MTX (20 mg/kg/hafta) , ALA (50 mg/kg/gün) ve bunların kombinasyonları da vücut ağırlığı ile orantılı olarak intraperitonal enjeksiyonla ratlara verilmiştir. Böbrek hücre hasarını belirlemek için malondialdehit (MDA) miktarı analiz edilmiştir.

Sonuç olarak; MTX+ACT+ALA verilen gruptaki MDA miktarının kontrol grubundaki MDA miktarından % 30 daha fazla olduğu gözlemlenmiştir. MTX+ACT verilen grupta MDA miktarının ise kontrol grubundakine göre %17 fazla olduğu görülmüştür. MTX+ACT verilen grupta MDA miktarının, MTX+ACT+ALA verilen gruptaki MDA miktarından %13 daha az olduğu görülmüştür. Sadece ALA verilen gruptaki MDA miktarının, kontrol grubuna göre %25 daha az olduğu görülmüştür. Sonuçlar değerlendirildiğinde ise ALA'nın tek başına kullanıldığı grupta %25 koruyucu etki gösterirken, MTX+ACT verilen grup ile birlikte kullanımında hücre hasarını artırıcı özelliği olabileceği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler : Asitretin, Metotreksat, Böbrek, Alfa Lipoik asit, Malondialdehit

ORNITHOGALUM BALANSAE ÖZÜTLERİNİN İNSAN HÜCRE HATLARINDAKI ANTI-PROLIFERASYON AKTİVİTESİ

Dr. Öğr. Üyesi Saliha EKŞİ
Öğr. Gör. Nebahat EJDER
Doç. Dr. Öğr. Üyesi Fatih Şaban BERİŞ
Doç. Dr. Öğr. Üyesi Serdar MAKBUL
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Özet

Doğa, günümüzde ilaç ya da ilaç adayı ajanların keşfi için zengin bir kaynak olarak görülmekte ve bu amaçla 250.000 bitki bilimsel çalışmalar kapsamına alınmış bulunmaktadır. Çalışmamızda, Rize-Ovit ve civarında yaygın olarak yetişen *Ornithogalum balansae* çiçek ve soğanlarından elde edilen methanol (MeOH) ve etil asetat (EtOAc) özütlerinin non-transformed (ARPE-19) ve transformed (A549, CRL-2923, HT-29 ve HeLa) hücre hatları üzerinde oluşturdukları anti-proliferatif etkilerinin araştırılması amaçlandı. *O. balansae'*nın çiçek ve soğanlarndan elde edilen özütlerinin sitotoksik aktiviteleri MTT (3- [4,5-Dimethylthiazol-2-yl] -2,5-diphenyltetrazolium bromide), DNA fragmentation yöntemleri ve Caspase-3 akvite testi ile belirlendi. *O. balansae* çiçek ve soğan özütlerinin non-transfrormed ve transformed hücrelerde doza bağlı antiproliferatif etkili olduğu, fakat düşük konsantrasyonlarda en fazla büyüme inhibisyonunu A549 akciğer kanser hücrelerinde oluşturdu saptandı. *O. balansae* çiçek MeOH ve EtOAc özütlerinin IC_{50} değerleri A549 hücrelerinde sırasıyla 1.45 ve 2.2 µg/mL, soğan MeOH ve EtOAc özütleri 1.8 ve <1.56 µg/mL, ARPE-19 da ise MeOH ve EtOAc özütleri 22.5 ve 25 µg/mL, soğan MeOH ve EtOAc özütlerinde 14 ve 12.5 µg/mL olduğu bulundu. Ayrıca yapılan istatistiksel analizler ≤3.125 µg/mL konsantrasyonlarda ARPE-19 ile transformed hücrelerden sadece A549 hücre hatı arasında gözlenen farklılıkların istatiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). Bu sonuçlar *O. balansae* özütlerinin literatürde dirençli bir hücre hattı olarak bilinen akciğer kanser hücre hattı A549 üzerinde anti-tümoral etkili olabileceğini göstermektedir. Bunun önemli olabileceğini, açığa çıkarılabilmesi için özüt içeriği ile ilgili detaylı çalışmaların yapılarak komponentlerin belirlenmesi ve bunların anti-proliferatif etkilerinin araştırılmasına ihtiyaç olduğu kanısındayız.

Anahtar Kelimeler: *Ornithogalum balansae,* kanser, MTT

ANTI-PROLIFERATIVE ACTIVITY OF *ORNITHOGALUM BALANSAE* EXTRACT ON NON-TRANSFORMED AND TRANSFORMED CELL LINES

Abstract

Nature is a rich source for the discovery of drugs or agents of potential use as drugs, and some 250,000 plants have been subjected to scientific study for that purpose. The purpose of our study was to investigate the antiproliferative effects of methanol (MeOH) and ethyl acetate (EtOAc) extracts of *Ornithogalum balansae* flowers and bulbs against non-transformed (ARPE-19) and transformed (A549, CRL-2923, HT-29 and HeLa) cell lines. The cytotoxic

activities of the extracts of *O. balansae* flowers and bulbs were determined using MTT (3-[4,5-Dimethylthiazol-2-yl] -2,5-diphenyltetrazolium bromide), DNA fragmentation methods, and the Caspase-3 activity tests. Extracts obtained from *O. balansae* flowers and bulbs exhibited dose-dependent antiproliferative effects on non-transformed and transformed cells, but they caused the greatest growth inhibition in A549 lung cancer cells in low concentrations. IC_{50} values of *O. balansae* flower MeOH and EtOAc extracts against A549 cells were 1.45 and 2.2 µg/mL, and of the bulb extracts were 1.8 and <1.56 µg/mL, while against ARPE-19, IC_{50} values were 22.5 and 25 µg/mL for flower, and were 14 and 12.5 µg/mL for bulb extracts, respectively. Statistical analyses also revealed that the differences observed the ARPE-19 and only A549 cell lines from the transform cells were only significant at concentrations ≤3.125 µg/mL ($p<0.05$). These results show that *O. balansae* extracts may exhibit anti-tumoral effects on the A549 lung cancer cell line, described as a resistant cell line in the literature. We think that this is an important finding, and detailed studies of the extract content are requiredn to identify the components and investigate their anti-proliferative effects.

Keywords: *Ornithogalum balansae*, cancer, MTT

COLEOPTERA (ARTHROPODA:INSECTA) TÜRLERİNİN ADLİ ENTOMOLOJİ BAKIMINDAN ÖNEMLİ DAVRANIŞ ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

Aysel KEKİLLİOĞLU
Ülkü Nur NAZLIER
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Özet

Adli böcekler de ekolojik yaşam süreçlerinde diğer böceklerle benzer davranışları göstermektedir. Bununla birlikte çürüme süreçlerine katkıları ve buradaki ekolojik süksesyon gelişimi içinde yumurta bırakma, beslenme, başkalaşım özellikleri, biyotik ve abiyotik etkileşimleri; özellikle habitat-nem-sıcaklık tercihleri bakımından farklı davranış özellikleri gösterebilmektedirler. Bu durum adli vakaların aydınlatılmasında önemli rol oynamaktadır.

Adli entomolojik sahada, gerek bilimsel gerekse adli araştırmalarda başlıca önemli taksonlardan Coleoptera ve Diptera takımlarının içinde bulunan familyalardır. Bu çalışma, Nisan 2018- Ağustos 2018 tarihleri arasında Kayseri ili Yahyalı lokalitesinde yürütülmüştür. Çalışma kapsamında adli bakımdan öneme sahip Coleoptera (Arthropoda: Insecta) türleri Faunistik, ekolojik ve davranış özellikleri bakımdan araştırılmaktadır.

Çalışma sürecinde, yürütülen araştırmada; aylık periodlarda, 5'er adet *Rattus rattus* (sıçan) örneği korunaklı açık alana çürümeye bırakılarak, Coleoptera bireylerinin, çürüme aşamlarında ve ekolojik süksesyon çerçevesinde gerçekleştirdikleri davranış özellikleri incelenmiştir. Burada, aynı zamanda taksonomik – ekolojik bakımdan değerlendirmeler yapılarak, adli entomololojik araştırmalara ve adli vakaların çözümlenmesine katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Coleoptera, Davranış, Ekoloji, Fauna Süksesyon, Kriminoloji, Yahyalı

GENETİK YAPISI DEĞİŞTİRİLMİŞ ORGANİZMALAR (GDO) VE BİYOGÜVENLİK ALGISI ÜZERİNE ÖN ÇALIŞMA I

Aysel KEKİLLİOĞLU
Fatma SOYSALDI
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Özet

1990'lı yıllardan bu yana genetik biliminde meydana gelen gelişmeler sayesinde, canlıların genetik yapıları özel amaçlar doğrultusunda değiştirilmekte ve hücreler "biyoreaktör" gibi değerlendirilerek istenilen metabolik ürünler elde edilebilmektedir. Bu çerçevede, canlıların genetik yapıları değiştirilerek, "Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar (GDO'lar)" denilen özel organizmalar geliştirilebilmekte ve bunlardan genetiği değiştirilmiş ürünler (GDÜ) ya da biyoteknolojik gıdalar elde edilebilmektedir. GDO'lar gıda üretiminin yanında, sağlık sektöründen endüstri sektörüne kadar oldukça geniş bir yelpazede kullanılmaktadır. Genetik modifikasyon işlemleri, modern biyoteknolojinin en çok ilgi çeken ve tartışılan uygulamalarının basında gelmektedir. Dünya'da, GDO çalışmalarına karşı oldukça sert tepkilere ve yoğun lobi faaliyetleri ile karşılaşılmaktadır. Buna rağmen, GDO hızla büyüyen bir üretim ve tüketim oranına sahiptir. Bu bağlamda; genetik olarak modifiye edilmiş organizmalara ve bunların kullanıldığı ürünlere karşı özellikle üniversite öğrencilerinin bakış açılarının belirlenmesi amacıyla ön araştırma niteliğinde, bir anket çalışması planlanıp yürütülmüştür.Burada,Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Biyoloji Bölümü öğrencilerinin örneklem bazlı farkındalıkları belirlenmek istenmiştir. Çalışmaya katılan öğrencilere araştırmacılar tarafından literatür taranarak oluşturulan genetiği değiştirilmiş organizmalar hakkında bilgi, tutum ve davranışları ortaya koymayı amaçlayan 25 soruluk bir anket formu doldurtulmuştur. Öğrencilerin GDO hakkındaki bilgi ve görüşlerine yönelik değerlerin belirlenmesinde frekans (n) ve yüzde (%) değerleri kullanılmıştır. Anket çalışması 20 ile 50 yaş arası, 21'i kadın ve 8'i erkek olmak üzere toplam 30 kişi ile yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Biyogüvenlik, GDO, Gıda, Sağlık, Tarım, Çevre

AĞIR METALLER ve DOKULAR ÜZERİNE HİSTOLOJİK ETKİLERİ

Ayşe TAŞKIN
Dr. Öğr. Üyesi Banu EREN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Ağır metal terimi; fiziksel özellik bakımından yoğunluğu 5g/cm^3'ten daha yüksek değere sahip olan metaller için kullanılmaktadır. Kurşun, kadmiyum, krom, demir, kobalt, bakır, nikel, cıva, çinko ve alüminyum olmak üzere 60 tan fazla metal bu gruba dahil olmaktadır. Su, toprak ve havada değişik oranlarda bulunabilen ağır metaller belirli konsantrasyonlar üzerinde kirliliğe neden olmaktadırlar. Endüstriyel kirlenmede özellikle toksik ağır metallerin önemli bir yeri vardır. Çevresel etmenlere dayanıklı olmaları, çözünürlük özellikleri sayesinde birçok organizma yapısına ulaşabilmeleri, toprak ve suda biriken ağır metaller önce su veya topraktaki organizmalara buradan da besinlerle birlikte hayvanlara geçerek besin zincirinden kolaylıkla insana ulaşmaları, belirli organ ve dokularda birikmeleri nedeniyle çevre kirliliğinde özgün bir öneme sahiptirler.

Ağır metallerin organizmaya alınması ağız, solunum ve deri yolu ile gerçekleşmektedir. Ağır metallerin organizmaya alınma şekilleri, birikim gösterecekleri dokunun türünü ve zararlı etkilerinin neden olduğu fizyolojik etkileri de yönlendirmektedir. Ağır metallerin zehirleyici etkileri ise, alınan doza, akut veya kronik olarak maruz kalınmasına, kişinin yaşına veya elementlerin kimyasal formlarına bağlı olarak değişmektedir.

Ağır metal içeren endüstriyel atıkların dağılımında özen gösterilmemesi, atık suların arıtılmadan deniz, akarsu, göl ve toprak gibi alıcı ortama verilmesi kirlenmenin yaygınlaşmasına, zararlı ve kalıcı çevresel etkilere yol açmaktadır. Son yıllarda yaşanan hızlı endüstrileşme ve buna bağlı bilinçsiz, kontrolsüz kentleşme doğal kaynakları, çevreyi ve insan sağlığını da ciddi düzeyde tehdit altına almıştır. Yeraltı ve yüzey suları, ormanlar, tarımsal topraklar sonuç olarak yaşam alanları büyük tehdit altındadır. Endüstriyel çevre kirliliği canlı yaşamını, ekosistemi tehdit etmekte, kanser başta olmak üzere birçok hastalığa neden olmakta, sağlıklı yaşama hakkımızı da elimizden almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ağır metal, Toksik, Besin zinciri

DENEY HAYVANLARINDA PRENATAL VE POSTNATAL DÖNEMDE KORTİ ORGANININ GELİŞİMİ

Araş. Gör.Dr. Menekşe ÜLGER
Öğr. Gör. Esra BALCIOĞLU
Pınar BİLGİCİ
Doç. Dr. Arzu YAY
Araş. Gör. Dr. Gözde ÖNDER
Doç. Dr. Mehtap NİSARİ
Erciyes Üniversitesi

Özet

Omurgalılarda iç kulak, karmaşık yapıda ve oldukça hassas bir duyusal organdır. İç ve dış saçlı hücreler, duyusal nöronlar, salgı hücreleri ve destek hücreleri dahil olmak üzere neredeyse iç kulaktaki tüm hücre tipleri, iki taraflı ektodermal kalınlaşmalardan meydana gelmektedir. İç kulağın bu karmaşık yapısı içerisinde yerleşim gösteren, işitme fonksiyonunu yerine getiren korti organının sıçanlardaki prenatal ve postnatal gelişim sürecinin ışık mikroskobik olarak gösterilmesi amaçlanmıştır.

Çalışmada Erciyes Üniversitesi Deneysel Araştırmalar Uygulama ve Araştırma Merkezinden temin edilen gebe sıçanlardan prenatal ve postnatal dönemdeki yavrular etik kurallara uygun şekilde alınarak çalışmaya dahil edildi. Prenatal dönemdeki yavrularda koklea kafatasından çıkarılmadan doğrudan %4'lük formaldehit solüsyonunda 24 saat tespit edildi. Tespit işleminin ardından rutin doku takibi basamaklarından geçirilerek parafine gömüldü. Elde edilen parafin bloklardan 5 µ kalınlığında kesitler alınarak, Hematoksilen&Eosin boyası ile boyandı ve ışık mikroskobu altında incelendi. Postnatal dönemdeki yavrularda kafatasında kemikleşme olayı gerçekleştiği için; dış kulak yolu kesilerek koklea serbestleştirildi ve etrafındaki otik kapsül ince uçlu makas kullanılarak uzaklaştırıldı. Tespit işleminin ardından koklea dokusu dekalsifikasyon işlemine tabi tutularak kemik dokusunun yumuşatılması sağlandı. Rutin histolojik takip basamaklarından geçirilerek genel histolojik yapıyı görmek amacıyla Hematoksilen&Eozin ile boyanarak Olympus BX51 mikroskobunda incelendi.

Işık mikroskobik bulgular incelendiğinde; embriyonal dönemde koklear tünelin meydana geldiği ve yalancı çok katlı epitelle döşeli olduğu gözlendi. Postnatal dönemin ilerleyen günlerinde koklear kanalda Reissner ve baziler membranlarının oluşmasıyla Skala media, Skala Timpani ve Skala Vestibuli bölmeleri meydana geldi. Prenatal dönemde koklear kanalı çevreleyen yalancı çok katlı prizmatik epitel hücreleri; postnatal dönemde baziler mebranın meydana gelmesiyle birlikte değişime uğrayarak desteklik görevi yapan claudin, hensen ve deiter hücreleriyle işitmede rol oynayan dış ve iç saçlı hücreleri oluşturdu.

Anahtar Kelimeler: Koklea, Korti, Prenatal Dönem, Postnatal Dönem

MEVLİTLERİN ANONİM BÖLÜMLERİNDEN OLAN HÂTÛN DESTANI VE YENİ TESPİT EDİLEN BİR NÜSHA ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELER

Dr. Öğr. Üyesi Lokman TAŞKESENLİOĞLU
Giresun Üniversitesi

Özet

Türklerin İslamiyet'i kabul etmelerinden itibaren dinî ve tasavvufî kavramların Türk kültürüne hızla girmeye başladığı, başta dil ve edebiyat olmak üzere beşerî pek çok hususta büyük değişikliklerin yaşandığı bilinmektedir. Dinî konular hakkında ayrıca eserler oluşturulmuş, hatta yeni nazım türleri şekillenerek bu konunun ele alınması bir gelenek haline gelmiştir. Hz. Muhammed'in hayatı, güzel ahlakı, gazaları gibi konuları işleyen başta naatlar olmak üzere hilye, siyer, miraciye gibi nazım ve nesir türleri içerisinde önemli bir yer tutan diğer bir tür de mevlitlerdir.

Hz. Muhammed'in doğumu başta olma üzere genel olarak hayatını ele alan mevlitler, genelde mevlit merasimlerinde okunmak için yazılmaya başlanan eserler olarak bilinmektedir. Daha çok mesnevi nazım şekli ile yazılan mevlitler, 14. yüzyıldan itibaren Türk edebiyatında ayrı bir metin olarak kaleme alınmaya başlanmış, Türk toplumunun Hz. Peygamber'e olan büyük sevgisi ve hürmeti neticesinde kısa zamanda sevilmiş ve pek çok örneği ortaya çıkmıştır. En güzel örneğinin 15. yüzyılda Süleyman Çelebi tarafından kaleme alındığı kabul edilen mevlitler, günümüze kadar yüzlerce farklı şairin elinde işlenmeye devam etmiştir.

Bu mevlitlerin bir kısmında ise toplum tarafından büyük beğeni ile kabul görmesi neticesinde ana eserde olmayan ve esere sonradan dâhil edilen anonim metin parçaları bulunmaktadır. Genel olarak "mevlit hikâyeleri" olarak bilinen bu anonim metinler Hikâye-i Geyik, Hikâye-i Güvercin, Hikâye-i Kesikbaş, Hikâye-i Deve gibi adlar taşımaktadır.

Bu anonim ürünlerden biri de "Hikâye-i Hâtûn" veya "Destan-ı Hâtûn" olarak bilinen metindir. Bu çalışmada mesnevi nazım şekli ile kaleme alınan bu manzumenin tespit edilen yeni bir nüshası üzerinde durulacaktır. Mevlit ve mevlit hikâyeleri ile ilgili genel bir bilgi verildikten sonra metnin bilinen nüshalarla olan farkları ele alınacaktır. Daha sonra metin muhteva, şekil ve üslup özellikleri tarafından incelenerek tamamı edebiyat araştırmacılarının ve mevlit okuyucularının beğenisine sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hâtûn Destanı, Klasik Şiir, Mesnevi, Mevlit Hikâyeleri, Âmine Hâtûn kızı Havvâ

KLASİK ŞİİRİN RESİM SANATINA YANSIMALARI: MÜNİF FEHİM VE DİVAN ŞİİRİ TABLOLARI

Dr. Öğr. Üyesi Lokman TAŞKESENLİOĞLU
Giresun Üniversitesi

Özet

Sanat eseri, gelen itibarıyla insanda estetik zevk uyandıran, ihtiyaç kavramının dışında haz duygusunu besleyen ürünler olarak tanımlanabilir. Sanatın dalları arasındaki temel farkın ise kullandıkları malzeme olduğu söylenebilir. Heykel için taş, ahşap, mermer; resim için boya, kalem, fırça; müzik için nota, enstrüman gibi ürünler ne ise edebiyat için de söz, kelime gibi unsurlar sanatı oluşturulan malzemelerdir. Fakat bazı sanat eserlerinin veya geleneğinin etkisi o denli kuvvetlidir ki sadece dâhil olduğu sanat dalında değil diğer dallar da etkili olmuş, aynı sanatsal zevkin farklı malzemelerle de ifade edileceği bir derinliğe ulaşmıştır. Bazı destanların kahramanlarına dair heykeller, sevilen bir müzik parçasına yazılan sözler veya bir şiire sonradan yazılan besteler eserin kuvvetini ve toplumda ulaştığı rağbeti göstermektedir.

Türk edebiyatının estetik zevkinin zirvede olduğu dönem olan divan şiirinde de benzer durum görülmektedir. Pek çok şiirin gerek tasavvufî gerek klasik Türk müziğinde bestelenmiş olması hatta halk arasında türkü olarak seslendirilmesi bu eserlerin sanatsal değerine işarettir.

Cumhuriyet döneminden itibaren ise siyasî ve beşerî gelişmeler nedeniyle özellikle dışlanan ve kötülenen geleneksel şiir, az da olsa sanatçılar tarafından farklı şekillerde işlenmeye devam etmiştir. Bazı şiirlerin bestelenmekle birlikte tablolaştırıldığı, kadim şairlerin tahayyülünün çağdaş ressamların eserlerinde renklendiği ve görsel bir ürüne dönüştüğü bilinmektedir. Klasik şiirin etkisinde eserler meydana getiren cumhuriyet döneminin en önemli ressamı ise Münif Fehim'dir.

Oyuncu ve tiyatro yazarı gibi farklı alanlarda da adı anılan Münif Fehim'in sanat dünyamıza asıl katkısı ise elbette ki resim, gravür gibi plastik sanatlar ile ilgili yapıtlarıdır. Resimlerinin önemli bir kısmında Türk yaşayışını, geleneğini, tarihini ve edebiyatını konu alan Münif Fehim'in bazı çalışmaları ise meşhur beyitler ve divan şiiri geleneği üzerinedir.

Bu çalışmada Münif Fehim'in hayatı, sanatı ve resim anlayışına kısaca değinildikten sonra tespit edilen örnekler üzerinde ressamın klasik Türk şiirinin en müstesna örneklerini yorumladığı tabloları ele alınacaktır. Böylece divan şiirinin çağdaş sanata etkisi tespit edilmiş ve Türk şiir sanatının öğretiminde faydalanılabilecek bir literatür taraması gerçekleştirilmiş olunacaktır.

Anahtar Kelimeler: Münif Fehim, Klasik Şiir, Gelenek, Resim

AZERBAYCAN MUHACİRET EDEBİYATINDA ULUSAL KURTULUŞ VE BİRLİK MOTİFLERİ

THE NATIONAL LIBERATION AND UNITY MOTIFS IN AZERBAIJAN IMMIGRATION LITERATURE

Dr. Reyhan DADAŞ
Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi

Özet

20. Yüzyılın başlarında, Azerbaycan Demokratik Cumhuriyeti'nin ve ulusal devletçiliğin çöküşü birçok aydınların ve devlet adamlarının göçmen hayatı yaşamasına neden olur. Kardeş Türkiye'ye giderek orada göçmen hayatı yaşamış, kalpleri her zaman Azerbaycan için çarpan muhacirler yaratıcılıklarını ve bağımsızlık mücadelelerini sürdürmüşler. Azerbaycanlı göçmenler, kendi araştırmalarında Azerbaycancayı,edebiyatı, folkloru, tarihi, coğrafyayı vb. araştırarak muhaciret edebiyatını oluşturmuşlar.

Ulusal kurtuluş hareketi muhacirleri "Azeri-Türk" (1928-1931), "Bildiriş" (1929-1931), "Azerbaycan Yurt Bilgisi" (1932-1934), "İstiklal" (1934), "Kurtuluş" (1934-36)), "Vatan Dileği" (1937) ve diğer bilimsel-teorik dergi ve gazetelerde yazılar yazmış, Azerbaycan ulusal fikrinin ve muhaciretin oluşumunda önemli rol oynar.

Ahmed Ağaoğlu, Ceyhun Hacıbeyli, Behruz Hakkı, Mirza Bala Memmedzade, Mustafa Hakkı Türkekul, Haver Aslan, Muhammed Amin Rasulzade, Selim Rafik, Ali Bey Hüseyinzade, Almas Yıldırım ve diğerleri, edebiyatın aynı zamanda halk edebiyatının tüm türlerini araştırmış ve Azerbaycan muhaciret folklorunun biçimlenmesinde katkıları olmuştur. 19. Yüzyılda Azerbaycan`daki ulusal kurtuluş mücadelesi, kaçakçılık destanlarında halk kahramanlarının vatanı, toprağı koruma yeteneklerinin açık bir örneğidir. Muhaciret folklorunda Azerbaycan folkloru, aynı zamanda destanlar, halkımızın ulusal kurtuluş bağlamında araştırmacılar tarafından incelenmiştir.

Azerbaycan Demokratik Cumhuriyeti'nin yıkılmasından sonra, 1920-1991 yıllarına dayanan muhaciret edebiyatı, 20. Yüzyılın en önemli olaylarından biri olarak kabul edilebilir.

Anahtar Kelimeler: edebiyat, muhaciret, ulusal kurtuluş, mücadele

Abstract

At the beginning of the 20th century, the collapse of the Azerbaijan Democratic Republic and the national statehood caused the most intellectuals and statesmen to live immigration life. The immigrants who moved to brotherly Turkey, lived immigration life and whose hearts beat for Azerbaijan continued their creativities and struggle for independence. Azerbaijani immigrants studied the Azerbaijani language, literature, folklore, history, geography and so on. in their researches and created immigration literature.

The immigrants who struggled for national liberation movement continued their activity in "Azeri-Turks" (1928-1931), "Bildirish" (1929-1931), "Azerbaijan Yurd Bilgisi" (1932-1934),

"Istiglal" (1934), "Gurtulush" (1934-36), "Vatan dilegi" (1937) and other scientific-theoretical journals and newspapers and played an important role in the formation of the national idea of Azerbaijan and the formation of emigration.

Ahmed Aghaoglu, Jeyhun Hajibeyli, Behruz Haqqi, Mirza Bala Mammadzadeh, Mustafa Hakki Turkagul, Khavar Aslan, Mohammed Amin Rasulzadeh, Selim Rafig, Ali bey Huseynzadeh, Almas Yildirim and others studied all genres of literature, including folklore and helped to the formation of Azerbaijani immigration folklore. The national-liberation struggle in Azerbaijan in the 20th century is a vivid example of the ability of folk heroes to protect their homeland in the smuggling epics. In immigration folklore, Azerbaijani folklore, including epics are investigated by the researchers in the national liberation context of our people.

After the collapse of the Azerbaijan Democratic Republic, immigration literature of 1920-1991 years can be considered as one of the most important events of the 20th century.

Keywords: literature, immigration, national liberation, struggle

ÖZEL BİR İLETİŞİM BİR UZMANI OLARAK ÇEVİRMEN

Öğr. Gör. Dr. Coşkun DOĞAN
Trakya Üniversitesi

Özet

Son çeyrek yüzyılda yeni bir bilimsel disiplin olarak kendini kabul ettiren çeviri etkinliği, çevirinin salt dilsel bir aktarım olmadığını, aksine tüm diğer tüm bilim alanları ile ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Böylece çeviri etkinliği alanda ki yeni paradigma değişimi ile birlikte, çevirmeni çeviri eyleminin öznesi haline getirilmesini sağlamıştır. Çeviri eyleminin gerçekleşmesinin baş mimarı olan çevirmen, çeviri etkinliğinin kaynak dil ile erek dil arasında özel bir iletişim aracı haline gelmesinde en büyük katkısı olan olgudur. Çeviri eyleminin ilişkisi olduğu tüm bilimsel alanları her yönüyle tanımak zorunda olan çevirmen özel bir iletişim uzmanıdır.

Çevirmen, kaynak metni erek metne aktarırken her iki metinin kurgulandığı normları göz önünde bulundurmak zorundadır. Çünkü çevirmen kaynak dilde yazılmış metnin kurgusunu bozmak ve analiz etmek durumundadır. Erek dilde yeni bir metin oluşturmak için belli zihinsel aşamalardan geçirip yorumlamak ve erek okurun beğenisine sunmalıdır. Çeviri sürecinde bu eylemlerin gerçekleşmesi, çevirmenin çok çabalar sarf etmesine ve deneyimli olmasına bağlıdır.

Çeviri eylemi oldukça karmaşık bir olgudur. Bu açıdan bakıldığında çevirmenlik oldukça zor bir düşünce etkinliğedir. Çevirmenin kendi alanı ile uzmanlığının yanında zengin bir anlatım gücünün olması beklenmektedir. Çünkü çevirmen bir kültürden diğer bir kültüre aktarım yapan kültürlerarası bir iletişim uzmanıdır. Çevirmenin, kültürlerarası düşünce değişikliklerini mümkün kılan becerilere sahip özgün bir kişilik olması istenmektedir. Dilsel ve kültürel engelleri ortadan kaldıran bir kültürlerötesi bir rol üstlenmek zorundadır.

Bu çalışmada çeviri eyleminin öznesi haline gelen çevirmenin, tarihsel süreç içerisinde kaynak metin ve erek metinle olan ilişkisi, iletişim uzmanı kimliği olması açısından sosyokültürel bağlam içerisinde incelenecektir. Çevirmenin dil bilmesinin yanında, karmaşık bir olgu olan çeviri eylemine yönelik donanımları açısından ve erek okurun beklentileri karşılayacak, erek metni üreten çokkültürlü kimliğine yönelik yaklaşımlar vurgulanacaktır. Çeviri etkinliğinin değişen rolü çerçevesinde çevirmenin üstlenmesi gereken rol veya roller, nitel bir araştırma şeklinde yorumlamaya dayalı olarak irdelenecektir.

Anahtar Sözcükler: Çevirmen, İletişim, Kaynak Metin, Erek Okur, Çeviri

TRANSLATOR AS A SPECIALIST IN A SPECIAL COMMUNICATION

Abstract

The translation activity, which established itself as a new scientific discipline in the last quarter century, revealed that translation is not a purely linguistic transmission, but is associated with all other fields of science. Thus, the translation activity, together with the new

paradigm shift in the field, has made the translator a subject of translation action. The translator, who is the chief architect of the act of translation, has the greatest contribution to the translation activity to become a special communication tool between the source language and the target language. The translator, who has to recognize all the scientific fields in which the act of translation is related, is a special communication specialist.

The translator has to take into account the norms in which both texts are constructed when transferring the source text to the target text. Because the translator has to break and analyze the text of the text written in the source language. In order to create a new text in Erek language, it must pass through certain mental stages and present it to the readers. The realization of these actions in the translation process depends on the translator's effort and experience.

Translation is a very complex phenomenon. From this point of view, translation is a very difficult thought activity. It is expected that the translator will have a rich narrative power besides his / her own field and expertise. Because the translator is an intercultural communication specialist who translates from one culture to another. The translator is asked to be a unique personality with skills that enable intercultural thought changes. It has to play an intercultural role that eliminates linguistic and cultural barriers.

In this study, the translation of the translator, who has become the subject of translation, in the historical process with the source text and erek text will be examined in the context of sociocultural context as being the identity of communication expert. In addition to the knowledge of the language of the translator, it will be emphasized in terms of the equipment for translation which is a complex phenomenon and the approaches towards the multicultural identity of the erek reader who will meet the expectations of the target reader. The role or roles that the translator should undertake in the context of the changing role of translation activity will be examined based on the interpretation as a qualitative research.

Key Words: Translator, Communication, Source Text, Contact Reader, Translation

ÇOKKÜLTÜRLÜLÜK VE FARKLILIKLARIN KORUNMASINDA ÇEVİRİNİN ROLÜ

Öğr. Gör. Dr. Coşkun DOĞAN
Trakya Üniversitesi

Özet

Çokkültürlülük sosyolojinin en temel konusudur. Bugün dünyada çeşitli nedenlerle çokkültürlü toplumların oluşması eskiye oranla kaçınılmaz hale gelmiştir. Çokkültürlü toplumların en büyük sorunlarından biri, farklı kültürlere sahip toplumların bir arada eşitlik ve barış içerisinde yaşamalarının sağlanabilmesidir. Bu bağlamda toplumların farklılıkların kendi özgünlüklerini koruyarak varlıklarını çokkültürlü toplum yapısı içerisinde devam ettirebilmeleri açısından temel yaşamsal konular üzerinde uzlaşmaları gerekmektedir. İşte bu uzlaşmanın baş mimarı, kültürlerarası iletişim aracı çeviridir.

Tarihsel süreç içerisinde çevirinin ne kadar etkili bir etkinlik olduğu aşikardır. Her çağda tüm uygarlıklar, sanat, bilim ve düşünce alanlarında çeviri etkinliği ile desteklenmiştir. Çalışma alanı farklı bilimsel disiplinlerle ilişkili olarak genişleyen çeviri etkinliği, bir dilsel aktarım olmaktan çıkarak artık farklı kültürlerin ortak uzlaşım aracı hale gelmiştir. Farklı toplumlardan oluşan çokkültürlü yapı içerisinde istikrar ve uyum süreçlerinin oluşturularak yönetilmesi çeviri etkinliğinin ana görevidir.

Çokkültürlü yapı içerisinde farklı toplumları aynı zeminde tutmak dengeli ve açık bir siyaseti gerektirmektedir. Farklılıkların birbirlerini toplumsal barış ve toplumsal uyum bağlamında anlamalarının önünü çeviri etkinliği açmaktadır. Birbirini anlayan farklı toplumlar, birbirlerine hoşgörüyle ve güvenle yaklaşırlar. Böylece çeviri kültürel ve dilsel farklılıkları olan çokkültürlü toplumun ortak değerler etrafında birleşmelerini sağlamaktadır

Bu çalışmada çokkültürlü toplumların oluşma nedenlerini ve uzun süreç içerisinde farklılıklarını koruyarak nasıl bir arada yaşayabileceklerini, çokkültürlülük düşüncesi bağlamında incelenecektir. Farklı kültürler arasındaki uyumun ve anlayışın çeviri etkinliği aracılığı ile nasıl sağlandığı; farklı toplumların çokkültürlü yapı içerisinde kendi özgünlüklerini kaybetmeden ortak bir şemsiye altında tutulmasına çeviri etkinliğinin faydası vurgulanacaktır. Çeviri etkinliğinin hızla değişen dünyada çokkültürlü toplum düşüncesine olumlu yönde katkıları, nitel bir araştırma şeklinde yorumlamaya dayalı olarak irdelenecektir.

Anahtar Sözcükler: Çokkültürlülük, Farklılık, Çeviri, Toplumsal Uyum, Hoşgörü

MULTICULTURALISM AND THE ROLE OF TRANSLATION IN CONSERVING DIVERSITY

Multiculturalism is the basic subject of sociology. Today, the formation of multicultural societies for various reasons has become inevitable compared to the past. One of the biggest problems of multicultural societies is to ensure that societies with different cultures can live together in equality and peace. In this context, societies need to agree on the essential vital

issues in order to maintain their existence in a multicultural society structure, while preserving their originality. The main architect of this consensus is the translation of intercultural communication.

It is obvious how effective translation is in the historical process. In every age, all civilizations were supported by translation activity in the fields of art, science and thought. The translation activity, which extends in relation to different scientific disciplines, has now become a tool of common mediation of different cultures, rather than a linguistic transmission. The main task of the translation activity is to establish and manage stability and adaptation processes within the multicultural structure of different societies.

Keeping different societies on the same ground within a multicultural structure requires a balanced and open policy. Translating the meaning of differences in the context of social peace and social harmony opens a translation activity. Different societies that understand each other approach each other with tolerance and confidence. Thus, the translation enables the multicultural society with cultural and linguistic differences to unite around common values.

In this study, how multicultural societies are formed and how they can live together in the long term will be examined in the context of multiculturalism. How the harmony and understanding between different cultures is achieved through translation activity; the benefits of translation activity will be emphasized in keeping the different societies under a common umbrella without losing their originality within the multicultural structure. The positive contribution of translation activity to the idea of multicultural society in the rapidly changing world will be examined based on the interpretation as a qualitative research.

Key Words: Multiculturalism, Diversity, Translation, Social Adaptation, Tolerance

ALAIN ROBBE-GRILLET'NİN *LABİRENTTE* ADLI ROMANINDA NESNE VE KİŞİ BETİMLEMELERİNDE İŞLEVSİZLİK

Prof. Dr. Rıfat GÜNDAY
19 Mayıs Üniversitesi

Özet

Anlatım ile birlikte betimleme romanın iki temel kompozisyon boyutundan birisini oluşturmaktadır. Yazarlar genellikle görünür kılmak ya da dikkatleri çekmek istedikleri unsurları ve olayları romanlarında betimleyerek okura sunmaktadırlar. Bununla birlikte betimlemelerdeki işlevsellik bir edebi ekolden diğerine veya bir yazardan diğerine değişebilmektedir. Romantik ekol yazarları için betimlemelerde temel işlev kahramanların duygularını veya tutkularını anlatma aracı olmaları iken, gerçekçi ve natüralist yazarların yapıtlarındaki betimlemelerin temel işlevi toplumsal koşullara ve insanların durumlarına ayna tutmak olarak belirtilebilir. 1950'lerden sonra ortaya çıkan Yeni Roman Ekolü yazarlarının romanlarında ise betimlemelerin daha farklı amaçlara yönelik yapıldığı ve farklı boyutlar içerdiği görülmektedir. Bir başka deyişle romanlarda betimlemelerin doğası ve işlevleri değişmiştir.

Yeni Roman Ekolü yazarları ve ekolün kuramcıları arasında yer alan Alain Robbe-Grillet de romanlarında betimleme boyutuna geniş yer vermektedir. Zira ona göre, betimleme yapmaksızın sadece anlatıma dayalı bir roman yazmak, anlatıma yer vermeden betimlemeye dayalı bir roman yazmaktan çok daha güçtür. Kısaca belirtmek gerekirse romanda betimleme boyutunu önceleyen yazarlardan birisidir.

Labirentte (Dans le Labyrinthe) adlı romanda Robbe-Grillet romanın başından sonuna kadar betimlemelerini sürdürmektedir. Yazar betimlemelerini romanın başında ve bir seferde yapmayıp, aynı nesne veya kişinin betimlemesini birçok kez ve parça parça sunmaktadır. Dolayısıyla aynı nesne ya da kişi hakkında durağan bir betimleme değil, değişken bir betimleme söz konusudur. Nesnenin konumu veya kişinin pozisyonu betimlemelerde odak noktasını oluşturmaktadır. Romancının yapıtında ağırlığı nesne betimlemelerine verdiği söylenebilir. Nesneleri betimlerken Robbe-Grillet onları, şekil, renk, madde gibi özellikleri ile sunmakta, ancak nesnenin kendi özelliği dışında onlara sembolik anlamlar veya işlevler yüklememeye özen göstermektedir. Durum böyle olunca, ev eşyaları ve kıyafetler yanında ağırlıklı olarak insanların günlük yaşamında pek de önem taşımayan nesneleri sıkça ve ayrıntılı olarak betimlemektedir. Kişi betimlemelerine gelince, yazar kahramanlarını aile bağları, baştan ayağa fiziksel portreleri, karakterleri, statüleri veya yaşam koşulları ile okura sunmamaya özen göstermektedir. Roman sonuna kadar bir isimden bile yoksun olarak tanıtılan kişiler, psikolojileri ya da tutkuları ile değil daha çok bilinç evrenleri ile betimlemelerde yer almaktadırlar. Kişiler ete kemiğe bürünmüş canlı kişiler olarak değil de adeta bir resmi ya da karikatürü anımsatan bir boyutta sunulmaktadır. Geleneksel romanlardaki betimlemelerde dikkat çeken kişi-nesne özdeşleşmesine de *Labirentte* romanında rastlanmamaktadır. Zira nesne betimlemeleri, ona sahip olan kişilerin sosyo-ekonomik koşulları üzerine herhangi bir işlevsellik içermemektedir. Robbe-Grillet'nin nesne ve kişi betimlemelerini yaparken modern gerçekçilik anlayışı doğrultusunda hareket ettiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Betimleme, Nesne, Kişi, İşlevsizlik

ROMANLARINDA MARCEL PROUST'UN ZAMANLA OYUNU

Prof. Dr. Rıfat GÜNDAY
19 Mayıs Üniversitesi

Özet

Marcel Proust modern romanın öncülerinden birisi olarak kabul edilmektedir. Proust romanlarında yeni bir teknik uygulamaya özen göstermiştir. Romanlarının ana temasını zaman sorunu oluşturmaktadır. Bu nedenledir ki yedi ciltten oluşan romanlarını *Kayıp Zaman İzinde (A la Recherche du Temps Perdu)* başlığı altında toplamıştır. Farklı romanlardan oluşan yapıtı, kurgusal bağlamda birbirinin devamı şeklinde bir bütünlük oluşturduğu görülmektedir.

Proust'un romanlarının genel başlığı, daha ilk bakışta okura yazarın zaman konusundaki düşüncesi ya da uğraşı konusunda ip ucu vermektedir. Kayıp zamanını tekrar elde edebilme uğraşı içerisinde olan Proust, sürekli farklı oyunlar kurgulamaya çalışmaktadır. Dolayısıyla romanlarında sadece tema olarak geçmiş zamanın peşinde değil, aynı zamanda çeşitli geriye dönüş yöntemleri ile roman tekniği bağlamında da geçmiş zamanın arayışı içerisindedir.

Zamanın görece olduğu düşüncesinde olan Proust, romanlarında uzlaşı zamanını temsil eden takvim ve saat göstergelerini kullanmamaya özen göstermektedir. Sınırları belirlenmiş bir zamana karşı olan yazar, zaman zarflarını tercih ederken dahi "daima", "uzun zamandan beri", "sık sık" gibi zarfları tercih etmektedir. Zaman konusunda sıklıkla mevsimleri ve günün farklı anlarını işaret eden doğal göstergeleri kullandığı görülmektedir. Durum böyle olunca romanın kurgusunun kronolojik bir zamana göre ilerlemediği gerçeğiyle karşı karşıya kalmaktadır okur. Geçmişin psikolojik zaman/iç zaman sayesinde tekrar elde edilebileceğini kanıtlama uğraşı içerisinde olan yazar, düş, bellek, bilinçaltı, rüya, uyku, iç konuşma gibi oyunlar aracılığı ile romanın kurgusunu psikolojik zaman gerçeğine göre kurgulamaktadır, bu da anakronolojik bir yapı sunmaktadır. Proust'un zaman zaman romanlarının öyküsünü akronik bir boyut çerçevesinde hiç zaman belirtmeksizin sunduğu görülmektedir. Proust'un zaman algısının oluşmasında Einstein'ın fizikteki izafiyet teorisi ile Bergson'un felsefesindeki görecelik anlayışının etkisi hissedilmektedir. Söz konusu bilim insanları ile aynı dönemde yaşayan yazarın onlardan esinlendiği söylenebilir.

Türlü zaman oyunları ile sonsuzluğu elde etme peşinde olan yazarın yedi ciltlik romanını bir gecelik rüya ürünü olarak sunmaya çalıştığı görülmektedir. Zira ilk cilt bir rüya ile başlarken, son cilt de adeta bu rüyadan uyanma olarak değerlendirilebilmektedir. Rüya bir yandan geçmiş zamanlara dönme aracı iken, aynı zamanda dünyadan küçük bir kopuş ve yeniden canlanmayı da sembolize etmektedir. Proust'un tüm romanları boyunca çeşitli yöntemleri deneyerek yapmaya çalıştığı, yeniden yaşamı elde etme, bir başka deyişle sonsuzluğu yakalama uğraşından başka bir şey değildir. Sonunda tüm çabalarına rağmen zamanın ağlarını örmeyi sürdürdüğünün bilincine varan yazar, gerçek sonsuzluğun ancak geride bırakılan eserler sayesinde olabileceği inancıyla yapıtını sonlandırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Uzlaşı Zamanı, Psikolojik Zaman, Bölünmez Zaman, Sonsuzluk

EMİNE IŞINSU'NUN ROMANLARINDA DİL VE HALK KÜLTÜRÜ

Dr. Abdulhamit TOPRAK

Özet

Çağdaş edebiyatımızın önemli yazarlarından biri olan Işınsu, Türk romancılık ve kültür tarihinde, ortaya koyduğu eserleriyle Türk edebiyatının mihenk taşlarından biri olmayı başarmış yazarlardan biridir. Eserlerindeki dil ve kültürel unsurların varlığı, onu değerli bir yazar durumuna getirmiştir. Gerek yazdığı tasavvufi ve tarihi romanlarla gerekse fikri romanlarıyla Türk edebiyatında adından bahsettiren ender şahsiyetlerden biri olmuştur. Üslubundaki canlılık ve samimiyet, dilindeki sadelik ve Türk halk kültürüne yer vermekle Türk edebiyat tarihinde güzide eserler bırakan yazarlar arasında yerini almayı başarmış bir yazardır.

Işınsu ilk romanı Küçük Dünya ile sürekli bir gelişme seyri göstermiştir. Roman tekniği ve tipleştirme bakımından günümüz romancılığının ilk ismi sayılabilir. Işınsu Çağdaş Türk romancılığının bir mihenk taşıdır. Roman tekniği Işınsu'da kusursuzdur. Olaylar mükemmel bir şekilde işlenir ve bağlanır. Bir gerilim romancısı olarak, okuyucunun merak duygusunu sürekli elinde tutar. Canbaz ve Sancı gibi romanlarında kullandığı roman teknikleri, gerilimi daha da artırarak, okuyucuda büyük bir merak duygusu uyandırır. Ayrıca kullandığı deyim, atasözü ve halk söyleyişleriyle okuyucuda ilgi uyandırması Işınsu'nun bir başka önemli özelliğidir. Tasavvufi romanlarında yer verdiği menkıbeler ve menkıbevi kişiler, onun tasavvufa olan ilgisini ortaya koyması bakımından ve tasavvufa olan ilgisini göstermesi yönünden önemlidir. Emine Işınsu gerek güncel sorunlara cevap araması, gerekse tarih bilinci vermesinin yanı sıra, insani evrensel değerleri vermesi açısından da güçlü bir yazardır. Romanlarında gerekçi bir anlayışa sahip olan yazar, toplumsal sorunları, tarihi olayları ve idealleri kadın dikkati ve titizliğiyle işler. Kahramanları genelde günlük hayatın içinden seçtiği güçlü kadınlardır. Işınsu'nun güncel ve tarihi sorunlara değinmesi, halk kültürüne yer vermesi onun aydın bir yazar olduğunu göstermesi bakımından dikkate şayan bir davranıştır.

Anahtar sözcükler: Emine Işınsu, Dil, Kültür, Tarih

LANGUAGE AND FOLK CULTURE IN EMINE IŞINSU'S NOVELS

One of the most important writers of contemporary literature, Işınsu is one of the writers of Turkish literature who has succeeded in becoming one of the cornerstones of Turkish literature. The existence of language and cultural elements in his works has made him a valuable author. He has become one of the rare personalities who has mentioned his name with his mystical and historical novels and his intellectual novels. The style of life and sincerity, the simplicity of the language and the Turkish folk culture, giving place to the Turkish literature in the history of the author of a writer who has managed to take the place of outstanding works.

Işınsu showed a continuous development with his first novel Küçük Dünya. It can be considered as the first name of novelism in terms of novel technique and typing. Işınsu is a

touchstone of Contemporary Turkish novelism. Novel technique is perfect in Işınsu. The events are perfectly processed and connected. As a thriller novelist, he constantly keeps the reader's curiosity. Novel techniques used in his novels such as Canbaz and Sancı raise the tension and awaken a great sense of curiosity in the reader. Another important feature of Işınsu is that it attracts attention in the reader with its idiom, proverb and folk sayings. His portrayal of mysticism and mystic persons in his Sufism novels is important in terms of revealing his interest in Sufism and showing his interest in Sufism. Emine Işınsu is not only an answer seeker for the current problems but also the historical consciousness, she is also a powerful writer in terms of giving humanitarian universal values. The author, who has a reasonable understanding in his novels, handles social problems, historical events and ideals with women's attention and meticulousness. The protagonists are usually the strongest women chosen from daily life. Addressing contemporary and historical problems and giving a place to folk culture is an important behavior in terms of showing that he is an intellectual writer.

Key words: Emine Işınsu, Language, Culture, History

TÜRK KÜLTÜRÜNDE DÜĞÜN

Dr. Abdulhamit TOPRAK

Özet

Kültür; maddi ve manevi değerlerin uzun yılların getirdiği birikimlerden oluşan ulusal bir değerler kombinasyonu olup gelenek, görenek gibi değişim ve etkileşime en açık olgulardandır. Anadolu'nun geçmişten günümüze kadar farklı medeniyetlere ev sahipliği yapmış olması, kültürel bakımdan zenginliği beraberinde getirmiştir. Her medeniyetin yaşam tarzı, sosyal ve beşeri ilişkileri, gelenek ve görenekleri kültürünün şekillenmesinde rol oynar. Kültür zamana ve mekâna bağlı olarak değişebildiği gibi medya iletişim araçlarının artması ve iletişimi giderek kolaylaşması, değişen sosyal, ekonomik ve beşeri dengeler de kültürün değişmesinde ve çeşitlenmesinde önemli etkenler olarak karşımıza çıkmaktadır. Kültür denilince akla bayramlar, gelenek, görenekler, misafirperverlik ve düğün gibi maddi ve manevi değerler gelir. Bu çalışmada kültürün önemli bir parçası olan düğünler ele alınacaktır. Düğünler; insanların en mutlu günlerini ifade eden, insanların bir araya geldiği kutlamalar yaptığı, kaynaştığı, özlem giderdiği ve en önemlisi ailelerin birleştiği ve akraba olduğu önemli organizasyonlardır. Kültürün bir parçası olan düğünler; geçmişten bugüne dek farklı şekiller alarak karşımıza çıkmıştır; bunun sebebi toplumların gelenek ve göreneklerinin yanı sıra, kültürleri, bakış açıları, sosyo-ekonomik koşullar ve zamanla köyden kente olan göçlerdir. Dolayısıyla düğünlerin de zamanla birtakım değişimlere uğraması doğal karşılanmalıdır. Anadolu'nun farklı şehirlerinde yapılan düğünlere bakıldığında, yörenin gelenek ve göreneklerine göre düğünlerin yapıldığı görülmüştür. Düğünler bir anlamda, ailelerin hem birbirlerini hem de gelenek ve göreneklerini tanıdığı önemli organizasyonlar olarak düşünülebilir. Atalarımızdan bugüne dek düğünler her iki aile için de önemli değerlerden biri olarak görülmüştür. Bu çalışmada, atalarımızdan günümüze kadar düğünlerdeki değişiklikler, düğün öncesinde ve sonrasında yapılanlar ve düğünle ilgili gelenek, görenek ve âdetler farklı şehirlerden örneklerle anlatılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kültür, Düğün, Medeniyet, Gelenek, Değişim

WEDDING IN TURKISH CULTURE

Culture; a combination of national values, consisting of the long years of tangible and spiritual values, is the most obvious phenomenon of change and interaction, such as tradition and customs. The fact that Anatolia has hosted different civilizations from the past to the present has brought a wealth of cultural richness. The lifestyle, social and humanities of Each civilization play a role in shaping the culture of tradition and traditions. Culture can vary depending on time and space, as well as increasing media communication tools and facilitating communication, changing social, economic and human balances as important factors in the change and diversification of culture stands. When Culture is called, it comes to

mind, bairams, tradition, traditions, hospitality, and tangible and spiritual values such as weddings. In This study, weddings which are an important part of culture will be addressed.
Weddings; the most important organizations that express the happiest days of the people, the celebrations where people come together, mingling, yearning and most importantly, the families unite and are related. Weddings, that are part of Culture; We have been taking different shapes from the past to date; this is because of the traditions and customs of societies, as well as cultures, perspectives, socio-economic conditions, and time-to-town migrants. Therefore, it should be natural to have weddings to undergo certain changes over time. When looking at weddings made in different cities of Anatolia, weddings were made according to the traditions and customs of the region. Weddings can be considered as important organisations in a sense that families both know each other and their traditions and customs. From our Ancestors to today, weddings have been seen as one of the important values for both families. In This study, the changes in weddings from our ancestors to the present, the tradition, customs and traditions related to the wedding before and after the weddings were tried to be explained with examples from different cities.

Keywords: Culture, Wedding, Civilization, Tradition, Change

XV-XVII. YÜZYILLARDA ORDU İLİ KÖYLERİNİN SOSYAL-EKONOMİK YAPISI: ÇINAR MAHALLESİ ÖRNEĞİ

Iasha BEKADZE
Ömer Faruk AK
Bafra Açı Okulları

Özet

Osmanlı döneminde köylerin XV-XVII. Yüzyıllardaki durumunu araştırmak için en önemli kaynak tahrir defterleridir. Bu defterleri inceleyerek iskân yerlerinde oturan insanların sosyal ve ekonomik durumu tespit edilebilir. Araştırmasını yaptığımız Çınar mahallesi ve onun ait olduğu bölge 1380-1390 yılları arasında fethedilmiş olup, 1427 tarihlerinde Osmanlı yönetimine katılmıştır. Katıldığı zamandan itibaren bölgenin tahriri yapılmıştır. İlk tahrir olan *Hızır Paşa defteri* günümüze kadar ulaşmamış olduğundan makalemizde 1455 tarihinde "Vilâyet-i Bayramlu Me'a İskefsir ve Milas" Niyâbet-i Satılmış-ı Bayram"a bağlı Çınarköy, 1485 tarihinde "Vilâyet-i Satılmış ve Bayramlu" kazasına bağlı Çınarlu köyünün ve 1520 tarihinde Kazâ-i Satılmış'ın Cihet-i Kazâsı'nın "Tımarhâ-i Zu'amma ve Erbâb-ı Timar Der Kazâ-i Mezbur"a bağlı "Karye-i Çınarcık ma'a Mezariha" tahrir defterleri kayıtlarından yararlandık. Ayrıca Bahaeddin Yediyıldız'ın "Ordu Kazası Sosyal Tarihi" çalışmasından yararlanarak 954 / 1547 tarihli 255 NO'lu ve 1022/1613 tarihli 169 no'lu tahrir defterleri hakında da bazı bilgileri elde etmiştir.

Bu incelemede, köyün XVI. Yüzyıl II. Yarısı ve XVII. Yüzyılın ilk yarısındaki sosyo-ekonomik yapısı araştırılmıştır. Kayıtlardan belli olduğuna göre köy nüfusu geçimini tarımcılık, bahçecilik, koyunculuk ve arıcılıktan sağlamaktadır. Tarımsal ürünler olarak buğday ve arpa köyde yetiştirilmektedir. Çalışmamızda, köylülerin verdikleri vergiler de ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Çınar Mahallesi'nin bağlı bulunduğu ve eski adı Vona olan Perşembe'nin coğrafi konumu, kısa tarihçesi, İspanya Kralı III. Enrique'nin elçisi Gonzales Klaviyo, Evliya Çelebi, Katip Çelebi ve Afanasiy Nikitin gibi ünlü gezginlerin Perşembe'ye ait notları, Perşembe'nin Cittaslav, yani "Yavaş Şehir" unvanını almış olduğu, Perşembe ve Çınarköy'ün geleneksel halk mutfağı, Çınarköy'ün yolları, çeşme ve şelaleleri, mezarlığı, mezar taşları, Gazi Ahmet AK ve şehit Nurettin ACARTÜRK hakkındaki bilgiler de bu incelemede yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Vilâyet-i Bayramlu, Niyâbet-i Satılmış-ı Bayram, Çınarköy, Tahrir Defteri, Sosyal ve Ekonomik Hayat

TEFSİR-TE'VİL/NASS-YORUM İLİŞKİSİ: KEŞŞAF ve MEDÂRİK ÖRNEKLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Sıddık BAYSAL
Ahi Evran Üniversitesi

Özet

Keşşaf ve *Medârik* gibi içinden türedikleri toplumların sosyal, psikolojik, ekonomik, tarihi ve antropolojik vakıasını tefsire taşıma kabiliyetini haiz mezhebî tefsirler, tefsir-te'vil (nass-yorum) ilişkisinin özgün örneklerini içeren hususi metinlerdir. Onları hususi kılan daha ziyade yaslandıkları ontoloji ve epistemolojilerin farklılığıdır. Nitekim bu tip tefsirlerde tefsir rivayetlerini istihdam eden nakil merkezli aklın yanı sıra analiz, sentez, soyutlama, kıyas gibi veri işleme yöntemlerini ustalıklı bir biçimde kullanan, kuşkulanan, sorgulayan, eleştiren ve gerektiğinde nassı tevil etmekten dahi kaçınmayan başka akılların gayet disiplinli ve uyumlu bir şekilde işlediği görülür. Bu akıl, kimi zaman kelâmî–fıkhî (beyânî) kimi zaman felsefî-mantıkî (burhânî) kimi zaman da imgelemci (irfânî) bir forma bürünür. Ancak bu bilgi türleri birbirlerinin alternatifi değil, diyalektik prensiplerle işleyen insicamlı ve bütünlüklü tek bir yapının biri diğerinin yerine ikame edilemez, iç içe geçmiş, aynı kurucu metinleri açıklamak ve yorumlamak görevini üstlenen hayati parçalarıdır.

Keşşaf ve *Medârik* araştırmaları ortaya koymuştur ki eşzamanlı anlamın keşfedilmesinde metnin ve ilk muhatapların tarihi ne kadar önemli ise söz konusu metnin sonraki zamanlara taşınmasında da müfessirin ve hitap ettiği okurun tarihi o kadar önemlidir. Zira okur, nüzule zaman bakımından ne kadar uzak olursa olsun kendisini inandığı o ilahi hitabın muhatabı olarak görmektedir. Ancak kognitif, psikolojik, tarihsel, sosyolojik, kültürel, fiziki vb. maddi ve manevi engeller onun ilahi metne yabancılaşmasına neden olmaktadır. Doğal olarak bu engeller kaldırıldığı oranda okur, kendisini hitaba yakın hissedecektir. Başka bir ifadeyle muhatap, tarihî metinle şu andaki metin, tarihî vasatla şu andaki vasat, tarihî sebeplerle şu andaki sebepler, tarihî imge ve karakterlerle kendi varlığı ve kişiliği arasında akışkan ve süreğen bir ilişki kurmaya imkân bulduğunda metnin muhtevasını tarihten güncele, kendi özel vakıasına taşıyabilecektir. Erken döneme ait tecrübe ve verilerin çağdaş durumla çelişkiye düşmeden tekrar bireyin hayatına dâhil edilmesi göreviyse te'vile düşmektedir. Yani tefsir ile çizilen sınırlar dâhilinde tevil, Kur'an metnini ve o metne dair tarihî beyânatı süreğen bir şekilde güncelleme işlevi görmektedir. Ancak, Kur'an'a ilişkin anlam üretmek adına herhangi bir usule dayanmayan, hatta ilahi metnin rastgele savrulmasına neden olan tutarsız yaklaşımlardan titizlikle kaçınmak, onun yerine sabit (kurucu) metinlerle te'vil arasında usul ilminin belirlediği sağlam bağıntılar, metin içi ve dışı bağlamlar ve küllî kaideler üzerinden ilişkiler kurmak gerekir. Örneğin tefsire te'vil kanalından eklenen farklı disiplinlere ait bilgileri kendi sistemleri içinde tutarlı olanlar arasından seçmek gerekir.

İşte çağdaş dönemde tefsirin işlevi bu yakınlaşmayı doğru araçlarla sağlamak, tarihsel metinlerle çağdaş vakıa arasındaki muhtemel gerilimleri asgariye indirmek ve ilahi metinle çağdaş realite arasındaki çelişkileri ortadan kaldırmak olmalıdır. Böylece zamana bağlı olarak muhatabın yaşamak durumunda kaldığı değişim, bireyin Kur'an'a yabancılaşmasına neden olmayacak; sonuçta muhatap yaşadığı çağın koşulları ile ilahî metin arasında tercih yapmaya zorlanmayacaktır. Aksi halde asrın hakikatine temas etmeyen tefsirler, Kur'an'ın inanırlarını itikat ve uygulamalarından kaynaklanan psikolojik, sosyolojik, politik, ekonomik, entelektüel

ve insanın tarihselliği ile alakalı pek çok sahada krizlere sürüklenmekten kurtaramayacak, bilakis kendisi krizin kaynağı olacaktır. Oysa Kur'an krizlerin değil, çözümlerin kaynağıdır.

MÜKERRER TEFSİRLER VE YORUMUN ORİJİNALLİĞİ MESELESİ

Dr. Öğr. Üyesi Sıddık BAYSAL
Ahi Evran Üniversitesi

Özet

Herhangi bir bilginin bilimsel bilgi sayılabilmesi için öncelikle özgün olmak niteliğini taşıması gerekir. Bu koşul gereğince özgün olmayan bilgiler, bilimsel bilgi sayılmazlar; çünkü zaten var olanın tekrarı, daha açık tabirle malumun ilamı mesabesindedirler. Elbette ki bir ilim insanı daha önceden tespit edilmiş veya ilmi süreçlerden geçirilerek kanıtlanmış bilgileri çağdaş durumla ilgisini kurarak yeniden inceleyebilir. Esasen bunu yapmakla eldeki mevcut verilerin bağlamlarını değiştirmiş ve bilginin temel koşutları olan özne–nesne ilgileşimini yenilemiş ve güncellemiş olmaktadır. Bu yeni durumda önceki veriler bilgi arayışının referansı konuma gelirken nesne-özne ilişkisinde de köklü değişikler vuku bulur. Zira bilgiyi üreten bir özne olarak nesneyle iletişime geçen araştırmacı, önceki öznenin yerine kendini koymaktadır. Esasen İslami Bilim-kültür çevrelerinde "rey"e karşı takınılan olumsuz tavrın temelinde de bu rol değişimi vardır. Fakat bu zorunludur. Zira ancak bu şekilde nass tabir ettiğimiz kurucu metinler güncel vakıayla irtibatlı hale getirilebilir. İslam Bilimde yorumun önemi bu safhada ortaya çıkar.

İslami bilimler sahasında nass-yorum ilişkisi epistemolojik olduğu kadar ontolojik bir mesele olarak da görülmüştür. Ancak, yorumu olumsuzlayıp nassı yegâne bilgi kaynağı ve bilgi olarak görmek tüm zamanları tek bir zamanda birleştirmeyi veya nüzulden sonraki zamanları nassın ilgisinden çıkarmayı gerektirecektir. Neticede nassı hayatına tatbik etmek isteyen inanırlar ya kendi çağdaş varlıklarını inkâr edip nüzul asrındaki sabit formları maddi-manevi anlamda tekrar tekrar yaşamak zorunda kalacak ya da en köklü beşer teamülünü işleterek eski ve işlevsiz olanı tarihin sayfalarında terkedilmeye bırakacaktır. Her iki durumun canlı örneklerini çevremizde görmekteyiz. Modern çağda birey, anlam arayışında ve varoluş bağlamında buhranlarla karşı karşıyadır. Nass bu buhranlara çözüm sunabildiği müddetçe insanların vicdanlarındaki yerini koruyacak ve işlevini yerine getirecektir. Kur'an toplumsal ve psikolojik krizlerin kaynağı değil; çözümüdür. Bu görevini yerine getirebilmesi nassın yorumlanmasına bağlıdır. Nübüvvetin ve vahyin nüzulünün sona erdiği bir çağda bu rolü Tefsir başta tüm İslami Bilimleri üstlenmelidir. Ancak bunun için onların da yenilenmeleri gerekir. Yorum, nassa açılım kazandırabilen yegâne araç olarak bu ilimlerin mutlaka başvurmaları gereken bir mekanizmadır. Ayrıca yorumun ortaya koyduğu bilgi görece ve zannîdir; Mutlak'ın bilgisini nispî ve muhtemel olarak verebilir. Bu özelliği onu kullanan sistemler için yorumu daha elverişli hale getirmektedir. Zira tekrara düşmemek için bu ilimler eski yorumları yanlışlayarak veya onları geliştirerek yeni yorumlar/okumalar oluşturabilirler. Nassı defalarca okumayı ve yeniden yorumlamayı gerektiren nedenlerden biri de bu; yani üretilen bilginin eskimesi ya da yanlışlaşabilmesidir.

Medarik ve *Envâru't-Tenzîl*'in *el-Keşşâf*'a benzerliği, yukarıdaki tez açısından önemli bir örnektir. Zira bu iki tefsirin *el-Keşşaf*'ın istinsahı olduğu düşünülmektedir. Bu tebliğin iddiasıysa olanca benzerliğe rağmen bu iki tefsirin muhteva orijinalliğini dil ve üsluplarıyla sağladıklarıdır.

ANTROPOLOJİK TEFSİR

Dr. Öğr. Üyesi Sıddık BAYSAL
Ahi Evran Üniversitesi

Özet

Felsefi Doktrinler Sözlüğü'nde *insanbilim yahut insan tarihi ilmi* karşılığı verilen Antropoloji, günümüzde Tefsir ilmi sahasında araştırma yapan akademisyen/araştırmacıların sıklıkla müracaat ettiği, hatta kimi zaman kendisinden bir tür metin okuma yaklaşımı çıkarmayı denediği bir bilimdir. Özellikle biyografik tefsir çalışmalarında kendisiyle çağdaş veya daha erken zamanlarda yaşayan müfessirin hangi şartlar altında, nasıl oluştuğunu tespit edebilmek, daha açık bir ifadeyle müfessirin tarihi üzerinden tefsir metnine ulaşmak ve o metnin oluştuğu arka planı gözlemleyebilmek için akademisyenler/araştırmacılar sıkılıkla bu bilimin yöntem ve verilerine başvurmaktadırlar. Çünkü müfessirin zihin haritasını çıkarabilmek için onu biçimleyen;

etnik, politik, kültürel, psikolojik, sosyolojik, ekonomik, demografik, coğrafi etkenleri tespit etmek;

üyesi olduğu toplumun beslenme şekillerini, yaşam tarzlarını, mimarilerini, törelerini, folklorunu ritüellerini belirlemek, kısaca yaşadığı çevreyi mümkün olan tüm boyutları ile görmek ve kendisini o çevre içinde değerlendirmek gerekmektedir.

Unutmamak gerekir ki elimizdeki tefsir metinleri, sade bir yazın ürünü değil, oluştuğu dönem ve mekânın kodlarını içeren, dolayısıyla ancak kendi tarihiyle bütünleşik bir zeminde okunduğunda açık olmayan bir takım anlamlarını ifşa eden bir metinlerdir. Şimdiki zamandan klasik bir metne bakan bir akademisyen/araştırmacı, bu kodları doğru okuyabildiği ölçüde o metnin;

zımnında yer alan ifadeleri,

arka planındaki zihni,

alt yapısını oluşturan paradigmayı ve

satır aralarına yerleşen anlamları,

kısaca müfessirin tarihinin tefsir metnine ne şekilde ve ne kadar girdiğini okuyabilme imkân ve kabiliyetini yakalayacaktır.

Tarihsel bir metni inceleyen akademisyen/araştırmacı, işte bu imkân ve kabiliyeti yakaladığı zaman o eseri, müfessirin kastettiği anlamlarla okuyabilecektir. Örneğin Mâturîdî ve Zemahşerî'nin eserlerinde aynı formla ifade ettikleri "irade" teriminin, *Te'vilât*'taki ve *Keşşaf*'taki anlamlarının farklı olabileceğini kavrayacaktır. Aynı şekilde bu iki müfessirin bir lafzın delaletinden bahsettikleri yerlerde Allah'ın kelam sıfatına ilişkin temsil ettikleri itikâdî mezhebin paradigmatik formüllerinin yansımalarını görebilecektir. Eş'arî bir müfessirin vaz' terimi ile kastettiği şeyin ilahi belirleme olduğunun farkına varacak; buna karşın Mu'tezilî bir müfessirin aynı terimle insanlar arası bir muvazaayı kastettiğini anlayacaktır. Şafiî müfessirle Hanefî müfessirin umumun delaletleri konusunda aynı şeyi kastetmediklerini görecektir.

Antropoloji, müfessiri içinde yetiştiği tabiî ve sosyal çevrenin bir ürünü olarak gördüğü için onu yalın bir halde, olduğu gibi tarif etmeye çalışır. Tefsir ilminin önem atfettiği husus da esasen budur. Çünkü nasıl ki tefsir için Kur'an'ın müfret ve mürekkep lafızlarının ahvalini (nüzulleriyle eşzamanlı delaletlerini oldukları gibi) belirlemek gerekiyorsa, çağdaş bir

akademisyen/araştırmacının da araştırdığı müfessiri, nesnelliğini muhafaza etmek için onunla eşzamanlı bir tarih ve zemin içinde inceleyip okumaya çalışması gerekmektedir. Başka bir ifadeyle akademisyen/araştırmacı, şimdiki zamandan müfessirin yaşadığı zamana zihinsel olarak intikal etmekte, onun yaşadığı çevreyi zihninde yeniden inşa etmekte, sonra da oradan çıkardığı anlamları kendi gününe taşımaktadır. Zira onun ve üyesi olduğu toplumun da bir gündemi vardır ve bu gündem içinde tefsire ilişkin beklentiler müfessirin zihnine ve fiillerine etki etmektedir. Bu, akademisyenin/araştırmacının tarih içinde iki yönlü hareket etmesi gerektiği anlamına gelmektedir ki bu hareketlerin her ikisi de esasen Antropolojik temellidir. Zira tıpkı müfessir gibi akademisyen/araştırmacı da belirli bir tarihin, belirli bir kültürün ürünüdür.

Burada cevaplanması gereken soru, tefsir ilminin bunu nasıl yapacağıdır. Yani antropolojik tefsir, Kur'an metnini nasıl ele almalıdır?

Tefsirden maksat, ilahi metindeki anlamları ve hükümleri, öncelikle nass yoluyla, yani ilahi murada en yakın şekilde belirlemek veya çıkarsamaktır. Bu amaç, Antropolojik tefsir için de geçerlidir. Onun, tarih, dil, gelenekler, yaşam biçimleri, toplumsal yapılar, ritüeller, örf ve ananeler ve daha pek insani durumlarla ilgili tespitleri eşzamanlı delalete veya ona en yakın anlamlara vakıf olabileceğimiz atmosferi oluşturacaktır. O halde Antropolojik tefsiri, mahiyeti ve işlevi bakımından tefsir kategorisinde tutacak kaide, tespit ettiği verilerin Allah'ın kelamındaki muradına matuf olması ve sosyal bilimlerin kullandığı deskriptif yöntemin temel ilkelerine riayet etmesidir. Aksi halde tefsir olmaktan başka bir içerik ve mana ile karşımıza çıkacaktır ki bu yönüyle klasik dönemde Razî'nin, çağdaş dönemde ise Tantavî'nin veya Abduh'un maruz kaldığı eleştirilere maruz kalacaktır.

Bu noktada kısaca Antropolojik yaklaşımın içerdiği muhtemel sakıncalara da temas etmek gerekmektedir. Bu bilimin insanı tarihin, kültürün veya tabiatın ürünü olarak görmesi, esasen teoloji ve kozmolojiye karşı duruşu ifade etmektedir. İnsan ırklarının fiziki karakterlerini incelemeyi esas alan fizik antropolojinin kutsalı dışarda bırakmak, insanı maddi (biyolojik) bir temele dayamak yönünde bir eğiliminin olduğu malumdur. Bu hususa dikkat edilmeli, insanın kültür, tarih veya tabiatın içindeki oluşumundan kutsalla ilişkisinin kesilmesi anlamının kastedilmediği, bilakis kendi tarihindeki ve çevresindeki halinin kastedildiği özellikle belirtilmelidir. Ayrıca unutmamak gerekir ki bu yolla elde edilen çıktılar, akademisyenin/araştırmacının çıkarımlarıdır, te'vildir, mutlak kat'îlik niteliğini haiz değildir.

MAHİYETİ, İMKÂN ve SINIRLILIKLARI AÇISINDAN BİLİMSEL TEFSİR

Dr. Öğr. Üyesi Sıddık BAYSAL
Ahi Evran Üniversitesi

Özet

Bilimlerin birbirleriyle etkileşimleri, ontolojik vahdetten kaynaklanan epistemolojik bir zorunluluktur. Buradan tefsire ilişkin tüm tikel malumatı ve bu malumatın külli bir çerçevede sistematize edilmesiyle oluşturulan bilimleri tek bir kökene ve tek bir bilime indirgemeye yönelik bir yaklaşımı öngördüğümüz anlaşılmamalıdır. Bilakis bilimler arasında bilgi akışını sağlayan bir ilişkiler ağının varlığını, bilginin tabiatı (mahiyeti ve nitelikleri) dolayısıyla zorunlu gören, bu itibarla da disiplinlerarasılık kavramına ve bu kavramın gerektirdiği bütüncül yaklaşıma, ontolojik ve epistemolojik bir altyapı ve felsefi bir arka plan oluşturabilecek bilgiye ilişkin bir durumdan bahsediyoruz. Başka bir ifadeyle tefsir ilmi bağlamında disiplinlerarasılık kavramına bilimler arası ilişkileri gerektiren temel bilişsel gerekçeler bakımından bakıyoruz.

İslam âlimlerine göre bilgi, en genel tanımıyla eşyanın zihindeki tasavvurudur. Bu tanımdaki anahtar sözcük, soyut veya somut olmasına bakılmaksızın bilinenin/ma'lûmun zihnin dışındaki varlığına işaret eden "eşya" sözcüğüdür. Şu halde bilgi, "ma'lûm"un bilgisidir ki bu anlamıyla bilgi, "mevcûd"un rüsûh ve ihata gibi zihinsel işlemlerle idrakidir. Bu durumu, İslam bilginleri, bilgi eşyaya tabidir, şeklinde formüle etmişlerdir. Hilmi Ziya Ülken'in İslami bilgiyi, dogmatik-realist olarak nitelemesi de bu itibarladır.

İslami ilimler dâhil tüm bilimler eşyayı, konu edindikleri cihetle incelerler. Bu husus, ilimlerin tanımlarına konan haysiyet/tahzîr kayıtları ile sabittir. İslam bilim tarihindeki cihet-i vahde mülahazaları da ilimlerin külli bir konunun altında toplanan meselelerden hangilerini, hangi gerekçelerle, ne şekilde, hangi çerçevede ve hangi temel prensipler dâhilinde ele alıp işleyeceğine dair mülahazalardır. Cihet-i vahde, ilimlere hususi bir çerçeve çizip çalışacağı sahayı belirlemekle hem sınırlılıklarını tayin etmekte hem de bir ilmi diğerinden ayıran temel niteliklerini belirlemektedir. Bu ifade, aynı zamanda tek bir ilmin yöntem ve verileriyle farklı açılardan diğer ilimlerin de meselesi olan eşyanın hakikatine veya onunla ilgili külli bir tasavvura ulaşamayacağımız; bu tasavvura ulaşmak için o şey hakkında farklı ilimlerin ortaya koydukları verileri, belirli bazı temel prensipler doğrultusunda bir araya getirmemiz gerektiği anlamına gelmektedir. Ancak bu şekilde talibe (öğrenci, bilim insanı veya araştırmacı) incelediği mesele hakkında kuşatıcı bilgiler kazandırabiliriz. Bu nedenle ilimler birbirleriyle ilişki kurmak, birbirlerinin yöntem ve verilerinden istifade etmek durumundadır. Çünkü bilimlerin nesnelerini, ihtisas alanlarına göre bölerek incelemeleri (branşlaşmaları), bilime konu olan nesnenin bütünlüğüne aykırı olamayacağı gibi bu bütünlüğü iptal de edemez.

Elbette diğer tüm yaklaşımlar gibi bilimsel tefsir anlayışının da bir takım problemleri vardır. Bunların başında pozitif bilimlerden tefsir ilminin ne şekilde ve hangi külli kaideye istinaden yararlanacağı meselesi gelmektedir. Esasen bu mesele, ulûmu'l-Kur'an eserlerinde "Tefsirin Faydalandığı İlimler" başlığında incelenmiştir. Elbette ki bu eserlerin bu çerçevede zikrettiği ilimler, bugün bilimsel tefsirin uzandığı bilimlerden hem nitelik hem de nicelik bakımından farklıdır. Ancak temel felsefe her ikisinde de aynıdır. Zira her iki süreçte de temel felsefe, Kur'an'ın lafız ve ibarelerinin tefsiri (beyanı/açıklanması) ve te'vili

(yorumlanması/anlamlandırılması) için diğer bilimlerden yararlanmaktır. Bu noktada karşılaşılan başat sorun, tefsirin bu ilimler için harekete geçirilmiş olmasıdır. Oysa bilimsel tefsirin amacı, bilimleri tefsir için göreve çağırmaktır. Nitekim İslam bilim tarihinde, tefsir olmadıkları gerekçesiyle reddedilen yaklaşımlar bulunmaktadır. Mesela Razi'nin *Mefâtihu'l-gayb*'ı, tefsir hariç her şeyi içermekle eleştirilmiştir. İbn Rüşd de Kindî, Farabî ve İbn Sina gibi müfessir-filozofların geliştirdikleri burhânî tefsir yaklaşımını, Kur'an'ı değil de mantık ve felsefenin terimlerini referans aldığı için tenkit etmiştir. Gazzalî, eleştirinin de ötesine geçerek felsefî tefsir yaklaşımını benimseyen filozofları toptancı bir bakışla tekfir etmiştir. Ebu Hayyân yukarıdaki problemin, tefsirin tanımına düşülen "ilahi murada delalet" kaydıyla aşılabileceğini düşünmektedir. Ona göre bilimlerin, tefsirin istifadesine açılmasını sağlayacak külli kaide "ilahi murada delalet"tir.

Bir diğer başat sorun ise nassın sabitliğine karşın bilimin rölatif olmasıdır. Kur'an ve sünnetin nassları, her çağ ve mekân için mutlak iken bilimsel veriler pekâlâ zaman ve mekâna bağlı olarak yanlışlanabilmektedir. Bir Kur'an nassının, yanlışlanma ihtimali bulunan verilerle açıklanması, o verilerin iliştirildiği nassın da yanlışlanma ihtimalini gündeme getirmektedir. Örneğin zamanın astronomi ve coğrafya bilgisine uygun olarak dünyanın düz olduğu tezi, Kur'anî bir hakikat olarak verildiğinde sadece bu bilginin değil, Kur'an'ın bilgi anlayışının da prestijini zedelemektedir. Burada ikinci bir külli kaide devreye girmektedir ki bu da;

bilimsel tefsirin, esasen bir tefsir değil; te'vil olduğunun,

bu yolla tahsil edilen bilginin hakikat değeri bakımından te'vilin haiz olduğu değeri taşıdığının, yani zannî/içtihâdî olduğunun belirtilmesidir.

Bilimsel tefsirin aşmak durumunda olduğu diğer bir önemli sorun ise Kur'an'ın her şeyin bilgisini içerdiği yanılgısını beslemesidir. Bu yanılgı, Kur'an'ın bir bilim kitabı gibi algılanmasına neden olmaktadır.

Bu aşamada çağdaş dünyada din-bilim ayrışmasının temelinde yatan düşüncenin neliği konusuna da eğilmek gerekir. Çağdaş dünyada din-bilim ayrışmasının temelinde;

kutsalın imanın konusu olduğu,

imanın bilimsel şüphe ve araştırma yöntemlerine kapalı olduğu, zira kutsalın beyanlarının mutlak doğruluk değerini taşıdığı,

bu nedenle dinin ve dini ilimlerin bilimselliğinin iddia edilemeyeceği şeklinde özetleyebileceğimiz pozitivist düşünce yatmaktadır.

Seküler bakış açısını etki alanlarına yoğun bir şekilde empoze eden bu düşünce, dinin, dogmatik ve skolastik bir kurum olduğunu ileri sürmekte; buradan hareketle din bilimlerinin ürettikleri bütün kavram ve yaklaşımların özel ve dar bir alanda değerlendirilip pozitif bilime etkisinin sonlandırılmasını önermektedir. Dolayısıyla din-bilim ayrışması, İslam bilim tarihindeki nakil-akıl çatışmasını savunan yaklaşımlara rağmen İslam'ın ve İslami ilimlerin özünden kaynaklanan gerekçelerle, birbirine zıt/muhalif bilişsel ve vicdani yapılar olarak zihin dünyamızda oluşmuş değildir. Bilakis pozitivizm, natüralizm, biyolojizm, historisizm gibi yeniden yapılandırıcı, çözümleyici ve daha önemlisi önceden teslim edilmiş ideolojik yaklaşımların bilim ve kültürümüzdeki yansımalarıdır. Bu yaklaşımlarda amaç, bizatihi bilimin kendisidir. Fizik için fizik, kimya için kimya, biyoloji için biyoloji... Elbette bir takım yüksek ülküler veya o bilimlerin içinden çıkan bir ahlak öğretisi bulunmaktadır. Ancak, bu öğretiler ve ülküler, insanı kutsaldan arındırılmış bir dünyaya hazırlamayı ve orada tabiat ya da kültürün ürünü olarak kalmasını sağlamayı amaçlamaktadır. Aynı zihniyet, reformist bir

etkiyle, muayyen ve sınırlı bir sahada din için din, dolayısıyla dini alanda din anlayışına müsamaha etmiştir. Çağdaş zamanlara egemen olan bu düşünce biçimi, din-bilim karşıtlığını, Kur'an'ın bilime ve düşünceye yönelik telkinlerine rağmen dünyamıza empoze etmektedir.

ÖRNEK İNSAN YETİŞTİRMENİN KURÂN'DAN İKİ TEMELİ ALLAH'A İBADET ETME EMRİ VE ŞİRK KOŞMA YASAĞI

Doç. Dr. Mustafa KAYHAN
Gümüşhane Üniversitesi

Özet

Kurân, örnek insan yetiştirmenin iki temel üzere oturduğundan söz etmiştir. İlk temel olan Allah'a ibadet etmek, birçok ayette emredilmiştir. Çünkü kitabın kuralları, insanın hayatına tatbik edilmesi için indirilmiştir. İnsanın rabbiyle ilişkisi, Allah'a kulluk etmek tavsiyesiyle düzenlenmiştir. Bu öneriye göre insan, Allah'a ibadet etmekle sorumlu tutulmuştur. Allah'a ibadet etmekle gerçekleşecek bu örneklik, insanın varlık tasavvuruna uygun olmuştur. İslam'ın insan ve varlık tasavvurunda varlıkların en üstüne, eşi ve benzeri olmayan tek ve bir olan Allah yerleştirilmiştir. Bu bağlamda Kurân'ın önerdiği model insanın teşkilinde Allah'a ibadet etmek, bir insan için olmazsa olmaz en büyük ödev ve görev sayılmıştır. Bu bakımdan evrenin düzeninin, Allah'a ibadet etmek ve şirk koşmamak üzere bina edildiği açıklanmıştır. Bu temelin ilk kısmı, önerilen model insan için mihenk taşı vazifesi görmüştür. Zira Allah, dikey planda sadece kendisine ibadetten sonra herhangi bir yaratıkla eş tutulmasını reddetmiştir.

Kurân, örnek insan yetiştirmenin ikinci temelinin, Allah'a şirk koşmamak olduğunu vurgulamıştır. İnsanın rabbiyle ilişkisinin kesilmemesi için Kurân'da şirk koşma yasağını yürürlüğe koymuştur. Varlıklarla ilgili Kurân dışı tasnif ve tasavvurları Kurân, Allah'a şirk koşmak olarak nitelemiştir. Bu bağlamda Allah, model insanın oluşturulması için şirki kabul etmemiştir. Kurân, Allah'a ibadet etmenin es geçilmesinin, esasen şirk olduğunu beyan etmiştir. Kurân, Allah'a kulluk ilkesinin bozulmasını yasaklamıştır. Bu yasak, çok değişik ayetlerde çeşitli vurgularla ifade edilmiştir. Kurân'da hiçbir hal ve şartta Allah'a şirk koşmanın, affa mazhar olamayacağı ifade edilmiştir. İslam'a göre Allah'a isyan oluşturan bazı fiiller, işlenmesi halinde insanı imandan çıkarmamıştır. Ancak Allah'a şirk koşmak, insanın imanını yok etmiştir.

İnsanlık tarihindeki büyük dinler, felsefi sistemler ve ideolojiler model insan oluşturmak için değişik çabalara girişmiştir. Bu açıdan onlar, inanç kuralları, felsefi ilkeler ve ideolojik temeller aramıştır. İyi olduğunu düşündükleri ilkeleri, benimsemişlerdir. Bunlar zamanla ya tamamen ilkelerinden kopmuş ve allak bullak olmuş ya da oldukça fazla radikalleşmiştir. Diğer insanları veya insanlığı tehdit edecek kadar ileri gitmişlerdir. Dünya tarihi bunların menfi örnekleriyle lebalep doldurulmuştur. Felsefi sistemler ve ideolojiler modern bir insan tipi oluşturmak için kendilerince gerekli çabalara girişmiştir. Bu çabaları bazen sonuçlar vermiş bazen de vermemiştir. Sonuç veren çabalar belli bir sure aynı minvalde devam etmişlerse de uzun yıllar kurallara ve ilkelere bağlı kalınmamıştır. Neticede ya radikalleşmiş ya da evrimleşerek başkalaşmıştır. Zira bu, tarihteki her düşünceye, her felsefeye ve ideolojiye musallat olmuş bir virüstür.

Anahtar Kelimler: Kurân, İnsan, İbadet, Kulluk, Mümin, İsyan, Şirk, Müşrik

MELEKLERİN ALLAH İLE İLİŞKİLERİNDEKİ VURGULARIN KURÂN MESAJI VE KURÂN YOLU'DAKİ YORUMLARININ MUKAYESESİ

Doç. Dr. Mustafa KAYHAN
Gümüşhane Üniversitesi

Özet

Dünya, 20.yy'da geçirdiği değişimi ve dönüşümü, kaydettiği gelişme ve yükselişi, önceki asırlarda yaşamamıştır. Dünya, aynı zamanda daha önceki yüzyıllarda görmediği bireysel, tinsel, toplumsal, ahlaksal ve çevresel sorunların hepsine bu yüzyılda tanık olmuştur. Esed, bu çağda yaşamış, asrın sorunlarına tanık olmuş ve hidayete erdikten sonra Kurân Mesajı adıyla bir tefsir yazmıştır. Yazar, çağın tanığı olarak hem gelişmeleri hem de değişik alanlardaki bozulmaları görmüştür. Bu asrımızı etkileyen gelişme, değişme ve bozulmalar, müfessirin yazdığı eseri az ya da çok etkilediği düşünülmüştür. Kurân'da meleklerle ilgili ayetlerde beyan edilen konulara bigâne kalınmadığı bu asrımızda yazar, ilgili ayetleri tefsir anlayışı ve meleklere bakışı çerçevesinde tefsir etmiştir. Meleklerin hiç yok iken varlık alanına çıkarılması, Kurân'ın ilgilendiği en önemli konulardan biri sayılmıştır. Burada meleklerle ilgili Kurân'ın yönlendirmelerine müfessirin yaptığı tefsirler araştırılmış ve ilgili yerlerdeki açıklamaları derlenmiştir. Bunlar, Kurân Yolu tefsirindeki meal ve açıklamalarla mukayese edilmiştir. Böylece Kurân'ın anlattığı meleklerle ilgili konulardan sadece Allah'la ilgili değiniler sistematik bir biçimde bu iki tefsirden araştırılmıştır.

Meleklerle ilgili ayetlerin ve temas edilen konuların çokluğu dolayısıyla bu çalışmada sadece Allah'la ilgili işlerine odaklanılmıştır. Dikkatten kaçanlar olmakla beraber Kurân'ın Allah bağlamında meleklerle ilgili oldukça yoğun vahiyler barındırdığı tespit edilmiştir. Allah'ın müminleri neden meleklere iman etmekle yükümlü tuttuğu, bu çalışmada daha net ve anlaşılabilir bir şekilde tespit edilmiştir. Ayetlerde meleklerin Allah'la ilişkileri bağlamında verilen bilgiler, Esed'in açıklamaları ve Kurân Yolu tefsirinin yorumlarıyla mukayese edilmiş ve sonuçta değerlendirmeler yapılmıştır. Bunlardan biri, sadece bireysel bir çalışma, diğeri ise dört hoca tarafından yapılan kolektif bir çalışma olduğundan önemsenmiştir. Böylelikle meleklerin Allah bağlamındaki görevleriyle ilgili Kurânî hakikatler keşfedilmeye çalışılmıştır. Diğer taraftan Esed'in Allah'la ilişkileri bağlamında meleklerle ilgili ayetlere meal vermesi ve ayetleri değişik perspektiften açıklaması da dikkatlere sunulmuştur. Bu yönüyle Esed'in eserinin fazlaca araştırılmadığı tespit edilmiştir.

Kurân Yolu tefsiri, ülkemizde İslam dinini temsil eden en büyük kuruluş olan DİB'in yan kuruluşu olan TDV tarafından hazırlanmıştır. Bu bilginler, çağımıza tanık olmuş, gelişme, değişme ve bozulmaları bizzat görmüş, bu topraklarda yetişmiş alanlarında uzman kişiler olarak bu işle görevlendirilmiştir. Başkanlık, bu özellikleri ve nitelikleri dolayısıyla halkın Kurân'ı anlamalarına katkı vermek için bu çalışmayı gerçekleştirmişlerdir. Alanlarında yetkin ulemanın ortaklaşa yaptıkları bu tefsirde genelde ehl-i sünnet anlayışı esas alınmıştır. Bu açıdan yerleşik dini bakışın ve melekler anlayışına bağlı kalınmıştır. Ayetlerde geçen meleklerle ve özellikle meleklerin Allah'la ilişkilerinden bahseden ayetler, sahih anlayışa çok yakın bir biçimde tefsir edilmiştir. Kurân Mesajı adlı eserde müfessir, yaşadığı coğrafyada ve yerleştiği ülkede edindiği meleklere dair malumatı önceleyerek ayetleri tefsir etmiştir. Bu

bakımdan sanki iki ayrı kutbu temsil eden bu yazarlar ve eserlerin, açıklarının mukayesesi, ilim dünyası açısından da sağlam bir zemine vurgu yapmıştır.

Anahtar Kelimeler: Allah, Kurân, Melek, Kurân Mesajı, Kurân Yolu

DİNİ ÖTEKİLİĞE KARŞI DİRENME TAKTİKLERİ: DİN DEĞİŞTİRENLERİN İLETİŞİME DAYALI MÜCADELE SETLERİ *

RESİSTANCE TACTİCS VERSUS RELİGİOUS OTHERNESS: COMMUNİCATİONAL STRUGGLE SETS OF RELİGİOUS CONVERTS

Öğr. Gör. Savaş KESKİN
Bayburt Üniversitesi
Doç. Dr. Göksel GÖKER
Fırat Üniversitesi

Özet

Din değiştirme deneyimi, yalnızca inanç düzeyinde bir dönüşüme değil, aynı zamanda kimlik düzeyinde bir farklılaşmaya neden olmaktadır. Bu araştırmada, din değiştirmenin inanç boyutu (nedenler-sonuçlar) kapsam dışı bırakılarak, kimlik boyutu ile ilgilenilmektedir. Çünkü din değiştiren, kimliğini yeni dini inancının saikleri çerçevesinde yeniden kurmakta ve topluma karşı bir tanınma mücadelesine girişmektedir. Tanınma, modern çağda bir kimlikle var olmanın ön koşulu olarak, kimliği toplumsal mübadeleler yoluyla inşa edilen asli bir oydaşma ve mutabakata bağımlı kılmaktadır. Mutabakatın dışında kalan kimlikler ya tanınmamakta ya da yanlış tanınmaktadır. Din değiştiren kimliği, tanınma ile yanlış tanınma arasında mekik dokuyan bir konumdadır. Din değiştirme ile birlikte ihdas edilen farklılaşma, din değiştirenin toplumsal varlığını 'biz'den koparmakta ve onu bir yabancıya/ötekiye dönüştürmektedir. Kimlikler arası bir göçü tecrübe eden din değiştiren, hem ayrıldığı din ile karakterize edilen toplum, hem de varmayı amaçladığı toplum nazarında bir yabancı olarak algılanmakta ve bir yabancıya müstahak görülen ayrımcılık ve dışlama reflekslerine muhatap olmaktadır. Bu araştırmada, din değiştiren kimliğini yabancılaşma/ötekileşme ekseninde değerlendiren alan çalışmasındaki bulgulardan hareketle, din değiştirenlerin tanınma ve kimliği yeniden kurma süreçlerindeki yabancılık/ötekilik tecrübelerini aşmak için kurguladıkları iletişim odaklı taktikler, bir grup din değiştirenin tanıklıkları çerçevesinde tartışılmıştır. Mersin ili araştırma sahası olarak belirlenmiş ve 10 din değiştiren birey, örneklem alınmıştır. İletişimsel eylemlerin ve söylem tarzlarının kimliğe ilişkin anlamları ürettiği varsayımına dayanan araştırmada, kimlik ve ötekilik arasında diyalektik bağıntı, iletişimsel etkinliğe dayalı bir inşa ve sosyal ilişki biçimi olarak ele alınmıştır. Araştırma verileri derinlemesine görüşme tekniği ile toplanmış ve betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiştir. Din değiştirenlerin kimliklerini hedef alan sosyal reflekslere karşı kurguladığı iletişimsel taktikleri saptamayı amaçlayan çalışmada, aktif iletişim kurma, saldırganlık, iletişimsizlik, başka biri olma ve kitle iletişim araçlarını kullanma gibi farklı taktiklerin geliştiği bulgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Din Değiştiren, Kimlik, Ötekilik, Mücadele, İletişim

Abstract

* Bu araştırma, 'Dini Ötekilik ve İletişimsel Pratikler: Din Değiştirenler Üzerine Bir Araştırma' isimli Yüksek Lisans Tezinin bir bölümünün uyarlanması ile hazırlanmıştır.

Religious Conversion causes not only tranformation on believe grade but also differentation on identity grade. In this study, it is excluded believe grade (reasons-results) of religious conversion and is interested in identity grade. Because, religious convert reconstructs its identity in the frame of motivation of its new religious believe and engages a recognition struggle against society. Recognition, as a precondition to exist with a identity in modern era, depends the identity to a substantive concensus and reconciliation which is built by social exchanges. Identities which stay out of reconciliation, either unrecognition or false recognition in the eyes of society. Identity of religious convert is a location which shuttle weaving between of unrecognition and false recognition.Differentation, which establishes with religious conversion, snatches being of religious convert from 'our' and transforms it to stranger/other. Religious convert that experiences migration between of identities, is detected as a stranger in the eyes of both societies which is leaved and aimed to arrive, and deals with discrimination and exclusion reflexes that is had it coming for a stranger by society. In this study, it is discussed that strangeness/otherness experiences in processes which includes recognition and reconsruction identity of religious converts and communicational tactics that is composed by them for to surpass otherness, in the context of findings in the field study which evaluated identity of religious convert on the axis strangeness/otherness, with testimony of a group which includes converts. Mersin Province was designated as research area and 10 religious converts were selected as sample. This study based on the assumption that communicational actions and discources patterns produces menaings of identity. In this study, dialectical relation between identity and otherness was considered as social relation form and construction base on communicational action. Research data were gathered by in-depth interview technique and is analyzed by descriptive analysis technique. In this study, that is aimed to detemine communications tactics which is composed against the social reflexes by religious converts, it has been found that how develops differenttactics such as active communication, aggressiveness, lack of communication, differentation and use of mass media.

Keywords: Religious Convert, Identity, Otherness, Struggle, Communication

TÜRKİYE'DE EĞİTİM ALANINDA ARTIRILMIŞ GERÇEKLİKLE İLGİLİ YAPILAN TEZLERİN İNCELENMESİ

Özge YÜKSEL
Dr. Öğr. Üyesi Erdem KAYA
Ordu Üniversitesi

Özet

Bu araştırmada, eğitim alanında artırılmış gerçeklik teknolojisini konu alan Türkiye'de hazırlanmış yüksek lisans ve doktora tezlerinin doküman analizi yöntemiyle incelenerek, artırılmış gerçeklik konusundaki mevcut durumun ve eğilimlerin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Bu kapsamda, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanında erişim izni verilmiş olan 15 yüksek lisans ve 12 doktora tezi olmak üzere toplam 27 tez araştırmaya dâhil edilmiştir. Araştırmayı anahtar kelimelerinde "artırılmış gerçeklik", "genişletilmiş gerçeklik", "eklenmiş gerçeklik" veya "augmented reality" kavramı geçen, internet üzerinden tam metin erişimine izin verilen tezler oluşturmaktadır. Araştırma tarama modelinde desenlenmiş olup veriler doküman analizi yoluyla taranmıştır. Araştırmaya dâhil edilen çalışmalar araştırmacılar tarafından taranarak araştırmanın yayın yılı, türü (yüksek lisans - doktora), çalışma alanı, hedef grubu, dili, yapıldığı üniversite, yöntemi, örneklem büyüklüğü, duyusal uyaranı, görüntüleme türü ve bağımlı değişkeni olmak üzere 11 kategoride incelenmiştir. Tarama sonucunda elde edilen veriler ile yapılan çalışmaların eğilimlerini belirlemek için istatistiki işlemler yapılarak frekans ve yüzde değerleri hesaplanmıştır ve yorumlanmıştır. Sonuçta elde edilen sayısal verilerin daha net anlaşılması için tablolar halinde sunulmuştur. Yapılan araştırma sonucunda son yıllarda eğitim alanında artırılmış gerçeklik konusunda yapılan çalışma sayısının arttığı, en fazla çalışmanın Fen Bilgisi dersinde yapıldığı, en fazla seçilen araştırma yönteminin karma yöntem, hedef grup olarak ilköğretim 2. kademe öğrencileri ve örneklem büyüklüğü olarak da 51-100 sayı aralığının tercih edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, görüntüleyici türü açısından tabletlerin daha fazla kullanıldığı, yoğun olarak görme duyusuna hitap eden uygulamaların geliştirildiği ve artırılmış gerçekliğin öğrenme etkisinin en çok araştırıldığı bağımlı değişkenin akademik başarı olduğu görülmektedir. Araştırmanın sonunda, artırılmış gerçeklik konusunda çalışmalar yapan araştırmacılara ve uygulama geliştiricilere önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Artırılmış gerçeklik, Eğitim, Tez, Doküman analizi

SEKİZİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN EBOB-EKOK KONUSUNU ALGILAYIŞLARI

Dr. Öğr. Üyesi Mihriban Hacısalihoğlu KARADENİZ
Mücahit KIDIL
Birkan EROL
Giresun Üniversitesi

Özet

Bu çalışmanın amacı, sekizinci sınıf öğrencilerinin EBOB-EKOK konusunu algılayışlarını ortaya çıkarmaktır. Araştırmanın çalışma grubunu, Samsun'un Terme ilçesinden rastgele seçilen orta sosyo-ekonomik düzeydeki iki devlet okulunun sekizinci sınıfında öğrenim gören 72 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmanın yöntemi, çalışılan konunun derinlemesine incelenmesine imkân sağlaması ve sebep-sonuç ilişkilerini açıklayabilmesi için nicel metodolojinin kullanıldığı bir durum belirleme çalışmasıdır. Veri toplama aracı olarak öğrencilerin EBOB-EKOK konusunu kavrayışlarını tespit etmek amacıyla dört açık uçlu üç çoktan seçmeli olmak üzere literatürden seçilen toplam yedi sorudan oluşan bir test kullanılmıştır. Çalışmanın problemi ışığında testin içerisinde yer alan sorular matematik dersi öğretim programında yer alan EBOB-EKOK ile ilgili kazanımlara odaklanmıştır. Öğrencilerin testin çözümünde yapmış oldukları hatalı çözümler analiz edilmiş ve yapılan hatalar; "anlama hatası, kavram hatası, yöntem hatası ve işlem hatası" kategorilerinde değerlendirilmiştir. Ayrıca bazı öğrencilerin soruların çözümünde yaptıkları hataların nedenlerini anlamak ve daha derinlemesine bilgi edinmek için görüşme tekniğinden faydalanılmıştır.

Verilerin analizinden elde edilen bilgilere göre, öğrencilerin en çok *"verilenlerin yanlış okunmasından/yorumlanmasından kaynaklanan hata türü olan-anlama hatası"* türünde hata yaptıkları tespit edilmiştir. Dolayısıyla öğrencilerin testte yer alan sorularda; okuduğunu anlayamama, zihnindeki durumları matematiksel ifade edememe, özellikle şekli verilen sorularda yorum yapamama gibi sonuçlar ortaya çıkmıştır. Testte yer alan soruların analizinde öğrencilerin EBOB-EKOK konusunda kavramsal bilgi düzeylerinin eksikliği göze çarpmaktadır. Dolayısıyla öğrencilerde; *"matematiksel kavramların doğru kullanılamamasından/uygulanamamasından kaynaklanan bir hata türü olan-kavram hatası"* yaptıkları göze çarpmaktadır. Teste verilen cevaplarda; *"çözüm sürecinde toplama, çıkarma, çarpma ve bölme işlemlerinin yanlış yapılmasından kaynaklanan hatalar-işlem hatası"* en az yapılan hata türü olarak gözükmektedir. Sonuç olarak bu tür hataların oluşmaması ya da azaltılması için derslerde; EBOB-EKOK konusu anlatılırken ilgili kavramın günlük hayatla ilişkilendirmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir. Öğrencilere süreçte EBOB-EKOK ile ilgili kuralların ezberletilmesi yerine onların bu kuralları keşfetmelerini sağlayacak etkinlikler yaptırılması sağlanabilir. Öte yandan öğrencilere genellikle işlemsel bilgiler sunulmakta ve bunlarla ilgili sorular yöneltilmektedir. Oysa ders işleniş sürecinde işlemsel bilgi ile kavramsal bilginin ilişkilendirilmesine özen gösterilebilir. Öğretmenlerin sınıfındaki her öğrenciye uygun somut model, materyal ve çeşitli öğretim yöntem/teknikleri kullanarak EBOB-EKOK konusunu anlatması konunun daha etkili ve kalıcı öğrenilmesini sağlayabilir.

Ayrıca bu tür hataların önüne geçilebilmesi için, öğrencilerin okuma alışkanlıklarının arttırılıp, okuduğunu anlama becerilerinin geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: EBOB-EKOK, matematik öğretim programı, sekizinci sınıf öğrencileri

SEKİZİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ORAN ORANTI KONUSUNU ANLAMA DURUMLARININ İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Mihriban Hacısalihoğlu KARADENİZ
Büşra KAŞLIKÖSE
Giresun Üniversitesi

Özet

Bu çalışma, ilköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin oran orantı konusunu algılayışlarını ortaya çıkarmayı amaçlayan nicel metodolojinin kullanıldığı bir durum saptama çalışmasıdır. Araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Giresun ilinden rastgele seçilen orta sosyo-ekonomik düzeydeki bir ortaokulun sekizinci sınıfında üç ayrı şubede öğrenim gören 62 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak öğrencilerin "Oran ve Orantı" konusunu algılayışlarını tespit etmek amacıyla, 8.sınıf "Oran ve Orantı" alt öğrenme alanının sekiz kazanımını da içeren literatürden seçilmiş dokuz soru oluşturmaktadır. Çalışmanın problemi ışığında testin içerisinde yer alan sorular matematik dersi öğretim programındaki 8.sınıf "Oran ve Orantı" ile ilgili kazanımlara odaklanmıştır. Öğrencilerin testin çözümünde yapmış oldukları hatalı çözümler analiz edilmiş ve yapılan hatalar; "anlama hatası, kavram hatası, yöntem hatası ve işlem hatası" kategorilerinde değerlendirilmiştir.

Verilerin analizi sonucunda, öğrencilerin "Oran ve Orantı" konusunda kavramsal bilgi düzeylerinin eksikliği göze çarpmaktadır. Dolayısıyla öğrencilerin %34'ünde matematiksel *"kavramların doğru kullanılamamasından/uygulanamamasından kaynaklanan bir hata türü olan-kavram hatası"* yaptıkları göze çarpmaktadır. Öğrencilerin %31.23'ü; *"sorunun çözümde bir hata olmadığı halde verilen cevabın isteneni tam olarak karşılamadığı veya gerçekleri yansıtmayan cevapların elde edildiği çözümler olarak tanımlanan-yöntem hatası"* yapmışlardır. Dolayısıyla öğrenciler çokluklar arasındaki artmanın ya da azalmanın aynı oranda olması gerektiğini düşünmeyerek kavram hatası kategorisinde, soruyu çözerken kullandığı yolun yanlış olması da yöntemsel hata kategorileri altında değerlendirilmiştir. Bu hataların sebebi olarak öğrencilerin "Oran ve Orantı"nın tanımı ile ilgili bir takım sorunlar yaşadıkları, orantının özellikleri konusunda eksiklikleri olduğu, verilen orantı problemlerinde orantı çeşitlerini belirleyemedikleri, "Oran ve Orantı" problemlerini yorumlayamadıkları, doğru ve ters orantı problemlerinin çözümünde zorlandıkları açığa çıkmıştır. Diğer yandan öğrencilerin %27,7'sinin; *"verilenlerin yanlış okunmasından/yorumlanmasından kaynaklanan hata türü olan -anlama hatası"* türünde hata yaptıkları ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla öğrencilerin testte yer alan sorularda; okuduğunu anlayamama, zihnindeki durumları matematiksel ifade edememe, yorum yapamama gibi sonuçlar ortaya çıkmıştır. Teste verilen cevaplarda; "*çözüm sürecinde toplama, çıkarma, çarpma ve bölme işlemlerinin yanlış yapılmasından kaynaklanan hatalar-işlem hatası*" en az yapılan hata türü olarak karşımıza çıkmıştır. Öğrencilere süreçte "Oran ve Orantı" ile ilgili tanımın ve kuralların ezberletilmesi yerine onların bunları keşfetmelerini sağlayacak etkinlikler yaptırılması sağlanabilir. Öğretmenlerin sınıfındaki her öğrenciye uygun somut model, materyal ve çeşitli öğretim yöntem/teknikleri kullanarak "Oran ve Orantı" konusunu anlatması konunun daha etkili ve kalıcı öğrenilmesini sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Matematik öğretim programı, oran ve orantı, sekizinci sınıf öğrencileri

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN TENEFFÜS KAVRAMINA İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI

Gamze KOCA
Dr. Öğr. Üyesi Elif Omca ÇOBANOĞLU
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Teneffüs kavramı, özellikle son birkaç yılda Türkiye'de eğitim öğretim ortamlarında sıkça konuşulan bir konu haline gelmiştir. Araştırmacılar tarafından örgün eğitim kurumlarının ders arası dinlenme süresinde, öğrencilerin ihtiyaçlarını gidermesi, akran etkileşiminin artırması, işbirlikçi öğrenme ile çeşitli fiziksel aktivitelerde bulunması ve bir sonraki derse motivasyonu artmış bir şekilde gitmesi son derece önemli olduğu düşünülmektedir. Alan yazına incelendiğinde okul öncesi dönemdeki teneffüs kavramına ilişkin pek çok çalışmaya rastlanmaktadır. Bunun yanı sıra ortaokul öğrencilerinin teneffüs kavramına ilişkin sahip oldukları metaforik algılarının ortaya konulduğu bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu amaçla çalışma grubunda yer alan öğrencilere teneffüs kavramına ilişkin metaforik algıların ortaya konulduğu bu çalışma yapılmıştır. Çalışmanın amacı ortaokul öğrencilerinin teneffüs kavramına ilişkin metaforik algılarının neler olduğunu ve bu metaforların ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal kategori altında toplandığını irdelemektir. Çalışmanın örneklemini 2018-2019 eğitim öğretim yılında Samsun'da bir devlet okulunda 7. Sınıfta öğrenimlerini sürdüren 148 öğrenci oluşturmaktadır. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olan mecaz yoluyla veri toplama tekniği (metafor) kullanılmıştır. Araştırmanın verileri, öğrencilere "Bana göre teneffüs …. gibidir, çünkü …" cümle kalıbının yöneltilmesi ile toplanmıştır. Bu cümle ile öğrencilerin zihinlerindeki teneffüs kavramına ilişkin metaforları, açıklamaları ile birlikte ortaya koymaları sağlanmıştır. Verilerin analizinde, nitel araştırma tekniği olan içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Analiz sürecinde uygun bulunmayan 20 metafor çalışma dışı bırakılmış ve 128 metafor kullanılmıştır. Araştırmanın bulguları incelendiğinde öğrencilerin teneffüs kavramını en çok eğlence (30), su (14), nefes (10) metaforlarıyla özdeşleştirdiği görülmüştür. Araştırma sonucunda öğrencilerin ürettikleri metaforların kategorilere dağılımına bakıldığında "teneffüs " eğlenceli zaman, nefes alınıp ihtiyaç karşılanan ve su gibi hızlıca akıp giden birer algı olarak yani çoğunlukla eğlenceli vakit geçirmek ve ihtiyaç giderilen kısa bir zaman olarak algıladıkları görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Metafor, teneffüs ,öğrenci

ORTAOKUL FEN BİLİMLERİ KİTAPLARINDA YER ALAN ETKİNLİKLERİN SINIF DIŞI EĞİTİME UYGUNLUĞUNUN BELİRLENMESİ

Gamze KOCA
Dr. Öğr. Üyesi Elif Omca ÇOBANOĞLU
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Yaşadığımız çağda bilim ve bilimsel etkinlikler büyük bir ivme kazanmış bu doğrultuda eğitim sistemi de yenilenme ve gelişmesini hızlandırmıştır. Bu hızla birlikte eğitimin amaçlarından biri de bilimsel bilgiye ulaşma becerilerinin kazandırılmasıdır. Problem çözme ve bilimsel süreç becerilerinin kazandırıldığı derslerin başında ise fen bilimleri dersi gelmektedir. Fen bilimleri dersine, kişilerin hayatlarını etkilediği ölçüde önem atfedilmektedir. Fen bilimlerinin kişilerin hayatına dokunduğu yer ise tam olarak hayatın kendisidir. Bu anlamda fen bilimlerinin vücut bulduğu yeri yalnızca sınıfın içinde değil sınıfın dışında da aramamız gerekir. Bu kapsamda bireylerin çevreyi gözlemleyebilme, olaylar arasında neden sonuç ilişkisi kurabilme ve öğrenilenleri günlük yaşam ile bağdaştırabilme becerilerine sahip olmaları gerekir. Tam da bu noktada karşımıza sınıf dışı eğitim çıkmaktadır. Öğretimi üç ortamda yoğunlaşan fen bilimleri dersinde; sınıf, laboratuvar ve okul dışı mekânların işe koşulduğu görülmektedir. Fen öğretimi sürecinde kullanılan materyallerden birisi de Fen Bilimleri ders kitaplarıdır. Ders kitapları hazırlanırken, belli kriterler göz önünde bulundurulmaktadır. Etkili bir fen bilimleri ders kitabı, öğrencide merak uyandırmalı, öğrencinin derse olan ilgisini arttırmalı ve konuları eğlenceli şekilde sunabilmelidir. Fen dersi kitapları bahsedilen üç öğrenme ortamını da içinde barındırabilmelidir. Laboratuvarlar ve sınıflar Fen Bilimleri dersleri için sınırlı öğrenme ortamlarını oluştururken, sınıf dışı mekânlar öğrencilere birbirinden farklı öğrenme fırsatını aynı anda sunabilmektedir. Eğitim öğretimin monotonluktan kurtarılmasında, akran etkileşiminin sağlanmasında, işbirlikli öğrenmenin sağlanmasında ve üst düzey becerilerin ortaya çıkarılmasında sınıf dışı eğitimin yeri oldukça önemlidir. Bu çalışma ise ortaokul Fen Bilimleri ders kitaplarında yer alan etkinliklerin sınıf dışı eğitime uygunluğunu belirlemek amacı ile yapılmıştır. Çalışmada, ders kitaplarında yer alan etkinlikler sınıf dışı eğitimde uyulması gereken kriterlere, hedef kazanımlara ve öğrenme ortamlarına uygunluğu bakımından incelenmiştir. Bu kapsamda incelenen dokümanları, ortaokul 5., 6., 7. ve 8. sınıfların 2018-2019 yılları arasında temel ders kitabı olarak okutulmak üzere Millî Eğitim Bakanlığı'nca onaylanan Fen Bilimleri dersi kitapları oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda ders kitabında yer alan toplamda 146 etkinlik içerisinden 6 tanesinin sınıf dışı eğitim temel alınarak hazırlandığı tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda etkinliklerden 6 tanesinin sınıf dışı etkinliğin ilkelerine tam olarak uyum sağlamadığı belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Kitap İnceleme, Sınıf Dışı Etkinlik, Ortaokul Fen Bilimleri Kitapları, Etkinlik

ORTAOKULLARDA GÖREVLİ ÖĞRETMEN ALGILARINA GÖRE ÖRGÜTSEL ETKİLİLİK İLE ÖRGÜTSEL ÖZDEŞLEŞME ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Elif YAVUZ ÖZBAŞ
Prof. Dr. Ayşe Ottekin DEMİRBOLAT
Gazi Üniversitesi

Amaç
Araştırmanın amacı, ortaokullarda görevli öğretmen algılarına göre okul etkililiği ve örgütsel özdeşleşme arasındaki ilişkiyi demografik değişkenlere göre incelemektir.
Yöntem
Araştırmada nicel araştırma modellerinden ilişkisel tarama deseni kullanılmıştır. Araştırma modelinde, biri bağımsız (örgütsel özdeşleşme algısı), biri bağımlı (okul etkililiği algısı) olmak üzere iki değişken bulunmaktadır. Araştırma Ankara'nın merkez ilçelerinde çalışan 400 öğretmenin gönüllü katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Öğretmenlerin örgütsel özdeşleşme düzeyleri ile ilgili veriler Mael ve Ashforth'un (1992) geliştirdiği Örgütsel Özdeşleşme Ölçeği ile okul etkililiği algılarına yönelik veriler ise Hoy (2009) tarafından geliştirilen Okul Etkililiği Ölçeği (School EffectivenessİndexÖlçeği) ile toplanmıştır. Araştırmada öğretmenlerin örgütsel özdeşleşme ve okul etkililiği algı düzeyleri değişkenler arası açıklayıcı ve yordayıcı korelasyon modeli ile incelenmiştir.
Bulgular
Öğretmenlerin okul etkililiği ve örgütsel özdeşleşme algıları yeterli düzeydedir. Öğretmenlerin okullarıyla özdeşleşme algılarının cinsiyete ve kıdem değişkenine göre farklılaşmadığı görülmüştür. Öğretmenlerin örgütsel özdeşleşme algılarında eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma görülmüştür. Araştırma sonucunda lisansüstü mezunu öğretmenlerin okulla özdeşleşme algılarının lisans mezunu öğretmenlere göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin okullarına yönelik etkililik algılarının ise kıdem ve eğitim durumu değişkenine göre farklılaşmadığı görülmüştür. Öğretmenlerin okullarına etkililik algıları cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre etkililik algı düzeyleri daha yüksek bulunmuştur.
Sonuç
Çalışmaya katılan öğretmenlerin algılarına göre örgütsel özdeşleşmeile okul etkililiği arasında orta düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Regresyon analizi sonuçlarına göre örgütsel özdeşleşmealgısının, okul etkililiği algısının bir yordayıcısı olduğu saptanmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre okul yöneticilerine, okul iklimini geliştirmelerine ve öğretmenlerin kendilerini okula daha fazla ait hissetmelerini sağlamaya yönelik çalışmalara önem vermeleri önerilebilir.

Anahtar kelimeler: Öğretmen, örgütsel özdeşleşme, okul etkililiği.

ORTAOKUL MATEMATİK ÖĞRETMENLERİNİN MATEMATİK TARİHİ BİLGİ DÜZEYLERİNİN VE MATEMATİK TARİHİNİ KULLANMA DURUMLARININ TESPİTİ

Suphi Önder BÜTÜNER
Yozgat Bozok Üniversitesi

Özet

Matematik tarihinin derslerde kullanımının gerekli olduğuna ilişkin literatürde yaygın bir kanı vardır. Bunun yanında Türkiye'de yürürlükte olan matematik öğretim programının genel amaçları içerisinde matematik öğretmenlerinin matematik tarihini derslerinde kullanmalarının gerekli olduğu vurgulanmaktadır. Matematik öğretmenlerinin derslerinde tarihsel içeriğe yer verebilmeleri için ders kitabındaki kavramlarla ilgili en azından temel düzeyde tarihsel bilgiye sahip olmaları gerekmektedir. Nitekim öğretmenlerin matematik tarihinin kullanımı konusundaki bilgi ve beceri düzeylerinin eksikliğinin, matematik tarihinin kullanımındaki engellerin başında yer aldığı çalışmalarda rapor edilmiştir. Türkiye'de matematik öğretmenlerinin matematik tarihini derslerinde kullanma durumlarını ve matematik tarihi bilgi düzeylerini eş zamanlı olarak belirlemeye yönelik bir çalışmanın yapılmamış olması bu çalışmanın yapılmasını gerekli kılmaktadır. Bunun yanında çalışmadan elde edilen sonuçların ortaokul matematik müfredatını hazırlayanlar ve öğretmen yetiştiren kurumlar için yol gösterici olacağı düşünülmektedir. Yukarıda belirtilenler ışığında, öğretmenlerin matematik tarihi bilgi düzeylerinin ve bunun paralelinde matematik tarihini kullanma durumlarının tespit edilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu açıdan çalışmada, ortaokul matematik öğretmenlerinin matematik tarihi bilgi düzeylerini ve matematik tarihini kullanma durumlarını belirlenmektir. Çalışmanın evrenini Yozgat il merkezindeki ortaokullarda görev yapan toplam 58 ortaokul matematik öğretmeni, örneklemini ise çalışmaya katılmaya gönüllü olan on ortaokulda görev yapan 32 matematik öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak kısa cevap gerektiren 11 soruluk matematik tarihi bilgi düzeyi testi ve öğretmenlerin matematik tarihini kullanma durumlarını tespit etmek amacıyla 5 sorudan oluşan yazılı görüş formu kullanılmıştır. On bir sorudan oluşan teste verilen yanıtlar, yanlış yapılan veya boş bırakılan sorular için 0 puan, doğru cevaplanan sorular için 1 puan olarak değerlendirilmiştir. Beş sorudan oluşan yazılı görüş formundan elde edilen veriler ise betimsel analiz yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. 2, 8 ve 10. soruları hiçbir öğretmen doğru cevaplayamamışlardır. Birinci soruyu ise sadece 1 öğretmen doğru cevaplandırmıştır. En fazla doğru cevap verilen sorular 3, 5 ve 11. sorular olmuştur. Öğretmenlerin testin bütününde yaptıkları doğru sayısı ortalaması 3.5 bulunmuştur. Elde edilen bu sonuç öğretmenlerin matematik tarihi bilgi düzeylerinin düşük olduğunu göstermektedir. Bu sonuç paralelinde, öğretmenlerin yarısından fazlasının matematik tarihini derslerinde kullanmadıkları tespit edilmiştir. Matematik tarihini derslerinde kullanan öğretmenler ise dersin başında, matematik bilginlerinin hayat hikayelerine, eserlerine ve farklı medeniyetlerin matematiğe yaptıkları katkılara temas ederek, öğrencilerin dikkatlerini derse çekmek ve öğrencileri motive etmek amacıyla matematik tarihini kullanmaktadırlar.

Anahtar Kelimeler: Matematik Öğretmeni, Matematik Tarihi, Bilgi Düzeyi

EĞİTİM ZAMANI İNTERAKTİF METODUN UYGULAMA İMKÂNLARI

Arş. Gör. Gülşen MEHTIZADE
Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi

Özet

Azerbaycan maneviyatını, onun milli psikolojisini, görüş sistemini nesilden nesile aktarmaya kadir olan mabede dönüştürmek imkanı elde etti. Böyle bir ortamda öncelikle eğitim kurumlarının faaliyetinde, eğitim sisteminin yapısında, yönetim ve ekonomisinde, ulusal zemine, insani değerlere dayanan, tüm kurumların faaliyetini eğitim alanının çıkarına yönlendirmek için eğitiminin içeriğinde yenilenmenin gerçekleştirilmesi, yüksek insani özellikleri kendinde birleştiren kamil insanın oluşturulması temel amaç olarak öne sürülüyor. Son zamanlarda interaktik öğretiden çok bahsedilir ve bunun öğrenci bağımsızlık ve hareketliliğinde önemli rolü olduğu kaydediliyor. Gerçekten, interaktif eğitimde öyle iş şekillerinden kullanılır ki, bunları planlı şekilde eğitim materyallerının içeriği ile, ayrıca çevredeki alemin gerçek ve tezahürleri ile özgürce ilişkilendirmekle, yeni bilgi ve bilgileri bir nevi kendileri benimserler. Çağdaş pedagoji ve sosyal araştırmalar da gösteriyor ki, geleneksel ders-mühazirelerin pasif dinlenilmesi fikirlerin kısa zamanda unutulmasına yol açıyor. Bu araştırmalarına göre, öğrenci okuduğunun, gördüğünün ve duyduğunun çok az bölümünü qısa sürede akılda tutuyor. Ama teşvik ettiği faaliyet sürecinde öğrendiklerinin büyük bir bölümünü kavrıyor ve uzun süre unutmuyor. Tüm bunların yanında, söylemek gerekir ki, interaktif yöntem amaç değil, araçtır. Dünya deneyimi kanıtlıyor ki, çok iyi araçtır. Fakat sadece interaktiflik aşkına bu yöntemden yararlanmak başarısızlıkla sonuçlanabilir. İnteraktif eğitim yöntemlerinin seçimi sırasında birçok etkenleri, öncelikle sınıfın hazırlık düzeyini dikkate almak gerekir. Esas mesele ise öğretmen kendisi psikolojik ve entelektüel acıdan seçtiği yöntemi uygulamaya hazır olsun. Öğretmene yöntem seçmekte serbestlik verilmelidir. Öğretmen daha yakın olduğu ve bazı önemli koşullara cevap verebilecek metod ve priyomları seçmekle amacına ulaşabilir. Öğretmen hangi yöntemi tercih ediyorsa seçsin, hangisinden kullanıyorsa etsin, öncelikle öğrencilerin feallığını yakalamaya çalışmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, öğretmen, metod, interaktif eğitim

TÜRKİYE'DE 2013-2018 YILLARI ARASINDA GRAFİKSEL MATERYALLERİN KULLANIMINA İLİŞKİN FEN EĞİTİMİNDE YAPILAN BİLİMSEL ÇALIŞMALARIN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Selvihan SARI
Doç. Dr. Erol TAŞ
Ordu Üniversitesi

Özet

Bu araştırmada, 2013 - 2018 yılları arasında fen eğitimi alanında grafiksel materyallerin (balık kılçığı, zihin haritası, kavram karikatürü, tanılayıcı dallanmış ağaç, vee diyagramı ve kavram haritası) kullanımına ilişkin Türkiye'de hazırlanmış yüksek lisans ve doktora tezleri ile makalelerin doküman analizi yöntemi ile incelenerek, grafiksel materyal kullanımına ilişkin mevcut durumun ve eğilimlerin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Bu kapsamda, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanında erişim izni olan tezler ve ULAKBİM Sosyal Bilimler Veri tabanı, Google Scholar ve Dergipark'ta ulaşılan makaleler araştırmaya dahil edilmiştir. Çalışmada herhangi bir örnekleme yöntemi kullanılmamıştır. Evrenin tamamına ulaşılması hedeflenmiştir. Bu çalışmanın verilerini 44 makale, 18 yüksek lisans tezi ve 4 doktora tezi olmak üzere toplam 66 yayın oluşturmaktadır. Araştırmaya dâhil edilen çalışmalar araştırmacılar tarafından taranarak araştırma grafiksel materyal türü, yayın yılı, yayın türü, çalışılan ders, çalışma grubu, çalışma yöntemi ve örneklem büyüklüğü olmak üzere 7 kategoride incelenmiştir. Tarama sonucunda elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiş olup, sonuçlar üzerinde istatistiki işlemler yapılarak frekans ve yüzde değerleri hesaplanmıştır ve yorumlanmıştır. Yapılan araştırma sonucunda; fen eğitiminde grafiksel materyal kullanımına ilişkin yapılan çalışmalarda; grafiksel materyal olarak en çok kavram haritasının kullanıldığı, en fazla bilimsel çalışmanın 2013 yılında yapıldığı, çalışma grubu olarak ortaokul öğrencilerinin tercih edildiği, örneklem büyüklüğünün 31-100 arası seçildiği, uygulamaların en çok fen derslerinde yapıldığı ve bu çalışmalarda yöntem olarak en fazla nicel araştırma yönteminin tercih edildiği görülmüştür. Yine çalışmalar incelendiğinde yayın türü olarak en fazla makalenin olduğu, bunu sırasıyla yüksek lisans ve doktora tezlerinin takip ettiği görülmüştür. Çalışmanın sonunda, grafiksel materyaller konusunda çalışma yapan araştırmacılara önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Fen Eğitimi, Grafiksel Materyal, Doküman Analizi

19 MAYIS ATATÜRK'Ü ANMA GENÇLİK VE SPOR BAYRAMI'NA İLİŞKİN SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ METAFORİK ALGILARI

Dr. Öğr. Üyesi Yücel Atila ŞEHİRLİ
Trakya Üniversitesi

Özet

19 Mayıs 1919'da Atatürk ve maiyetinin Samsun'da Türk'ün yeniden dirilişi için yaktıkları bağımsızlık ateşi 9 Eylül 1922'de İzmir'in işgalden kurtarılmasıyla bütün yurdu aydınlatmıştı. Atatürk "Nutuk" adlı eserine Samsun'a ayak basmasını anlatarak başlar ve "Gençliğe Hitabe" ile bitirir.

Türkiye'de 19 Mayıs günü Samsun'da 1926 yılından itibaren "Gazi Günü" ya da "19 Mayıs Bayramı" adıyla kutlanıyordu.19 Mayıs kutlamaları ise ilk olarak 24 Mayıs 1935 tarihinde "Atatürk Günü" olarak Fenerbahçe Stadı'nda kutlandı. 20 Mayıs 1938 tarihli kanunla beraber "19 Mayıs, Gençlik ve Spor Bayramı" olarak kutlanmaya başlandı. 19 Mayıs günü 1938 yılında çıkarılan bir yasa ile "19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı" olarak kabul edilmiştir. Bu bayramın adı 1981 yılında "Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı" olarak değiştirilmiştir.

Metafor, soyut ya da kolayca anlaşılamayan olguları tanımlamak için kullanılmakta olup, "daha anlaşılır olanla açıklamaya çalışmak" demektir. Bu araştırmanın amacı, Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı'nda öğrenim gören öğretmen adayı öğrencilerin *"19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı"* kavramına ilişkin algılarının ne yönde olduğunu metaforlar aracılığıyla belirlemektir. Araştırma nitel araştırma yöntemine uygun olarak tasarlanan betimsel bir alan araştırmasıdır. Bu amaç doğrultusunda söz konusu öğretmen adaylarının "19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı" kavramını hangi metaforlar aracılığıyla algılamakta olduğu incelenmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak "yarı-yapılandırılmış anket formu" kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan form, demografik değişkenler ile katılımcıların "19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı……gibidir, çünkü"cümlesini tamamlamaları istenen bölümden oluşmaktadır.

Araştırmada elde edilen veriler, öğrencilerin "19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı" kavramı ile ilgili yazılı açıklamalarından elde edilmiştir. Toplanan verilerin işlenmesinde metaforik içerik analizi teknikleri kullanılmıştır. Araştırmada veriler öncelikle frekans ve yüzde tabloları halinde özetlenmiştir. "19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı" kavramına yönelik algıları arasındaki ilişkiler ile bu algıların demografik özelliklere göre benzerlik veya farklılıkları olup olmadığı analiz edilmiştir. Araştırmanın örneklemi; 2017-2018 öğretim yılı Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinden oluşmaktadır.

Anahtar Kelimeler: 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı, metafor, öğretmen adayları, sosyal bilgiler

19 MAYIS ATATÜRK'Ü ANMA GENÇLİK VE SPOR BAYRAMI'NA İLİŞKİN SINIF EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ METAFORİK ALGILARI

Dr. Öğr. Üyesi Yücel Atila ŞEHİRLİ
Trakya Üniversitesi

Özet

Atatürk ve maiyetinin bundan 100 yıl önce 19 Mayıs 1919'da Samsun'da Türk'ün yeniden dirilişi için yaktıkları bağımsızlık ateşi 9 Eylül 1922'de İzmir'in işgalden kurtarılmasıyla bütün yurdu aydınlatmıştı. Atatürk "Nutuk" adlı eserine Samsun'a ayak basmasını anlatarak başlar ve "Gençliğe Hitabe" ile bitirir.

Türkiye'de 19 Mayıs günü Samsun'da 1926 yılından itibaren "Gazi Günü" ya da "19 Mayıs Bayramı" adıyla kutlanıyordu.19 Mayıs kutlamaları ise ilk olarak 24 Mayıs 1935 tarihinde "Atatürk Günü" olarak Fenerbahçe Stadı'nda kutlandı. 20 Mayıs 1938 tarihli kanunla beraber "19 Mayıs, Gençlik ve Spor Bayramı" olarak kutlanmaya başlandı. 19 Mayıs günü 1938 yılında çıkarılan bir yasa ile "19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı" olarak kabul edilmiştir. Bu bayramın adı 1981 yılında "Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı" olarak değiştirilmiştir.

Bu araştırmanın amacı, Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi Programı'nda öğrenim gören öğretmen adayı öğrencilerin *"19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı"* kavramına ilişkin algılarının ne yönde olduğunu metaforlar aracılığıyla belirlemektir. Araştırma nitel araştırma yöntemine uygun olarak tasarlanan betimsel bir alan araştırmasıdır. Bu amaç doğrultusunda söz konusu öğretmen adaylarının "19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı" kavramını hangi metaforlar aracılığıyla algılamakta olduğu incelenmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak "yarı-yapılandırılmış anket formu" kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan form, demografik değişkenler ile katılımcıların "19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı……gibidir, çünkü"cümlesini tamamlamaları istenen bölümden oluşmaktadır.

Araştırmada elde edilen veriler, öğrencilerin "19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı" kavramı ile ilgili yazılı açıklamalarından elde edilmiştir. Toplanan verilerin işlenmesinde metaforik içerik analizi teknikleri kullanılmıştır. Araştırmada veriler öncelikle frekans ve yüzde tabloları halinde özetlenmiştir. "19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı" kavramına yönelik algıları arasındaki ilişkiler ile bu algıların demografik özelliklere göre benzerlik veya farklılıkları olup olmadığı analiz edilmiştir. Araştırmanın örneklemi; 2017-2018 öğretim yılı Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinden oluşmaktadır.

Anahtar Kelimeler: 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı, metafor, öğretmen adayları, sınıf eğitimi

ALTERNATIVE ASSESSMENT TECHNIQUES IN ELT

Dr. Öğr. Üyesi Dilek BÜYÜKAHISKA
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Abstract

More recently, the concern has been on how effective educational tools to measure the academic achievement in English Language Teaching (ELT). Today, traditional types of assessment (as paper–pencil tests) have been more criticized whilst new alternative techniques have advanced greatly our understanding of the assessment by changing paradigm in language teaching settings. Alternative assessment is a movement away from the use of standardized multiple-choice tests in favor of more complex performance based assessments, and an ongoing process involving the student and teacher in making judgments about the student‟s progress in language using non-conventional strategies. In that sense, alternative assessment tools such as portfolios, journals, self- and peer-assessment, projects, interviews provide learners to attain the objectives and goals of language teaching as they are proposed to meet the demands of 21st century instructional views. Therefore, this review paper endeavors to explore the effectiveness and contribution of such alternative assessment on academic achievement in ELT praxis. A wide range of researchers agree to employ alternative assessment methods as they provide ample opportunities to monitor their students' progress by assessing all the skills of the language. In other words, alternative assessment techniques engage both teachers and students in both the processes and the products of learning.

Based on these assumptions, the major purpose of this research was to provide an overview of the paradigm shift from traditional assessment to alternative assessment, and some insights on the practices of alternative assessment in English classes. In particular, factors having contributed to alternative assessment was another issue to be held in the present study. In addition, practical suggestions were advanced as to the ways to make language teachers use the alternatives in language assessment.

Keywords: Alternative assessment, traditional assessment, ELT

LEARNER IDENTITY IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING

Dr. Öğr. Üyesi Dilek BÜYÜKAHISKA
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Abstract

A 'learner identity' is a term defined as how an individual feels about himself/herself as a learner and the extent to which he/she describes himself/herself as a 'learner'. It is hypothesized that learning a new language is to mean learning a new identity. As learners learn a foreign language, they also gain a new awareness of who and how they are. In a sense, language learner identity is socially and individually constructed. A sociocultural view of identity construction emphasizes the significance of social context, interpersonal interactions and learner attitudes. As an intriguing concept, learning identity develops over time. Learners seek and engage life experiences with their ability to learn in an ongoing process of learning. This new view on language not only focuses on the mastery of the linguistic system of signs and symbols, but lays emphasis on the relationship between learners and language, learners'identities and learning. Therefore, the primary concern of this review study is to present and highlight the concept of identity in English as a foreign language (EFL) context. Additionally, it is aimed to explain how learners construct identities and discuss extensively its possible effects and reflections on the process of foreign language learning. This article was a modest attempt to explore the theoretical assumptions underlying the theory of learner identity as a multidimensional construct. By reviewing the existing literature, recent critiques of research on identity and language learning are examined from different standpoints. In addition, in this review article on identity, certain practical suggestions of how to encourage identity development in the English language classroom are put forward.

Keywords: Learner identity, foreign language learning, EFL

İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNDE SAĞLIK TUTUM DAVRANIŞLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ: ZONGULDAK İLİ ÖRNEĞİ

Neslihan SATAN
Müge SEVAL
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Giriş Ve Amaç
Sağlıklı bir yetişkin olabilmenin temel kuralı sağlıklı bir çocukluk geçirmektir ki, ilköğretim dönemi bunun için kritik dönemdir. Bu düşünceden yola çıkılarak, araştırmanın amacı ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin sağlık tutum ve davranışlarının değerlendirilmesi olarak belirlenmiştir.

Yöntem
Bu çalışma Kasım 2018- Mart 2019 tarihleri arasında Zonguldak ilindeki dört ilköğretim okulunda 6.,7. ve 8. sınıfa devam eden 540 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma öncesinde etik kurul izni, kurum izni ve öğrenci velilerinden yazılı izin alınmış ve veriler Çocuğa İlişkin Bilgi formu ve Öğrenci Sağlık Tutum Ölçeği ile toplanmıştır.

Bulgular
Çalışmaya alınan öğrencilerin puan ortalamaları sırasıyla beslenme 2,95±1,07 (0-6 arası), hijyen 3,87±1,34 (0-8 arası), fiziksel aktivite 1,24±0,83 (0-3 puan arası) ve kaza ve korunma ortalama 3,56±1,52 (0-7 arası) olarak düşüğe yakın bir değerde bulunmuştur. Ölçek ve alt gruplar puan ortalamaları incelendiğinde sırasıyla Öğrenci Sağlık Tutum Ölçeği 45,46±9,45 (34-80), "Sağlık Sorumluluğu" 20,82±5,27 (17-41 arası), "Çevre Ve Güvenlik Sağlığı" 12,04±3,93 (9-27 arası) ve "Bütünüyle Sağlıklı Bir İnsan" 12,60±4,89 (8-24 arası) olarak ortalama/düşüğe yakın değerler saptanmıştır. Özellikle beslenme alanının sınıf düzeyi, kardeş sayısı, anne- baba yaşı, anne-baba öğrenimi, anne çalışma durumu ve gelir düzeyinden anlamlı düzeyde etkilendiği belirlenmiştir. Sosyo-kültürel yapısı kötü olan bölgede okuyan öğrencilerin iyi olanlara göre ölçek ve alt grup puan ortalamalarının iyi anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir

Sonuçlar
İlköğretim öğrencilerinin beslenme, fiziksel aktivite, hijyen ve kazalardan korunma konusunda yetersiz olduğu ancak sosyo kültürel yapınınn beklenenin aksine çocukların sağlık tutumu olumsuz yönde etkilemediği sonucuna varılmıştır. Konuya ilişkin ileri çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler:
Sağlık Tutum Davranışı, İlköğretim Öğrencileri

Bu çalışma Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Programı Yüksek Lisans öğrencisi Neslihan SATAN'ın, Dr. Öğr. Üyesi Müge SEVAL danışmanlığında ürettiği "*Farklı Sosyal Çevrede Yaşayan İlköğretim Öğrencilerinin Sağlık Tutum Davranışlarının Değerlendirilmesi" başlıklı* ***tez çalışmasından türetilmiştir.***

LİDERE GÜVEN DÜZEYİNİN İŞ TATMİNİ, İŞE GÖMÜLMÜŞLÜK VE DUYGUSAL BAĞLILIK DÜZEYİNE ETKİSİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Öğr. Gör. Gülhan GÖK
Amasya Üniversitesi
Prof. Dr. Alptekin SÖKMEN
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Özet

Bireyler arasındaki ilişkilerde yaşanan güven sorunları, güvene yönelik yapılan çalışmalara daha fazla önem verilmesine sebep olmuştur. Örgüt içi çalışma ortamında da kişilerarası ilişkilerdeki güven düzeyi son derece önemlidir. Kişilerarası ilişkilerde özellikle örgüt liderine duyulan güven örgüt çalışanlarının performansını, bağlılığını, iş tatminini, örgütsel vatandaşlık davranışını, işe gömülmüşlük düzeyini ve problem çözme gibi birçok iş davranışını etkilemektedir. Personelin istendik iş davranışlarına sahip olması gerek kurumsal hedeflerin gerekse bireysel hedeflerin başarılması açısından önemli bir faktördür. Kurumsal hedeflerin ve bireysel hedeflerin başarılmasının önemli olduğu akademik kurumlarda da lidere güven ve istendik iş davranışları arasında kuvvetli bir ilişki olduğu söylenilebilir. Bu bağlamda araştırma bir kamu üniversitesinde görev yapan akademik personelin liderlerine duydukları güven düzeyinin örgütsel bağlılık, iş tatmini ve işe gömülmüşlük düzeyleri üzerindeki etkisini belirlenmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında 144 akademik personelden elde edilen veriler analiz edilmiştir. Katılımcılara ait tanımlayıcı değişkenlerin frekans ve yüzdelik dağılımları verilmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda personelin lidere güven düzeyinin, duygusal bağlılık, işe gömülmüşlük ve iş tatmini düzeyi üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla basit regresyon analizleri yapılmıştır. Analizler sonucunda araştırmaya katılan akademik personelin lidere güven düzeyinin (Ort=3.61), duygusal bağlılık düzeyinin (Ort=3.57), işe gömülmüşlük düzeyinin (Ort=3.69) ve iş tatmini (Ort=4.00) düzeyinin yüksek olduğu saptanmış olup lidere güven düzeyinin, duygusal bağlılık düzeyinin %63,6'lık kısmını; işe gömülmüşlük düzeyinin %53,4'lük kısmını ve iş tatmini düzeyinin %42,6'lık kısmını açıkladığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Lidere Güven, Duygusal Bağlılık, İşe Gömülmüşlük, İş Tatmini

MULTICULTURAL COMPETENCIES FOR SCHOOL COUNSELORS WORKING WITH ADOLESCENTS: CREATING ALL-INCLUSIVE EDUCATION

Mustafa AYDOGAN
Kent State University

Abstract

School counselors' first years in their jobs can be challenging especially when they are working with adolescents in middle and high school settings. In this puzzling process, school counselors are more likely to deal with anxiety related to high expectations from self and administrators, unexpected job requirements, and transitioning process into the new environment. In this process, their adolescent students are also going through similar experiences that can be exacerbated when multicultural factors are considered, especially when the adolescent is labeled as "different" by peers, adults, or media based on race, religion, sexuality, disability, etc. In this presentation, multicultural counseling interventions will be offered to beginning school counselors and other professionals who work with teenagers in educational and counseling settings. Multicultural counseling competencies (MCC) can be broken into three sub-categories, *knowledge, self-awareness, and skills*. Each of these areas is critical for school counselors to consider when working with student populations that have different cultural backgrounds then than their own. For example, at the *knowledge* level, school counselors are encouraged to immerse themselves in learning about different sub cultures and their characteristics. With *self-awareness*, they are likely to explore their own cultural identity and mindfulness of how they present themselves when working with students. Lastly, it is expected that school counselors develop *skills* to broach multicultural issues based on their knowledge and self-awareness. This presentation offers an intellectual discussion from a multicultural perspective.

In generating ideas and suggestions to beginning school counselors and other educators in school environments, it is hoped that the participants will; (a) learn how identity development concerns combined with multicultural factors can hinder adolescent's self-acceptance, social development, and/or mental health concerns (e.g., increased depression or anxiety, lack of social supports, and difficulty with self-advocacy), (b) explore the components of multicultural counseling competencies in working with teenagers and young adults, (c) engage in skills to implement effective multicultural counseling interventions to address identity development issues, mental health concerns, or support system issues for children/adolescents in multiple settings including community, school-based, hospital, and private practice settings.

Key Words: School Counseling, Multicultural Counseling Competencies, Adolescents

23 NİSAN ULUSAL EGEMENLİK VE ÇOCUK BAYRAMI MÜSABAKALARINDAN "GÜRBÜZ ÇOCUK MÜSABAKASI"

Gülperi MEZKİT SABAN
Hacettepe Üniversitesi

Özet

Cumhuriyet'in kuruluşuyla birlikte ilk ilan edilen bayram, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramıdır. Bayramın çocuklara armağan edilmesinde büyük hizmeti olan Himaye-i Etfal Cemiyeti, 1929 yılında, bu günü ilk defa bayram olarak ilan etmiş, 1935 yılında da resmiyet kazandırmıştır. Anadolu'da yıllarca süren savaştan miras kalan şüheda ve gazi çocukları başta olmak üzere öksüz ve yetim çocukların bakımlarını üstlenen Himaye-i Etfal Cemiyeti, bayram vesilesiyle birçok eğlencelik müsabakaları Türk eğlence kültürüne kazandırmıştır. "Güzel Çocuk Müsabakası", "Temiz Çocuk Müsabakası", "Çok Evlatlılar Müsabakası", "Güreş Müsabakaları", "Sünnet Düğünleri", "Çocuk Baloları" vb. gibi "Gürbüz Çocuk Müsabakası" da bu eğlencelik türlerden biridir. 23-29 Nisan haftası boyunca süren "Çocuk Haftası" şenliklerin genellikle ikinci veya üçüncü günü yapılan bu müsabakalar, Himaye-i Etfal Cemiyeti'nin bulunduğu illerin şubelerince düzenlenmiştir. Çocukların yaşlarına göre üç sınıfta yapılan bu müsabaka, bebeklik çağından on üç, on dört yaşına kadar olan dönemi (Meme çocukları, mama çocukları ve oyun çocukları) kapsar. Bölgenin ileri gelenlerinden oluşan hakem heyeti yarışmaya katılan çocuklar içinden en temiz, en bakımlı, en kilolu, en uzun ve en zinde çocuğu seçer, onları aileleri ile birlikte taltif eder. Bu yarışmadaki esas amaç sağlıklı ve gürbüz nesiller yetiştirmeyi teşvik etmek, aileleri bu konuda bilinçlendirmek ve geleceğin Türkiye'sini sağlıklı bireyler üzerinde kurmaktır. Bildirimizde ele alacağımız konunun esasını oluşturan "Gürbüz Çocuk Müsabakası" Cumhuriyet döneminin süreli yayınlarından ve Himaye-i Etfal Cemiyeti'nin yıllık olarak yayımladığı yıllık faaliyet raporlarından derlenmiş bilgiler ışığında sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Bayramı, 23 Nisan, müsabaka

Abstract

23 April National Sovereignty and Children's Day is the first holiday with the foundation of the Republic. The Himaye-i Etfal Society, which was a great service for the children as a gift to the children of the feast, declared this day as the feast for the first time in 1929, and gained formality in 1935. The Himaye-i Etfal Society, which has inherited from Anatolia for many years and has undertaken the care of orphans, especially the veterans, has brought many entertainment competitions to the Turkish entertainment culture. "Beautiful Children's Competition", "Clean Kids Competition", "Multi-Family Competition", "Wrestling Competitions", "Sunnah Weddings", "Children's Ball" Such as "Gürbüz Children's Competition" is one of these types of fun. These events, usually held on the second or third day of the "Children's Week" festivities during the week of April 23-29, were organized in the branches of the Himaye-i Etfal Society. This competition, which is held in three classes according to the age of the children, covers the period from infancy to thirteen to fourteen (breast, child and play children).

The referee committee, made up of the elders of the region, selects the cleanest, most cared, overweight, longest and weakest child among the children participating in the contest, together with their parents. The main purpose of this competition is to encourage the development of healthy and robust generations, to raise awareness of the families in this issue and to establish the future of Turkey on healthy individuals. The "Gürbüz Children's Competition", which constitutes the basis of this issue, will be presented in the light of the periodicals of the Republican period and the annual reports published by the Himaye-i Etfal Society annually.

Key Words: Children's Day, 23 April, competition

BİR ÖLÇEK GELİŞTİRME ÇALIŞMASI; SANATÇI VE ÖĞRETMEN KAVRAMLARINA YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ

Arş. Gör. Zümrüt ŞEN
Doç. Dr. Raif KALYONCU
Trabzon Üniversitesi

Özet

Bu araştırmanın amacı, görsel sanatlar öğretmen adaylarının ve öğretmenlerinin sanatçı ve öğretmen kavramlarına yönelik tutumlarını ölçmeye yönelik bir ölçme aracı geliştirmektir. Hazırlanan tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması için 200 adet anket iki farklı üniversiteye gönderilerek bu üniversitelerdeki araştırmaya katılmayı kabul eden resim iş öğretmen adayları tarafından doldurulmuş ve 180 öğrenciden geri dönüt alınmıştır. Dönütler sonucunda eksik ve yanlış işaretleme yapılan ölçekler değerlendirmeye alınmamış, uygun bulunan 146 adet anket üzerinden veri analizi yapılmış, yapılan analiz sonuncunda anketteki hatalı madde olarak görülen 24. Madde anketten çıkarılarak yeniden düzenlenmiştir. Başlangıçta 50 maddeden oluşan ölçme aracı (tutum ölçeği); uzman görüşleri, madde ayırt ediciliği, toplam madde korelâsyonları, madde güçlük düzeyleri dikkate alınarak 49 maddeye düşürülmüştür. Ölçme aracında 35 tanesi olumlu, 14 tanesi olumsuz olmak üzere 49 tutum ifadesi yer almaktadır. 5'li likert tipi olarak hazırlanan tutum ölçeğindeki sorulara beş kategori üzerinden cevap verilmektedir. Verilerin analizinde SPSS 15.0 programı kullanılmış olup analiz kapsamında tanımlayıcı teknikler ile bağımsız t testi ve parametrik olmayan veriler için Kruskall-Wallis teknikleri kullanılmıştır. Sonuç olarak; geliştirilmiş olan bu ölçeğin, geçerlik ve güvenilirliği oldukça yüksek, bireylerin sanatçı ve öğretmenlik kavramlarına yönelik tutumları ölçmede güvenilir ve geçerli bir ölçme aracı olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sanatçı kavramı, Öğretmenlik kavramı, Tutum Ölçeği

SANAT ELEŞTİRİSİ ÖĞRETİMİNDE GÖZLEM SONUÇLARI VE ÖĞRENCİ MERKEZLİ YAKLAŞIM ÖRNEĞİ

Doç. Dr. Meltem DEMİRCİ KATIRANCI
Gazi Üniversitesi
Arş. Gör. Zümrüt ŞEN
Trabzon Üniversitesi

Özet

Eleştiri genelde kusur bulma, bir şeyi iyi ya da kötü yönleriyle değerlendirme şeklinde tanımlanırken, sanat eleştirisi; bir sanat eserini olumlu ve ya olumsuz yönleriyle nesnel bir biçimde değerlendirmektir. Eleştirme eylemi sanat yapıtının tersine bütünden parçaya, genelden özele giden bir düşünsel analiz çabasıdır. Eleştirmenin öznelliği ilk andaki duyguları, coşkuları salt onu eleştiriye yönlendiren bir dürtü işlemi görebilir. Sanat Eleştirisi dersinde kullanılan öğretim yönteminin dersin süresi, dersin yapıldığı eğitim ortamının fiziki tanımı, sanat dersliğinin durumu, öğretim elemanının özellikleri, çalışma grubundaki öğrencilerin derse katılımları ve profili ile ilişkilendirilmesi sonucunda öğretim elemanının ağırlıklı öğretim yolunun belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden "eğitsel eleştiri" modeli kullanılmış, çalışma grubu, tabakalı örneklem seçimi ile belirlenmiş, tabakalar belirlendikten sonra çalışma grubu basit tesadüfî örneklem seçimi ile seçilmiştir. Veriler, 170 dakikalık dersin video kaydı, yazılı ve görsel dokümanların analizi, öğrenci görüşme formu ve öğretmene uygulanan 27 soruluk yarı yapılandırılmış görüşme formundan elde edilmiş ve içerik analizi ile yorumlanmıştır. Araştırmanın bulgular bölümü alt amaçlar doğrultusunda düzenlenerek ele alınmış ve yorumlanmıştır. Sonuç olarak, lisans düzeyinde bir sanat eleştirisi dersinde, öğretim elemanının ağırlıklı olarak kullandığı öğretim yolunun "Temel Bilgi Aktarımı" olduğu tespit edilmiştir. Öğretim elemanın öğretim tarzı ise, "Belirlenmiş konu ve öğrenci merkezli öğretim tarzı" olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Görsel Sanatlar, Sanat Eleştirisi, Eğitsel Eleştiri Modeli, Görsel Sanatlar Öğretmeni, Öğrenci Merkezli Öğretim

AFİŞ TASARIMINDAKİ GÖRSEL RETORİK İMGELER

Dr. Öğr. Üyesi Seda LİMAN TURAN
Trabzon Üniversitesi

Özet

Bu araştırmada amaçlanan; bir iletişim ürünü olarak adlandırılabilecek olan görsel retoriğin; grafik tasarım ürünü olan afiş tasarımlarındaki yerini irdelemektir.

Görsel metaforlara odaklanan görsel retorik, insanların sembolleri stratejik bir biçimde kullanımı yoluyla, başkalarının düşünce ve davranışlarını etkileme biçimleri olarak ifade edilmektedir. Görsel bir objenin görsel retorik amacı taşıyabilmesi için bu objenin; sembolik olması, insan müdahalesi içermesi ve bir kitleye sunulmuş olması gerekmektedir. Bir kitleye sunulan sembollerin stratejik olarak kullanımı, izleyenin duygu ve düşüncelerini etkilemektedir. Bu bağlamda bir iletiyi belirli bir kitleye grafik unsurlar çerçevesinde, stratejik semboller kullanarak sunan afiş tasarımlarını görsel retorik olarak incelemek olasıdır.

Tanıtım, reklâm ya da propaganda yapmak, bir kitleye siyasal, sosyal, ekonomik, sanatsal ve kültürel açıdan, bir duyuruyu iletmek amacıyla tasarlanmış, yazı ve görsellerle desteklenmiş bir grafik sanat ürünü olan afiş; sunulduğu kitlenin psikolojik algısını etkilemektedir. İletişim ürünü olarak fikirleştirilmiş görsel retorik, afiş tasarımlarında; mesajı ileten ve alan arasında görsel sembollerden oluşan bir iletişim köprüsü görevini üstlenmektedir. Afişte izleyici kitlesine iletilmek istenen mesaj; tasarımda kullanılan yazı karakterlerinden, renk, sembol ve metaforlara kadar pek çok öğenin birleşimiyle sunulmakta ve izleyici kitle; kullanılan unsurlarla, mesajı ileten tarafından etkilenerek sunulan içeriğe inandırılmaktadır.

Uzamsal kaynaklı, doğrusal olmayan, çok boyutlu ve dinamik insan deneyimleriyle ancak görsel imgeler ya da diğer söylemsel olmayan semboller iletişim kurabilir. Bu iletişim sayesinde afişler aracılığıyla iletilmek istenen mesaj; tasarımda kullanılan yazı karakteri, renk, sembol, metafor ve estetik değerler aracılığıyla doğru iletildiği takdirde amacına ulaşılmış olur.

Bu bağlamda araştırmada amaçlanan; bir iletişim ürünü olarak adlandırılabilecek olan görsel retoriğin; hangi tür olursa olsun grafik tasarım ürünü olan afiş tasarımlarındaki yerini irdelemektir.

Anahtar Kelimeler: Afiş, görsel retorik, imge, metafor

FOTOĞRAF SANATINDA SOYUTUN İNŞASI: GÖSTERGEBİLİMSEL BİR KEŞİF

Öğr. Gör. İmran UZUN
Bayburt Üniversitesi
Doç. Dr. Muhammet TATAR
Atatürk Üniversitesi

Özet

Bu çalışmada, soyutlama yaklaşımı içeren fotoğraf örneklerinden hareketle, sanatta somut-soyut dikotomisi irdelenmekte, somut göstergelerle kurulan soyut/kavramsal anlatılar tahlil edilmektedir. Sanat kavrayışı, somut ve soyut birlikteliğinden neşet eden çatışma ya da uzlaşmaların ortaklaşa inşa ettiği bir bilincin, 'yansımayı' ve 'yansıtmayı' esas alan içgörü ya da dışavurum hareketleri ile var olmaktadır. Bu nedenle çalışmanın sorun olarak eğildiği mesele, fotoğraf sanatında soyutlama çalışmaları alanındaki gözle görülür boşluktur. Bu boşluğa katkı sunması beklenen çalışma örnekleri, aynı zamanda sanatın orijinindeki soyutlama, kavramsal arayış ve olgusal olmayanı olgular diliyle anlatma gayretlerine dair örnek sunmaktadır. Çalışma örneklerinin semiyotik çerçeveleri dâhilinde, somut ve soyut arasındaki ilişkinin tahvil edici tarafları, anlamı kuran birliktelikleri, uzlaşmaları ve çatışmaları okunarak, soyutlama literatürüne yeni bir bakış açısı kazandırılacaktır. Bu çalışmada, Fotoğraf Sanatçısı İmran Uzun'un antolojisinden örneklem olarak seçilen 3 fotoğraf, Roland Barthes'in göstergebilimsel yaklaşımı esas alınarak çözümlenecektir. Somut gösterenlerin soyut kavramlara işaret ettiği varsayımıyla hazırlanan bu çalışmada, fotoğraflardaki nesne estalasyonlarının hangi soyut anlamları taşıdığı incelenecektir. Barthes'e göre görsel öğelerin birbirileriyle ilişkisi kurması neticesinde düz ve yan anlam oluşmaktadır. Fotoğraf sanatı, nesnelerin dünyasında ilk anda meydana gelen düz anlamların yanı sıra nesnelere yüklenen soyut yan anlamları da üretir. Bu noktadan hareketle, İmran Uzun fotoğraf soyutlamalarında, 'gösterenler' olarak nesnelerin düz anlamları ve 'gösterilenler' olarak soyut yan anlamlar açığa çıkarılacaktır. Neticesinde göstergebilim bir anlam meselesidir ve somut sembollerin yüklendikleri ve üretmekle yükümlü oldukları anlamların keşfi ile ilgilenir. Somut ve soyut arasında diyalektik bir farklılık olduğu düşünüldüğünde, göstergebilimin bir çözümleme metodu olarak önemi belirginleşmektedir. Çünkü göstergebilimde anlam, zıtlık ve çatışma üzerine kurulmaktadır. Nesnelerin taşıdıkları anlamlar arasındaki kontrast, egemen anlamın kodlandığı düzeyi kurmaktadır. Bu çalışmada, gösteren-gösterilen ilişkisinin yanı sıra fotoğraflardaki zıtlık düzeyleri de çözümlenecektir.

Anahtar Kelimeler: Fotoğraf Sanatı, Soyutlama, Göstergebilim, Anlam

BİR YENİDEN KULLANIM UYGULASINDA DÖNÜŞÜMÜN İZLERİ: SAMSUN CERRAHİ ALETLER MÜZESİ

Dr. Öğr. Üyesi Serap Faiz BÜYÜKÇAM
OMU
Doç. Dr. Şengül YALÇINKAYA
KTU

Özet

Tarihi yapılar, toplumsal ihtiyaçlar ve teknolojik yenilikler gibi birçok etken nedeniyle özgün işlevlerini yitirmektedirler. Belirli bir kullanım sürecinin sonunda yapısal eskimelere de uğrayan bu yapıların yeni bir işlevde güncel yaşama kazandırılması yok olmalarını önlemek için önemli bir yoldur. Söz konusu yapıların; bulunduğu konumdan işlevsel kurgusuna, mekansal oluşumundan hacimsel boyutlarına kadar çeşitli etkenler, uygun işlevinin belirlenmesinde etkilidir. Yeni işleve uyarlanan yapılarda; mekansal organizasyonlarında, strüktürel ve teknik sistemlerinde, cephe ve yakın çevrelerinde çeşitli müdahaleler söz konusu olmaktadır. Uygun işlev seçimi ve yeniden işlevlendirme, yapının mimari bir tasarım sürecinden geçmesini gerektirir. Bu noktada tarihi yapının yeni işlevin ihtiyaçlarına cevap vermesi beklenirken sahip olduğu değerlerin korunması esastır. Yeni işlev verilerek restorasyonu sağlanan yapılar; ekonomik, tarihsel ve kültürel değerlerin korunmasında bir araçtır. Müzeye dönüştürülen kaleler, saraylar, dini yapılar; üniversite olarak kullanılan endüstri yapıları; konuta dönüştürülen depolar; otele dönüştürülen hanlar, kervansaraylar, konutlar vb. tarihsel süreçte toplumun kullanımına yeniden sunulmuştur. Nesilden nesile aktarılarak varlıklarını sürdüren tarihi yapılar böylece toplumsal belleğin korunmasında ve sürdürülebilirlik açısından bir araç olurlar. Bu çalışmada, Cumhuriyet'in ilk yıllarında temeli atılan ve tamamlanan, Samsun TCDD Lokomotif Bakım Onarım Atölyesi'nin Samsun Cerrahi Aletler Müzesi olarak yeniden işlevlendirilmesi ele alınmıştır. Demiryolu teknolojisindeki gelişmeler ve kullanıcı ihtyaçlarının değişmesi gibi nedenlerle özgün işlevini kaybeden yapı, yeni işleve uyarlanmasında etkili olan sosyal, çevresel, mekansal, işlevsel, yapısal vb. değişiklikler çerçevesinde değerlendirilmiştir. Yapıdaki bu fiziksel ve sosyal değişikliklerin bellek üzerindeki olası etkisi tartışılmıştır. Yapının form olarak korunduğu, işlevsel kurgusunda çeşitli değişiklikler yapıldığı tespit edilmiştir. İlk işlevi ile ilgili izlerin yapının belli noktalarında yer alıyor olması, değerlerin taşınabilirliği açısından önemlidir. Sonuç olarak, yeniden işlevlendirilen tarihi bir yapının bağlamsal ve yapısal bir takım tarihi verilerinin korunması ile bellekteki yerinin korunabileceğinin önemi vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Restorasyon, Yeniden İşlevlendirme, Bellek, Samsun TCDD Lokomotif Bakım Onarım Atölyesi, Samsun Cerrahi Aletler Müzesi

KENTSEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİKTE YENİDEN KULLANIM YAKLAŞIMI: SPOR YAPISINDAN MÜZEYE DÖNÜŞÜM

Doç. Dr. Şengül YALÇINKAYA
KTU
Dr. Öğr. Üyesi Serap Faiz BÜYÜKÇAM
OMU

Özet

Bugün kentler hızlı bir şekilde değişip, dönüşmektedir. Kentsel kimlik kaybolmakta ve kentler artık birbirine benzemeye başlamaktadır. Bu durum karşısında kentsel sürdürülebilirlik önemli bir konu haline gelmiştir. Kentsel sürdürülebilirlikçok boyutlu bir yaklaşım olup, en etkin öğelerinden biri de fiziksel çevredir. Kentlerdeki fiziksel çevre, mimarlık tarihi acısından kültür, üslup, malzeme ve teknik bilgi taşınmasını sağlarken, kentin o dönemdeki, sosyo-kütürel ve ekonomik yapısı ile ilgili de somut veri kaynağıdır. Yapılar zaman içerisinde işlevlerini kaybetseler de kentlinin onlara yüklediği anlam, kültürel kimliğin sürekliliği, toplumsal belleğin oluşması ve korunması açısından varlıklarınısürdürmeleri önem taşımaktadır. Bu nedenle yapıların sahip oldukları değerlere bağlı olarak yeniden kullanım yolu ile sürdürülebilirliği sağlanmalıdır. Bu çalışmada, kent yaşamında önemli bir yere sahip yapıların, farklı bir işlevle yaşamına devam ederken kentsel sürdürülebilirliğe katkısının ortaya koyulması amaçlanmıştır. Problem, yapının sahip olduğu değerlerin ne ölçüde taşındığı üzerinden ele alınmıştır. Yapının eski ve yeni durumu ile ilgili veri toplanmış, fiziksel olarak taşınan izler tespit edilmiştir. Yapının işlev değişimiyle beraber, yapı ile kentin kurduğu ilişkinin şekli ve anlamını ortaya koyma adına bir anket çalışması yapılmıştır. Bugün 19 Mayıs 1919 Panorama Müzesi olarak hizmet veren Samsun kentinde spor kültürünün önemli temsili yapılarından olan Yaşar Doğu Kapalı Spor Salonu çalışma alanı olarak belirlenmiştir. Yapının geçirdiği değişim ve taşıdığı değerler incelendiğinde, yapının formunun ve kütlesel açıdan sahip olduğu değerlerintaşınabildiği, iç mekanda ise bu konuya daha az duyarlı olunduğu görülmüştür. Kentli üzerinde eski kullanımı ile ilgili anıların canlı olduğu, yapının geçmişi hatırlattığı görülmektedir. Sonuç olarak, yapıların fiziksel olarak varlıklarını devam ettirmeleri, göstergelerin devamlılığı anlamına geldiği için kentsel sürdürülebilirlik açısından önemli olduğu görülmektedir. Kütlesel anlamda gösterilen yaklaşımın, iç mekan kurgusunda da sağlanması aslında bu tür yeniden kullanımları daha anlamlı ve değerli kılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kentsel Sürdürülebilirlik, Kent kimliği, Bellek, Yeniden kullanım, Spor, Müze

BAZI FONETİK ÖZELLİKLERİN DOĞU ANADOLU AĞIZLARINDA KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ

Öğr. Gör. Elvan CAFAROV
Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi

Özet

Simgeler:
ä - ə (Azerbaycan alfabesinde)
ĝ – q (Azerbaycan alfabesinde)
ĥ – x (Azerbaycan alfabesinde)

Bildiğimiz gibi, ağız ve şiveleri edebi dilden ayıran temel farklar fonetik farklardır. Ağız ve şivelerde bir çok fonetik farklılık vardır ki, onlara edebi dilde rastlamıyoruz. Bu farklar Doğu Anadolu ağızlarında çoktur ve bu çalışmada da farkları Azerbaycan Türkçesiyle karşılaştırmalı analiz edeceğiz.

Uyum

Ünlü uyumu:

Türkiye Türkçesinde kalın ve inck ünlülerin uyumundan dışarıda kalan bir çok alıntı kelimelerin Azerbaycan dilinde uyum yasasına uyduğunu görebiliriz. Örneğin: Türkiye Türkçesinde (TT) avare<Azerbaycan Türkçesinde avara, (TT) badem<(AT) badam, (TT) cevap<(AT) cavab, (TT) ezan<(AT) azan, (TT) helal<(AT) halal, (TT) kale<(AT) ĝala, (TT) selam<(AT) salam. Azerbaycan Türkçesinde olduğu gibi Doğu Anadolu ağızlarının bir çokunda da kalınlı ve incelik uyumundan dışarıda kalan alıntı kelimelerin ünlü benzerlikleri sonuçunda ünlü uyumuna bağlandığı görünür. Örneğin: Erzurum ağzında: (Şenkaya-Olur Türkmen ağızlarında): amanat<emanet (ämanät), ĝayfa<kahve (ĝähve), habar<haber (ĥäbär), mayana<muayine (müayinä). Erzincan ağzında: adat<adet (ädäd), manavra<manevra (manevr), ataş<ateş (atäş), hayrat<hayret (heyrät), satan<zaten (onsuzda). Kars, Ardahan ve İğdır ağızlarında: cahal<cehal (cahıl), ĝuluba<kulübe (daĥma), satan<zaten (onsuzda), ataş<ateş (atäş), sağabı<sahibi (sahibi). Van ve Bitlis ağızlarında: habar<haber (ĥäbär), baĥhça<bahçe (bağca), menfeet<menfaat (mänfäät)

Erzincan ağzında: adat<adet (ädäd), manavra<manevra (manevr), ataş<ateş (atäş), hayrat<hayret (heyrät), satan<zaten (onsuzda).

Kars, Ardahan ve Iğdır ağızlarında: cahal<cehal (cahıl), ĝuluba<kulübe (daĥma), satan<zaten (onsuzda), ataş<ateş (atäş), sağabı<sahibi (sahibi).

Van ve Bitlis ağızlarında: habar<haber (ĥäbär), baĥhça<bahçe (bağca), menfeet<menfaat (mänfäät)

Elazığ ağzında: *tana<tane (dänä), ataş<ateş (atäş), barabar<beraber (bärabär), ecele<acele (täläsik), mekeme<mahkeme (mähkämä), masala<mesala (mäsälän)* ve s.

Ünsüz uyumu:

Azerbaycan Türkçesinde genellikle sert ünsüzlerle biten kelimelere yumşak ünsüzle başlayan ek eklenebilir. Türkiye Türkçesinde ise bu böyle değildir. Yani sert ünsüzlerle biten kelimelere yumşak ünsüzle başlayan ek eklemek olmuyor. Kayd edelim ki, Azerbaycan

Türkçesine has olan bu özellikler Doğu Anadolu ağızlarında de özünü göserir. Örneğin, Türkiye Türkçesinde *yaşta, Araptan, işten, Ĝarstan, Sarıkamışta* ve diğer şekilde kullanıldığı halde Doğu Anadolu ağızlarında da, Batı Azerbaycan ağızlarında ve genellikle Azerbaycan Türkçesinde olduğu gibi kullanılıyor:
Erzurum ağzında: atmişda (altmışda), yaşda, çobannıĥde (çobanlığda), şeĥisdan (şäĥsdän), alaraĥden (alaraĝ).
Elazığ dialekti: *sütden (süddän), ğaripden (ĝäribdän), geçdükden (keçdikdän)*.
Kars, Ardahan, Iğdır ağızlarında: *baĥdım (baĥdım), çekdi (çäkdi), yapdım, vahıtda (vaĥtda), Sarıĝamişde (Sarıĝamışda)*
Van ve Bitlis ağızlarında: *tarehden (tariĥdän), çölmehden (çömçädän), atdan (atdan), üşahdan (uşaĝdan)*

Anahtar Kelimeler: Azerbaycan Türkçesi, Doğu Anadolu, ağızlar, fonetika

BİR PLASTİK DEĞER OLARAK 'RADYO' ve 'SONO' GRAMLAR

Öğr. Gör. İsmail BİRLİK
Bayburt Üniversitesi

Özet

Her gün yüzlerce üretilen radyograf ve sonografların bilimsel gerçekliği değerlendirme sonrası çöpe giderek yok olmaktadır. Çünkü bu ürünlerin üretim sebebi bir durumun tespitine yöneliktir. Hekim radyo ve sono graflardan gerekli bilgiyi alır ve ürün çöpe dönüşür. Fakat teknik ekipmanların (röntgen, tomografi, manyetik rezonans, pozitron emisyon, ultrason) kullanım alanlarının çoğalması ve bu araçlara ulaşımın bir nebze kolaylaşması ile sanat nesnesi üretebilen birer makineye dönüştürebilmekte kolaylaşmaktadır. Yapılan literatür araştırmalarında X (Röntgen) ışınlarının ilk tespitinden bu yana radyografçılar tarafından bitki, hayvan, insan gibi materyallerin görselleri alınmış ve sergilenmeye değer bulunduğu için sanat galerinde sergilenmiş ve sunumlarda yer almışlardır. Çeşitli almanaklara düşülen notlar ve değerlendirmeler sonucunda, üretimi yapanların bilim adamı veya tekniker olup sanat ile aralarındaki kopukluk eserlerin sanat niteliğinin yeterli olmadığı tespit edilmiştir. Fakat daha sonraki dönemlerde üretilen çalışmalarda estetik değer arayışı ve teknik ekipmanların kullanımının kolaylaşması ile bu bakışın büyük ölçüde değiştiği tespit edilmiştir.

Doğal halleri ile sanat dünyasına ait olmayan bu tıbbi nitelikli görüntüler estetik bir dokunuş ile düzenlemeye gidildiğinde objenin ait olduğu yerden alıp başka değerler yükleyerek farklı bir ifade alanı yaratılabilmektedir. Burada Husserl"in fenomenoloji algısına göre de şekillenen bu anlayış bir nesnenin "ayraca" alınarak var olduğu halden bambaşka bir nesneye dönüştürme düşüncesi ile desteklenmiştir.

Sanat üretenlerin bu aygıtları ve yorumları kullanarak hem ilginç hem de artistik yapıtlar oluşturulmasına ön ayak olunabileceği kanısına varılmıştır. Bu noktaya gelişte plastik değerini ortaya koyan sanat çalışanlarının ürünlerinin yarattığı heyecan sebep olmuştur. Nick Veasey, Benedetta Bonichi, David Teplica gibi sanatçılar ortaya koydukları yapıtları ile hem farklı birer bakış hem de sanatsal birer nesne oluşturmayı başarmış kimselerdir. Gama ışını, x ışını, radyo dalgaları ile çekilen görüntüler fotoğraf gibi olmayıp daha gizemli olgulara ulaştırdığı sonuçların ilgi çekici boyutunun olduğu yapılan alan ve literatür araştırmalarında tespit edilmiştir. Gama ışını ile nükleer radyografi görüntüleri, X(Röntgen) ışınları ile röntgen ve BT görüntüleri, radyo dalgaları ile MR görüntüleri ve ses dalgaları ile de sonogramlar elde edilebilmektedir.

Disiplinler arası yada ayrı olarak üretim yapabilmek mümkündür. Böylelikle sanat dünyasında yeni pencereler açılarak farklı uygulamalar oluşturulabileceği öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Plastik Sanat, Radyogram, Sonogram, Sanat, Sanat Nesnesi

DERİN ÖĞRENME YÖNTEMLERİ İLE MEME KANSERİNİN TESPİTİ VE SINIFLANDIRILMASI

Alina AMANZHOLOVA
Doç. Dr. Aysun COŞKUN
Gazi Üniversitesi

Özet

Bu makalede, kanser tespiti ve sınıflandırılması için derin öğrenme uygulamalarına ilişkin bir anket sunmayı ve bu alandaki ilerlemeye genel bir bakış sunmayı umuyoruz. Ankette öncelikle derin öğrenme ve kanser tespiti ve sınıflandırılması için kullanılan popüler mimariler hakkında genel bir bakış sunuyoruz. Özellikle evrişimsel sinir ağları ve otomatik kodlayıcılar dahil olmak üzere iki popüler derin öğrenme mimarisini sunuyoruz. İkincisi, kanser tespiti ve sınıflandırılması için derin öğrenmeyi destekleyen çalışmalar hakkında bir anket sunuyoruz. Üçüncüsü, derin öğrenmenin meme kanser tespiti ve sınıflandırılması konusundaki uygulamaları hakkındaki son çalışmalar hakkında bir özet ve yorumlar sunuyoruz ve gelecekteki bazı araştırma yönergelerini öneriyoruz.

Anahtar Kelimeler: Derin öğrenme, meme kanseri, evrişimsel sinir ağları, otomatik kodlayıcılar

PEDİATRİ HEMŞİRELERİNİN PROFESYONEL DEĞERLERİNİN BAKIM DAVRANIŞLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Selahattin ŞANAL
Zonguldak Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi
Doç. Dr. Tülay KUZLU AYYILDIZ
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
Neslihan SATAN
Zonguldak Atatürk Devlet Hastanesi

Özet

Hemşirelik mesleğinin amacı sağlıklı ve hasta bireye, aileye ve topluma bakım vererek yardım etmektir. Hemşire, sağlıklı bireylerde iyilik halinin devamı, hasta bireylerde ise sağlığın geri kazandırılması için çalışır. Hemşireler mesleki bilgi, beceri ve sezgilerini kullanarak hasta bireylere bakım verirler. Bakım, hemşirelik mesleğinin esası olup, hemşirelerin bağımsız oldukları alandır. Bu nedenle başarıyla sunulan bir hemşirelik bakımı, hemşirelik mesleğinin başarısının temelinde yer alır.

Hemşireliğin en önemli özelliği bakım verdiği bireylere holistik yaklaşımda bulunmasıdır. Hemşirelerin bakımı en etkin biçimde verebilmesi için hemşirelik felsefesini, ne yaptığını, niçin yaptığını anlaması ve profesyonel hemşireliğe uygun bilgi, beceri ve davranışlara sahip olması gerekir. Bu kapsamda hemşirelerin profesyonel değerlerinin önemi bakım verirken ortaya çıkmaktadır.

Değerleri, tutumları, kişisel nitelikleri ve mesleki davranışları geliştiren ve besleyen süreçleri kapsayan hemşireliğin amacı bireye ve topluma hizmet vermek olup yaşanan sağlık sorunlarına çözüm bularak yaşama nitelik kazandırmaktır. En değerli varlık olarak gördüğü insanın yaşamına, onuruna, bireysellik ve bütünlüğüne, değerlerine ve kararlarına saygı duyarak hizmet verebilmesi için hemşirelerin kişisel, profesyonel davranışlarını yönlendiren ve bireyin tutumlarını, davranışlarını etkileyen değerleri belirledikten sonra bunlara uygun olan yardım yaklaşımlarını bireyle beraber seçmeleri gereklidir. Profesyonel değerler hemşirelik uygulamaları için temel sağlayarak hemşirelerin hastalarla, meslektaşlarıyla ve toplumla etkileşimine rehberlik eder.

Literatür bilgisi tarandığında hemşirelerin çoğunlukla sosyo-demografik özelliklerinin bakım davranışlarına etkisinin araştırıldığı görülmüştür. Oysaki profeyoneller değerler bakım davranışını etkileyen en önemli unsurlardır. Bakım verilecek grup çocuklar olduğunda, hemşirenin empati yaparak ve etik anlamda doğru ve etkili bakım vermesini sağlayan unsurlar yani profesyonel değerler daha çok önem kazanmaktadır. İnsana ve onuruna değer veren, otonomisini kullarak bağımsız rollerini hayata geçiren ve sorumluluk alan ve mesleğini benimseyen hemşireler bakımlarını da bu yönde düzenlemektedir. Bu yüzden hemşirelerin bakım davranışları incelenirken profesyoneller değerleri de sorgulanmalıdır.

Anahtar kelimeler: Pediatri hemşireliği, Hemşirelik bakımı, Profesyonellik

KORTİKAL VE TRABEKÜLER YAPILI HİDROKSİAPATİT ESASLI FONKSİYONEL KEMİK ÜRETİMİ VE KARAKTERİZASYONU

Onur YONTAR
Rasul DADAEV
Doç. Dr. Mevlüt GÜRBÜZ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Kemik kalsiyum ve fosfat esaslı kimyasal bir yapıda olup, fiziksel anlamda da gözenekli (trabeküler) ve yoğun (kortikal) olmak üzere başlıca iki tür fiziksel yapıdan oluşmaktadır. Trabeküler yapı düzensiz gözenekli yapısı sayesinde kemiğin iç kısmındaki ilik ve hematopoietik kök hücreleri sararak bu hayati dokuları hem muhafaza etmekte, hem de bu dokuların kemiğin sağlıklı bir şekilde hayatta kalmasını da sağlayacak şekilde kemiğin bir bölgesinden diğer bölgesine taşınmasına olanak sağlamaktadır. Kortikal yapı ise kemikte ihtiyaç duyulan gerekli mukavemeti sağlamakla birlikte, aynı zamanda trabeküler bölümü çevreleyerek korumaktadır. Travmalar ya da yaşlanma sonucu meydana gelen kemik dokusu kayıpları dolayısıyla vücut fonksiyonlarında da kayıplar yaşanmaktadır ve bu nedenle her iki kemik türü için de yapay kemiklerin üretilmesine ihtiyaç vardır. Mekanik özellik açısından ele alındığında her iki kemik yapısına da benzerlik gösteren, yüksek biyouyumlu yapay kemikler üretilmelidir. Bunun için kemikle aynı kompozisyona sahip hidroksiapatit biyoseramiği yaygın olarak tercih edilmektedir. Üretilecek yapay kemikte istenilen mekanik özellikleri elde etmek için sinterleme sürecinin kontrolü oldukça önemlidir. Ayrıca uygulamada meydana gelen enfeksiyon riskinin minimize edilmesi de günümüzde çalışılan konuların başında gelmektedir. Bu çalışmada gerek kortikal gerekse trabeküler yapay kemikler farklı sinterleme sıcaklığı ve süresi ile üretilmiş, kullanılan hidroksiapatitin gümüş iyonları içermesi sebebiyle de antibakteriyel özellik kazandırılmıştır. Sonuçlara bakıldığında kortikal kemik için basma dayanımının 70 MPa'a kadar arttığı, sertliğin ise 450 HV'nin üzerine çıktığı görülmüştür; Trabeküler kemik için ise %50'nin üzerinde gözenek ve yaklaşık 15 MPa basma dayanımı elde edilmiştir. Yapılan antibakteriyel test sonucunda ise üretilen kemiklerin *E.coli*'ye karşı antibakteriyel özellik gösterdikleri tespit edilmiştir. Mikroskobik analizlerde ise en iyi sinterleme süreci olarak 1200 ^{o}C tepe sıcaklıkta 2 saatlik sinterleme ile en iyi sonuç alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kortikal, Trabeküler, Hidroksiapatit, Kemik, Karakterizasyon

SPORCULARIN ANTREMAN ZAMANINDA ORGANIZMALARINDA BAŞ VEREN FONKSIYONAL GÖSTERICILERIN OĞRENILMESI

Hafis ŞOLDUBANOV
Azerbaijan Devlet Beden Eyitimi Ve Spor Akademisi

Özet

Aktuallık: Modern dünyadaki birinci sınıf sporcuları eğitmek için daha karmaşık ve karmaşık yöntemlerin, etkili ve organizasyonel önlemlerin üstesinden gelmek bizler için büyük önem arz ediyor.

Amaç: Eğitim takımlarındaki atletlerin atletik niteliklerinin şekillendirilerek onların düşüncesinin de güçlendirilmesidir. Bu dönemde her gençle özel olarak ilgilenilmelidir. Takım gruplarında her zaman ana faktör, takım içinde karşılıklı anlayışın hakim olmasıdır. Bu yaşta, gençler kendi yaptıklarına karşı özeleştiride bulunurlar eleştirel ve bunlara tepki vermeye hazırdırlar. Baş antrenör ve gençler arasındaki ilişki saygı ve karşılıklı saygı üzerine kuruludur. Sonuç olarak, yeterlilik artışı daha yüksek sonuçlara yol açar. Antrenör ve doktor, artan fiziksel stresten dolayı tepkilerini belirlemek için onlara daha çok özen göstermelidirler.

Araştırma organizasyonu ve yöntemleri: Güreşin çok kadim bir tarihi vardır. Onun oluşumasında ve biçiminde birçok söylentiler vardır. Bazı araştırmacılar din ve ilahi iktidar rolünün olduğunu bazıları da insan oluşumunun kaçınılmaz olduğunu, bunlardan farklı düşünen bazı kesimler de bu konuyu ideolojik ve felsefi olarak ele almaktadır. Güreşinin talebi vurgulamak ve besinler sağlamak için, hayati bir fiziksel enerji, cömertlik, bağlılık ve bereket kaynağı olarak ortaya çıktığı sonucuna varmak mümkün olabilir.

Araştırma sonuçları ve tartışmaları: Gün egzersiz ve yarışma sayısına bağlı olarak, doğrudan antrenman aktiviteleri sırasında doktor-antrenörünün gözlemlerinin sonuçları, sporcuların öznel göstergeleri ve antrenman sürecinin örgütsel biçimleri 20-30 dakika, 4-6 saat ve 12-24-48 saat arasında gerçekleştirilir. Günde birkaç kez spor eğitimi yapılırsa, araştırma gece gündüz yapılır. Ek olarak, bir veya iki veya daha fazla mikroskobik incelemenin başında ve sonunda sabah ve akşamları haftalık veya başka mikro egzersizleri yapılır. Bu, sporcunun organizmasının iyileşme süresini, onun araştırmasına ve böylece iş yükünü doğru şekilde belirlemesine izin verir.

Sonuc

Mende guleş sahesinde bir mutexessiz olaraq onu vurqulamaq isdeyrem ki idman ilk once saqlamliqizimin esas hissesidir ve idman dedikde ilk once gules vurqulanirsa onda ilk novbede mesqcilik tecrubesi olmalidir. Ilk novbeden mesqci gulescinin psixologiyasini, pedeqogikasini, ve umumi guleşin nezeryesini bilmelidir. Ve mesqetdiren zaman her uşaqa ayri-ayriliqda diqqet yetirmek lazim

Kısacası, güreş konusunda tecrübeli ve bu konuda bir usta olarak diyebilirim ki, sporun bir sağlık hizmeti sağlayıcısının temel katkısı ve sporun spordaki ilk görünümü olduğunu belirtmek isterim. İlk olarak güreşçinin psikolojisini, eğitimini ve genel görünüşünü bilmelidir. Ve zaman geldiğinde, her güreşçiye yeterli derecede dikkatli vermelidir.

Anahtar kelimeler: atlet, egzersiz yükü, fonksiyonel gösterge, Kurtarma işlemi

BİR MİZAH GİRİŞİMİNİN ÇOCUK VE EBEVEYNİNİN AMELİYAT ÖNCESİ VE SONRASI ANKSİYETESİNİ AZALTMAYA ETKİSİ: HASTANE PALYAÇOLUĞU

Eda ÇİFTÇİ
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Müge SEVAL
Bülent Ecevit Üniversitesi

Giriş ve Amaç
Mizah duygusu, bir hastalıkla uğraşırken ya da günlük hayatın baskılarına karşı sorumluluklarımızla başa çıkmada bir araç olarak kullanılabilir ve hayata bakış açımızı değiştirerek hayat kalitemizi olumlu etkileyebilir. Mizahın ve gülmenin tedavi edici kullanımlarından biri olan terapötik palyaçoluğun amacı, hastaneye yatış ve tedavi sırasında hastalar ve aileleri için anksiyeteyi en aza indirgemektir. Bu araştırmada günübirlik cerrahi işlem uygulanacak, 7-10 yaş arası çocukların ve onların ebeveynlerinin ameliyat öncesi ve sonrası anksiyetelerinin azaltılmasında bir mizahi girişim olan hastane palyaçoluğunun etkisinin değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirilmiş randomize kontrollü deneysel bir çalışmadır.

Gereç ve Yöntem
Araştırmanın evrenini, Eylül 2017-Eylül 2018 tarihleri arasında Bülent Ecevit Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi ile Zonguldak Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi'nde ağır anestezi alması gerekmeden ameliyat olan (tonsilit, sünnet, inguinal herni, apandist, inmemiş testis gibi günübirlik vakalar) 7-10 yaş arası çocuklar ve ebeveynleri oluşturmuştur. İki deney ve bir kontrol grubundan oluşan araştırmada güç analizi sonucuna göre elde edilen örneklem sayısı 100 + 5 yedek toplam 105 çocuk ve ebeveynlerinden her grup için 35'er olgu yer almıştır. Çalışmaya başlamadan önce Bülent Ecevit Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu, Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu Zonguldak İli Kamu Hastaneler Birliği ve ebeveynlerden yazılı izin alınmıştır. Veriler, ebeveyne 'Sosyo-Demografik Özellikler Formu' ve 'Spielberger Durumluk Kaygı Ölçeği', çocuğa ise çocuk için hazırlanmış olan 'Sosyo-Demografik Özellikler Formu', 'Modifiye Yale Preoperatif Anksiyete Ölçeği', 'Çocuk Korku Ölçeği' ve 'Palyaço Etkililiği Öz-Değerlendirme Formu' ile yüz yüze görüşme yöntemiyle toplanmıştır. İstatistiksel analizler uzman istatistikçi tarafından NCSS (Number Cruncher Statistical System) 2007 (Kaysville, Utah, USA) programı kullanılarak elde edilmiştir.

Bulgular
Çalışmaya katılan çocuk ve ebeveynlerin anksiyete skorlarındaki değişimler bakımından gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). Palyaço uygulaması yapılan deney grubundaki çocuklardaki anksiyete artışı, kontrol grubu ve hemşire grubu artışlarından düşük bulunmuştur.

Sonuç ve Öneriler

Bir mizah girişimi olan hastane palyaçoluğunun ameliyat öncesi ve sonrasında çocuk ve ebeveyninin anksiyetesini azaltmada etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Cerrahi girişime bağlı ebeveyn ve çocukların yoğun anksiyete yaşadıkları göz önünde bulundurulduğunda anksiyetenin azaltılmasına ilişkin ve çocukların kaygı düzeylerinin düşülmesinde sadece cerrahi girişimler değil diğer durumlarda da, özellikle uzun süreli hastalıklar ve hastaneye yatışta hastane palyaçoluğunun etkinliliğinin ve diğer non-farmakolojik yöntemlerin kullanılması ve etkilerinin izlenmesi önerisinde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Çocuk cerrahi, preoperatif anksiyete, hastane palyaçoları, terapötik palyaço, terapötik oyun, mizah

YALE MODİFİYE PREOPERATİF ANKSİYETE ÖLÇEĞİ (KISALTILMIŞ VERSİYONU) ÇOCUK FORMU'NUN TÜRKÇE GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Eda ÇİFTÇİ
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Müge SEVAL
Bülent Ecevit Üniversitesi

Amaç
Metodolojik olarak planlanan bu çalışmada Yale Modifiye Preoperatif Anksiyete Ölçeği (Kısaltılmış Versiyonu) Çocuk Formu Türk diline kazandırılması amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem
Araştırmanın evrenini, Eylül 2017-Eylül 2018 tarihleri arasında Bülent Ecevit Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi ile Zonguldak Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi'nde ağır anestezi alması gerekmeden ameliyat olan (tonsilit, sünnet, inguinalherni, apandist, inmemiş testis gibi günübirlik vakalar) 5-12 yaş arası çocuklar oluşturmuştur. Ön uygulama için literatürde 10-15 kişiden elde edilen verilerin yeterli olduğu bildirilmektedir. Bu araştırmada da ön uygulama için 10 çocuk ile çalışılmıştır. Pilot uygulamadan elde edilen veriler, çalışmanın verilerine dahil edilmemiştir. Ölçek çalışmalarında örneklem sayısı belirlemede her bir ölçek maddesi için 5-10 kat prensibi söz konusudur. Bu nedenle 4 maddeden oluşan kısaltılmış haliyle Yale Modifiye Preoperatif Anksiyete Ölçeği Çocuk Formu güvenirlik ve geçerlik çalışması için madde sayısının on katı olan 40 çocuk örneklem kapsamına alınmıştır. Çalışmaya başlamadan önce ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenirliğini yapmak için orijinal ölçeğin yazarlarından elektronik posta yoluyla izin alınmıştır. Bülent Ecevit Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu, Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu Zonguldak İli Kamu Hastaneler Birliği ve ebeveynlerden yazılı izin alınmıştır. Araştırmaya katılan hemşireler ve çocukların ebeveynlerine araştırmanın amacı ve uygulama yöntemi hakkında bilgi verilmiş ve yazılı onam alınmıştır. Ölçek, Türkçe dil geçerliliği için Türkiye'de yaşayan bir dil uzmanı tarafından İngilizce'den Türkçe'ye ölçeği çevrilmiştir. Bir başka dil uzmanı tarafından da tekrar Türkçe'den İngilizce'ye de geri çeviri yapılmıştır. Ölçeğin kapsam geçerliliği için Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları ve Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği alanında uzmanlığı olan 10 uzmandan görüş alınmıştır. Uzmanlardan gelen sonuçlara göre düzenlenecek ölçek, güvenilirlik hesaplamaları 5-12 yaş arasındaki 40 çocuktan oluşan bir örneklem grubuna uygulanmıştır.

Bulgular
Çalışma %25.0'i (n=10) kız, %75.0'i (n=30) erkek olmak üzere toplam 40 çocuk ile yapılmıştır. Çocukların yaşları 5 ile 10 arasında değişmekte olup, ortalama 7.10±1.94 yıldır.Çocukların ameliyat türleri incelendiğinde %45'inin sünnet, %32,5'inin apendektomi, %10'unun kriptorşidizm, %7,5'inin epidermal kist eksizyonu, %2,5'inin invajinasyon ve %2,5'inin ingiunal herni eksizyonu nedeniyle operasyona alındığı görülmüştür. Ölçeğin iç tutarlılığını gösteren Cronbach's alfa değerleri incelendiğinde; T1 (operasyon öncesi bekleme)

zamanı için 0.926, T2 (ameliyathaneye yürürken) zamanı için 0.940, T3 (ameliyathaneye girerken) zamanı için 0.911 ve T4 (anestezi maskesi gösterildiğinde) zamanı için 0.943'dür. Buna göre ölçek yüksek derecede güvenilirdir.

Sonuç

Sonuçlarımıza göre, kısaltılmış haliyle Yale Modifiye Preoperatif Anksiyete Ölçeği Çocuk Formu'nun Türkçe versiyonu Türk çocuklar için geçerli ve güvenilir bir ölçek olup kolaylıkla kullanılabilir. Ölçeğin orijinal kısaltılmış haliyle yapılan çalışmada da varılan sonuçta olduğu gibi Türk versiyonunda da artık 2 zaman diliminde (T1 ve T4) kullanılmaya karar verilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Çocuk, çocuk cerrahi, preoperatif anksiyete

BÖBREK TÜMÖRLÜ TEMPORAL KEMİK METASTAZLI İKİ OLGU SUNUMU

TEMPORAL BONE METASTASİS WİTH KİDNEY TUMOR 2 CASES REPORT

Dr.Öğr.Gör. Düriye ÖZTÜRK
Afyon Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Özet

Fasiyal sinir felci olgularının üçte ikisinin etiyolojisi idiyopatik veya infektif olup, diğer nedenler arasında enflamatuar ve primer veya sekonder tümörler yer almaktadır. Fasiyal paralizinin tedaviye cevap verilmediğinde temporal kemiğin sekonder kanserleri akla gelmelidir. En sık meme, böbrek ve akciğer karsinomlarından ortaya çıkar ve bunların hepsi kemiğe metastaz yapma eğilimi gösterir. Fasial sinir felci, otalji semptomları, kemik tümörleri bulunan hastalarla malign bir neoplazm olasılığını göz önünde bulundurmak için zorunludur.

1.Olgu: 46 yaşında kadın hasta, 4 yıldır böbrek tümörü ve kemik metastazları ile takipte iken yaklaşık 2 aydır mevcut olan sol kulağında sol fasiyal paralizi, baş dönmesi ve işitme kaybı ve kulak çınlaması tedavisi antibiyotik, antiviral ajanlar veya steroidler tedaviye cevap vermediğinde. Sol petrosis kemik lezyonuna Radyoterapi 3x700 cGy SRS uygulandı. Fasiyal paraliziden iki ay sonra tam cevap alındı.

2. Olgu: 66 yaşında erkek hasta 1 yıldır kemik metastazı olan böbrek tümörlü hastada, sağ fasiyal paralizi ve sağ fasiyal ağrı, Ağrı kesicilere ve steroid cevap vermeyen ağrı MRG'de petroz kemik litik lezyon tanısı sonrası metastaza radyoterapi 4x7Gy SRS uygulandı. Hastanın semptomları kayboldu.

Anahtar Kelimeler: Temporal Kemik Metastazı, Radyoterapi, SRS

Abstract

The etiology of two-thirds of the facial nerve palsy is idiopathic or infective, and other causes include inflammatory and primary or secondary tumors. Secondary cancers of temporal bone should be considered when the treatment of facial paralysis is not responded. Most commonly, breast, kidney and lung carcinomas occur and all of them tend to metastasize to the bone. Facial nerve palsy, otalgia symptoms are mandatory to consider the possibility of a malignant neoplasm with patients with bone tumors.

1.Cases: 46-year-old female, left facial paralysis, dizziness and hearing loss and tinnitus in her left ear which was present for 2 years while she was being followed-up with kidney tumor and bone metastases for 4 years. Bone metastasis was confirmed by MRI and CT. Radiotherapy 3x700 cGy SRS was applied to left petrosis bone lesion. Complete response was obtained two months after facial paralysis.

2. Case: A 66-year-old male patient with a 1-year history of bone metastasis, renal tumor, right facial paralysis and right facial pain, MRI of the right petrosis lytic lesion. Pain that

does not respond to steroids and painkillers. Metastasis radiotherapy 4x7Gy SRS was applied. The patient's symptoms disappeared.

Keywords: Temporal bone metastasis, Radyoterapi, SRS

ENERJİ İÇECEĞİNİN KALP HIZI DEĞİŞKENLİĞİ ÜZERİNE ETKİLERİNİN LİNEER VE NONLİNEER ANALİZİ

LINEAR AND NONLINEAR ANALYSIS OF THE EFFECTS OF ENERGY DRINK ON HEART RATE VARIABILITY

Arş. Gör. Dr. Şerife Gökçe ÇALIŞKAN
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Dinçer BİLGİN
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

Özet

Enerji içecekleri özellikle gençler tarafından tüketimi artan alkollü olmayan içeceklerdir. Kafein, glukuronolakton, glikoz ile ginseng, guarana ve yerba mate gibi bitkisel ilavelerden oluşur. Merkezi sinir sistemi üzerine uyarıcı etkileri olduğu için yorgunluğu azaltmak ve uyanıklığı ve dikkati arttırmak amacıyla bilinçsizce kullanılmaktadır. Bu içeceklerin etkileri, yüksek tüketim oranları ve sağlık üzerindeki olumsuz akut etkileri nedeniyle ayrıntılı bir şekilde incelenmelidir. Bu çalışmanın amacı, enerji içeceği tüketildiğinde kalp hızı değişkenliğinin zaman domaini, frekans domaini ve komplekslik parametreleri üzerindeki etkilerini incelemektir.

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden rasgele seçilmiş 20 üniversite öğrencisi çalışmaya katılmıştır. Her katılımcı elektrokardiyografi ile değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmeler enerji içeceği ya da su içilmesinden önce ve takip eden 30. ve 60. saniyelerde yapılmıştır. Kalp hızı değişkenliği sinyalleri ECG sinyallerinden elde edilmiştir. Lineer indisler hem zaman hem de frekans domaininde incelenmiştir. Bunun için normal-normal RR aralıklarının standart deviasyonu (SDNN), bir zaman aralığındaki ardışık RR aralıklarının arasındaki farkların ortalama karekökü (RMSSD) ve aralarındaki süre farkı 50 ms den büyük olan ardışık RR aralıklarının toplam sayısı (NN50) değerleri ile yüksek frekans (HF), alçak frekans (LF) ve LF/HF oranları incelenmiştir. Ayrıca sinyaller faz uzayında yeniden oluşturulmuş ve yaygın olarak kullanılan nonlineer parametreler olan en büyük Lyapunov üsteli (LLE), korelasyon boyutu (D2), örnek entropisi (SampEn) ve yaklaşık entropi (ApEn) değerleri hesaplanmıştır.

Çalışmanın sonunda SDNN, RMSSD ve NN50 değerlerinin değişmediği ancak LF ve LF/HF oranının zamanla azaldığı, HF değerinin ise arttığı gözlenmiştir. Ayrıca enerji içeceği grubunda LLE ve D2 değerleri içmeden önceki değerlere göre 30. dakikada azalmış, 60. dakikada ise artmıştır. Bunun yanı sıra SampEn ve ApEn değerleri de azalmıştır. Ancak oluşan bu değişiklikler istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Sonuç olarak, güvenli aralıklardaki enerji içeceği tüketimi genç yetişkinlerde kalp hızı değişkenliği parametrelerini anlamlı şekilde etkilememektedir.

Anahtar Kelimeler: Enerji içeceği, elektrokardiyogram, kalp hızı değişkenliği, nonlineer analiz, lineer analiz

Abstract

Energy drinks are increasingly common non-alcoholic beverages, consumed especially among young people. It is consisted of caffeine, taurine, glucuronolactone, glucose, vitamins and herbal supplements such as ginseng, guarana and yerba mate. Because it has stimulating effects on central nervous system, it is insensitively preferred to reduce fatigue and increase attention and awakens. The effects of these beverages must be investigated in detail because of the high rate consumption and occasional acute adverse health effects. The objective of the study is to ascertain how the time domain, frequency domain and complexity parameters of heart rate variability are effected by acute consumption of energy drinks.

Twenty young healthy medical students selected randomly from Aydın Adnan Menderes University Faculty of Medicine were included to the study. Each participant was evaluated via electrocardiography. These evaluations were performed before and after 30 and 60 minutes following the intake of either energy drink or water. HRV signals were acquired from ECG signals. We analyzed the linear indices in time and frequency domains. Therefore standard deviation of normal-to-normal RR intervals (SDNN), root-mean square of differences between adjacent normal RR intervals in a time interval (RMSSD) and total number of adjacent RR intervals with a difference of duration greater than 50 ms (NN50) values and also low frequency (LF) (0.04-0.15 Hz), high frequency (HF) (0.15-0.40 Hz) and the ratio between LF and HF components were evaluated. Also signals were reconstructed in the phase space and largest Lyapunov exponent (LLE), correlation dimension (D2), sample entropy (SampEn) and approximate entropy (ApEn) values were calculated.

At the end of the study it was observed that SDNN, RMSSD and NN50 had not been affected, however LF and LF/HF ratio had reduced and HF had increased in time. Furthermore, LLE and D2 values of ED group reduced for 30 minutes and increased for 60 minutes of ED consumption with respect to the pre-drink. Also SampEn and ApEn values were decreased. However the alterations are not statistically significant.

In conclusion, ED consumption in safe limits does not affect the HRV parameters significantly in young adults.

Keywords: Energy drink, electrocardiogram, heart rate variability, nonlinear analysis, linear analysis.

KİMYASAL POTANSİYELİN POZİTİF DEĞERLERİ İÇİN GENELLEŞTİRİLMİŞ FERMİ-DİRAC İNTEGRALİNİN ANALİTİK OLARAK HESAPLANMASI

Ebru ÇOPUROĞLU
Bahtiyar A. MAMEDOV
Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Abstract

It is well known that generalized Fermi-Dirac integrals have an important role in solid state physics, astrophysics and determining thermodynamic properties of metals. Also, introducing new approximations for solving generalized Fermi-Dirac integrals analytically has become important. Various authors have already computed the generalized Fermi-Dirac integrals using different numerical methods. But existing methods for the calculation of generalized Fermi-Dirac integrals are not full analytical approximations. Most of them gave either approximations with poor accuracy or formulae involving computation limitations. The aim of this study is giving a simple analytically method for generalized Fermi-Dirac integrals using binomial expansion theorem and applying it to the positive values of the chemical potential μ. To show the accuracy of this method, we have compared our calculation results with available numerical literature data. As can be seen from our calculation results that our results are in good agreement with literature data.

Keywords: Fermi-Dirac Integral, Chemical Potential, Termodinamic Properties of Solids

Özet

Genelleştirilmiş Fermi-Dirac integrallerinin katı hal fiziğinde, astrofizikte ve metallerin termodinamik özelliklerinin belirlenmesinde önemli bir rol oynadığı bilinmektedir. Ayrıca, genelleştirilmiş Fermi-Dirac integrallerinin analitik olarak çözülmesi için yeni yaklaşımların getirilmesi önem kazanmıştır. Çeşitli yazarlar, genelleştirilmiş Fermi-Dirac integrallerini farklı sayısal yöntemler kullanarak hesaplamışlardır. Ancak genelleştirilmiş Fermi-Dirac integrallerinin hesaplanması için mevcut yöntemler tam analitik yaklaşımlar değildir. Birçoğu ya doğruluğu düşük olan yaklaşımları ya da hesaplama sınırlamalarını içeren formülleri vermiştir. Bu çalışmanın amacı binom açılımı teoremini kullanarak genelleştirilmiş Fermi-Dirac integralleri için basit bir analitik yöntem sunmak ve bunu kimyasal potansiyelin pozitif değerlerine uygulamaktır. Bu yöntemin doğruluğunu göstermek için hesaplama sonuçlarımızı mevcut sayısal literatür verileri ile karşılaştırdık. Hesaplama sonuçlarımızdan da anlaşılacağı gibi, sonuçlarımızın literatür verileri ile iyi bir uyum içinde olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Fermi-Dirac İntegrali, Kimyasal Potansiyel, Katıların Termodinamik Özellikleri

GENELLEŞTİRİLMİŞ FERMİ-DİRAC İNTEGRALİNİN μ KİMYASAL POTANSİYELİN NEGATİF DEĞERLERİ İÇİN ANALİTİK OLARAK HESAPLANMASI

Bahtiyar A. MAMEDOV
Ebru ÇOPUROĞLU
Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Abstract
It is well known that generalized Fermi-Dirac integrals are widely used in solid state physics especially problems associated with semiconductors and metals. Because of this, the interest of solving generalized Fermi-Dirac integrals analytically with different methods has become important. But in literature the available approximations for analytically evaluation of generalized Fermi-Dirac integrals are insufficient. From this point of view, we have presented a simple analytically method for generalized Fermi-Dirac integrals in case of $\mu < 0$ using binomial expansion theorem. Well known that the chemical potential also plays an especially important role in solid-state physics and is closely related to the concepts of work function, Fermi energy, and Fermi level. To show the efficiency of this study, we have compared our calculation results with numerical literature data. As can be seen from our calculation results, the given method is useful and can be easily applied for related problems occurring in solid state physics.

Keywords: Fermi-Dirac Integral, Chemical Potential, Termodinamic Properties of Solids

Özet
Genelleştirilmiş Fermi-Dirac integrallerinin katı hal fiziğinde, özellikle yarı iletkenler ve metallerle ilgili problemlerde yaygın olarak kullanıldığı iyi bilinmektedir. Bu nedenle, genelleştirilmiş Fermi-Dirac integralinin analitik olarak farklı yöntemlerle çözmek önem kazanmıştır. Ancak literatürde genelleştirilmiş Fermi-Dirac integrallerinin analitik olarak değerlendirilmesi için mevcut yaklaşımlar yetersizdir. Buradan yola çıkarak, binom açılım teoremini kullanarak genelleştirilmiş Fermi-Dirac integrallerinin $\mu < 0$ durumu için basit bir analitik yöntem sunduk. Bilindiği gibi kimyasal potansiyel ayrıca katı hal fiziğinde özellikle önemli bir rol oynar ve iş fonksiyonu, Fermi enerjisi ve Fermi seviyesi kavramları ile yakından ilgilidir. Bu çalışmanın verimliliğini göstermek için hesaplama sonuçlarımızı sayısal literatür verileri ile karşılaştırdık. Hesaplama sonuçlarımızdan da görüleceği gibi, verilen yöntem faydalıdır ve katı hal fiziğinde ortaya çıkan ilgili problemlere rahatlıkla uygulanabilir.

Anahtar Kelimeler: Fermi-Dirac İntegrali, Kimyasal Potansiyel, Katıların Termodinamik Özellikleri

PERFORMANCE ANALYSIS OF SECOND VIRIAL COEFFICIENT WITH SUTHERLAND POTENTIAL: VII. AN ANALYTICAL EVALUATION OF COMPRESSIBILITY COEFFICIENT OF GASES

Dr. Elif SOMUNCU
Prof. Dr. Iskender M. ASKEROV
Giresun University
Assist. Prof. Dr. Mehriban EMEK
Adıyaman University

Abstract
In the theoretical estimates of thermodynamic properties of gases and liquids, the virial coefficients play an important role. In this study, we derived a new formula to the calculation of the compressibility coefficient of real gases by using the second virial coefficient over Sutherland potential. Our progress is based on the series representation for the exponential functions that better approach to the accurate evaluation of virial coefficient. The model is applicable to over the thermodynamic quantities calculations of gases. All the results for gas Ne are controlled by the calculations in the literature and accurately are confirmed.

Key words: Second virial coefficient, Sutherland potential, Compressibility coefficient

SUTHERLAND POTANSİYELİ KULLANILARAK İKİNCİ VİRİAL KATSAYISININ PERFORMANS ANALİZİ: VII. GAZLARIN SIKIŞTIRILABİLİRLİK KATSAYISININ ANALİTİK DEĞERLENDİRMESİ

Özet
Gazların ve sıvıların termodinamik özelliklerinin teorik olarak incelenmesinde, virial katsayıları önemli bir rol oynar. Bu çalışmada, Sutherland potansiyeli ile ikinci virial katsayısını kullanarak gerçek gazların sıkıştırılabilirlik katsayısının hesaplanmasında yeni bir formül elde ettik. İlerlememiz, virial katsayısının doğru değerlendirilmesine daha iyi yaklaşan üstel fonksiyonların seri gösterimini temel almaktadır. Bu model, gazların termodinamik niceliklerin hesaplamaları için geçerlidir. Ne gazı için tüm sonuçlar literatürdeki hesaplamalar ile kontrol edilir ve doğrulanır.

Anahtar kelimeler: İkinci virial katsayısı, Sutherland potansiyeli, Sıkıştırma katsayısı

PERFORMANCE ANALYSIS OF SECOND VIRIAL COEFFICIENT WITH SUTHERLAND POTENTIAL: IX. AN ANALYTICAL EVALUATION OF JOULE THOMSON COEFFICIENT OF GASES

Prof. Dr. Bahtiyar A. MAMEDOV
Gaziosmanpaşa University
Dr. Elif SOMUNCU
Prof. Dr. Iskender M. ASKEROV
Giresun University

Abstract
In the recent year, there has been increasing attention based on virial coefficients in the investigation of thermodynamic properties of gases and fluids. In this work, we have suggested a new method for the analytical calculation of Joule Thomson coefficient for gases… using second virial coefficient over Sutherland potential. It is shown that the considered second virial coefficient over Sutherland potential do enables one to efficiently define the temperature dependence of Joule Thomson coefficient of gases. The correctness our calculation results are within 0.07% so that it is well accuracy of the analytically theoretical method available in the literature.

Key words: Second virial coefficient, Sutherland potential, Joule-Thomson coefficient

SUTHERLAND POTANSİYELİ KULLANILARAK İKİNCİ VİRİAL KATSAYISININ PERFORMANS ANALİZİ: VII. GAZLARIN JOULE-THOMSON KATSAYISININ ANALİTİK DEĞERLENDİRMESİ

Özet
Son yılda, gazların ve akışkanların termodinamik özelliklerinin araştırılmasında virial katsayılarına artan bir ilgi vardır. Bu çalışmada, gazların Joule-Thomson katsayısının analitik olarak hesaplanması için Sutherland potansiyeli ile ikinci virial katsayısı kullanılarak yeni bir yöntem önerdik. Sutherland potansiyeli dikkate alınarak ikinci virial katsayısının, gazların Joule Thomson katsayısının sıcaklığa bağımlılığını etkin bir şekilde tanımlayabildiği gösterilmiştir. Hesaplama sonuçlarımızın doğruluğu% 0.07 içindedir. Bu nedenle alınan hesaplama sonuçları literatürde mevcut olan analitik teorik yöntemin sonuçları ile uyumludur.

Anahtar kelimeler: İkinci virial katsayısı, Sutherland potansiyeli, Joule-Thomson katsayısı

KÜRESEL SİMETRİK STATİK KURT DELİĞİNİN OLUŞUM ÖZELLİKLERİNİN SKALER TENSÖR TEORİSİNDE İNCELENMESİ

THE EXAMINATION OF FORMATION PROPERTIES OF SPHERICALLY SYMMETRIC STATIC WORMHOLE IN SCALAR TENSOR THEORY

Arş. Gör. Dr. Onur GENÇ
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

Özet

Göreliliğin Genel Teorisi (GGT) konseptinde kozmolojik gözlem ile ilgili bir problem vardır. Bu problem, evrenin ivmelenerek genişlemesi olgusuna getirilen açıklamadan başka bir şey değildir. Evrenin ivmelenerek genişlemesi GGT çerçevesinde sadece alışılagelmişin dışında bir karanlık enerji ya da bir kozmolojik sabit ile açıklanabilmektedir. Fakat bu kozmolojik sabit kozmolojik olarak gözlemlenen değeri ve kuantum alan teorisinin öngördüğü değeri arasındaki 10^{120} mertebesinde farkın açıklanması gibi başka bir problemi ortaya çıkarmaktadır. Böylece bu evrenin ivmelenerek genişlemesi üzerine tartışmalar nedeniyle GGT'nin bazı modifikasyonları ortaya çıkmaktadır. İçerisinde skaler tensör alanı (örneğin hipotetik dilaton parçacığı) ve uzay-zamanın etkileştiği Skaler Tensör Teorisi (STT)'nin varyasyonları bu modifiye edilmiş genel-çekim (gravite) teorileri arasındadır.

Diğer taraftan, kurt delikleri kendi üzerine katlanan bir evrende ya da iki farklı evrende yer alan uzay-zaman noktaları arasında bir uzay-zaman bağlantısı olarak değerlendirilebilir. Geçilebilir solucan deliği daha sonra Ellis ve Bronnikov tarafından ilk defa ortaya atılıyor olmak üzere, kurt deliği kavramının yalın matematiksel bir yapı olan Einstein-Rosen köprüsü ile başlatıldığı söylenebilir.

Bu çalışmada ise statik, küresel simetrik ve aynı zamanda da geçilebilir olan Morris-Thorne Kurt Deliği (MTKD) geometrisi STT içerisinde tartışılmıştır. Öncelikle, STT için gösterilmiş olan Einstein Alan Denklemleri ve Klein-Gordon Denklemi bu çalışma içerisinde MTKD geometrisi için elde edilmiştir. Daha sonra bu denklemler vasıtasıyla solucan deliğinin egzotik olmayan madde, elektromanyetik radyasyon ve egzotik madde oluşumlarını ortaya koyan Sıfır Enerji Koşulu incelenmiştir. Sonrasında ise Sıfır Enerji Koşulu aracılığıyla kurt deliğinin egzotik olmayan madde ve/veya elektromanyetik radyasyon oluşumları için gerekli koşullar belirlenmiştir. Böylece, STT'de MTKD'nin egzotik olmayan madde ve/veya elektromanyetik radyasyon oluşumunun mümkün olduğu görülmüş ve STT çerçevesinde egzotik olmayan bir model oluşturulmuştur. Ek olarak, bu egzotik olmayan model çerçevesinde skaler tensör alanları dilaton-benzeri ve dilaton alanları olan ve aynı zamanda hareket denklemlerini de sağlayan örnek modeller tanıtılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Skaler Tensör Teorisi, Küresel Simetrik Statik Kurt Deliği, Sıfır Enerji Koşulu, Egzotik Olmayan Madde ve Egzotik Madde

Abstract

There exists a cosmological observation related trouble within the concept of general theory of relativity (GTR). That trouble is nothing but the explanation for the accelerated expansion

of the universe. The accelerated expansion of the universe can be only explained by an unusual dark energy or a cosmological constant within GTR. However that cosmological constant arises another problem of explaining the enormous difference of order 120 between the cosmologically observed value and the value obtained by quantum field theory of it. Thus there arises some modifications of GTR due to those discussions about the accelerated expansion phenomenon of the universe. Variations of Scalar Tensor Theory (STT) in which a scalar tensor field (hyphotetic dilaton particle for example) and the space-time interacts are among those modified theories of gravity.

Wormholes, on the other hand, can basically be regarded as space-time connections between two space-time points contained either in one universe which is overlapped or two different universes. It can be said that the concept of wormhole had been started with the Einstein-Rosen bridge which is a pure mathematical structure whereas the traversable wormholes was first represented by Ellis and Bronnikov later.

In this work the Morris-Thorne Wormhole (MTWH) geometry which is static, spherically symmetric and also a traversable one is discussed in the STT. First, the Einstein Field Equations and the Klein-Gordon equation which have been presented for the STT are obtained for the MTWH geometry in the present work. After, the Null Energy Condition which states the non-exotic matter, electromagnetic radiation and exotic matter properties of wormhole is examined through those equation. Then, the requirements in order that the non-exotic matter and/or electromagnetic radiation formation of wormhole via the Null Energy Condition are determined. Hence it is seen that the non-exotic matter and/or electromagnetic radiation formation of MTWH is possible in STT and a non-exotic model is constructed in STT. Moreover, example models which also satisfy the equations of motion are represented within this non-exotic model where the scalar tensor fields are dilaton-like and dilaton fields.

Keywords: Scalar Tensor Theory, Static Spherically Symmetric Wormhole, Null Energy Condition, Non-Exotic Matter and Exotic Matter

REGRESYON ANALİZİNDE ÇOKLU DOĞRUSAL BAĞLANTI PROBLEMİ: TEMEL BİLEŞENLER YÖNTEMİ

Eda KARAOĞLU
Yüksel ÖNER
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Araştırmanın amacı, çoklu doğrusal regresyon analizinde açıklayıcı değişkenlerin birbirleri ile çok yüksek düzeyde ilişkili oldukları durumlarda ortaya çıkan çoklu doğrusal bağlantı probleminin incelenmesi ve bu problemin giderilmesinde kullanılan yöntemlerden birisi olan temel bileşenler yönteminin tartışılmasıdır. Temel bileşenler, çoklu bağlantının olması durumunda, regresyon katsayılarının tahminlerini elde etmek için en küçük karelere alternatif bir yöntem olmuştur. Eğer açıklayıcı değişkenler arasında doğrusal bir ilişki yok ise, bunların ortogonal (orthogonal) oldukları söylenir. Genel olarak pratikte açıklayıcı değişkenler ortogonal değildir. Açıklayıcı değişkenler arasında ortogonalliğin olmaması analizi çok fazla etkilememesine karşın, bu değişkenler güçlü bir doğrusal ilişkiye sahip olabilirler. Böyle durumlarda, regresyon modellerine dayalı olarak yapılan çıkarsamalar yanıltıcı ve hatalı olabilir. Temel bileşenlerin amaçlarında biri açıklayıcı değişkenleri ortogonalliğine dönüştürmektir. Temel bileşen analizinin ana düşüncesi, çok sayıda ve birbirleri ile ilişkili değişkenlerden oluşan bir veri setinde var olan değişimi mümkün olduğunca korurken, değişken sayısını azaltmaktır. Bu, orijinal değişkenlerin hepsine ait olan toplam varyansın büyük bir kısmını koruyacak şekilde birbirleri ile ilişkisiz olan yeni değişkenler kümesine dönüştürülerek elde edilir. Bu çalışmada Alvin C. Rencher'e ait Methods of Multivariate Analysis kaynağında yer alan sıcaklık, nemlilik ve buharlaşma ile ilgili özelliklerden bazıları (sayfa 268-269) ele alınmıştır. Ele alınan değişkenlere ait verilerin analizinde NCSS programından yararlanıldı.

Anahtar Kelimeler: Çoklu Doğrusal Regresyon, Çoklu Doğrusal Bağlantı, Ortogonallik, Temel Bileşen, Temel Bileşenler Regresyonu

SİGARA TÜKETİM ALIŞKANLIKLARININ KONFİGÜRAL FREKANS ANALİZİ YÖNTEMİ İLE ANALİZİ

Mert BARIŞ
Yüksel TERZİ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Konfigüral frekans analizi (Configural Frequency Analysis –CFA), çok boyutlu çapraz tablo analizlerinde kullanılan parametrik olmayan bir istatistiksel yöntemdir. CFA çok yönlü çapraz tablonun oluşturulmasında kullanılan değişkenler yerine çok yönlü çapraz tabloların bireysel hücrelerine odaklanmaya imkan vermektedir[1]. CFA kişi ya da durumları çapraz tablolarda yer alan kişi ya da durumların karakteristik özelliklerine göre gruplandırır. Genellikle değişkenler arasındaki ilişkileri ifade eden log-lineer modellerin aksine, bir tabloda hücre gruplarında ya da bireysel hücre düzeylerinde etkilerinin araştırılmasına ve yorumlanmasına katkıda bulunur. Bir hücreyi tanımlayan kategorilerin yapısı konfigürasyonlar olarak adlandırılır[2]. Konfigürasyonlar olarak adlandırılan kategorik değişkenlerin kategorik yapıları bazen beklenenden az, bazen beklenenden daha çok ya da beklendiği gibi gözlemlenir [3]. Belirtilen bir modelde beklenen değerin gözlenen değerden daha fazla ortaya çıkma durumuna *type,* daha az ortaya çıkma durumuna ise *antitype* adı verilmektedir. Beklenen değerler sıfırıncı dereceden CFA ve birinci dereceden CFA modeller gibi birçok çeşitli şekilde hesaplanabilmektedir.

Bu çalışmanın amacı Konfigüral Frekans analizini ve bu analizde kullanılan log-lineer yöntemlerini tanıtmaktır. Uygulama olarak sigara tüketim alışkanlıkları üzerine gerçek bir veri yeniden örnekleme yöntemi olan boostrap ile türetildi ve bu veriye Genel Konfigüral Frekans Analizi uygulanarak sonuçlar tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Konfigüral Frekans Analizi, Çapraz Tablo, Hücre, Model

Referanslar

[1] Stemmler, M. (2014). Person-centered methods: configural frequency analysis (CFA) and other methods for the analysis of contingency tables. Springer.

[2] Von Eye, A., Mair, P., & Mun, E. Y. (2010). Advances in configural frequency analysis. Guilford Press.

[3] Von Eye, A., & Bogat, G. A. (2004). Testing the assumption of multivariate normality. Psychology Science, 46, 243-258.

TARİHDE BİLİMLERİN KARŞILIKLI YAKLAŞMA SORUNLARI

Hanhasan oğlu Hasanağa RAMAZANLI
Azerbaycan Milli İlimler Akademisi Arkeoloji ve Etnografi Enstitüsü

Özet

Beşeri bilimlere giren bilimsel ve kuramsal alanlar doğrudan insanların kendilerini ve aynı zamanda amellerini öğreniyorsa, doğa bilimleri alanları ise canlı yaşamı, doğayı yaşam belirtilerine hiç bir zaman sahip olmayan incelenmesini yapıyor. Tıp, fizyoloji ve antropoloji insanı öğrense de, beşeri mevcutluğu bulunmuyor, antropojenik metobolize peyzaj - kabartma doğa bilimleri alanları kabul edilen jeomorfolojiye doğrudan bağlıdır. Belirtilenlere göre şöyle bir sonuca varabiliriz ki, yukarıda adıgeçen bilim alanları arasında çelişme konuları bir çeşit olumsuzluk değil, belki de modern zaman açısından daha uygun bir yaklaşımdır. Tarihsel konulara yaklaşımın tamamlanmasının sağlanması ve yansıması için uluslararası karşılıklı işlem homojen teterojen kavramların dahil edilmesi, kavranılması öneminin tamamen öğrenilmesi doğrudan sağlanabilir. Birincisinde bilimlerin iç yapısındaki aynı öğelerin rölünü - düzeyini artırıyorsa, ikincisinde bilimsel ve kuramsal verilerin mevcutluğunun değerini artırabilir, sonuçta bu sistemde çeşitli öğeler yer alarak içerik açısından homojen, tüm noktalarda özelliklerin içerik ve fiziksel durumu aynı halde olan gaz ve sıvı halindeki maddelerden meydana gelen homojenlilerin % 3'ü çeşitli kökenli, içerik açısından homojen olmayan maddeyi aynı fizik halinde olmayan maddelerin, keza aralarındakı kimyasal tepkimelerin temeli kabul ediliyor. Kuzey Azerbaycan'da posyon, fayans, cam, cevherin eritilmesi, metallurji gibi üretim alanları teknolojisinde temel görevi sermayenin bir yerde, yahut bir elde toplanmasını belirten temerküz her üç ana alan toplumun gelişiminde önem arzeden üretim teknik - teknolojisi sosyal yaşamın bilimsel temeli uyarınca yönetilmesine ve kültürel bilgin işlevlerin yerleşmesine neden oluyor.

Tarih, bilim alanlarının mevcut olduğu materyallerin tarihi kaynaklara dayanarak olşturur. Kaynağın iç ve dış eleştirileri temel olarak çeşitli konuya sahip yan alan bilimlerinin kullanımı temelinde yapılmaktadır ve ayrıca kaynağın mevcut yazılı bilgilerin (taş, metal, ahşap, kumaş, cam, çömlekçi eserler, kağıt ve diğerleri) kaynak tipi (yazılı kaynak mühür, madeni para, sembol, arma), kaynak görüntüsü (tutanak, mimarlar, raporlar, mektup yazışmaları vb.) özelliğini belirlemektedir.

Paleografi, arkeografi, metroloji, kronoloji, tarih onomastiği, antropoloji, özel sanat, epigrafi, kardiyoloji ve diğerlerini bir örnek olarak gösterilebilir.

Bilimlerin karşılıklı birleşmesi özellikleri yeni önemli tarihi ve arkeoloji eserlerin keşfedilmesi ve kullanılması yalnızca yukarıda belirtilen hususlara bağlı değildir. İlk büyük desteğe sahip bireyin – insanın ihtiyacı, ilk (biyolojik) hava, su, yiyecek, ikinci (sosyolojik) ahlak oluşturmaktadır.

Anahtar kelimeler: bilimler, yaklaşma, tarih

SINIRDA ANALİTİK FONKSİYONLAR İÇİN BELİRLİ EŞİTSİZLİKLER ÜZERİNE NOT

Doç. Dr. Bülent Nafi ÖRNEK
Batuhan ÇATAL
Amasya Üniversitesi

Özet

Bu çalışmada, $D=\{z:|z|<1\}$ birim diskinde ve $\partial D=\{z:|z|=1\}$ sınırında analitik fonksiyonların bazı sınıfları için $f'(z)$'nin bazı sonuçlarını verdik. Yeni eşitsizlikler için Rogosinski's lemma kullanılmıştır. N sınıfına ait olan $f(z)=z+c_2z^2+c_3z^3+\ldots$ analitik fonksiyonu için, birim diskin sınırındaki noktada fonksiyonun açısal türevinin modülü aşağıdan değerlendirildi. $f'(b)=\frac{3}{2}$ sınır koşulu ile b sınır noktasında $f'(z)$ fonksiyonun açısal türevinin modülünden eşitsizlikler elde edilmiştir. Bu eşitsizliklerin elde edilmesinde Rogosinski's lemması kullanılmıştır. Ayrıca N sınıfı için Schwarz lemma elde edilmiştir. Buradaki eşitsizliklerin kesinliği kanıtlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Açısal türev, Analitik fonksiyon, Julia-Wolff lemma, Rogosinski's lemma*

A NOTE ON CERTAIN ESTIMATES FOR ANALYTIC FUNCTIONS AT THE BOUNDARY

Abstract

In this paper, we give some results on $f'(z)$ for the certain classes of analytic functions in the unit disc $D=\{z:|z|<1\}$ and on $\partial D=\{z:|z|=1\}$. For new inequalities, the results of Rogosinski's lemma were used. For analytic function $f(z)=z+c_2z^2+c_3z^3+\ldots$ belonging to the class of N, it is estimated from below the modulus of the angular derivative of the function on the boundary point of the unit disc. We estimate from below the modulus of the angular derivative of the function $f'(z)$ at the boundary point b with $f'(b)=\frac{3}{2}$. Rogosinski's lemma was used to obtain these inequalities.In addition, we get the Schwarz Lemma for the class N. The sharpness of these inequalities is also proved.

Keywords : *Angular derivative, Analytic functions, Julia-Wolff lemma, Rogosinski's lemma*

ELYAF TAKVİYELİ POLİMER MATRİSLİ KOMPOZİT MALZEMELERDE MATRİS MALZEMESİNE NANO PARTİKÜL EKLENMESİNİN YAPININ MEKANİK ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ

Minel Zeynep ŞARDAN
Sefa Enes KILIÇ
Murathan KALENDER
Yalçın BOZTOPRAK
Marmara Üniversitesi

Özet

Kompozit malzemeler; iki ya da daha fazla malzemenin uygun özelliklerini tek malzemede toplayarak veya yeni özellikler ortaya çıkarmak amacıyla birbiri içerisinde çözünmeden birleştirilmesi sonucu oluşturulan malzemelerdir.

Kompozit malzemeler, matris malzemesinin türüne göre ve takviye malzemesinin türüne göre sınıflandırılmaktadır. Kompozit malzemenin kullanım amacına ve üretim tekniğine göre matris malzemeleri; metal, seramik veya polimer malzemelerden meydana gelmektedir. Takviye malzemeleri ise elyaf takviyeli kompozitler, parçacık takviyeli kompozitler, tabakalı kompozitler ve karma kompozitler olarak sınıflandırılmaktadır. Matris ve takviye malzemesi üzerinde değişiklikler yapılarak kompozit malzemenin özellikleri değiştirilebilir.

Gelişen teknolojiyle birlikte kompozit malzemeler alanında nano boyutlu çalışmalar önem kazanmıştır. Nano teknolojide hedef, moleküler boyutta çalışarak moleküler yapısı yenilenmiş makro yapılar elde etmektir. Malzemelerin nanometrik boyuttaki özellikleri, aynı malzemenin makro boyuttaki özelliklerine göre değişiklik göstermektedir. Nano partikül takviyeli kompozitler, bir matris içerisinde nanometre büyüklüğündeki partiküllerin dağılması ile oluşan malzemelerdir. Nano boyuttaki tozlar, gelişmiş özelliklere sahip nano partikül takviyeli kompozitleri oluşturmak üzere seramik, metal ya da polimer gibi malzemeler içinde takviyelendirici olarak kullanılmaktadır. Yapılan nano boyutta çalışmalar, kompozit malzemelerin sağladığı üstün özellikleri daha da arttırmak veya malzemeye yeni özellikler kazandırmak amacıyla endüstride önem arz eden alanlarda uygulanmaktadır.

Bu çalışmada, kompozit levhanın matris malzemesine üretim esnasında eklenmiş nano partiküllerin mekanik özelliklere etkisi literatür kapsamında incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kompozit malzemeler, nano partikül, grafen, karbon nanotüp, kompozit

THE EFFECT OF NANO PARTICULAR ADDITIVES ON THE MECHANICAL PROPERTIES OF FIBER REINFORCED POLYMER MATRIX COMPOSITE MATERIALS

Abstract

Composite materials; collecting the appropriate properties of two or more materials in a material or new material were created as a result of the merger to reveal new materials. Composite materials, It is classified according to the type of matrix material and type of reinforcement material. Matrix materials according to the intended use and production technique of composite material; Consists of metal, ceramic and polymer materials. Reinforcement materials are classified as fiber-reinforced composites, particle-reinforced composites, laminated composites and composite composites. The properties of the composite material can be changed by making changes on the matrix and reinforcement material.

In the field of composite materials, developing technology and nano-size studies have gained importance. The aim of nanotechnology is to obtain new and superior properties in macro structures by working in nanoparticles. The properties of the materials in the nanometric dimension are based on the properties of the same material in macro size. Nano particle reinforced composites, The composition in which the nanometer-sized particles are dispersed in the matrix. Nano-sized powders, to form nano particle-reinforced composites with improved properties ceramic, metal or polymer materials materials used as a reinforcer. Studies in nanoscale to further enhance the outstanding properties of composite materials or to bring new features to the material. used in the sector important areas.

In this study, the effect of composite materials on the mechanical properties of the nanoparticles added to the matrix material during production has been investigated in the literature.

Keywords: Composite materials, nano particle, grafen, Carbon nanotube, Composite

ANA METAL SANAYİSİNDE YAŞANAN İŞ KAZALARI, MESLEK HASTALIKLARI VE RİSK FAKTÖRLERİ

N.TÜRKAY
M. KALENDER
S.E.KILIÇ
M.Z.ŞARDAN
Y.BOZKURT
Marmara Üniversitesi

Özet

Ana metal sanayi, çeşitli metalurjik teknikleri ele alarak, maden ve hurdadan elde edilen, demir içeren veya içermeyen metallerin farklı yöntemlerle ergitilip ayrıştırılması sürecini kapsamaktadır. Metal sektörü; demir çelik, döküm, otomotiv, beyaz eşya, savunma sanayi, otomotiv yedek parça üretimi gibi çeşitli imalatların yoğun olarak yapıldığı bir sektördür. Bu sektörlerde yer almış firmalar, faaliyetleri bakımından genellikle çok tehlikeli sınıfta yer almakta olup, Türkiye'de iş kazası sayısı, kaza sıklık oranı, ölüm ve yaralanma oranları açısından ilk sıralarda yer almaktadır. İş kazaları ve meslek hastalıkları, küresel boyuttaki temel sorunlardandır. İş sağlığı ve güvenliğindeki önlemlerin başlıca amacı, yaşanan iş kazaları ve meslek hastalıklarının meydana gelmeden önce müdahele edilerek önlenmesidir. Meslek hastalıklarının, çalışanı olumsuz etkilemesinin yanı sıra, ailesini, işvereni, devleti ve bu kapsamda tüm ülke ve toplumu etkilemektedir.

Türkiye'nin iş kazası istatistikleri her yıl için o yılı takip eden yılsonunda SGK tarafından yayınlanmaktadır. Bu çalışma kapsamında ana metal sanayisi iş sağlığı ve güvenliği açısından incelenmiş, iş kazalarına ve meslek hastalıklarına sebep olan risk etmenleri tanımlanmış, SGK istatistik yıllıklarından faydalanılarak tablo ve grafikler halinde irdelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Meslek hastalıkları, işçi sağlığı, iş sağlığı ve güvenliği, risk faktörleri, metal sektörü

FINITE ELEMENT INVESTIGATION OF THE EFFECT OF CONDUCTIVITY CHANGES IN ISCHEMIC HEART TISSUE ON ELECTROCARDIOGRAPHY READING

Hamed KAGHAZCHI
Assoc. Prof. Dr. Mustafa Kerem ÜN
Çukurova University

Abstract

Electrocardiography (ECG) is a commonly used diagnostic method that is based on reading electrical potentials on human torso and make deductions about the health of the heart.

The transmembrane potential in the heart tissue is usually taken as a source term and the extracellular potential is computed in quasi-static applications using the bidomain model which takes the extracellular and intracellular environments as separate continua. To model ischemic tissue, transmembrane potentials corresponding to such tissues are imposed as source in the problem. However, although tissue conductivities change significantly under ischemic conditions, this factor has never been taken into account in forward ECG studies.

The ST segment of the ECG falls between ventricular depolarization and repolarization. In a healthy heart, no electrical activity occurs during the ST phase and, therefore, the ST segment is on level with the baseline. However, when ischemia is present there exists a difference in the transmembrane potential between the ischemic and healthy tissue. Changes in the ST segment are commonly used in the diagnosis of ischemia and infarction.

Since we are interested in modeling only ST-segment shift, we take advantage of the fact that during ST interval the transmembrane potential is known throughout the heart during the plateau phases and that the value of Vm is different in ischemic (Vm = -30 mV) and healthy (Vm = 0 mV) tissue.

Our objective in this paper was to investigate numerically the effect of ischemic conductivities imposed on ischemic region on the outcome of the forward ECG problem. To achieve this objective, a finite element code has been written in Python language to solve the bidomain problem on realistic thorax geometries. The code is verified by comparing results of certain test cases with the output obtained from COMSOL package. The geometric model for this study consisted of a single two-dimensional slice of MRI data available from Utah University and corresponds to a slice located 50 mm above the apex of the heart. Realistic conductivities are assigned to healthy and ischemic tissues which is refined to achieve higher spatial density in order to improve numerical solution accuracy.

Keywords: Electrocardiography, Finite Element Method, Ischemic Tissue

KARE KESİTLİ GÜNEŞ KOLEKTÖRÜNÜN ÜST YÜZEYİNDEN RÜZGÂRLA OLAN ISI KAYBININ İNCELENMESİ

Ahmet Cem ÖZCAN
Anova Ar-Ge Teknolojileri A.Ş.
Doç. Dr. Oğuz TURGUT
Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Nevzat ONUR
Çankaya Üniversitesi

Özet

Güneş kolektörü tasarımında güneş kolektöründen olan enerji kayıplarının doğru bir şekilde belirlenmesinin önemi büyüktür. Bundan dolayı, çevre şartlarındaki rüzgâra bırakılan düz güneş kolektörlerinden olan ısı kaybı güneş kolektörleri çalışmalarında geniş yer tutmaktadır.

Rüzgârla ilgili ısı kayıplarını hesaplamak için üst yüzeyi ısıtılan 0,5m×0,5m'lik düz kare bir plakaya paralel gelen akış durumunda sadece hıza bağlı bir eşitlik h=a+bV kullanılmaktadır. Burada a ve b sabitler olup, V ise rüzgâr hızıdır. Halbuki, ısı transferi katsayısı akışkan özelliklerine (ısı iletim katsayısı k, viskozite μ, özgül ısı c_p, yoğunluk ρ), kolektörün karakteristik uzunluğu L_c ve akış hızı V gibi birçok parametreye bağlıdır.

Bu çalışmada kare tip kolektörler üzerindeki ısı transferi, üç boyutlu, kararlı rejim şartlarında, sabit akışkan özellikleri, sıkıştırılamaz akış ve Newtonsel akış için, doğal konveksiyonun ve viskoz etkilerin ihmal edilmesi durumunda sabit yüzey sıcaklığı sınır şartında türbülanslı akış için sayısal olarak gerçekleştirilmiştir. Türbülans modeli olarak k-ε Realizable türbülans modeli kullanılmıştır. Sayısal çalışma ANSYS Fluent 17.0 analiz programı ile yürütülmüştür. Sayısal çalışma taban boyutları 8,3 m×15,1 m ve yüksekliği 5,6 m olan iki katlı bir evin, 1:235 ölçekli olarak tasarlanan modeli üzerinde gerçekleştirilmiştir. Kolektör evin çatısına estetik açıdan hoş gelecek şekilde düz olarak yerleştirilmiştir. Çatı eğim açısı 25° olarak kabul edilmiştir. Rüzgâr hızı ve rüzgâr yönü sayısal çalışmada kullanılan temel parametrelerdir. Rüzgârın kolektöre önden ve arkadan gelme durumlarında çalışmalar yapılmış olup, Reynolds sayısının 16×10^3 ile 80×10^3 aralığındaki değerlerinde çalışılmıştır.

Mevcut sayısal çalışma sonuçları literatürdeki deneysel sonuçlar ile kıyaslanmıştır. Sayısal çalışma sonuçlarının deneysel sonuçlar ile uyumlu olduğu görülmüştür. Konveksiyon ısı transferi katsayısının ve boyutsuz ısı transferi katsayısı olan Nusselt sayısının Reynolds sayısı ile değişimi biçiminde ifade edilmiştir. Rüzgârın kolektöre önden gelme durumundaki ısı kaybının rüzgârın kolektöre arkadan gelme durumundakine göre yaklaşık %80 daha fazla olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Zorlanmış taşınım, Güneş kolektörü, Isı kaybı, ANSYS Fluent, Kare kolektör

FARKLI SICAKLIKLARDA DEMLENEN KUŞBURNU POŞET ÇAYININ ANTİOKSİDAN AKTİVİTELERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Dr. Öğr. Üyesi Zeynep AKAR
Erza ORHAN
Seçil DURMUŞ
Gümüşhane Üniversitesi

Özet

Kuşburnu bitkisi ülkemizin birçok yerinde, özellikle Marmara, Ege ve Akdeniz Bölgelerinin dağlık alanlarında ve Karadeniz Bölgesinde doğal olarak yayılış göstermektedir. Meyvelerinden başta çay olmak üzere meyve suyu, reçel ve marmelat gibi gıda ürünleri yapılmaktadır. Kuşburnu meyvesinin içerik olarak C ve E vitaminleri, flavonoid ve fenolik maddeler bakımından zengin olması tüketiciler tarafından tercih edilmelerini artırmaktadır.

Kuşburnu meyvesi kullanılarak yapılan ürünler farklı sıcaklıklarda hazırlanmaktadır. Hazırlık aşamasındaki bu sıcaklık değişimleri, oluşan ürünün biyolojik aktivitelerini etkilemektedir. Çalışmamızda bu biyolojik aktivitelerinden birisi olan antioksidan aktivitenin sıcaklık değişimlerinden ne derece etkilendiğini belirlemek için ülkemizde en çok tüketilen kuşburnu poşet bitki çayı kullanılmıştır. Antioksidan aktivite ölçümleri farklı sıcaklıklarda demlenen kuşburnu çaylarında gerçekleştirilmiştir. Antioksidan aktivite testlerinden önce, ekstraksiyon işlemi için çözücü hacmi, demleme süresi ve karıştırma hızı optimize edilmiştir. Daha sonra belirlenen şartlarda farklı sıcaklıklarda demleme yapılarak hem renk değişimi hem de antioksidan aktivite değerleri belirlenmiştir.

Yapılan ön denemeler ve literatür araştırması sonucunda 7 farklı sıcaklık değerinde (15-30-45-60-75-90 °C) ekstraksiyon yapılmıştır. Daha sonra 4 farklı antioksidan aktivite yöntemi; Toplam Fenolik İçerik (TPC), CUPRAC (Cu (II) İyonu İndirgeyici Antioksidan Kapasite), FRAP (Demir (III) İyonu İndirgeyici Antioksidan Gücü) ve ABTS (Troloks Eşiti Antioksidan Kapasite**)** ile her bir sıcaklıkta demlenen kuşburnu çaylarının antioksidan aktivitesi belirlenmiştir.

Antioksidan aktivite tayin yöntemlerinin sonuçları incelendiğinde CUPRAC haricindeki aktivite testlerinde sıcaklık arttıkça aktivitenin de arttığı görülmüştür. CUPRAC testinde ise en yüksek aktivite değeri 45 °C de ölçülmüştür. Elde edilen sonuçlar tüketicilerin kuşburnu çayından antioksidan aktivite yönünden yarar sağlamaları için çayın 45 °C'nin üzerindeki sıcaklıklarda tüketilmesinin uygun olacağını, göstermektedir. 45 °C 'nin altındaki sıcaklıklarda antioksidan aktivitenin çok düşük olduğu belirlenmiştir. Özellikle kuşburnu çayı yaz aylarında soğuk (0-15 °C gibi) tüketilmek isteniyorsa yüksek sıcaklıklarda demlenip sonra soğutulup tüketilmesi daha uygun olacaktır.

Anahtar kelimeler: Kuşburnu çayı, sıcaklık, antioksidan aktivite

INCONEL 718 ALTLIKLARIN ELEKTROSPREY KAPLAMA YÖNTEMİ KULLANILARAK NANO BOYUTLU YSZ İLE KAPLANMASI ve KARAKTERİZASYONU

İbrahim Cem KELEŞ
Doç. Dr. Mevlüt GÜRBÜZ
Dr. Öğr. Üyesi Sinem ÇEVİK
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Süper alaşımlar uçak ve uzay endüstrisinde türbin motorları ve türbin kanatları gibi parçaların imalatında kullanılmaktadır. Süper alaşımlar içinde nikel esaslı bir süper alaşım olan Inconel 718 yüksek sıcaklık dayanımından dolayı uçak türbin kanat malzemesi olarak yaygın bir şekilde tercih edilmektedir. Ancak servis şartlarına göre yeterli yüzey özelliklerine sahip olmadığından bu özelliği geliştirmek için itriyum ile stabilize edilmiş zirkonya (YSZ) gibi seramik tozlar çeşitli kaplama yöntemleri ile kaplanmaktadır. Bu kaplama yöntemlerinden plazma sprey gibi sıcaklık aktif olanlarla yapılan kaplamanın lamine şekilde atması ve süper alaşımın yapısında bozulmalar meydana gelmektedir. Bu nedenle alternatif kaplama ve ısıl işlem süreçlerine ihtiyaç vardır. Elektrosprey kaplama yöntemi (ESK) seramik süspansiyonların mikro ve nano seviyede damla üretilmesi ve bunların altlık üzerine püskürtülerek ince film elde etmek için kullanılan alternatif bir yöntemdir.

Bu çalışmada; ESK yöntemi kullanılarak nano boyutlu YSZ tozlar Inconel 718 altlık üzerine ince film formunda kaplanmış ve hızlı sinterleme işlemi yapılarak termal bariyer kaplamalar üretilmiştir. Nano YSZ toz kullanılarak hazırlanan kolloidal çözelti, Inconel 718 altlık malzemesi üzerine elektrosprey kaplama cihazı kullanılarak 15, 30 ve 45 dakika sürelerinde; 0.05 ml/dk akış hızında, 7 cm nozzle-altlık arası mesafede ve 10 kV voltaj şartlarında kaplanmıştır. Kaplanan numuneler 1200 ℃'de 2 saat boyunca yüksek vakum altında sinterlenmiştir. Farklı sürelerde kaplama çalışması yapılan numunelere; X-ışınları kırınımı (XRD), taramalı elektron mikroskobu (SEM) analizleri ile yüzey pürüzlülüğü ölçümü yapılmıştır. Yapılan SEM ve XRD analizlerine göre nano boyutlu YSZ kaplamanın homojen bir şekilde altlık malzemesi üzerine kaplandığı, kaplama kalınlık farklılığının altlık yüzeyi üzerinde homojen olduğu ve YSZ seramik tanelerinin boyun vererek yoğun bir şekilde sinterlendiği gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Süperalaşım, Inconel 718, YSZ, Elektrosprey, Karakterizasyon

ATOMİK SEVİYEDEKİ SİMULASYONLAR KULLANILARAK MOF-5 KATKILI POLİ (ETİLEN OKSİT) NANOKOMPOZİT ELEKTROLİTİN İYONİK İLETKENLİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

AN IONIC CONDUCTIVITY PROPERTY INVESTIGATION OF MOF-5 DOPED POLY(ETHYLENE OXIDE) NANOCOMPOSITE ELECTROLYTE WITH ATOMIC SCALE SIMULATIONS

Murat ÖZLEK
Doç. Dr. Engin BURGAZ
Dr. İbrahim İNANÇ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Polimer elektrolitler eşsiz özelliklerinden dolayı enerji depolama uygulamalarında sıkça kullanılmaktadır. Ancak saf halde sahip oldukları iyonik iletkenlik değerleri oldukça düşüktür (10-6 S/cm). Bu sebepten ötürü çeşitli malzemeler ile katkılamalar yapılarak düşük iyonik iletkenlik değerlerinin geliştirilmesi yapılmaktadır. Bu çalışmada metal organik kafes yapısı (MOF) türlerinden olan MOF-5 kullanılarak poli (etilen oksit) (PEO) ve lityum bis(trifloromethilsulfonil)imid (LiTFSI) tuz ilave edilerek bir simülasyon çalışması yapılmıştır. Simülasyon çalışmasında atomik boyutta poli(etilen oksit), LiTFSI ve MOF-5 etkileşimlerinin çeşitli oranlarda mol bazlı karışımları (%10, %15, %20 LiTFSI ve %5, %10 MOF5) Materials Studio 7.0 programı kullanılarak yapılmıştır. Modelize edilen sistemlere forcite modülü ile Universal force field temelli geometri optimizasyonu uygulanarak yapının entalpi değerleri düşürülmüştür bu da yapıyı daha gerçekçi ve stabil hale getirerek forcite dinamik alt modülünde 298 K, 318 K, 308 K, 328 K, 338 K, 348 K ve 358 K sıcaklık değerlerinde işlem yapmaya uygun hale getirmiştir. Ardından dinamik alt modülü ile elde edilen sonuçlara mean square displacement (MSD) kullanılarak difüzyon katsayısı her bir sıcaklık ve karışım oranı için elde edilmiştir. Difüzyon katsayısı hesaplanırken mean sqaure displacement grafiğinin eğimi baz alınarak hesaplanmaktadır. Sonrasında Nernst-Einstein denklemi kullanılarak iyonik iletkenlik hesabı mean square displacement grafiklerinin eğimine bağlı olan difüzyon katsayısı ile farklı sıcaklık değerlerinde incelenerek yapının oran değişimlerine ve sıcaklık değişimlerine bağlı olarak iyonik iletkenliği Nernst–Einstein denklemi kullanılarak hesaplanmıştır. Mean square displacement grafikleri iyonik akışı sağlayarak iyon iletkenliği doğrudan etkileyen Li+ katyonlarının akışı baz alınarak oluşturulmuştur. Li+ katyonlarının yapıda serbest akışı TFSI- anyonlarından ne kadar uzakta olduğu ve polimer zincirleri içerisinde ne kadar rahat hareket ettiğine bağlı olarak mean square displacement grafiğinin eğimini etkilemektedir. Simülasyonun doğruluğu için elde edilen sonuçlarda difüzyon katsayısı ve sıcaklık grafiği kıyaslaması yapılmıştır. Literatürdeki genel difüzyon katsayısı ve sıcaklık değişimi grafiklerine uygunluğu kontrol edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Polimer elektrolit, Mof, İyonik iletkenlik, Poli(etilen oksit), Moleküler dinamik, Simülasyon

Bu çalışma, Ondokuz Mayıs Üniversitesi tarafından PYO.MUH.1901.18.004 kodlu proje ile desteklenmiştir.

SİNTERLEME SÜRESİ VE SICAKLIĞININ Tİ6AL4V ALAŞIMININ MEKANİK ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ

Erdem SAYIN
Ahmet Mesut KÜÇÜK
Dr. Arş. Gör. Tuğba MUTUK
Doç. Dr. Mevlüt GÜRBÜZ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Günümüzde havacılık, savunma, biyomedikal, otomotiv ve uzay endüstrisi gibi sektörlerde alüminyum, magnezyum ve titanyum alaşımlar yaygın olarak kullanılmaktadır. Bunlar arasında kullanılan malzemelerin başında sahip olduğu düşük yoğunluk, yüksek mukavemet, kırılma tokluğu, iyi korozyon direnci ve biyouyumluluğu gibi özellikleri nedeniyle bir titanyum alaşımı olan Ti6Al4V (Ti64) malzemesidir. Yüksek yoğunluklu ve yukarıda verilen özelliklere sahip Ti64 malzeme üretimi genellikle toz metalürjisi yöntemi ile üretilmekte ve bu yöntemde sinterleme süreçlerinin kontrolü oldukça önemlidir. Sinterleme sürecine bakıldığında geleneksel yöntemlerde toplam sinterleme süresi oldukça uzundur. Buda tane büyümesine neden olmakta mekanik özellikleri olumsuz etkilemektedir. Bu çalışmada farklı bir süreç olarak tepe sıcaklığında direkt sinterleme işlemi gerçekleştirilerek tane büyümesinin önüne geçilmiştir. Bu çalışmada Ti64 tozu (<-43µm) kullanılarak farklı sinterleme sıcaklıkları ve sürelerinde çalışmalar yapılmıştır. Sinterleme sıcaklıkları olarak, 900 ^{o}C ile 1200 ^{o}C arasında 1-3 saat arası süreler için çalışmalar yapılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre en iyi sinterleme sıcaklığı ve süresi 1200 ^{o}C 2 saat olarak gözlenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre 93%'ün üzerinde yoğunluk elde edilmiş, artan sıcaklıkla sertlik değeri yaklaşık 520 HV'ye kadar artış göstermiştir. Yapılan kristal yapı (XRD) ve mikroyapı analizinden (SEM) yapının Ti64 yapısında olduğu en iyi boyun verme ve sinterleme işleminin 1200 ^{o}C 2 saat için olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Ti6Al4V alışımı, toz metalürjisi, grafen, kompozit

DETERMINATION OF THE INTERACTION BETWEEN AMINO ACIDS AND GOLD NANOPARTICLES: MOLECULAR SIMULATION STUDY

Mehri NIAZI
Dr. İbrahim İNANÇ
Ondokuz Mayis Üniversitesi

Abstract

Nowadays, there has been growing concern over finding approaches to early detection, treatment and prevention of vast variety of diseases. Nanotechnology is a tremendously powerful technology that provides new area in medicine and resulted in successful experiments in its place. There are different types of nanoparticles for medical goals. Among all polymeric and metal nanoparticles, gold nanoparticles attracted our attention due to plenty of properties including small size, high surface area, being synthesized in many shapes, photothermal ability, ease of synthesis, stability and inertness that make them unique for medical applications. Gold nanoparticles are defined as stable colloid solutions ranging in size from 1 to 100 nm. They are used in different areas such as photodynamic therapy, drug delivery, sensors and diagnostics. Regarding growing application of gold nanoparticles in biology and medicine, conjugation of them to biomolecules is increasing. Recently, scientists apply peptides in researches to manufacture desired gold nanoparticles. In this regard, as Amino Acids are building blocks of peptides, studying interaction of gold nanoparticles with Amino Acids would help researchers to design peptides that could promote gold nanoparticle synthesis with applicable properties. The objectives of this work are to determine binding affinity between Amino Acids and gold nanoparticles and mechanisms which are responsible for molecular interactions. We apply 19 natural Amino Acids and gold nanoparticles in three different diameters 1.0, 5.0 and 10 nm. Nanoparticles were generated by readily available code. Molecular structure of Amino Acids was obtained from Protein Data Bank (PDB). The simulation study was performed by Material Studio Program. Binding energies of Amino Acids were obtained and compared. Conformation of Amino Acids on the surface of gold nanoparticles were assessed.

Key Words: Amino Acids, Biomedical application, Gold Nanoparticles, Interaction, Simulation

DAĞLAMA SÜRELERİNİN KAYNAKLI AA 5005 ALAŞIMININ MİKROYAPI GÖRÜNTÜSÜNE ETKİSİ

Taha Yasin KARABULUT
Sinem ÇEVIK
İbrahim Cem KELEŞ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Son yıllarda alüminyum alaşımlı malzemelerin birleştirilmesinde Tungsten Inert Gas (TIG) ve lazer kaynak yöntemleri yaygın olarak kullanılmaktadır. İnce kesite sahip alaşımların birleştirilmesinde en uygun yöntem olarak TIG kaynak yöntemi, kaynak dikişinin daha dar ve estetik görünümünün daha iyi olması nedeni ile lazer kaynak yöntemi kullanılmaktadır. Endüstri teknolojik devrimin ilk adımı, kaynak teknolojisinin perçinlemenin yerini alması ile gerçekleşmiştir. Bu aynı zamanda üretilen ürünlerin verimliliği, ağırlık azaltma ve estetik algılanmasında bir iyileşme süreci oluşturmasına yol açmıştır. Ancak son yıllarda sanayide kullanılan malzemelerin birleştirilmesinde özel birleştirme yöntemi olan lazer kaynağı yoğun olarak kullanılmaktadır. Bu nedenle lazer kaynağı, günümüzde otomotiv, havacılık, enerji, elektronik ve medikal sektörlerde yaygın olarak kullanılmaktadır. Lazer kaynağının avantajları arasında hassas enerji kontrolü, düşük ısıl bozulma, dar ısıdan etkilenen bölge, yüksek kaynak hızı, derin nüfuziyet ve elektron ışın kaynağının aksine bir vakum odasının gerekli olmayışıdır. Tungsten Inert Gaz (TIG) kaynağı özellikle, demir ve demir dışı metallerin (alüminyum gibi) birleştirilmesi için yaygın olarak kullanılan bir ergitme kaynak yöntemidir. Yöntem kaliteli kaynakların oluşmasını sağlamaktadır. Özellikle, alüminyum alaşımlarının AA5xxx serileri, gövde yapıları ve tamponları için hem gövde endüstrisi hem de otomobil endüstrisi için iyi bir mukavemet, şekillendirilebilirlik, iyi kaynaklanabilirlik ve yüksek korozyon direnci nedeni ile yaygın olarak kullanılmaktadır.

Bu çalışmada AA5005 alüminyum alaşımı numuneleri lazer ve TIG kaynak işlemleri ile birleştirilmiştir. Lazer kaynaklı numunelerde kaynak şeklinin anahtar deliğine benzer biçimde ve TIG kaynaklı numunelerde kaynak şeklinin uzayan yarım ay biçiminde olduğu sonucuna ulaşıldı. Kaynak kalitesini belirlemek amacıyla, farklı sürelerde dağlanan numunelere optik mikroskop, dijital mikroskop ve taramalı elektron mikroskobu (SEM) ile makro ve mikroyapı analizi yapılmıştır. Kaynak bölgesi, ITAB ve ana metalde oluşan gözenekler, çatlaklar ve süreksizlikler incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: AA 5005, Alüminyum alaşımları, TIG, Lazer kaynak

TİTANYUM KÖPÜKLERİN MEKANİK ÖZELLİKLERİNE SİNTERLEME DEĞİŞKENLERİNİN ETKİSİ

Ahmet Mesut KÜÇÜK
Erdem SAYIN
Doç. Dr. Mevlüt GÜRBÜZ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Metalik köpükler son yılların üzerinde en çok çalışılan malzemelerinden olup, enerji sönümleme, ısı değiştirici özelliği, düşük yoğunluğu ve yalıtkanlık gibi özelliklerinden dolayı havacılık, savunma, otomotiv, biyomedikal ve uzay endüstrisi gibi sektörlerde yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu köpük malzemelerden biride düşük yoğunluk, yüksek mukavemeti, kırılma tokluğu, iyi korozyon direnci ve biyouyumluluğu gibi çarpıcı özelliklerinden dolayı titanyum malzemelerdir. Bu köpük malzemelerin mekanik özelliklerinin iyileştirilmesi sinterleme süreçlerine oldukça bağlıdır. Bu çalışmada köpük yapılı malzemeler saf Ti (<30µm) ve boşluk yapıcı olarak üre kullanılarak toz metalürjisi yöntemi 900, 1000, 1100, 1150, 1200 ºC'lerinde 1-2-3 saat sürelerinde sinterleme çalışmaları ile üretilmiştir. Farklı sıcaklık ve sürelerde sinterlenerek üretilmiş olan Saf Ti köpük numunelere yoğunluk, sertlik, basma testleri yapılmış, X-ışınları kırınımı (XRD) ve taramalı elektron mikroskobu (SEM) kullanılarak analizler yapılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre en iyi sinterleme parametresi 1200 ºC 2 saat olarak belirlenmiş ve 65-72% arasında açık porozite elde edilmiştir. Yapılan XRD ve SEM analizlerinde yapının saf Ti yapısında olduğu hücre duvarını oluşturan yoğun kısımda tanelerin boyun verdiği görülmüştür. Üre içeren ham yoğunluk değeri 1,89 g/cm^3 iken ürenin uzaklaştırılması ile 1,26 g/cm^3 olarak ölçülmüştür. En iyi sertlik değeri ortalama 286,4 HV olarak ölçülmüştür. 65% gözeneklik için ortalama olarak 25,56 MPa olan basma dayanımı artan gözenek oranıyla (%72) beklenildiği üzere 15,64 MPa'ya kadar düşmüştür. Kemik yapısıyla aynı olan hidroksiapatit gibi seramiklere göre sünek karakter gösteren bu köpükler biyomedikal alanda ani darbeler sonucu oluşacak şoku absorblayacağından biyomedikal alanda kullanılabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Saf Ti, Üre, Köpük, Sinterleme, Basma, Hücre duvarı

AKILLI KİŞİSEL ÖNERİ SİSTEMLERİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

AN OWERVIEW OF INTELLIGENT PERSONALIZED RECOMMANDATION SYSTEMS

Öğr. Gör. Emine TUNÇEL
Kırklareli Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Sait Can YÜCEBAŞ
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Özet

İnternet güçlü bir kaynak olmasına rağmen, çevrimiçi olarak mevcut bilgideki artış, bilginin aşırı yüklenmesine neden olmuştur. Aşırı bilgi yüklenmesi sorununa çözüm getirmek amacıyla büyük ürün çeşitliliği arasından, kullanıcıların tercihlerine ve kısıtlamalarına dayalı olarak en uygun ürünleri seçip kişiselleştirilmiş hizmetler sağlayan öneri sistemleri geliştirilmiştir. Öneri sistemlerinde kullanılan üç temel filtreleme yöntemi vardır. Bunlar işbirlikçi filtreleme, içerik tabanlı filtreleme ve bu iki yöntemin birlikte kullanıldığı hibrit filtreleme yöntemidir.

İşbirlikçi filtreleme yönteminde, kullanıcıların henüz görmediği bir ürünü ne şekilde değerlendireceği, önceden yapmış oldukları ürün değerlendirmelerine ve benzer düşünen kullanıcıların görüşlerine dayalı olarak tahmin edilir. Hafıza tabanlı ve model tabanlı olmak üzere iki çeşit işbirlikçi filtreleme algoritması vardır. Hafıza tabanlı işbirlikçi yaklaşımlar, derecelendirme puanının tahminini, sistemde depolanan kullanıcı-ürün değerlendirme verilerinin tümünü kullanarak, kullanıcı tabanlı ya da ürün tabanlı olmak üzere iki farklı şekilde yapmaktadırlar. Kullanıcı tabanlı işbirlikçi algoritmalar, aktif kullanıcı ile aynı ilgi alanlarını paylaşan benzer kullanıcıların görüşlerine dayalı olarak önerilerde bulunur. Ürün tabanlı işbirlikçi algoritmalar ise kullanıcıların daha önce satın aldıkları ürünlere benzer olan ürünleri önerirler. Model tabanlı işbirlikçi algoritmalar, veri setinin bir kısmını kullanarak çeşitli makine öğrenmesi ve veri madenciliği algoritmaları ile çevrimdışı olarak bir model geliştirir ve tahmin üretmek için bu modeli kullanırlar.

İçerik tabanlı öneri sistemleri, bireysel kullanıcıların tercihlerini belirten kullanıcı modeline ve ürünlerin içerik bilgilerine dayalı olarak önerilerde bulunur. Bu algoritmalar, sistemde yer alan ürünlere ait özellikleri, ağırlık vektörü olarak temsil eden, bir ürün profili kullanırlar. Kullanıcıların daha önceden değerlendirdikleri ürünlerin açıklamaları analiz edilerek, ürün profilinin sunulduğu aynı terimler ile kullanıcı profili oluşturulur. İki ağırlık vektörü arasındaki benzerlik hesaplanarak önerilecek ürünler belirlenir. Bunun yanı sıra, eğitim verilerinden kullanıcıların çıkarlarını öğrenebilecek modeller oluşturan karar ağaçları, yapay sinir ağları gibi çeşitli makine öğrenme teknikleri kullanılarak da öneriler üretilir.

Daha yüksek performans elde etmek için iki veya daha fazla öneri tekniğinin çeşitli yöntemler kullanılarak birleştirilmesi ile hibrit öneri sistemleri oluşturulur. Hibrit yöntemler, bireysel öneri teknikleri ile geliştirilen öneri sistemlerinde yaşanan soğuk başlatma problemi, veri dağınıklığı ve aşırı uzmanlaşma gibi sorunlara çözüm sağlamıştır.

Öneri sistemleri, öneri kalitesinin düşmesine neden olan; algoritmaların en yakın komşuları bulmalarını zorlaştıran seyreklik, veri miktarındaki aşırı artış sonucu performans düşüklüğüne neden olan ölçeklenebilirlik, benzer ürünlerin farklı isimlere sahip olması nedeniyle aralarındaki ilişkinin belirlenmesine engel olan eş anlamlılık gibi bir takım sorunlardan etkilenmektedir.

Bu çalışmada öneri sistemleri geliştirmek için kullanılan teknikler, her bir teknikte karşılaşılan sorunlar ve çözüm yolları kapsamlı bir şekilde sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Akıllı Öneri Sistemleri, İçerik Tabanlı Filtreleme, İşbirlikçi Filtreleme

BALIK ÇORBALARININ SU ÜRÜNLERİ İŞLEME TEKNOLOJİLERİNDEKİ YERİ

THE PLACE OF FISH SOUPS IN SEAFOOD PROCESSING TECHNOLOGIES

Arş. Gör. Dr. Bengünur ÇORAPCI
Sinop Üniversitesi

Özet

Balık çorbaları genellikle sazan, yayın, somon, alabalık, lagos, morina, levrek, iskorpit, kırlangıç, tilapya, lipsoz, yılan balığı, kaya balığı gibi balık türleri ile midye, tarak, denizkestanesi, yengeç, ahtopot, karides gibi diğer türler kullanılarak yapılmaktadır. Ülkelere ve yörelere göre yapılış şekilleri farklılıklar göstermektedir. Besin değeri yüksek ve sağlık açısından önemli bir yiyecektir. Ancak deniz mahsullerinden çorba hazırlamak oldukça zahmetli ve zaman alıcı bir iştir. Bu nedenle tüketiciye tüketime hazır veya kısa sürede pişirilecek şekilde sunulması avantaj sağlayacaktır.

Son yıllarda instant balık çorbaları ile ilgili bilimsel çalışmalar artış göstermiştir. Genellikle çeşitli balık türlerinden yapılan çorbalarda standardizasyon ve raf ömrü üzerine yoğunlaşılmıştır. Çoğu çalışmada insan sağlığı üzerine yan etkileri bilinen monosodyum glutamat kullanıldığı görülmüştür. Buna ek olarak karboksimetil selüloz, askorbik asit, sodyum benzoat, sodyum nitrit, jelatin ve kazein gibi maddelerin de eklendiği belirtilmektedir. Katkı maddesi içermeyen çok az sayıda çalışma mevcuttur.

Balık çorbalarının kurutma işlemi genellikle 55-70 °C arasında yapılmaktadır. Kurutma işlemi için vakum kurutucular, sıcak havalı fırınlar, kabin tipi kurutucular ve tünel kurutucular kullanılmaktadır. Kurutma süresi ürüne göre 6-7 saat arasında değişmektedir. Balık çorbalarının paketleme materyalleri ürünün sıvı ya da kurutulmuş formda olmasına göre değişiklik göstermektedir. Ancak son yıllarda instant formdaki ürünlerin raf ömrünü artırmasında etkili olmasından dolayı metalize polietilen filmler tercih edilmektedir. Ürünlerin depolanması ise oda koşullarında yapılmaktadır.

İnstant balık çorbalarının besin kompozisyonları incelendiğinde balık türüne ve işleme şekline göre değişmekle beraber; protein değerinin %9.4-48.20, yağ değerinin %1.39-14.33, nem değerinin %7.80-10.77 ve kül değerlerinin %4.3-20.05 arasında değiştiği görülmektedir. Bu anlamda, balık çorbaları ile ilgili standartların geliştirilmesinin önemli bir ihtiyaç olduğu söylenebilir. Bundan daha önemli olan bir diğer husus ise bu standartların pratikte uygulamaya konulabilir olmasıdır.

Bu çalışmanın amacı; balık çorbalarının işlenmesi hakkında bilgi vermek, beslenme açısından önemine değinmek ve yapılacak bilimsel çalışmaların Dünya'da ve ülkemizde standartlaştırmaya elverişli olması gerekliliğini vurgulamaktır.

Anahtar Kelimeler: Balık Çorbası, Su Ürünleri, İşleme Teknolojisi

Abstract

Fish soups are generally prepared using fish species such as carp, cat fish, salmon, trout, grouper, cod, sea bass, scorpion, sea robins, tilapia, black scorpionfish, conger, rockfish, and the other aquatic species such as mussels, scallops, sea urchins, crabs, octopus, shrimp. Their recipes vary by countries and regions. Fish soup has a high nutritional value and important for health. However, the preparation of soup from seafood is a very troublesome and time consuming task. Therefore, it may provide an advantage to the consumer to present ready to eat or ready to cook products prepared in a short time. There have been an increase in the related studies of instant fish soups in recent years. Generally, these studies which consider soups made from various fish species have focused on the standardization and shelf life issues. Most of the studies have shown that usage of monosodium glutamate has been known for its side effects on human health. It has also been stated that several agents such as carboxymethyl cellulose, ascorbic acid, sodium benzoate, sodium nitrite, gelatin and casein have been used. Very few studies have not included additives. The process of drying fish soup is usually implemented at temperatures between 55-70°C. Vacuum dryers, hot air ovens, cabinet-type air dryers and tunnel dryers are used for drying process. Drying time varies between 6-7 hours depending on the characteristics of the product. Packaging materials of fish soups differ depending on whether the product is in liquid or dried form. However, metalized polyethylene films have been preferred due to their effective increase in the shelf life of the instant products in recent years. The products are stored at room conditions. When the nutritional composition of fish soups are considered, it can be suggested that the protein value is between 9.4-48.20%, the fat value is 1.39-14.33%, the moisture value is 7.80-10.77% and the ash values are between 4.3-20.05%. These values can change according to the fish species and processing technique. In this sense, it can be said that the development of standards related to fish soups are important requirement. The most of all another important point is that these standards should be implemented in practice.

The aim of this study is to give information about the processing of fish soups, to mention the importance of their nutrition value, and to emphasize the necessity of both a nationwide and worldwide standardization.

Keywords: Fish soup, Seafoods, Processing Technology

RECOVERY OF MANGANESE OXIDES FROM WASTE D-SIZE ZINC-C CHEMICAL BATTERIES

Assist. Prof. Dr. Tunçer MUTLU
University of Kocatepe

Abstract

Chemical batteries are very versatile and "vital" devices for contemporary human life. Many kinds of them are primer and other half are seconder energy sources. Seconder batteries are rechargeable[1-3]. Another classification is like the alkaline and acid batteries[1,4]. Electrical and electronical equipment can works either with municipal electrical network or powered by the batteries. Advantage of batteries is their flexibility and mobility in use. Enormous consumption of battery bring the peoples to the problem of their wastes.

Battery choosen in this article are Zn-C type, they contains many chemical substatances: zinc, Zn^{+2}, manganese oxides, graphite(C) and metal impurities[1,4]. Manganese metal and their salts Mn(II) and Mn(III)(more toxic) are toxical substances for humans[5,6]. Daily nutritional dose for a person is 1.8-2.3 mg, overdoses haves the toxic effect[6-8]. Drinkable water must be healty and with limited Mn salts concentrations[9]. Wastes batteries are raw materials for reuse in industry, their recovery haves economical value and significant support to the environmental health[10-12]. At our country each year here are a production of 10 000. tons of the battery, approximately 1000 tons are dry Zn-C(carbon) batteries, on the end of their life, this things are going to the waste[10-11].

Oldest D-size cylindric battery are divided to the parts and inner black cake, that contains Zn salts, NH_4Cl, water, organic polymer, Mn_xO_y, MnOOH and graphite(C)powder was dryed in the Pertri dish. By washing of the cakes and without washing of the cakes, there are two separate type of pretreated cakes.The cakes are dryed in the Pertri dishes at 120^0C for 2 h. Standing into crucible, for two type cakes are two different temperatures in a precise temperature oven. Two temperature are selected for thermal processing: 950^0C and 1200^0C at air atmosphere. At first temperature the main product is MnO_2 and at second temperature there is mainly Mn_3O_4. Obtained compounds are scanned for the elements and for the solid phases with XRF and XRD spectroscopic analysis at DAL and at TUAM research centers.

Keywords : Chemical Batteries, Rechargeable, Waste, Toxic, Thermal Process, XRF, XRD

DESIGNING OF NEW PROFILE AND NaCl AQUA SOLUTION DRIVED PROTOTYPE MHD GENERATOR

Assit. Prof. Dr. Tunçer MUTLU
University of Kocatepe

Abstract

The energy is the physical reality of the nowadays, without them scientific and technological progress isn't possible. At the industry and in the human daily life, there are many energy resources, some are renewable and others are not renewable[1-3]. Classifications of the energies by their origine are: renewable and nonrenewable; newest and classical(conventional)[3].

Magneto **H**ydro **D**ynamic electrical generators nomenclatured in short term like MHD generators. The basic principles of MHD is Hall-Faraday electromagnetical effect[4-7]. When a electroconducting fluid flows between strong unidirected constant magnetic fields, in this fluids occurs electrical potential among the charge gathering electrodes perpendicular to the magnetic lines[8-9].

In industrial applications MHD generator works with good effectivity, there are the smoot plate supermagnets from Fe-Nd-B alloys[9-13]. This generators can works in two different cycles: closed and open cycle[10-16].

In this article there was essayed a new geometry for the Mn_3O_4 inductor magnets, they haves the ring toroidal shapes. Like the electroconductor fluids, saturated NaCl and artificial sea water are prefered due to their easy reaching raw materials[17]. Fluid flow is circular, the salty water at the experiment had two different flow volume velocity and at 20^0C constant temperature, fluid flow is controlled in closed cycle with a centrifugal 12 W feedback mini pump. Positive and negative ionic charge dencities are simple calculated by Hückel or Debye-Hückel equations[18-20]. Observed potential values are 31.7 mV and 36.4 mV for 52 mL/s and 60 mL/s flows of saturated salt solution; 23.7 mV and 31.2 mV for corresponding 45 mL/s and 52 mL/s sea water solution flows.

Keywords : Renewable energy, MHD, Hall-Faraday Effect, Supermagnets, Debye-Hückel

KADINLARIN TOPLUMSAL CİNSİYET TUTUMLARININ FARKLI KUŞAK BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Senem BOZGEYİK
Gizem CAN
Nurcan ÇOBANOĞLU
Melike İKİZEK
Esra KUZU
Arife Büşra ŞENSOY
Doç. Dr. Yeliz KINDAP TEPE
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Özet

Toplumsal cinsiyet ayrımı tarihsel süreç içerisinde hemen hemen her toplumda var olan ve günümüzde de devam eden bir olgudur. Geleneksel toplumlarda, cinsiyet rollerinin toplumsal bakış açısına bakıldığında kadınlara pek çok yönden cinsiyet eşitsizliği söz konusudur. İlgili alan yazını incelendiğinde toplumsal cinsiyet rolleri tutumunu üniversite öğrencileri üzerinde inceleyen çalışmalar bulunduğu görülmektedir. Ancak değişen toplumsal yapı, kadının çalışma hayatına girmesiyle birlikte gözlenen toplumsal cinsiyet rollerindeki farklılaşmanın kuşak bağlamında incelenmediği dikkat çekmiştir. Bu nedenle araştırma, kadınların toplumsal cinsiyet rolleriyle ilgili tutumlarının kuşak bağlamında incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda Sivas/Merkez, Gaziantep/Merkez, Şanlıurfa/Siverek ve Hakkari/Yüksekova'da yaşayan 128 aileye (kız evlat, anne, anneanne) toplam 384 kişiye kar topu yöntemi ile ulaşılmıştır. Katılımcılara, demografik bilgilerini öğrenme amaçlı bir anket formu ile *Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutum Ölçeği* (Zeyneloğlu ve Terzioğlu, 2011) uygulanmıştır. Kız evlatların yaş ranjı 30 (16 - 46) olup ortalaması 22.71'dir (S = 5.51); annelerin yaş ranjı 39 (30- 69) olup ortalaması 46.02'dir (S = 7.63); anneannelerin yaş ranjı 47(51-98) olup ortalaması 71.49'dur (S = 10.68). Toplumsal cinsiyet rolleri tutumunda kız evlatların anne ve anneanneden; annenin de anneanneden daha eşitlikçi tutum gösterdiği bulunmuştur. Bu sonuç değişen toplumsal durumla birlikte toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumunun değişim gösterdiği ve kuşakların birbirine olan ilişkisine göre de değişimin büyüklüğünün değiştiği görülmektedir. Bununla beraber toplumsal cinsiyet rolündeki eşitlikçi tutuma özellikle ikinci ve üçüncü kuşakta eğitimin ve gelir durumunun önemli bir katkısı olması; kadınların eğitimine ve çalışma hayatındaki yerine önem verilmesi gerekliliğini bir kez daha ortaya koymuştur.

Anahtar kelimeler: Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutumu, Kuşak, Kadın

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE RİSK ALMA DAVRANIŞLARININ AKŞAM YEMEĞİNİ BİRLİKTE YEMEYLE İLİŞKİSİ

Yücenur EV
Fatma Gül KIRLANGIÇ
Duygu DEMİRBAĞ
Buket ÖZYILDIRIM
Ganime KAYA
Doç. Dr. Yeliz KINDAP TEPE
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Özet

Genç yetişkinlerin riskli davranışlarda bulunmaları tüm dünyada olduğu gibi, Türkiye'de de ciddi boyutlarda kendini göstermektedir. Toplumumuzu olumsuz etkileyen böyle bir sorunun çözüme kavuşması için genç yetişkinlerdeki risk alma davranışını ele alan sınırlı sayıda araştırma olduğu görülmüştür. Diğer yandan akşamları aileyle birlikte yemek yeme davranışının ergenleri risk alma davranışlarından koruduğu bilinmektedir. Bu çalışmanın amacı öğrencilerin risk alma davranışını farklı demografik özellikler açısından incelemektir. Bu amaçla araştırmaya Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nin farklı bölümlerinde ve sınıf düzeylerinde okuyan 344 kişi katılmıştır. Katılımcıların 165'i (%48) kadın, 179'u (% 52) erkektir. Katılımcıların yaş ortalamaları 21.17'tir (S = 1.77, Ranj = 17 – 30). Katılımcılara, demografik bilgilerini öğrenme amaçlı bir anket formu ile *Risk Alma Davranışı Ölçeği* (Bayar ve Sayıl, 2000) uygulanmıştır. Yapılan bir dizi karşılaştırma sonucunda erkeklerin kadınlara göre daha fazla risk alma eğiliminde olduğu; yaşamının çoğunu metropolde geçiren öğrencilerin köy, kasaba ve şehirde geçirenlere göre daha fazla risk alma davranışında bulundukları görülmüştür. Ayrıca ailesiyle bazen birlikte yemek yediğini bildiren gençlerin, sık sık ve her zaman birlikte yemek yediğini bildirenlere göre ve ailesiyle 0-2 saat arası vakit geçiren gençlerin, 3-5 saat, 6-8 saat ve 9 saat ve üzeri vakit geçirenlere göre daha fazla risk alma davranışında bulundukları belirleniştir. Anne eğitim düzeyiyle ve ailenin aylık geliriyle risk alma davranışının pozitif yönde ilişkili olduğu belirlenmiştir. Tüm bu sonuçlar birlikte değerlendirildiğinde üniversite öğrencileri üzerinde ailenin koruyucu rolünün devam ettiğini, birlikte yemek yemenin ve birlikte zaman geçirmenin gençleri risk alma davranışından koruduğunu göstermektedir. Buna karşı erkelerin, anne eğitim seviyesi ve aile geliri yüksek olan gençlerin ve yaşamının çoğunu metropolde geçirmiş gençlerin risk alma davranışı açısından risk grubunda olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Genç Yetişkinlik, Risk Alma Davranışı, Aileyle Birlikte Yemek Yeme

İLKÖĞRETİMİN İKİNCİ KADEMESİNDE SATRANÇ EĞİTİMİ ALAN VE ALMAYAN ÖĞRENCİLERİN ANA-BABADAN ALGILADIĞI PSİKOLOJİK KONTROL, KENDİNİ BELİRLEME VE SOSYAL GİRİŞKENLİK ARASINDAKİ İLİŞKİLER

Doç. Dr. Yeliz KINDAP TEPE
Betül DELİSER
Rabia İSLAMOĞLU
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Özet

Kendini belirleme bireyin eylemlerini başlatması, sürdürmesi, sonlandırması ve davranışlarını kendi iradesiyle düzenleyebilmesi olarak tanımlanmaktadır. Bireyin akranlarıyla, ev dışındaki yetişkinlerle ve grup içindeki sosyal etkileşimleri sosyal girişkenlik olarak tanımlanmaktadır. Psikolojik kontrol çocuğun duygusal ve psikolojik ihtiyaçlarına duyarlı olmayan, özerklik geliştirmesini ve bağımsızlığını engelleyen sosyalleştirme olarak tanımlanmaktadır. Satranç, okullarda genellikle farklı yaşlardan, ırklardan ve cinsiyetlerden çocukları zevk alabilecekleri bir etkinlikte bir araya getiren bir köprü görevi görmektedir. Aynı zamanda kişiyi çeşitli açılardan kontrol altına alan eksiklerini geliştiren ve tamamlayan, fazlalıklarını da olumlu bir şekilde harcamasına ortam oluşturan, kişiliğin gelişmesine önemli katkılar sağlayan bir araçtır. Bu araştırmanın amacı, satranç oynayan ve oynamayan öğrencilerin ebeveyn saymazlığı, kendini belirleme ve sosyal girişkenlik düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırma örneklemini Sivas ilinde bulunan 3 özel okulda ve 1 devlet okulunda ikinci kademede öğrenim gören 126 (%47.9) kadın ve 137 (%52.1) erkek olmak üzere toplamda 263 öğrenci oluşturmaktadır. Yaş aralığı 9-13 olan ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin yaş ortalaması 11.25'tir (S = 10.81). Veri toplama araçları olarak, Psikolojik Kontrol Ölçeği-Saymazlık boyutu, Kendini Belirleme Ölçeği ve Ergenin Sosyal Girişkenliği Ölçeği kullanılmıştır. Yapılan MANOVA analizi sonucunda ergen cinsiyetinin temel etkisinin anlamlı olduğu ve ergenin aktif satranç oynayıp oynamamasının temel etkisinin anlamlı olduğu bulunmuştur. Aynı zamanda cinsiyetin ve aktif satranç oynamanın birlikte temel etkisinin anlamlı olmadığı bulunmuştur. Sonuçta erkeklerin baba psikolojik kontrolünü kadınlara göre yüksek algıladıkları;kadınların sosyal girişkenliklerinin erkeklerden yüksek olduğu görülmüştür. Aktif satranç oynan kadınların girişkenlik düzeylerinin erkeklerden yüksek olduğu; aktif satranç oynayanların hem anne hem de babanın psikolojik kontrolünü oynamayanlara göre daha yüksek algıladığı, aktif satranç oynayan katılımcıların kendini belirleme düzeyinde oynamayanlara göre daha düşük olduğu bulunmuştur. Tüm bu bulgular Kendini Belirleme Kuramı bağlamında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Satranç, Psikolojik Kontrol, Kendini Belirleme, Sosyal Girişkenlik

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE SİBER ZORBALIĞIN PROBLEM ÇÖZME BECERİSİ VE PSİKOLOJİK KONTROL DEĞİŞKENLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Ayşen YILDIZ
Şüheda BALTEPE
Doç. Dr. Yeliz KINDAP TEPE
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Özet

Günümüzde yaygınlaşan bilgi ve iletişim teknolojileri yararlarıyla birlikte bazı zararları da beraberinde getirmiştir. Bilişim teknolojilerinin kötü amaçlı kullanımıyla ortaya çıkan siber zorbalık, bireylere başta psikolojik olmak üzere çeşitli yönlerden ciddi zararlar verebilmektedir. Teknolojiyle iç içe yaşamanın doğal sonucu olarak ergenler ve genç yetişkinler siber zorbalık tehlikesiyle karşı karşıya kalmaktadır. Literatürde siber zorbalık çalışmalarının genellikle ergenlere yönelik olduğu, genç yetişkinlere yönelik siber zorbalık araştırmalarının nispeten az sayıda olduğu görülmüştür. Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinde siber zorbalığın problem çözme becerisi, psikolojik kontrol ve demografik değişkenlerle ilişkisinin incelenmesidir. Araştırmaya Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nin farklı bölümlerinde eğitim gören 377 kişi gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin 211'i (%56) kadın, 166'sı (%44) erkektir. Öğrencilerin yaş ortalaması 21.25'tir (S = 1.60, Ranj = 18-25). Katılımcılara demografik bilgi formu, *Kişilerarası Problem Çözme Envanteri* (Heppner ve Peterson, 1982), *Yenilenmiş Siber Zorbalık Envanteri-II* (Erdur-Baker ve Topçu, 2010) ve *Psikolojik Kontrol Ölçeği* (Barber ve ark., 2007) uygulanmıştır. Yapılan analiz sonucunda erkeklerin siber zorbalığının, kendine güvensizliğinin ve anne babadan algıladığı psikolojik kontrolün kadınlardan yüksek olduğu görülmüştür. Kadınlar ve erkeklerin siber zorbalığını belirlemek için ayrı ayrı yapılan Hiyerarşik Regresyon analizi sonucunda kadınların siber zorbalığını anne baba psikolojik kontrolünün ve kendine güvensizliğinin pozitif yönde yordadığı görülmüştür. Erkeklerin siber zorbalığını ise internet kullanım süresinin, anne baba psikolojik kontrolünün ve sorumluluk almamanın pozitif yönde yordadığı bulunmuştur. Tüm bu bulgular birlikte değerlendirildiğinde anne babadan algılanan psikolojik kontrolün siber zorbalık üzerinde önemli bir belirleyici olduğu; erkekler için sorumluluk almanın; kadınlar için güvensizliğin siber zorbalığın artmasında önemli faktörler olduğu düşünülmketedir.

Anahtar Kelimeler: Siber Zorbalık, Problem Çözme, Psikolojik Kontrol

Al-Si_3N_4-GRAFEN HİBRİT KOMPOZİTLERİN ÜRETİMİ VE MEKANİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

FABRICATION OF Al-Si_3N_4-GRAPHENE HYBRID COMPOSITES AND INVESTIGATION OF THEIR MECHANICAL PROPERTIES

Arş. Gör. Dr. Mahmut Can ŞENEL
Doç. Dr. Mevlüt GÜRBÜZ
Prof. Dr. Erdem KOÇ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Alüminyum matrisli kompozitler; yüksek korozyon direnci, iyi elektrik ve ısı iletkenliği ve kolay şekillendirilebilme gibi özellikleri sebebiyle günümüzde inşaat sanayi, otomotiv sanayi ile havacılık ve uzay sanayinde yoğun bir şekilde kullanılmaktadır. Alüminyum matrisli kompozitlerin mekanik özelliklerini ve aşınma direncini iyileştirmek için çeşitli seramik (silisyum karbür, silisyum nitrür, alümina vb.) veya karbon esaslı malzemeler (grafen, karbon nanotüp grafit vb.) takviye elemanı olarak kullanılabilmektedir.

Bu çalışmada, silisyum nitrür ve grafen nanotabaka katkılı alüminyum hibrit kompozitler farklı Si_3N_4 ve grafen katkı oranlarında toz metalürjisi yöntemiyle üretilmiştir. Si_3N_4 (ağırlıkça %1, 3, 6, 9, 12) ve grafen (ağırlıkça %0.1, 0.3, 0.5) katkısının kompozitlerin deneysel yoğunluğu, Vickers sertliği ve mikroyapısı üzerine olan etkisi incelenmiştir. Toz metalürjisi yöntemi; ultrasonik dağıtma, karıştırma, filtreleme, kurutma, sıkıştırma ve sinterleme işlemlerinden oluşmaktadır. Kompozitlerin deneysel yoğunluğu ve sertliği sırasıyla Arşimet yoğunluk ölçüm cihazıyla ve Vickers sertlik ölçüm cihazıyla belirlenmiştir. Tozların ve kompozitlerin mikroyapı ve faz analizleri sırasıyla; taramalı elektron mikroskobu ve X-ışını kırınımı cihazıyla gerçekleştirilmiştir. En yüksek Vickers sertliği ve en yoğun mikroyapı Al-%9Si_3N_4-%0.5grafen hibrit kompozit yapıda elde edilmiştir. Sonuç olarak, alüminyum hibrit kompozitlerin mekanik özellikleri, alüminyum matrise grafen ve Si_3N_4 katkısıyla iyileşmiştir.

Anahtar Kelimeler: Toz metalürjisi, Kompozit malzeme, Alüminyum, Grafen, Silisyum nitrür

Abstract

Nowadays, aluminum matrix composites have been extensively used in construction, automotive, and aerospace industries due to its high corrosion resistance, good electrical, thermal conductivity, and easy formability. Various ceramics (silicon carbide, silicon nitride, alumina, etc.) or carbon-based materials (graphene, carbon nanotube graphite, etc.) can be used as reinforcement material to improve the mechanical properties and wear resistance of aluminum matrix composites.

In this study, silicon nitride (Si_3N_4) and graphene nanoplatelets (GNPs) reinforced aluminum hybrid composites with various Si_3N_4 and GNPs content were fabricated by powder

metallurgy method. The effects of Si_3N_4 (1, 3, 6, 9, 12wt.%) and GNPs (0.1, 0.3, 0.5wt.%) contents on the experimental density, Vickers hardness, and microstructure of composites were investigated. The powder metallurgy method consists of ultrasonic dispersion, mixing, filtering, drying, pressing and sintering process. The experimental density and hardness of composites were determined by Archimedes' density meter and Vickers hardness test unit, respectively. Microstructure analysis and phase analysis of powders and composites were performed by scanning electron microscope (SEM) and X-ray diffraction (XRD) device. The highest Vickers hardness value (82 HV) and the densest microstructure were obtained at Al-9%Si_3N_4-0.5%GNPs hybrid composite. As a result, the mechanical properties of the aluminum hybrid composites were improved by graphene and Si_3N_4 addition to the aluminum matrix.

Keywords: Powder metallurgy, Composite material, Aluminum, Graphene, Silicon nitride

NANO ALÜMİNA (Al_2O_3) KATKISININ Al-Al_2O_3 KOMPOZİTLERİN YOĞUNLUK, SERTLİK VE MİKROYAPISI ÜZERİNE OLAN ETKİSİ

EFFECT OF NANO ALUMINA (Al_2O_3) ADDITION ON THE DENSITY, HARDNESS, AND MICROSTRUCTURE OF Al-Al_2O_3 COMPOSITES

Arş. Gör. Dr. Mahmut Can ŞENEL
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Günümüzde artan teknolojik gelişmeyle beraber yeni nesil üstün özelliklere sahip malzemelere duyulan ihtiyaç her geçen gün artmaktadır. Bu malzemelerden biri de kompozit malzemelerdir. Kompozit malzemeler, iki veya daha fazla malzemenin üstün özelliklerini tek bir malzemede toplamak amacıyla geliştirilen yeni bir malzeme sınıfıdır. Kompozit malzemeler matris malzemesine göre; metal, seramik ve polimer matrisli kompozitler şeklinde sınıflandırılmaktadır. Metal matrisli kompozitelerde en çok alüminyum, titanyum, magnezyum gibi metaller matris malzeme olarak tercih edilmektedir.

Bu çalışmada, ağırlıkça %0-2.5 arasında değişen oranlarda nano alümina (Al_2O_3) katkılı alüminyum (Al) matrisli kompozitler toz metalürjisi yöntemiyle üretilmiştir. Kompozit malzeme üretimi; ultrasonik dağıtma, karıştırma, filtreleme, kurutma, şekillendirme ve sinterleme işlemlerinden oluşmaktadır. Üretilen kompozitlerin deneysel yoğunluğu Arşimet yoğunluk ölçüm kitiyle ve sertliği mikro Vickers sertlik ölçüm cihazıyla belirlenmiştir. Kompozitlerin mikroyapısı taramalı elektron mikroskobuyla, faz analizi ise X-ışını kırınımı cihazıyla incelenmiştir. Test sonuçlarına göre, en yüksek deneysel yoğunluk (2.66 g/cm^3) ve Vickers sertliği (43 HV) Al-2%Al_2O_3 kompozit yapıda elde edilmiştir. Ağırlıkça %2 nano alümina katkısından sonra alümina partiküllerin topaklanması sebebiyle kompozitin deneysel yoğunluğu ve sertliği düşmüştür.

Anahtar Kelimeler: Toz metalürjisi, Kompozit, Alüminyum, Alümina, Mikroyapı, Sertlik

Abstract

The need for new generation superior materials is increasing day by day with the increasing technological development. One of these materials is composite materials. Composite materials are a new class of materials which combine the superior properties of two or more materials in a single material. Composite materials can be classified as metal, ceramic and polymer matrix composites according to the matrix material. In metal matrix composites, metals such as aluminum, titanium, and magnesium are the most preferred matrix materials.

In this study, nano alumina (Al_2O_3: 0-2.5wt.%) reinforced aluminum (Al) matrix composites were produced by the powder metallurgy method. The fabrication of composite material consists of ultrasonic distributing, mixing, filtering, drying, forming and sintering processes. The experimental density and hardness of the composites were determined by Archimedes' density measurement kit and micro Vickers hardness tester. The microstructure and phase analysis of the composites were investigated by scanning electron microscopy and X-ray diffraction device. According to the test results, the highest experimental density (2.66 g/cm^3)

and Vickers hardness (43 HV) were obtained in Al-2%Al_2O_3 composite structure. The experimental density and Vickers hardness of the composite decreased due to the agglomeration of nano alumina particles after 2wt% nano alumina content.

Keywords: Powder metallurgy, Composite, Aluminum, Alumina, Microstructure, Hardness

KATI ROKET YAKIT ÜRETİMİ

Ahmet PUGUR
Fevzi ŞAHİN
Lütfü NAMLI
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Son yıllarda ülkemizde savunma sanayinde önemli gelişmeler yaşanmıştır. Ülkemizde teknolojik gelişmeler, üniversite ve lise düzeyinde ilginin ve bilincin artırılması amacıyla birçok kurum tarafından çeşitli yarışmalar düzenlenmektedir. Geçen sene birincisi düzenlenen TEKNOFEST dünya çapında ses getiren önemli bir yarışma haline gelmiştir. Bu yarışmaların en dikkat çekenleri alçak ve yüksek irtifa model roket yarışmalarıdır. Ayrıca ülkemizde kısa ve orta menzil roket çalışmaları devam etmektedir. Roket üretimindeki temel aşamalar; elektronik kontrol, aerodinamik yapı tasarımı ve yakıt teknolojisidir.

Bu çalışmada model katı roket yakıt teknolojisi için optimizasyon çalışması yapılmıştır. Model katı roket yakıtlarının üretiminde kullanılan en temel bileşenler oksitleyici, yakıt ve bağlayıcı maddelerdir. Katı itici yakıtlar düşük güçlü patlayıcı maddeler olup, etrafına basınçtan ziyade yüksek ısı ve düşük molekül ağırlıklı gaz üretmesi amaçlanan kimyasal maddelerin bir karışımıdır. Oluşan yüksek sıcaklıklardaki gazlar ve yanma ürünü tozlar hızla nozuldan dışarı atılır. Böylece Newtonun 3. Kanunu prensibine bağlı olarak itici güç oluşturulmaktadır. Model katı roket yakıtlarında oksitleyici olarak genellikle potasyum nitrat, sodyum nitrat, amonyum nitrat, potasyum perklorat ve amonyum perklorat kullanılmaktadır. Yakıt olarak da kükürt, odun kömürü, karbon siyahı, sakkaroz, glikoz, sorbitol, magnezyum ve alüminyum kullanılabilir. Bağlayıcı olarak kullanılanlar ise dekstrin, gomalaka, parafin, silikon, PVC, epoksi ve çeşitli polimer türevli reçinelerdir. Bağlayıcı maddelerin hemen hepsi organik bileşik olduğundan itici yakıt bileşiminde aynı zamanda yakıt olarak da görev yaparlar.

Bu çalışmada en sık kullanılan oksitleyici olan potasyum nitrat ve yakıt olarak glikoz kullanılmıştır. Bileşenlerin farklı oranlarında oluşturulan yakıtlar doğrudan toz halinde kullanılabildiği gibi pişirilip soğutulduktan sonra da kullanılabilmektedir. Optimizasyon çalışması kapsamında potasyum nitrat ve glikoz oranları toz ve pişirilmiş olarak hazırlanmıştır. Oluşturulan yakıtlar model roket yapısında yanma süreleri ve itki kuvvetleri ölçülerek en uygun yakıt elde edilmeye çalışılmıştır. Çalışma sonuçları dikkate alınarak elde edilen optimum yakıtlara ilave edilecek yanmayı güçlendirici alüminyum, magnezyum gibi maddelerin ilavesi ile yüksek irtifaların elde edilmesinin mümkün olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Katı roket yakıtı; model roketçilik; optimizasyon

NANOPARTİKÜL KATKILANDIRILMIŞ MADENİ YAĞLARIN DERİN ÇEKME İŞLEMİNDEKİ PERFORMANSININ İNCELENMESİ

Mehmet ERTAN
Arş. Gör. Fevzi ŞAHİN
Arş. Gör. Cengiz Görkem DENGİZ
Doç. Dr. Kemal YILDIZLI
Doç. Dr. Lütfü NAMLI
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Derin çekme işlemi sac metal levhalara bir zımba ve kalıp yardımıyla istenilen form verilerek 3 boyutlu derin bir parça elde etme işlemidir. Günümüzde tıbbi saklama kutularından, yemek tenderelerine, otomobil aksamlarına kadar birçok ürün bu yöntem ile üretilmektedir. Bu işlem sonucunda ortaya çıkan ürünün kalitesi ve hasarsız şekilde elde edilmesi oldukça önemlidir. Derin çekme esnasında parçada yırtılma hasarları ve parça üzerinden lokal incelmeler görülebilmektedir. Bu hasarlar genellikle yetersiz yağlama sonucu oluşmaktadır. Bu sebeple derin çekme esnasında kullanılacak olan yağlayıcı büyük önem taşımaktadır. Piyasada derin çekme işlemi için kullanılan pek çok yağlayıcı mevcuttur. Bu çalışmada ise piyasada kullanılan yağlara nanopartikül katılarak bu yağların performanslarının arttırılması amaçlanmıştır. Nanopartiküller, yağ kullanılan derin çekme işlemlerinde sacın yüzeyindeki boşlukları doldurarak sacın kalıp içerisine olan hareketini kolaylaştırmaktadır. Yapılan çalışmada derin çekme işlemi için kullanılan yağlara nanopartikül katkılandırarak derin çekme performansına olan etkileri incelenmiştir. Nanopartikül katkılı yağ üretiminde yağın içine koyulacak nanopartikülün cinsi, miktarı ve boyutları yüksek önem arz etmektedir. Yapılan çalışmada yağ içerisine katkılandırılacak olan nanopartikül miktarı ve bunun derin çekmeye olan etkisi incelenmiştir. Bu yağların hazırlanışı sırasında ilk olarak belirli oranlarda yağ ve nanopartikül beher kabında karıştırılmıştır. Ardından manyetik karıştırıcıda 10 dakika ve ultrasonik karıştırıcıda 15 dakika karıştırılmıştır. Sac numuneler önce yağsız, sonra katkısız yağ ile sonrasında ise sırasıyla %1 ve %5 nanopartikül katkılı yağ ile Erichsen testine tabi tutularak performansları karşılaştırılmıştır. Çalışmada kullanılan sac numuneler 0.8 mm kalınlığında, 60mmx60mm boyutlarındaki Al5754 malzemeden seçilmiştir. Erichsen testinde yağsız deneyde elde edilen verilere bakarak maksimum kuvvete karşılık gelen deformasyon derinliğinin 5.53 mm olduğu gözlemlenmiştir. Bu değerin katkısız yağlı deneyde 6.02 mm, %1 oranında nanopartikül katkılandırılmış yağ ile yapılan deneyde 6.26 mm ve %5 oranında nanopartikül katkılandırılmış yağ ile yapılan deneyde 5.83 mm olarak gözlemlenmiştir. Çalışma sonucunda katkısız yağa göre deformasyon derinliğinde %3.9 oranında artış gösteren %1 katkılı yağın en iyi yağ olduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Erichsen testi, SiO_2 nanopartikül, derin çekme

ÜÇ BOYUTLU YAZICILAR İÇİN FİLAMENT EKSTRUDER ÜRETİMİ

Hakan TEMİZ
Mustafa Enes YAZICI
Arş. Gör. Fevzi ŞAHİN
Arş. Gör. Cengiz Görkem DENGİZ
Doç. Dr. Kemal YILDIZLI
Doç. Dr. Lütfü NAMLI
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Üç boyutlu yazıcı teknolojisi her geçen gün gelişmekte ve büyümektedir. İnsanlar düşünüp tasarladıkları objeleri 3 boyutlu yazıcıların sayesinde çıktı alabilmektedir. Bu yazıcılardan objeleri çıkartabilmek için temel materyal olarak filament kullanılmaktadır. Bu yüzden 3 boyutlu yazıcılar için filamentler göz ardı edilemeyecek derecede büyük öneme sahiptir. Filament, bir yazıcının 3 boyutlu nesneler oluşturmak için baskı yatağı üzerinde erittiği ve ekstrüzyon yaptığı plastik tel şeritlerdir. Her geçen gün gelişen teknolojiyle birlikte farklı maddelerden, farklı çeşitlerde filament üretilmektedir. Bu çalışmada piyasada büyük öneme sahip olan bu filamentleri daha ucuza ve yüksek kalitede üretebilmek amacıyla üç boyutlu yazıcılar için filament ekstruder tasarlanmıştır.

Çalışma kapsamında tasarlanan filament ekstruder üretimi beş kısımdan oluşmaktadır. Bu bölümler sırasıyla; ekstruder, soğutma havuzu, çekme mekanizması, sağ-sol mekanizması, makara sarma mekanizmasıdır. Ekstruder mekanizmasında bulunan helezon vidası makinenin en önemli elamanıdır. Filamenti hassas ölçülerde ve yüksek kalitede üretebilmek için helezon vida ve kovanın iyi tasarlanması gerekmektedir. Motordan aldığı tahrikle dönen helezon vida granül haznesinde bulunan granülleri ekstruder ucuna taşır. Granüller ekstruder ucuna gelmeden önce ısıtılarak diş macunu kıvamına getirilerek, plastik basıncın etkisiyle sürekli halde istenilen nozul çapında çıkartılır. Yüksek sıcaklıkta çıkan filament, soğutma suyu havuzunda soğutularak çekme mekanizmasıyla eş zamanlı olarak çekilir. Dönen makaraya filamentin makaraya düzenli şekilde sarılabilmesi için sağ-sol mekanizmasından geçirilir.

Yapılan çalışmalar sonucu 1.75 ± 0.2 mm hassasiyetinde filament üretildi. Yeni helezon vida tasarımı yapılarak ± 0.05 mm hassasiyette filament üretimi hedeflenmektedir. Atık plastikler geri dönüştürülerek tekrar 3 boyutlu yazıcılar için kullanılabilir filament haline getirilmesi çalışması sürdürülmektedir.

Anahtar kelimeler: Filament, Ekstruder, Üç Boyutlu Yazıcı, Plastik Geri Dönüşüm

BLOK-DİSK AŞINMA TEST CİHAZI TASARIMI

Emre ŞİRİN
Fevzi ŞAHİN
Lütfü NAMLI
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Günümüzde teknolojinin gelişmesiyle paralel olarak farklı malzeme türleri ve farklı yağlayıcılar üzerine her gün yeni bir çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Çalışan sistemlerdeki makine aksamları sürekli bir temas halindedir ve bir sürtünmeye ve beraberinde bir aşınmaya maruz kalmaktadır. Sürtünme ve aşınma özelliklerinin incelenmesi için iki çeşit deney yöntemi kullanılır. Bunlardan birincisi işletme deney yöntemidir. Malzemelerin aşınmaları büyük ölçüde işletme koşullarına bağlıdır ve bunun için işletme deney yöntemi yapılır. Bu deney yönteminde gerçek makine kullanılır ve mevcut işletme koşullarında çalışan elemanın performansı belirli bir süre gözlemlenerek belirlenir. Ancak işletme şartlarının değişken olması ve kontrol edilmesinin zorluğu, bu deneylerin tekrar yapılabilirliğini engeller. Bu yöntem ayrıca çok pahalı ve uzun zaman gerektirir. Bunun için ikinci bir yöntem olan model deney yöntemi geliştirilmiştir. Model deney yöntemi, gerçek sistemin özellikleri göz önünde bulundurularak yapılır. Model deney yöntemi ne kadar işletme koşullarına yakın olursa, bulunan sonuçlarda o kadar tutarlı olmaktadır. Model aşınma deneylerinin düzenlenmesinde, kullanılan malzeme çiftleri ve temas durumları, yağlayıcı bulunup bulunmaması, hız, yük, zaman, çevre dikkat edilecek etkenlerin başında gelmektedir. Kullanılan malzeme çiftinin temas durumuna göre birçok farklı test cihazı geliştirilmiştir. Mevcutta kullanılan bu test cihazlarına baktığımızda radyal kaymalı yatak test cihazı, git-gel aşınma test cihazı, “pin on disk” test cihazı, “block on disk” test cihazı gibi çeşitli test cihazları kullanılmaktadır.

Bu çalışmada, çeşitli malzemelerin aşınma dirençlerini belirlemek için “blok-disk” tipi aşınma deney cihazı tasarlanmış ve oluşturulmuştur. Oluşturulmuş olan bu aşınma deney cihazında malzemelerin farklı yük, kayma hızı ve kayma mesafesinde aşınma durumları incelenebilmektedir. Mevcutta kullanılan aşınma test cihazlarından farklı olarak değiştirilebilir başlıklar sayesinde değişik geometriler ile çalışma imkânı sunulmaktadır. Farklı geometrilerle çalışarak ise noktasal ve çizgisel gibi iki farklı temas durumunda çalışma yapılabilmektedir. Ayrıca kuru ve yarı sıvı sürtünme olmak üzere iki farklı koşulda deneyler yapılabilmektedir. Yarı sıvı sürtünme durumunda zamana bağlı olarak thermocouple yardımı ile kullanılan sıvının sıcaklığı ölçülebilmektedir.

Keywords: Aşınma, Sürtünme, Blok-Disk Test Cihazı, İşletme Deney Yöntemi, Model Deney Yöntemi

KARAYOLU TRAFİĞİNDE ARAÇLARIN HIZ GEÇİŞ OLASILIKLARININ İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Çağlar KOŞUN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Bu çalışma, karayolu trafiğinde farklı zaman dilimlerine göre ortalaması alınan araç hızlarının, belirlenen hız aralıkları arasındaki geçiş olasılıklarına etkisini göstermeyi amaçlamaktadır. Literatürde geçiş olasılıklarının kullanımı sıklıkla Markov zincirleri kapsamında birçok disiplinde uygulama alanı bulmaktadır. Çalışmada Samsun'dan seçilen bir karayolu parçası üzerindeki tek yöndeki araç hızlarından yararlanılmıştır. Hız geçişlerinin değerlendirilmesi için farklı zaman dilimlerindeki hız ortalamaları dikkate alınmıştır. Bu hız ortalamaları verisinden yararlanılarak hız aralıkları (durumlar) belirlenmiştir ve durumlar arası geçiş olasılıkları elde edilmiştir. Geçiş olasılıkları, çalışmada ilgili matrisler ile gösterilmektedir. Hız ortalamaları 300, 180, 90, 30 saniyelik zaman dilimleri için elde edilmiştir. Sonrasında, her bir zaman dilimi için ortalaması alınan ve münferit verinin farklılaşan karakteristikleri incelenmiştir. 300 saniyelik zaman dilimlerine göre ortalama alındığında üç durum belirlenmiştir. Farklı zaman dilimleri için en düşük ve en yüksek hız değerleri değişebilmekte ve bu durum sayısını etkilemektedir. Dolayısıyla, diğer zaman dilimlerinden elde edilen ve münferit hızlara yönelik beş durum belirlenmesine rağmen birbirleriyle kıyaslamanın yapılabilmesi için 300 saniyelik zaman dilimiyle elde edilen üç durum üzerinden değerlendirme yapılmıştır. Bu üç durum yaklaşık 51 km/sa ile 63 km/sa hızları arasında bulunmaktadır. Bu çalışma, ortalamaların elde edilmesi için belirlenen zaman dilimleri daraldıkça durumlar arası geçiş olasılıklarının birbirine yaklaştığını göstermektedir. Bu sonuç elde edilen olasılık diyagramlarından da anlaşılmaktadır. Geçiş olasılıklarını sağlayan veri sayısı da şüphesiz farklı zaman dilimlerine göre değişmektedir. Karayolu trafiği gibi dinamik bir sistemden elde edilen veriler kimi zaman ortalaması alınmış olarak elde edilmekte ve bu haliyle çalışmalarda kullanılabilmektedir. Bu nedenle, farklı zaman dilimlerine göre ortalaması alınan veriler çalışmalarda değerlendirmeyi etkileyebileceğinden bu durumun göz önünde bulundurulması önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Karayolu, Trafik, Araç Hızları, Geçiş Olasılığı

ELEKTROSPİN YÖNTEMİ KULLANILARAK POLİETİLEN OKSİT/ KİL/ SİLİKA POLİMER NANOKOMPOZİT MEMBRANIN SENTEZİ VE KARAKTERİZASYONU

SYNTHESIS AND CHARACTERIZATION OF POLY (ETHYLENE OXIDE) / CLAY / SILICA NANOCOMPOSITE MEMBRANE BY USING THE ELECTROSPINNING METHOD

Vusal HAMZAYEV
Doç. Dr. Engin BURGAZ
Prof. Dr. Müberra ANDAÇ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Nanoparçacık ihtiva eden malzemeler, sahip oldukları nano boyutlu malzemelerden dolayı daha hafif, dayanıklı, gerektiğinde iletken veya yarı iletken, belirli ışınları absorbe edebilen şekilde tasarlanabilmektedirler. Organik-inorganik nanokompozitler, hem polimerlerin hem de inorganik malzemelerin özelliklerinin bileşimine sahip oldukları için son yıllarda birçok alanda ilgi uyandırmaktadırlar. Bu çalışmada polimer membranın nanoparçacık kullanılarak mekanik özelliklerinin iyileştirilmesi amaçlanmıştır. Aynı zamanda poli(etilen-oksit) (PEO) içerisinde farklı nanoparçacıklar kullanılarak yarı-kristalin yapıdaki PEO malzemesinin kristalleşme derecesinin de sistematik olarak azaltılması planlanmıştır. Diğer taraftan bu kristalleşme derecesinin çok fazla düşürülmesi mekanik özellikleri negatif olarak etkileyeceğinden dolayı PEO içerisine katılan nanoparçacıkların oranları dikkatli bir şekilde ayarlanarak membran boyutsal ve mekanik kararlılığı membranın uygulama esnasındaki değerleri üzerinde tutulmuştur. PEO/ kil / silika nanokompozit polimer malzemeleri, partiküllerin polimer zincirleri ile bağlanmasına dayanan faz ayrılmasından istifade edilerek, farklı örnekler hazırlanmıştır. Bütün çözeltiler kil ve silika nanoparçacıklarının oranları sistematik olarak değiştirilmesi ve membran özellikleri ile optimize edilmesi sonucunda hazırlanmıştır. Bu malzemelerin her birinin farklı oranlarda kullanıldığı çözeltiler karıştırılarak farklı karışımlar elde edildi. Daha sonra homojen bir karışım elde etmek için numuneler oda sıcaklığında bir gün karıştırıldı. Daha sonra bu çözelti uygun koşullar sağlandıktan sonra tek iğneli elektrospin cihazı kullanılarak nanokompozit polimer malzemesi hazırlandı. Hazırlanan polimer nanokompozit membranda bulunan çözücü kompozisyonunun tamamen buharlaşması için malzeme bir gün boyunca vakum fırında kurutuldu. Nanokompozitlerin iç içe geçmiş morfolojisi X-Işını Kırınımı (XRD) ile doğrulanmıştır. Silika ve kil katılmış polietilen oksit nanokompozit polimer malzmemesinin karakterizasyon sonuçları saf polietilen oksit polimer malzemesi ile detaylı olarak karşılaştırılmıştır. Sentezlenmiş olan PEO / kil / silika nanokompozit polimer malzemelerine Fourier Dönüşümlü Kızıl-Ötesi Spektroskopisi (FT-IR) Diferansiyel Taramalı Kalorimetre (DSC), Optik Mikroskop ve Taramalı Elektron Mikroskopu (SEM) cihazlarıyla cihazlarıyla malzemelerin morfolojileri ve moleküler seviyedeki etkileşmeleri analiz edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Poli (etilen oksit) (PEO), kil, silika, elektrospin, membran

ELEKTROSPİN YÖNTEMİ İLE KİL VE SİLİKA NANOPARÇACIKLARI İÇEREN POLİ (ETİLEN OKSİT)/ NANOKOMPOZİT ELEKTROLİTLERİN ÜRETİMİ VE KARAKTERİZASYONU

PRODUCTION AND CHARACTERIZATION OF POLY (ETHYLENE OXIDE) NANOCOMPOSITE ELECTROLYTES CONSISTING OF CLAY AND SILICA NANOPARTICLES BY USING THE ELECTROSPINNING METHOD

Vusal HAMZAYEV
Doç. Dr. Engin BURGAZ
Prof. Dr. Müberra ANDAÇ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Anot olarak lityum metali ve şarj taşınması için bir polimer elektroliti (PE) kullanan şarj edilebilir lityum metal polimer pil (LMPB), taşınabilir elektronik cihazlar ve elektrikli araçlar dahil olmak üzere bir dizi uygulama için ideal bir güç kaynağı olarak kabul edilir. Poli (etilen oksit) (PEO) bazlı elektrolit, temel olarak iyi mekanik ve termal özellikler ve lityum metal ile ara yüzeysel stabilite nedeniyle, en umut verici ve en çok çalışılan katı PE'lerden biridir. Li^+ iyonlarının bu elektrolitlerde taşınması, PEO zincirlerindeki amorf bölgelerin lokal gevşeme ve segmental hareketi ile ilişkilendirilmiştir. Bu polimerler genellikle düşük sıcaklıklarda daha yüksek kristallik gösterirler ve elektrolitler düşük oda sıcaklığı iyonik iletkenlik sergilerler. Bundan dolayı PEO elektrolit içerisine farklı fizikokimyasal yüzey özelliklerine sahip nanoparçacıklar katılaraktan düşük sıcaklıktaki negatif özelliklerin iyileştirilmesi çalışılmaktadır. Bu, pratik uygulamalarda başarılı bir şekilde kullanılması için daha yüksek sıcaklıklarda çalışmayı gerektirir. Bununla birlikte, bu tür çözücülerin reaktivitesi, lityum metal ile zayıf bir arayüzey kararlılığına yol açmaktadır ve uçucu yapıları, bataryada beklenmedik bir kısa devre olması durumunda güvenlik kaygılarına neden olmaktadır. Bu çalışmada lityum iyon pilleri için elektrolit polimer geliştirilmesi yapılmıştır. Poli (etilen oksit) PEO/ kil/ silika nanokompozit elektrolit kompozisyonu sentezlenmiş ve karakterizasyonu yapılmıştır. Uygun miktarlarda hazırlanan PEO,kil, silika, ve lityum tuzu çözeltileri karıştırılarak numune kompozisyonu hazırlandı. Homojen karışması için bir gün süresince karıştırıldı. Akış hızı, voltaj gibi parametrelerin optimizasyonundan sonra tek iğneli elektrospin cihazı kullanılarak kompozit polimer malzemesi hazırlandı. Hazırlanan polimer malzemesi vakum fırında kurutuldu. Daha sonra polimer numunesi sonra Fourier Dönüşümlü Kızıl-Ötesi Spektroskopisi (FT-IR) Diferansiyel Taramalı Kalorimetre (DSC), Optik Mikroskop ve Taramalı Elektron Mikroskopu (SEM) cihazlarıyla malzemelerin morfolojileri, kristal yapıları, moleküler seviyedeki etkileşmeleri ve iyonik iletkenlik değerleri analiz edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Poli (etilen oksit) (PEO), kil, Lityum,silika, polimer, elektrospin

STRUCTURE-PROPERTY RELATIONSHIPS OF POLY (ETYLENE OXIDE) NANOCOMPOSITE ELECTROLYTES CONSISTING OF COPPER-BASED METAL ORGANIC FRAMEWORKS

Assoc. Prof. Dr. Engin BURGAZ
Ayşe ERCİYES
Prof. Dr. Müberra ANDAÇ
Prof. Dr. ÖmerANDAÇ
Ondokuz Mayis University

Absract

Polymer electrolytes have a high mechanical flexibility and thermal stability, and because of their higher density, improved safety and reduced weight these materials can take place of inflammable liquid electrolytes. Polyethylene oxide (PEO) which is one of the most important polyether compounds has been mostly preferred in SPEs as the matrix material since PEO can dissolve many different salts and PEO can also provide fast ion transport. In our study, poly(ethylene oxide) (PEO) nanocomposite electrolytes consisting of copper based metal organic frameworks were prepared by solution cast technique. Polymer electrolyte membranes were prepared by using different ratios of copper-based nanosized metal organic particles and lithium bis(trifluoromethane)sulfonimide (LiTFSI). PEO electrolytes were removed from the teflon mold. PEO electrolytes were dried in vacuum, and they were stored in an argon-filled glove box that contained <1 ppm oxygen and moisture prior to any characterization. After that, the characterizations of PEO nanocomposite electrolyte membranes consisting of copper based metal organic frameworks were performed. Based on X-ray diffraction (XRD) and differential scanning calorimetry (DSC) data, the crystallinity of PEO decreased significantly due to the incorporation of copper-based nanosized-metal organic frameworks to PEO-lithium salt system. The interactions between the cations in the lithium salt and the ether oxygen atom in the PEO chains have been confirmed by attenuated total reflectance fourier transform infrared (ATR FT-IR) spectroscopy studies. Based on thermogravimetric analysis (TGA) results, the thermal stability of pure PEO increased when mixed with both lithium bis(trifluoromethane)sulfonimide (LiTFSI) and copper-based nanosized-metal organic frameworks in to PEO. The performance properties of PEO nanocomposite electrolytes consisting of copper-based metal organic frameworks were compared each other. Consistent results were obtained from this study.

Keywords: poly (ethylene oxide), PEO, copper-based nanosized-metal organic frameworks, lithium salt

This study was supported by TUBITAK 315M236 project.

TAP PROJESİ VE ONUN AVRUPA TEHLİKESİZLİYİNDE ÖNEMİ

Doç. Dr. Namik KERIMOV
Ayten MEHERREMOVA
Azerbaycan Diller Universitesi

Güney Gaz Koridoru'nun üçüncü bölümü olan TANAP'ın devamı olacak olan gaz boru hattı güzergahının belirlenmesi, akut ekonomik, politik ve jeostratejik çıkarların çarpışması fonunda gerçekleşmekdedir. Güney Gaz Koridoru'nun bir sonraki bölümünün-TAP-ın belirlenmesi, siyasi ve ticari çıkarlarını etkileyen faktörlerle belirlenecektir. Siyasi açıdan Nabucco West, Büyük Nabucco'nun devamı olarak görülüyordu ve bu da Moskova'nın itirazlarına neden oluyordu. Doğru, Rusya diğer batı rotalarımıza şiddetle karşı çıktı. Alternatif rotalarda, kuzeydeki komşularımızı tahriş etmeye gerek yoktu. Öte yandan, yaklaşık 1300 kilometre uzunluğundaki TAP Nabucco, Batı'dan 442 kilometre daha kısadır ve bu da inşaat maliyetlerinin düşmesine ve nispeten ucuz nakliye maliyetlerine neden olaca
Aynı zamanda, ABD ve AB, TAP projesini destekledi. Son olarak, uzun tartışmalardan sonra, 28 Haziran 2013'te Şah Deniz-2 projesi çerçivesinde hasil olunan doğal qazın Trans Adriyatik Boru Hattı (TAP) ile Avrupa'ya taşınmasına karar verildi. TAP üzerinden Yunanistan ve İtalya gaz piyasaları, Nabucco West'in Doğu ve Orta Avrupa ülkelerinin gaz piyasalarına kıyasla yüksek fiyatlar açısından cazip göründü ve ticari olarak uygulanabilir. Ev sahibi ülkeler İtalya, Yunanistan ve Arnavutluk 13 Şubat 2013 tarihinde Hükümetlerarası Üçlü Anlaşma imzaladı ve TAP projesine bağlı olduklarını resmen açıkladılar. Arnavutluk parlamentosu anlaşmayı Nisan 2013'te onayladı ve İtalyan ve Yunan parlamentoları aynı yılın Aralık ayında onayladı. 18 Haziran 2016'da Trans-Adriyatik Boru Hattı'nın kuruluşu, Selanik, Yunanistan'da Azerbaycan, Arnavutluk, Türkiye, Bulgaristan, Gürcistan ve İtalya'dan üst düzey Çinli hükümet yetkililerinin katılımıyla atıldı. TAP projesinin uygulanmasıyla, Avrupa ülkeleri, özellikle Balkan ülkeleri, Rus gazından yoksun bırakılacak ve Moskova'nın bölgedeki siyasi baskısı azalacakdır.
İtalya'nın TAP Trans Avusturya Gaz Boru Hattı (TPP) ve Trans Transit Boru Hattı arasındaki bağlantı ile Azerbaycan gazını Batı Avrupa ülkelerine vermek mümkün. Başka bir varyasyonda, Azerbaycan gazı, Arnavutluk toprakları üzerinden Adriyatik Boru Hattı yoluyla Hırvatistan, Garadagh, Bosna Hersek, Hırvatistan gibi ülkeler tarafından mavi yakıt talebinin bir kısmının ödenmesinde önemli bir rol oynayabilir. Diğer bir bağlantı ise bu mavi yakıtın Bulgaristan-Yunanistan boru hattı üzerinden Balkanlara taşınması. Arnavutluk-Sırbistan ve Arnavutluk-Makedonya bile TAP'ın devamı için fikirleri analiz ediyor.

Anahtar kelimeler: boru hattı, enerji, tehlikesizlik

THERMAL PROPERTIES OF POLY(ETHYLENE OXIDE) NANOCOMPOSITE ELECTROLYTES CONTAINING NANO-SIZED METAL ORGANIC FRAMEWORK-5 (MOF-5)

Assoc. Prof. Dr. Engin BURGAZ
Ondokuz Mayis University

Abstract

Nano-sized metal organic framework-5 (MOF-5) particles were synthesized and characterized by using consecutive combination of ultrasound and microwave irradiation methods in our previous study. In the current study, we synthesized PEO nanocomposite electrolytes consisting of these nano-sized MOF-5 structures by using the solution casting method. The degree of crystallinity, enthalpy of melting, thermomechanical properties thermal stability and ionic conductivity of poly(ethylene oxide) nanocomposite electrolytes were investigated by differential scanning calorimetry (DSC), dynamic mechanical analysis (DMA), thermogravimetric analysis (TGA), respectively. Based on the detailed analysis and comparison of this data, PEO nanocomposite electrolytes show considerable property improvements compared to pure PEO electrolyte. Based on DSC results, it was shown that the degree of crystallinity, enthalpy of melting decrease systematically with the addition of MOF-5 nanoparticles to PEO electrolyte system. In addition, melting and glass transition temperatures systematically changes with the addition of MOF-5 nanoparticles to PEO nanocomposite electrolyte system. Based on DMA results, it was revealed that the values of storage modulus, loss modulus and tan d of PEO nanocomposite electrolytes systematically change with the addition of lithium salt and MOF-5 nanoparticles to the nanocomposite electrolyte system. Based on TGA results, it was revealed that decomposition temperatures such as Td,95%, Td,85% and Td,50% systematically change with the addition of lithium salt and MOF-5 nanoparticles to the nanocomposite electrolyte system. Since, all of these properties are very important in the high performance of solid polymer electrolytes, PEO nanocomposite electrolytes containing nano-sized MOF-5 particles can be very good candidates for future solid electrolyte membrane applications.

Keywords: PEO electrolytes, nanocomposite, metal organic framework, thermal stability, damping

Funding for this work was provided by The Scientific and Technological Research Council of TURKEY (TUBITAK) Project No. 315M236.

STRUCTURE AND MORPHOLOGY OF POLY(ETHYLENE OXIDE) NANOCOMPOSITE ELECTROLYTES CONTAINING NANO-SIZED METAL ORGANIC FRAMEWORK-5 (MOF-5)

Assoc. Prof. Dr. Engin BURGAZ
Ondokuz Mayis University

Abstract

In our previous study, we synthesized and characterized nano-sized metal organic framework-5 (MOF-5) by using consecutive combination of ultrasound and microwave irradiation methods. In the current study, we synthesized PEO nanocomposite electrolytes consisting of these nano-sized MOF-5 structures by using the solution casting method. The molecular interactions, structure and morphology of poly(ethylene oxide) nanocomposite electrolytes were investigated by using Fourier-transform infrared spectroscopy (FT-IR), polarized optical microscopy (POM), scanning electron microscopy (SEM) and X-ray powder diffraction (XRD), respectively. Based on the detailed analysis and comparison of this data, PEO nanocomposite electrolytes show considerable property improvements compared to pure PEO electrolyte. Specifically, the addition of MOF-5 nanoparticles decreases the spherulite size in PEO electrolyte nanocomposites. Based on XRD results, it was confirmed that the crystalline phase of PEO is disrupted and decreased with the addition of MOF-5 nanoparticles to the PEO electrolyte system. Based on POM results, it was revealed that the shape of spherulites is distorted and their shapes are transformed from polygons into much more circular-like shapes. Based on SEM results, it was confirmed that MOF-5 nanoparticles are homogenously distributed throught the PEO electrolyte matrix. Based on FT-IR results, it was observed that the vibrational band of ether oxygens in PEO are shifted to differnt wavenumbers due to different degrees of interactions among PEO chains, lithium salt and MOF-5 nanoparticles with systematic addition of MOF-5 nanoparticles to the solid electrolyte system. Since, all of these properties are very important in the high performance of solid polymer electrolytes, PEO nanocomposite electrolytes containing nano-sized MOF-5 particles can be very good candidates for future solid electrolyte membrane applications.

Keywords: PEO electrolytes, nanocomposite, metal organic framework, morphology, molecular interactions

Funding for this work was provided by The Scientific and Technological Research Council of TURKEY (TUBITAK) Project No. 315M236.

THE INVESTIGATION OF THE INJECTED NANOPARTICLES INTO THE TUMOR FOR HYPERTHERMIA TREATMENT

Burak TIĞLI
Doç. Dr. Oğuz TURGUT
Gazi Üniversitesi

Özet

Hyperthermia treatment is an effective treatment method to destroy cancerous tissue. In this method, tumor temperature is increased enough to kill cancerous tissue. The aim of this method is to give minimum damage to the surrounding healthy tissue. Nanoparticles injected into the tumor to absorb heat and cause increasing in temperature in tumor in a short time. Thus, less time is needed to heat the tumor; therefore, healthy tissue is exposed to minimum heating time.

In this study, the effect of nanoparticle injection into a two-dimensional axisymmetrical liver cancerous tissue is numerically investigated. COMSOL software which uses finite element method is used in this numerical study. Iron oxide particles have been used as nanoparticles. An elliptic-shaped healthy liver tissue and an elliptic tumor are assumed. Iron oxide nanoparticles are injected into the cancerous liver tissue, and it is waited to diffusion of nanoparticles in the tissue. The aim of the injection of nanoparticles is to obtain uniform distribution of the nanoparticles in the tissue. The distribution of the nanoparticle in tissue is investigated for different nanoparticle doses and nanoparticle diameters as a function of time. Modified mass transfer equation is used for this purpose. Particle injection is carried out employing a needle to complete injection process regarding Darcy fluid flow. Mass transfer model is used in order to complete the transport of dilluted species. Pressure and concentration distributions after the injection and diffusion procedures are given. It is hoped that simulation studies will help scientists and doctors to understand better the effects of the cancer treatment.

Keywords: Nanoparticle, Comsol, Mass Transfer, Cancerous Tissue

CAM ELYAF VE İYONİK SIVI TAKVİYELİ POLİÜRETAN SERT KÖPÜK MİKROKOMPOZİTLERİN YAPI–ÖZELLİK İLİŞKİLERİNİN İNCELENMESİ

THE INVESTIGATION OF STRUCTURE-PROPERTY RELATIONSHIPS OF POLYURETHANE RIGID FOAM MICROCOMPOSITES REINFORCED WITH GLASS FIBER AND IONIC LIQUID

Engin ACAR
Doç. Dr. Engin BURGAZ
Ondokuz Mayis University

Özet

Bilindiği üzere günümüzde sert poliüretan köpükler, ısı yalıtım ve izolasyon amacıyla buzdolabı ve soğutuculardа, boru hatlarında, gemilerde, yakıt tanklarında ve binalarda sıkça kullanılmaktadır. Ancak mekanik özellikler ve yanmazlık özellikleri bakımından yetersiz bulunan poliüretan köpüklerin bu özelliklerinin geliştirilmesi için birçok araştırma yapılmaktadır. Bu çalışmada yanmaya dirençli ve mekanik özellikleri yüksek sert poliüretan köpük elde edebilmek amacıyla cam elyaf ve iyonik sıvı katkılı mikrokompozit sentezlenmiş ve elde edilen numunelerin karakterizasyonu sonucu beklenildiği üzere mekanik özelliklerde ve yanma testlerinde belirgin düzeyde gelişme kaydedildiği gözlenmiştir. Bu çalışmada sert poliüretan köpük yapısına katılan cam elyaf malzemesi ile köpük malzemesinin basma ve çekme dayanımlarının arttırılması planlanmıştır. Aynı zamanda cam elyaf malzemesi ile birlikte sisteme iyonik sıvının eklenmesiyle de beraber sert köpük poliüretan sistemi içerisinde bulunan cam elyaf malzemesinin sistem içerisinde daha iyi bir şekilde dağılımı ve sistema elemanları ile daha iyi bir şekilde etkileşmesi sağlanılmıştır. Bütün bu sistem içerisindeki özellik değişmelerine bağlı olarak sert poliüretan köpük malzemesinin hücre boyutunun azaltılması ve termal iletkenlik değerlerinin minimum seviyede tutulması da öngörülmüştür. Bilindiği üzere cam elyaf tek boyutlu geometrilerinde dolayı sistemi reaktif köpürme esnasında anizotropik olarak yönlendirmesi mümkündür. Diğer taraftan iyonik sıvının çözelti içerisindeki sistem elemanlarını iyi çözme yeteneğinden dolayı reaktif köpürme esnasında kullanılan iyonik sıvı sistemde kullanılan cam elyaf fibrilleri homojen bir şekilde dağıtıcı olarak görev yapacaklardır. Sentez sonrası alınan cam elyaf iyonik sıvı katkılı numunelere termal iletkenlik ölçümü, sertlik ölçümü, yoğunluk ölçümü, Basma testi, Mekanik Analiz (DMA), Termogravimetrik Analiz (TGA) testleri uygulanarak mekanik, termomekanik ve termal özelliklerinin analizleri yapılmıştır. Bu cihazların yanı sıra; Fourier Dönüşümlü Kızılötesi Spektrometre (FTIR), Optik Mikroskop, Taramalı Elektron Mikroskopu (SEM) cihazlarıyla da numunelerin morfolojileri ve moleküler seviyedeki etkileşmeleri analiz edilmiştir.

Anahtar kelimeler: poliüretan, sert köpük, cam elyaf, iyonik sıvı

CAM ELYAF VE MONTMORİLLONİT TAKVİYELİ POLİÜRETAN SERT KÖPÜK MİKROKOMPOZİTLERİN YAPI–ÖZELLİK İLİŞKİLERİNİN İNCELENMESİ

THE INVESTIGATION OF STRUCTURE-PROPERTY RELATIONSHIPS OF POLYURETHANE RIGID FOAM MICROCOMPOSITES REINFORCED WITH GLASS FIBER AND MONTMORILLONITE

Engin ACAR
Doç. Dr. Engin BURGAZ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Poliüretan sert köpükler bilindiği üzere, ısı yalıtım ve izolasyon amacıyla buzdolabı ve soğutucularda, boru hatlarında, gemilerde, yakıt tanklarında ve binalarda çokca kullanılmaktadır. Ancak mekanik özellikler ve yanmazlık özellikleri bakımından eksik bulunan poliüretan sert köpüklerin bu özelliklerinin geliştirilmesi için bir çok araştırma yapılmaktadır. Cam elyaf ve montmorillonit (nanokil) katkıları eklenildiği kompozit malzemelerin mekanik özelliklerini artırdığı gibi, ısıl iletkenliğini ve yanmazlık özelliklerini de olumlu yönde geliştirmektedir. Bu çalışmada yanmaya dirençli ve mekanik özellikleri yüksek sert poliüretan köpük elde edebilmek amacıyla cam elyaf ve montmorillonit katkılı nanokompozit sentezlenmiş ve farklı oranlarda karışıma eklenen cam elyaf ve montmorillonit ile elde edilen numunelerin karakterizasyonu sonucu beklenildiği üzere mekanik özelliklerde ve yanma testlerinde belirgin düzeyde gelişme kaydedildiği gözlenmiştir. Bu çalışmada sert poliüretan köpük yapısına katılan cam elyaf malzemesi ile köpük malzemesinin basma ve çekme dayanımlarının arttırılması planlanmıştır. Aynı zamanda cam elyaf malzemesi ile birlikte sisteme montmorillonit kilinin eklenmesiyle de beraber sert poliüretan köpük malzemesinin hücre boyutunun azaltılması ve termal iletkenlik değerlerinin minimum seviyede tutulması da öngörülmüştür. Bilindiği üzere cam elyaf tek boyutlu geometrilerinde dolayı sistemi reaktif köpürme esnasında anizotrpik olarak yönlendirmesi mümkündür. Diğer taraftan nanokilin iki-boyutlu geometrisinden dolayı reaktif köpürme esnasında nanokiiller sistemde heterojen çekirdeklenme ajanları olarak görev yapacaklardır. Sentez sonrası alınan cam elyaf nanokil katkılı numunelere termal iletkenlik ölçümü, sertlik ölçümü, yoğunluk ölçümü, Basma testi, Mekanik Analiz (DMA), Termogravimetrik Analiz (TGA) testleri uygulanarak mekanik, termomekanik ve termal özelliklerinin analizleri yapılmıştır. Bu cihazların yanı sıra; Fourier Dönüşümlü Kızılötesi Spektrometre (FT-IR), Optik Mikroskop, Taramalı Elektron Mikroskopu (SEM) cihazlarıyla da numunelerin morfolojileri ve moleküler seviyedeki etkileşmeleri analiz edilmiştir.

Anahtar kelimeler: poliüretan, sert köpük, cam elyaf, monmorillonit

ATOMİK SEVİYEDEKİ SİMULASYONLAR KULLANILARAK MOF-5 KATKILI POLİ (ETİLEN OKSİT) NANOKOMPOZİT ELEKTROLİTİN İYONİK İLETKENLİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

AN IONIC CONDUCTIVITY PROPERTY INVESTIGATION OF MOF-5 DOPED POLY(ETHYLENE OXIDE) NANOCOMPOSITE ELECTROLYTE WITH ATOMIC SCALE SIMULATIONS

Murat ÖZLEK
Doç. Dr. Engin BURGAZ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Dr. İbrahim İNANÇ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Polimer elektrolitler eşsiz özelliklerinden dolayı enerji depolama uygulamalarında sıkça kullanılmaktadır. Ancak saf halde sahip oldukları iyonik iletkenlik değerleri oldukça düşüktür (10^{-6} S/cm). Bu sebepten ötürü çeşitli malzemeler ile katkılamalar yapılarak düşük iyonik iletkenlik değerlerinin geliştirilmesi yapılmaktadır. Bu çalışmada metal organik kafes yapısı (MOF) türlerinden olan MOF-5 kullanılarak poli (etilen oksit) (PEO) ve lityum bis(trifloromethilsulfonil)imid (LiTFSI) tuz ilave edilerek bir simülasyon çalışması yapılmıştır. Simülasyon çalışmasında atomik boyutta poli(etilen oksit), LiTFSI ve MOF-5 etkileşimlerinin çeşitli oranlarda mol bazlı karışımları (%10, %15, %20 LiTFSI ve %5, %10 MOF5) Materials Studio 7.0 programı kullanılarak yapılmıştır. Modelize edilen sistemlere forcite modülü ile Universal force field temelli geometri optimizasyonu uygulanarak yapının entalpi değerleri düşürülmüştür bu da yapıyı daha gerçekçi ve stabil hale getirerek forcite dinamik alt modülünde 298 K, 318 K, 308 K, 328 K, 338 K, 348 K ve 358 K sıcaklık değerlerinde işlem yapmaya uygun hale getirmiştir. Ardından dinamik alt modülü ile elde edilen sonuçlara mean square displacement (MSD) kullanılarak difüzyon katsayısı her bir sıcaklık ve karışım oranı için elde edilmiştir. Difüzyon katsayısı hesaplanırken mean sqaure displacement grafiğinin eğimi baz alınarak hesaplanmaktadır. Sonrasında Nernst-Einstein denklemi kullanılarak iyonik iletkenlik hesabı mean square displacement grafiklerinin eğimine bağlı olan difüzyon katsayısı ile farklı sıcaklık değerlerinde incelenerek yapının oran değişimlerine ve sıcaklık değişimlerine bağlı olarak iyonik iletkenliği Nernst–Einstein denklemi kullanılarak hesaplanmıştır. Mean square displacement grafikleri iyonik akışı sağlayarak iyon iletkenliği doğrudan etkileyen Li+ katyonlarının akışı baz alınarak oluşturulmuştur. Li+ katyonlarının yapıda serbest akışı TFSI- anyonlarından ne kadar uzakta olduğu ve polimer zincirleri içerisinde ne kadar rahat hareket ettiğine bağlı olarak mean square displacement grafiğinin eğimini etkilemektedir. Simülasyonun doğruluğu için elde edilen sonuçlarda difüzyon katsayısı ve sıcaklık grafiği kıyaslaması yapılmıştır. Literatürdeki genel difüzyon katsayısı ve sıcaklık değişimi grafiklerine uygunluğu kontrol edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Polimer elektrolit, Mof, İyonik iletkenlik, Poli(etilen oksit), Moleküler dinamik, Simülasyon

Bu çalışma, Ondokuz Mayıs Üniversitesi tarafından PYO.MUH.1901.18.004 kodlu proje ile desteklenmiştir.

6302 SAYILI KANUN KAPSAMINDA TÜRKİYE'DE YABANCI GERÇEK KİŞİLERİN MÜLK EDİNİMİ

Harita Müh. Selin KURNAZ
Millî Savunma Bakanlığı
Prof. Dr. Faik Ahmet SESLİ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Türkiye'de yabancı uyruklu gerçek kişiler çeşitli sınırlamalara uymak koşulu ile taşınmaz ve sınırlı ayni haklar edinebilmektedirler. Ülkemiz mevzuatında yabancı uyruklu gerçek kişilerin mülk edinimi Osmanlı Döneminden günümüze kadar çeşitli kanunlarla değişiklik göstererek son haline ulaşmıştır. Bu süreç 1284 Safer Kanunu ile başlamış olup çeşitli kanun değişiklikleriyle devam etmiştir. Nitekim 1934 yılında yabancı uyruklu gerçek kişilerin mülk edinimi konusunda en temel kanun olan 2644 sayılı Tapu Kanunu yürürlüğe girmiştir. Bu kanun hükümleri günümüze kadar birçok değişikliğe uğrayarak yabancıların mülk edinimi konusunda çeşitli sınırlamalar yapılmış ve bazıları anayasaya aykırı olduğu düşüncesiyle iptal edilmiştir. 2644 sayılı Tapu Kanununda yapılan en son ve kapsamlı değişiklik 03 Mayıs 2012 tarihinde kabul edilen 6302 sayılı Tapu Kanunu ve Kadastro Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun olmuştur. Bu kanun ile yabancıların ülkemizde mülk edinimini etkileyecek çok önemli ve köklü değişiklikler olmuştur. Öteden beri devam eden karşılıklılık ilkesi kaldırılmış ve Cumhurbaşkanına ciddi yetkiler verilmiştir.

Bu kapsamda çalışmada, 6302 sayılı Kanunun getirdiği 2012 tarihli güncel değişiklikler ve yenilikler çerçevesinde yabancı uyruklu gerçek kişilere yapılan taşınmaz satışları incelenecektir. Kanunun yürürlüğe girdiği 2012 yılından 2018 yılı sonuna kadarki süreçte yabancı uyruklu gerçek kişilerin mülk edinimin fazla olduğu ve ciddi sanayi ve turizm potansiyelini barındıran, dolayısıyla bilinirlikleri fazla olan İstanbul, Antalya ve Muğla illeri çalışma konusu yapılmıştır. Çalışmada yapılacak analizlerde, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünden bu üç il için alınan yabancı uyruklu gerçek kişilere ait satış verileri kullanılacaktır. Çalışmada, ilçe, uyruk ve yıllar bazındaki istatistiki bilgilerinin analizi, karşılaştırılması ve yorumlanması amaçlanmaktadır.Ayrıca, çeşitli uyruktaki vatandaşların yıllar bazında yer tercihlerinde değişimleri ve yer tercihleri analiz edilerek harita üzerinden gösterimi sağlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı, Tapu Kanunu, mülk

ARTVİN ŞAVŞAT BÖLGESİNDEKİ PROPOLİSİN FARKLI EKSTRAKSİYON YÖNTEMLERİ VE FARKLI ÇÖZÜCÜLER İLE ANTİOKSİDAN ÖZELLİKLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Seda KARABELA
Bünyamin YAŞAR
İsmail KAYAHAN
Deniz CANBOLAT
Doç. Dr. İbrahim TURAN
Gümüşhane Üniversitesi

Özet

Günümüzde, doğal ürünler gıda, ilaç ve kozmetik endüstrisinde büyük oranda yer almaktadırlar. Doğal ürünlerden olan propolis, bal arıları tarafından bitki tomurcuklarından, filizlerinden ve farklı bitki salgılarından elde edilen kimyasal olarak kompleks yapışkan, reçineli bir arı ürünüdür ve kimyasal içerikleri toplandığı yerin coğrafi koşullarına göre farklılık göstermektedir. İçeriğinde bulunan faydalı moleküllerin kullanılabilir hale gelmesi için farklı ekstraksiyon yöntemleri ve çözücülerle ekstrakte edilmesi gerekir. Bu çalışmada Artvin Şavşat yöresi propolisinin farklı çözücüler (etanol ve metanol) ile maserasyon ve ultrasonik ekstraksiyon yöntemleri kullanılarak ekstraksiyonları yapılarak temel biyoaktif özellikleri; toplam polifenol içerik tayini, toplam flavonoid içerik tayini, demir (Fe^{+3}) indirgeyici güç tayini ve DPPH radikal yakalama tayinleri ile karşılaştırılmıştır. Farklı bölgelerdeki propolisin farklı ekstraktlarının antioksidan etkilerini konu alan çok sayıda çalışma olmasına rağmen, propolisin farklı ekstraksiyon yöntemleri ile ilgili sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Yapılan çalışmalar sonucunda en etkili ekstraksiyon yöntemi tüm çözücüler için ultrasonik ekstraksiyon olarak tespit edilirken, demir indirgeyici güç ve flavonoid tayinlerinde metanollü ekstrakt, toplam polifenolik ve DPPH IC_{50} tayinlerinde ise etanollü ekstraktın en yüksek aktiviteye sahip olduğu tespit edilmiştir. Diğer bölgelerin propolis örnekleri ile karşılaştırıldığında Van, Erzurum, Gümüşhane, Ordu, Rize ve Muğla bölgelerindeki elde edilen örneklerin maserasyon yönteminin etanollü ekstraktları ile antioksidan özelliklerinin benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir. Azerbaycanın 15 farklı bölgesinden temin edilen propolislerle yapılan çalışma ile Şavşat propolisi karşılaştırıldığında ise toplam polifenol ve demir indirgeme aktioksidan kapasitesinin Şavşat propolisinde daha yüksek olduğu, etanollü ekstraktlarımızın DPPH IC_{50} sonuçları ise karşılaştırılan Azerbaycan örnekleri ile benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir. Çalışma kapsamında elde edilen verilerin ileride yapılacak olan propolis çalışmalarında kullanılması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Antioksidan aktivite, Ekstraksiyon, Maserasyon, Propolis, Ultrasonik

ARTVİN ŞAVŞAT YÖRESİ PROPOLİSİNİN FARKLI SICAKLIKLARDAKİ PBS'Lİ EKSTRAKTLARININ ANTİOKSİDAN ÖZELLİKLERİNİN VE ERİTROSİT HEMOLİZ İNHİBİSYONU ÜZERİNE ETKİSİNİN ARAŞTIRILMASI

Sevim PİLİÇ
Sedanur KILINÇ
Yunus Emre KÜPELİ
Deniz CANBOLAT
Doç. Dr. İbrahim TURAN
Gümüşhane Üniversitesi

Özet

Bal arıları tarafından farklı bitkilerden toplanarak üretilen propolis, reçinemsi bir doğal üründür. Rengi, bitki çeşidine bağlı olarak sarı, yeşil ve koyu kahverengiye kadar değişiklik gösterebilir. Halk tıbbında kimyasal bileşiminden dolayı uzun zamandır yaygın olarak kullanılmakta olan propolisin içeriğinin önemli bir kısmını flavonoidler, fenolik bileşikler ve esansiyel yağlar oluşturmaktadır. Yapılan çalışmalarda fenolik bileşiklerin antioksidan özellik gösterdiği bildirilmiştir. Antioksidanlar normal metabolizma sonucu oluşan reaktif oksijen türlerini (ROS) temizlemeye yardımcı olurlar. ROS'un yükseldiği ve dengenin bozulduğu durumda oksidatif stres meydana gelmektedir. Yapılan çalışmalarda da oksidatif stresin pek çok hastalığın patogenezinde rol aldığı bildirilmektedir. Bu hastalıklar arasında diyabet, kardiyolojik, nörolojik hastalıklar, yaşlanma ve kanser yer almaktadır. Bu nedenle farklı yollar ile oksidatif stresin azaltılması ya da yok edilmesi için birçok çalışma yapılmaktadır. ROS'un hücrelerde protein, DNA, karbohidrat, lipit, gibi biyomoleküller ile etkileşerek onlara zarar verdiği bilinmektedir. Araştırmalarda eritrositlerin membranlarının dış yüzeyinde bulunan proteinlerin ROS'lar için kolay bir hedef olduğu belirtilmiştir. Aynı zamanda eritrositler membranlarında bulunan çoklu doymamış yağ asitleri nedeniyle ROS' ların saldırısına maruz kalırlar. Oksidatif hücre hasarı oluşturulan çalışmalarda genellikle organik bir hidroperoksit olan t-BHP kullanılmaktadır. Bu çalışmada içeriği toplandığı yere göre değişiklik gösteren propolis Artvin ilinin Şavşat bölgesinden temin edilerek farklı sıcaklıklarda (30°C, 45°C ve 60°C) PBS'li ekstraktları hazırlanmıştır. Hazırlanan ekstraktlarda toplam polifenol içerik tayini, toplam flavonoid içerik tayini, demir (Fe^{+3}) indirgeyici güç tayini ve DPPH radikal yakalama aktivitesine bakılarak en yüksek değerlerin 60 ^{o}C de olduğu tespit edilmiştir. Yapılan bir çalışmada Trabzon propolisinin farklı çözücülerle ekstraktları hazırlanmış ve antioksidan özelliklerine bakılmıştır. Bizim yaptığımız çalışma ile karşılaştırıldığında ise sulu propolis ekstraktlarının polifenol içeriğinin ve flavonoid miktarının 60 ^{o}C' de bulunan PBS'li örneklere kıyasla daha düşük olduğu saptanmıştır. Ekstraktların eritrosit hemoliz inhibisyon aktivitesini ölçmek için ise sağlıklı bireylerden alınan kan örneklerinden eritrosit hücreleri izole edilip hemoliz modeli uygulanarak ekstrakt ile pozitif kontrol (C vitamini) sonuçları karşılaştırılmıştır. Ekstraktların pozitif kontrol ile benzer özellik gösterdiği ve en iyi sonucun 60 ^{o}C de olduğu tespit edilmiştir. Başka bir çalışmada sonuçlarımıza benzer şekilde *Ugnimolinae Turcz* bitkisinin oksidatif hasarla oluşturulan hemolizi azalttığı bildirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Antioksidan, Ekstrakt, Eritrosit Hemolizi, Propolis

ELECTROCHEMICAL SYNTHESIS OF COPPER BASED NANO-SIZED METAL ORGANIC FRAMEWORKS BY USING DIFFERENT ORGANIC LIGANDS

Assoc. Prof. Dr. Engin BURGAZ
Ayşe ERCİYES
Prof. Dr. Müberra ANDAÇ
Prof. Dr. ÖmerANDAÇ
Ondokuz Mayis University

Absract

Metal organic framework structures are called MOFs that they are comprised of metal compounds. They are highly porous crystalline materials, composed of both inorganic, organic moieties and three-dimensional (3D) topologies. Also, MOFs have superior properties such as elasticity, three-dimensional structure, high surface area and strong coordination bonds. In our study, the electrochemical synthesis of copper-based nanosized-metal organic frameworks (Cu-nanosized-MOFs) were synthesized by using different organic linkers. The blister copper plates were used for electrochemical synthesis and nano-sized MOFs were successfully synthesized being transferred Cu^{+2} ions in anodic dissolution reaction medium without metal salts. One of the important parameters of the process that the same voltage and electric current were set to 3.0 V and 9.5 mA and a homogeneously distributed Cu-nanosized-MOFs were obtained. By using scanning electron microscopy (SEM), energy dispersive x-ray spectroscopy (EDS), X-ray powder diffraction (XRD), thermogravimetric analysis (TGA), Fourier-transform infrared spectroscopy (FTIR) characterization techniques, the morphology, crystalline structures, thermal stability, molecular interactions, and surface topography of nano-MOF materials were analyzed, respectively. According to morphology results, the size of copper-based nano-MOF particles changes in the range of 30-60 nm and based on SEM analysis, the microstructures of the nanosized-metal organic framework structures have different shapes depending on the different organic ligands. Based on XRD and FTIR results, the structures of synthesized nano-MOF particles were chemically confirmed. By the SEM results, homogeneous distributions of nanosized metal organic framework particle sizes on the surface were observed. According to thermal analysis results, thermal degradation and thermal stability of synthesized copper-based nanosized metal organic framework structures were compared in detail.

Keywords: metal organic frameworks, MOFs, electrochemical synthesis, copper-based nanosized-metal organic frameworks.

This study was supported by TUBITAK 315M236 project.

KURUYEMİŞ ESASLI SÜRÜLEBİLİR ÜRÜN GELİŞTİRİLMESİ

Fatma Rabia AKÇATEMİZ
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa MORTAŞ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Bilinçli ve sağlıklı beslenme konusundaki gelişmelere bağlı olarak tüketimde kuruyemişin değeri ve önemi de artmıştır. Bu durum ise ülkemizde çerez olarak tüketilen kuruyemişin ürüne işlenmeye başlamasına ve bu konudaki çalışmaların çoğalmasına neden olmuştur. Geleneksel olarak fındık ve fıstık esaslı sürülebilir ürünlerin piyasaya hakim olması beraberinde diğer kuruyemişlerin de sürülebilir forma dönüştrülme ihtiyacını doğurmuştur. Bu noktada piyasaya yeni ürünlerin üretilmesi ve üretilme potasiyelinin değerlendirilmesi önem arz etmektedir. Çalışma kapsamında günümüzde kullanımı artan çiğ fındık ve ceviz karışımlarının meyveli ve meyvesiz formülasyonları üretilmiştir. Karışımlarda çiğ fındık, kavrulmuş fındık, ceviz, fıstık ve ayçekirdeği %25-50 oranlarında, üzüm ve kayısı ise %2.5-22 oranlarında kullanılmıştır. Karışımların genel durumları duyusal analiz kullanılarak değerlendirilmiş olup beğeni skalası 1-5 arasında değerlendirme faktörleri ise kıvam, koku, tat ve ağız hissi olarak belirlenmiştir. Bunun yanı sıra ürünlerin kurutulmuş meyveler içermesinden dolayı raf ömrü için su aktivite değerlerine de bakılmıştır. Raf ömrü açısından kritik değer olan 0.6 değerinin altında ve duyusal kabul edilebilirliği yüksek olan ürünler söz konusu çalışma ile tespit edilmiştir. Böylece sürülebilir ürünlere alternatif oluşturabilecek denemeler gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: kuruyemiş, sürülebilir ürün, yeni ürün

DEVELOPMENT OF SPREADABLE PRODUCT BASED ON NUTS

Abstract

The value and importance of nuts in consumption have also increased due to developments in conscious and healthy nutrition. In this case, the nutritional consumption of nuts in our country began to be processed and the work on this issue has led to the increase. Traditionally, hazelnut and peanut based spreadable products dominate the market and have led to the need to convert other nuts into a spreadable form. At this point, it is important to produce new products and to evaluate the production potential. In the scope of the study, fruity and fruitless formulations of raw hazelnut and walnut mixtures that are increasing in use nowadays have been produced. Raw hazelnuts, roasted hazelnuts, walnuts, peanuts and sunflower seeds were used in the blends in 25-50% ratio and grapes and apricots in 2.5-22%. The general conditions of the mixtures were evaluated using sensory analysis and the evaluation factors were found to be consistency, smell, taste and mouth sensation. In addition, because of the product contains dried fruits, water activity values for shelf life have been examined. Products with a high shelf-life value of less than 0.6 and sensory acceptability were

determined by the study. Thus, experiments were carried out to create an alternative to spreadable products.

Keywords: nuts, spreadable product, new product

PİYASADA SATILAN KREM BALLARDA REOLOJİK VE TEKSTÜREL YAKLAŞIM

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa MORTAŞ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Ülkemiz dünya bal üretiminde söz sahibi olmasına karşın bal ürünleri üretiminde gerekli potansiyeli kullanamamaktadır. Bal, üretiminin ardından kahvaltılık olarak tüketilmekte ya da destekleyici unsur olarak diğer ürünlerin kompozisyonuna dahil edilmektedir. İşlenmesi, ürün çeşitliliğine yansımamakta ve söz konusu potansiyel bal esaslı yeni ürünler üretiminde kullanılmamaktadır. Bu hedef doğrultusunda piyasaya sürülen başlıca ürünlerlerden bir tanesi de krem baldır. Krem balın yurt dışı tüketimi ve ürün çeşitliliği ülkemize kıyasla daha fazladır. Ülkemizde ise raflarda yerini yeni kazanmış olup tüketici tarafından kabul edilme süreci hala devam etmektedir. Bu noktada söz konusu ürünün genel özelliklerinin yanı sıra reolojik ve tekstürel özelliklerinin analiz edilerek değerlendirilmesi sonraki süreçlerde geliştirilecek ürünler açısından önemlidir. Bu hedef doğrultusunda piyasada değişik marketlerden toplanan krem bal örneklerinde reolojik ve tekstürel ölçümler yapılmıştır. Söz konusu ölçümlerde örneklerin viskoziteleri, sertlik, kayma yüküne ek olarak yapışkanlık, viskozite indeksi, kıvam ve sertlik değerleri ölçülmüştür. Değerler ortalama olarak ifade edilerek krem bal için reolojik ve tekstürel anlamda standardize değerler elde edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: bal, krem bal, reoloji, tekstür

FOTOBIYOREAKTÖR YÜKSEKLIK/ÇAP ORANININ *CHLORELLA VARIABILIS* TÜRÜ MIKROALGIN BÜYÜME VE YAĞ VERIMLILIĞINE ETKISI

Necla ALTIN
Togayhan KUTLUK
Başar UYAR
Nurcan KAPUCU
Kocaeli Üniversitesi

Özet

Günümüzde mikroalglerin üretiminde yeni türler ve bu türlerin ticari üretimini gerçekleştirecek farklı tasarımlarda fotobiyoreaktörler gelişme göstermiştir. Bu tasarımlar mikroalglerin ticari üretimi için önem teşkil etmektedir. Kapalı sistemler içinde bulunan tüp şeklinde fotobiyoreaktörler, farklı şekillerde değişik çap ve uzunluğa sahip tüplerden veya hortumlardan oluşmaktadırlar . Genellikle bu reaktörler için uygun boru çapı 2 – 4 cm arasıdır. Farklı türlerde mikroalgler için kapalı veya açık sistemlerde üretimleri değişiklik göstermektedir. Örneğin *Spirulina* ve *Dunaliella* türleri için açık sistemler, *Haemetococcus* ve *Phaeodactylum* türleri için kapalı sistemler başarılı olmaktadır. Bu çalışmada, laboratuar koşullarında farklı yükseklik ve aynı taban yarı çapına sahip silindir şeklindeki biyoreaktörlerin *Chlorella variabilis* türü mikroalgin büyümesine ve yağ içeriğine etkisi araştırılmıştır. Mikroalgler BG11 besi ortamında kültüre alınmışlardır. Büyüme belirli zaman aralıklarına 600 nm de absorbans ölçümü yapılarak spektrofotometrik olarak belirlenmiştir.Mikroalglerin yağ içeriği Dyer yöntemine göre kütlece ½ oranında metanol/kloroform (0.1 gram için 60 ml) ortamında ekstrakte edilerek belirlenmiştir. 16 günlük kültür sonucunda en yüksek yağ verimliliğine (13.2mg/Lgün), en yüksek mikroorganizma çoğalma hızına (0.38 $^{h-1}$) yükseklik çap oranı (L/D) 3 olan fotobiyoreaktörde elde edilmiştir. Ayrıca mikroorganizma hücreyi ikiye katlama süresi18 saat olarak belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: *Chlorella variabilis*, fotobioreaktör, mikroalg

EFFECTS OF PHOTOBIOREACTOR HEIGHT / DIAMETER RATIO ON CHLORELLA VARIABILIS TYPE MICROALGAE GROWTH AND OIL EFFICIENCY

Abstract

Today, in the production of microalgae, new species and photobioreactors have been developed in different designs to realize the commercial production of these species. These designs are important for the commercial production of microalgae. Tubular photobioreactors contained within closed systems, are composed of different shapes of tubes or hoses having different diameters and lengths. Generally, the appropriate pipe diameter for these reactors is

between 2 and 4 cm. Production of different types of microalgae in closed or open systems varies. For example, open systems for *Spirulina* and *Dunaliella* species, closed systems for *Haemetococcus* and *Phaeodactylum* species are successful. In this study, the effect of cylinder-shaped bioreactors with different height and same base radius on *Chlorella variabilis* type microalge growth and oil content in laboratory conditions was investigated. Microalgae were cultured in BG11 medium. The growth was determined spectrophotometrically by measuring the absorbance at 600 nm at certain time intervals. The oil content of the microalgae was determined by extracting ½ ratio by mass of methanol / chloroform (60 ml for 0.1 gram) by Dyer method. As a result of 16 days of culture, the highest fat efficiency (13.2mg / day), the highest microorganism growth rate (0.38 h^{-1}) height diameter ratio (L / D) 3 was obtained in the photobioreactor. In addition, the duration of doubling the microorganism cell was 18 hours.

Key words: *Chlorella variabilis*, photobioreactor, microalgae

SERBEST YAĞ ASİDİ ESTERLERİNİN SENTEZİ İÇİN TEPKİME PARAMETRELERİNİN YANIT YÜZEY YÖNTEMİ İLE ANALİZ EDİLMESİ

ANALYZE THE REACTION PARAMETERS FOR FREE FATTY ACID ESTERS SYNTHESIS BY RESPONSE SURFACE METHODOLOGY (RSM)

Bahar Gürkaya KUTLUK
Arş. Gör. Togayhan KUTLUK
Doç. Dr. Başar UYAR
Dr. Öğr. Üyesi Nurcan KAPUCU
Kocaeli Üniversitesi

Özet

Son günlerde petrol kökenli yağlara alternatif çevreye duyarlı biyoyağlama yağlarının üretimi araştırmacıların ilgi odağı olmuştur. Çevreci ve maliyeti düşük yüksek kapasiteli üretim tesislerinin tasarlanmasında istatiksel analiz yöntemlerinden yaygın olarak yararlanılmaktadır. Yanıt yüzey yöntemi (RSM), bu yöntemlerin içinde araştırmacılar tarafından en çok kullanılanlardan biridir. Bu çalışmada, lipaz (*Candida antarctica*) katalizörü varlığında gerçekleşen atık yağ serbest yağ asitleri ile trimetilolpropan (TMP) arasındaki esterleşme tepkimesini için, RSM karesel merkezi kompozit dizayn (QCCD) kullanılarak 5 seviye-4 faktör olacak şekilde ester dönüşümü üzerine iyileştirme yapılmıştır. Reaksiyona etki eden dört önemli faktör (başlangıç su miktarı(0-15%), enzim miktarı (0-25%), FFA/TMP mol oranı (3/1-1/1) ve sıcaklık(30-60 °C)) seçilmiş ve bu faktörler için farklı seviyeler belirlenerek dizayn modeli oluşturulmuştur. Reaksiyonlar 24 saat, 25 ml'lik ağzı açık erlenlerde 500 rpm hızında çalkalamalı inkübatörde yapılmıştır. Model sonucunda öngörülen en yüksek ester (%88) dönüşümü, doğrulama deneyinde ise %91 ester dönüşümü elde edilmiş modelin uygunluğu belirlenmiştir. Ayrıca biyoyağlama yağlarının triester içeriğinin yüksek olması istenmektedir. Elde edilen toplam esterin %89 oranında TMP triesteri içerdiği belirlenmiştir. Bu nedenle elde edilen esterin yağlayıcı özelliklerinin iyi olduğu öngörülmektedir.

Anahtar kelimeler: biyoyağlayıcı, *Candida antarctica*, lipaz, RSM, serbest yağ asidi

Abstract

Recently, the production of biodegradable oils, which are alternative to petroleum-based oils, have been the focused by the researchers. Statistical analysis methods are widely used in the design of high-capacity and low-cost production facilities. Response surface method (RSM) is one of the most commonly used methods in these methods. In this study, for the esterification reaction between waste edible oil free fatty acids and trimethylolpropane (TMP) in the presence of lipase (Candida antarctica) catalyst, improvement was made on the ester conversion with 5 levels - 4 factors using RSM quadratic center composite design (QCCD). Four important factors (0-15%), amount of enzyme (0-25%), FFA / TMP mole ratio (3 / 1-1 / 1) and temperature (30-60 ° C) design model has been formed by selecting different levels for these factors. The reactions were carried out for 24 hours in an agitated incubator at a speed of 500 rpm in 25 ml open flasks. The highest ester (88%) conversion was determined as a result

of the model and 91% ester conversion was obtained in the validation test. In addition, it is desired to have a high triester content of biofuels. It was determined that the total ester obtained contained 89% TMP triesters. Therefore, it is predicted that the lubricant properties of the ester obtained are good.

Keywords : biolubricant, *Candida antarctica*, free fatty acids, lipase, RSM

EFFECT OF INTEGRATION OF CARBON NANOTUBES (CNTS) ON FLEXURAL PROPERTIES OF THERMOPLASTIC COMPOSITES WITH BIAXIAL WEFT-KNITTED REINFORCEMENT

Umut Ahmet ŞİMŞEK
Ondokuz Mayıs University
Shinsuke ASHIBE
Tatsuya KOSUI
Shima Seiki, Japan
Prof. Dr. Asami NAKAI
Gifu University, Japan
Assoc. Prof. Dr. Özgür DEMİRCAN
Ondokuz Mayıs University

Abstract

Due to fast fabrication process, low manufacturing cost and mass production properties of thermoplastics, thermoplastic composites are being used in various industries such as automotive, aerospace, wind turbines etc. On the other hand, thermoplastic composites have some disadvantages against thermoset such as thermoplastic resin have very high viscosity. In order to overcome the high viscosity issues, some of the thermoplastic's polymers were produced in the form of fibers. Commingled fibers content the mixing of matrix fiber and reinforcing fiber. Biaxial weft-knitted fabrics include weft and warp yarn layers. Commingled fibers can be used as weft and warp yarns in biaxial weft-knitted fabrics. It is possible to fabricate thermoplastic composites by using biaxial weft-knitted fabrics. Carbon nanotubes have high resistance to impacts such as compression, bending, twisting due to hole structures and high length / diameter ratios. There are single-layer (single-walled) or multi-layer (multi-walled) carbon nanotubes. Multi-walled CNTs (MWCNTs) have higher resistance to chemicals than single-walled CNTs (SWCNTs). Interfacial and mechanical properties of thermoplastic composites can be improved by incorporating CNT into composites by fiber coating. From here it is aimed to increase the mechanical properties of the new nanocomposite which we will produce by improving the bonding of the resin/fiber interface, thus reaching new areas of use.

In this study ten layers fabric with symmetric laminate sequence were placed in the mold of hot press machined device. CNT integrated thermoplastic composite materials with biaxial weft-knitted fabric were fabricated by the Compression Molding Method. The produced composites were tested by using the INSTRON 5982 100KN Flexural Tests at Ondokuz Mayıs University (OMU) Central Laboratory (KITAM). In the flexural tests, three specimens were tested both in 0° and 90° directions for each type of composite panels. Finally, the effect of the CNTs on the mechanical properties of thermoplastic composites with biaxial weft-knitted fabrics were understood according to results of our study.

Keywords: Knitting, commingled fibers, carbon nanotubes, thermoplastic composites, flexural properties

EFFECT OF INTEGRATION OF CARBON NANOTUBES (CNTS) ON IMPACT PROPERTIES OF THERMOPLASTIC COMPOSITES WITH BIAXIAL WEFT-KNITTED REINFORCEMENT

Umut Ahmet ŞİMŞEK
Ondokuz Mayıs University
Shinsuke ASHIBE
Tatsuya KOSUI
Shima Seiki, Japan
Prof. Dr. Asami NAKAI
Gifu University, Japan
Assoc. Prof. Dr. Özgür DEMİRCAN
Ondokuz Mayıs University

Abstract

Due to fast fabrication process, low manufacturing cost and mass production properties of thermoplastics, thermoplastic composites are being used in various industries such as automotive, aerospace, wind turbines etc. On the other hand thermoplastic composites have some disadvantages against thermoset such as thermoplastic resin have very high viscosity. In order to overcome the high viscosity issues, some of the thermoplastics polymers were produced in the form of fibers. Commingled fibers content the mixing of matrix fiber and reinforcing fiber. Biaxial weft-knitted fabrics include weft and warp yarn layers. Commingled fibers can be used as weft and warp yarns in biaxial weft-knitted fabrics. It is possible to fabricate thermoplastic composites by using biaxial weft-knitted fabrics. Carbon nanotubes have high resistance to impacts such as compression, bending, twisting due to hole structures and high length / diameter ratios. There are single-layer (single-walled) or multi-layer (multi-walled) carbon nanotubes. Multi-walled CNTs (MWCNTs) have higher resistance to chemicals than single-walled CNTs (SWCNTs). Interfacial and mechanical properties of thermoplastic composites can be improved by incorporating CNT into composites by fiber coating. From here it is aimed to increase the mechanical properties of the new nanocomposite which we will produce by improving the bonding of the resin/fiber interface, thus reaching new areas of use.

In this study ten layers fabric with symmetric laminate sequence were placed in the mold of hot press machined device. CNT integrated thermoplastic composite materials with biaxial weft-knitted fabric were fabricated by the Compression Molding Method. The produced composites were tested by using the device of Impact Tests at Ondokuz Mayıs University (OMU). In the impact tests, three specimens were tested both in 0° and 90° directions for each type of composite panels. Finally, the effect of the CNTs on the mechanical properties of thermoplastic composites with biaxial weft-knitted fabrics were understood according to results of our study.

Keywords: Knitting, commingled fibers, carbon nanotubes, thermoplastic composites, impact properties

FASİYAL ANATOMİ İLE LİDERLİK KİŞİLİK ÖZELLİĞİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ARAŞTIRILMASI: TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİ ÖRNEĞİ

Bilim Uzmanı Fizyoterapist Tuğçe BAKİ
Doç. Dr. Anatomist Rengin KOSİF
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Özet

Yüzün şekli ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin varlığı önceki çalışmalarda belirtilmiştir. Yüz şeklimiz, duygusal durumumuzu ve kişilik özelliklerimizi gösteren temel öğelerden biri olarak belirlenmiştir. Duyguların yüze yansıması ile oluşan yüz ifadeleri, kişiler arası iletişimi sağladığı için, kişisel özellik tahminlerinde güçlü bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Kişinin yüz özelliklerinden, onunla ilgili ilk izlenimleri edinip, karakteri, tavrı ve niyetleri ile ilgili tahminlerde bulunabiliriz. Ancak daha sonra, bu tahminlerimizin yanlış olabileceğini de görebiliriz. Yüzümüzdeki anatomik ölçümlerin liderlik kişilik özelliklerimiz hakkında fikir verip vermeyeceğini araştırmak amacıyla bu çalışma planlanmıştır.

Çalışmamıza 70 kız, 69 erkek olmak üzere toplam 139 Tıp fakültesi öğrencisi katılmıştır. Dijital fotoğraf makinesi ile önden ve profilden olmak üzere 2 adet yüz fotoğrafı çekilerek, bilgisayar ortamına aktarılmış, ImageJ 1.52a (National Institutes of Health, USA) programı ile fotoğraf üzerinde yüz mesafelerinin ölçümleri yapılmıştır. Yüz, göz, kaş, burun, ağız ve kulak mesafelerini içeren 21 ölçüm yapılmış, ayrıca Darwin tüberkülü varlığı ile yapışık kulak memesi varlığı araştırılmıştır. Katılımcılara liderlik kişilik özelliği ile ilgili 32 soruluk bir anket uygulanmıştır. Yapıya yönelik liderlik, insana yönelik liderlik, dönüşümsel liderlik ve karizmatik liderlik olmak üzere 4 alt liderlik tipine göre değerlendirilmiştir.

Kızlarda üst yüz uzunluğunun, insana yönelik liderlik özelliği ile çok zayıf pozitif korelasyon gösterdiği tespit edilmiştir ($r=0,242$; $p=0,031$). Kızlarda philtrum uzunluğu ile insana yönelik liderlik özelliği arasında çok zayıf pozitif korelasyon tespit edilmiştir ($r=0,252$; $p=0,036$). Kızlarda philtrum derinliği ile insana yönelik liderlik özelliği arasında zayıf negatif korelasyon tespit edilmiştir ($r=-0,359$; $p=0,002$). Kızlarda philtrum uzunluğu ile karizmatik liderlik özelliği arasında çok zayıf pozitif korelasyon tespit edilmiştir ($r=0,256$; $p=0,032$). Erkeklerde liderlik özelikleri ile yüzün anatomik ölçümleri arasındaki korelasyon katsayılarına ve anlamlılık düzeylerine bakıldığında, istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç bulunamamıştır. Sonuç olarak kızlardaki philtrum uzunluğu, philtrum derinliği ve üst yüz uzunluğu, liderlik kişilik özelliği hakkında bize bilgi verebilmektedir.

Çalışmamızdaki sonuçlarla, yüzün anatomik özelikleri ile ilgili çalışmalar yapan anatomi, psikiyatri, insan kaynakları departmanları, bilişim teknolojisi, adli tıp ve antropoloji gibi bilim dallarına yeni veriler kazandırarak katkıda bulunmuş olmayı umuyoruz.

Anahtar Kelimeler: Yüz, Anatomi, Liderlik, Kişilik özelliği

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN FACIAL ANATOMY AND LEADERSHIP PERSONALITY TRAITS: MEDICAL STUDENTS' SAMPLE

Abstract

The presence of the relationship between the shape of the face and personality traits has been shown in previous studies. Our facial shape has been identified as one of the key elements of our emotional state and personality traits. Facial expressions formed by the reflection of emotions on the face have been determined to have a strong influence on personal traits estimatation, as they provide interpersonal communication. From the facial features, we can get first impressions of him or her and make predictions about his or her character, attitude and intentions. However then, we can see that these predictions may be wrong. This study have been conducted in order to investigate whether anatomical measurements in our face give an idea about our leadership personality traits.

A total of 139 Medical students, 70 female and 69 male university students have participated in our study. Two face photos from the front and the profile have been taken with the digital camera and transferred to the computer. ImageJ 1.52a (National Institutes of Health, USA) has been used to measure face distances on the photos. 21 measurements including face, eye, eyebrow, nose, mouth and ear distances have been performed, in addition, the presence of Darwin's tubercle and the presence of adherent ear lobe have been investigated. A 32-question questionnaire has been applied to the participants about leadership personality traits. It has been evaluated according to 4 sub-types of leadership as leadership according to structure, human-oriented leadership, transformational leadership and charismatic leadership.

It has been determined that the upper face length in women has shown a very weak positive correlation with the human leadership trait (r=0,242, p=0,031). A very weak positive correlation has been determined between philtrum length and human leadership trait in women (r=0,252, p=0,036). A weak negative correlation between philtrum depth and human leadership trait has been found in women (r=-0,359, p=0,002). A very weak positive correlation between philtrum length and charismatic leadership trait in women (r=0,256, p=0,032). When the correlation coefficients and significancy levels between leadership traits and facial anatomical measurements in the men have been examined, no statistically significant results have been found. As a result; philtrum length, philtrum depth and upper face length measurements in women may give information about leadership personality trait.

With the results of our study, we hope to contribute to the fields of science which carry out studies related to anatomical features of the face such as anatomy, psychiatry, human resources departments, information technology, forensic medicine and anthropology by brought new data.

Key words: Face, Anatomy, Leadership, Personality trait

BİR MARKOV MODELİNDE KAYBOLMA OLASILIĞININ GALTON-WATSON SÜRECİ İLE BULUNMASI

Alev İSKELELİ
Abdullah ÇELİK
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

19.yüzyılın ortalarında İngiltere'deki bazı aristokrat aileler soylarının gittikçe tükenmekte olduğunun farkına vardılar. Bunun üzerine, "bir ailenin isminin devam edebilmesi için her bir jenerasyonda kaç tane erkek çocuğa sahip olmalıdır?" şeklinde ifade edebileceğimiz bir problemi Sir Francis Galton'a getirdiler. Galton problemi arkadaşı olan matematikçi Henry Willam Watson'a götürdü. Galton ve Watson'un bu problem üzerine çeşitli çalışmalar yaptılar ve bu çalışmalar sonucunda dallanma süreçlerini (Galton-Watson süreci) literatüre kazandırdılar.

Olasılık teorisinde, dallanma süreci, rassal değişkenlerin birleşiminden oluşan, stokastik bir süreç olarak bilinen bir tür matematiksel nesnedir. Stokastik bir sürecin rastgele değişkenleri doğal sayılarla indekslenir. Dallanma işlemlerinin asıl amacı, en basit durumda, sabit olasılık dağılımına göre, n neslindeki her bireyin n+1 neslindeki bazı rasgele sayıda nesneyi ürettiği bir popülasyonun matematiksel bir modeli olarak hizmet etmektir ve kişiden kişiye değişmez. Dallanma süreçleri üremeyi modellemek için kullanılır. Dallanma işlemleri, benzer dinamikleri olan diğer sistemleri, örneğin soy ağacı yayılımını veya nötronların bir nükleer reaktörde yayılmasını modellemek için de kullanılabilir.

Dallanma süreçleri teorisindeki temel soru, sonlu nesiller boyunca hiç kimsenin bulunmadığı nihai yok olma olasılığıdır. Wald denklemini kullanarak, sıfır nesildeki bir bireyden başlayarak beklenen n nesil boyutunun μ^n'ye eşit olduğu, μ'nün her bireyin beklenen çocuk sayısı olduğu söylenebilir. Eğer $\mu<1$ ise, beklenen kişi sayısı hızla sıfıra gider, bu da Markov eşitsizliği ile olasılık 1 ile nihai bir yok oluş anlamına gelir. Alternatif olarak, $\mu>1$ ise, nihai yok olma olasılığı 1'den azdır. Bu çalışmadaki amacımız bir Markov modelinde kaybolma olasılığının Galton-Watson süreci ile bulunması ve performans ölçülerinin elde edilmesidir. Bu bağlamda, tek kanallı ve sonsuz geliş kaynaklı Stokastik bir Markov modeli dikkate alınmaktadır. Burada gelişlerin Poisson akımına, yaşam süresinin de üstel dağılıma uyduğu varsayılıyor.

Anahtar Kelimeler: Galton-Watson süreci, Kaybolma olasılığı, Markov zinciri, Performans ölçüleri

AKADEMİSYENLERİN KARİYER ENGELLERİ İLE ALGILANAN PERFORMANSLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Öğr. Gör. Gökhan COŞKUN
Amasya Üniversitesi
Prof. Dr. Alptekin SÖKMEN
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Öğr. Gör. Mustafa GÜL
Amasya Üniversitesi

Özet

Bu çalışmada Amasya Üniversitesi bünyesinde görev yapan akademisyenlerin kariyer engelleri ile algılanan performans düzeyleri arasındaki ilişkinin ölçülmesi amaçlanmaktadır. Araştırma, betimsel ve ilişkisel bir araştırmadır. Veriler yüz yüze anket yöntemiyle elde edilmiştir. Araştırma evrenini 2018-2019 eğitim öğretim yılında görev yapan Amasya Üniversitesi öğretim elemanları oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında 51 tanesi kadın, 91 tanesi erkek olmak üzere toplamda 142 öğretim elemanına anket uygulanmıştır. Anket formunun birinci bölümde kişisel bilgilere ilişkin sorular, ikinci bölümünde Alaçam ve Altuntaş (2015) tarafından geliştirilen Kadın Akademisyenlerin Kariyer Engelleri Ölçeği, üçüncü bölümde ise Gür (2017) tarafından geliştirilen Akademik Performans Algı Ölçeği yer almaktadır. Çalışmada kullanılan ölçeklerin güvenilirliğine ilişkin gerekli analizler yapılmış, Kadın Akademisyenlerin Kariyer Engelleri Ölçeği güvenilirlik katsayısı Cronbach Alfa 0,93, Akademik Performans Algı Ölçeği güvenilirlik katsayısı Cronbach Alfa 0,86 ve toplam güvenilirlik katsayısı değerinin ise Cronbach Alfa 0,85 olduğu saptanmıştır. Verilerin analizinde, "yüzde", "frekans", "bağımsız örneklemler için t testi", "tek yönlü varyans (Anova) analizi", "korelasyon" ve "regresyon" analizleri yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre kariyer engelleri ile yaşları, mesleki kıdemleri ve unvanları arasında anlamlı farklılık bulunmuş olmasına karşın performansları ile yaşları, mesleki kıdemleri ve unvanları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Ayrıca araştırmanın bir diğer sonucuna göre ise kariyer engelleri ve algılanan performans ile cinsiyet ve medeni durum arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Çalışmadan elde edilen diğer bulgulara göre ise kariyer engellerinin örgüt kültürü, çoklu rol üstlenme ve örgütsel koşullar alt boyutlarının, akademisyenlerin performans algılamalarını etkilemediği fakat kalıplaşmış önyargılar alt boyutunun, akademisyenlerin performans algılamalarını olumsuz etkilediği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kariyer engelleri, performans, akademisyen

KENTSEL BİR İMGENİN DÜNÜ VE BUGÜNÜ: KEFELİ APARTMANI
THE PAST AND THE PRESENT OF A URBAN IMAGERY: KEFELI APARTMENT

Merve GERÇEK
Doç. Dr. Derya ELMALI ŞEN
Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet

Kent; farklı yaşam biçimlerine sahip, yoğun bir nüfusun yaşamasına imkân veren bir coğrafyada, ekonomik ve sosyal sebeplerden bir araya gelmiş toplulukların süreklilik arz eden bir mekânda bütünleşmesi olarak tanımlanabilmektedir. Bir kentin yerel tarihini bilmek, onu anlama konusunda yardımcı olurken kentin bugününü oluşturma, inşa etme ve geleceğine dair öngörülerde bulunmaya da imkân tanır. Göç, savaş, ekonomik ve siyasi değişimler gibi faktörler kentin gelişim ve dönüşümünde etkili olan başlıca unsurlardır ve bu unsurlar yansımalarını her alanda olduğu gibi mimaride de göstermektedir. Samsun kentinde de mimarlık alanı, bu dönüşümlerin en iyi gözlemlenebildiği, günümüzde hızla gelişen kentlerde geçmişe dair izleri okuyabildiğimiz bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Mimarlık pratiği bağlamında Samsun kentinin geçmişine baktığımızda, 1930'lu yıllarda dönemin ileri gelen bir ailesi için yapılan ve Samsun'da geleneksel konut anlayışına modern bir bakış açısı getiren Kefeli Apartmanı öne çıkan yapılar arasındadır.

Apartman, yapıldığı dönem itibariyle çevresinde yer alan 2-3 katlı binaların arasında 7 kat yüksekliğiyle oldukça dikkat çekmiş gerek strüktürel kurgusu gerekse biçimsel özellikleriyle zihinlerde yer etmiştir. Günümüzde ise bir zamanlar görkemiyle uzaktan bile fark edilen apartmanın, zamanla yaşanan değişim ve dönüşümler sonucunda ortaya çıkan yüksek yapılarla çevrelendiği ve önemini yitirdiği görülmektedir. Bugün Kefeli Apartmanı'nı yüksek bloklar arasındaki sıkışmış ve ezilmiş haliyle uzaktan fark etmek bir yana yakınından dahi algılamak pek mümkün değildir. Yorgun ve bakımsız görüntüsüyle bina, zihinlerde kalıcı bir imge yaratmaktan çok uzaktır. Kentlilerin ve özellikle yeni neslin dikkatini çekmediği düşünülmektedir. Buradan hareketle çalışmada, Samsun kenti belleği açısından önemli olduğu düşünülen Kefeli Apartmanı'nın kentli için ne ifade ettiği, nasıl algılandığı ve kentlinin belleğindeki yeri konu edilmiştir. Çalışmada farklı yaş grupları ile anket yapılarak Kefeli Apartmanı'nın bilinirliğinin sorgulanması, bu konuda geçmişle bugün arasında fark olup olmadığının belirlenmesi ve varsa bu farklılığa yol açan sebeplerin ortaya konması hedeflenmiştir. Çalışmanın sonuçları ile Samsun'un geçmişine dair bir imge olan Kefeli Apartmanı özelinde farkındalık yaratılacağı düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Samsun, Mimarlık, Kentsel imge, Kefeli Apartmanı

Abstact

City; it can be defined as the integration of the communities that come together from economic and social reasons in a permanent place in a geography that has different lifestyles and enables an intensive population to live. Knowing the local history of a city helps to understand it, and it allows to create, build and make predictions about the future of the city.

Factors such as migration, war, economic and political changes are the main factors affecting the development and transformation of the city and these elements reflect their reflections in architecture as well as in every field. The area of architecture in the city of Samsun is seen as an area where we can read the traces of the past in the rapidly developing cities where these transformations are best observed. When we look at the past of the city of Samsun in the context of architectural practice, Kefeli Apartment, which was built for a prominent family in the 1930s and brought a modern perspective to the traditional housing concept in Samsun, is one of the prominent buildings.

The apartment, with its 7 storey height between the 2-3 storey buildings around it, has attracted attention with its structural features and formal features. Nowadays, it is seen that the apartment, which was noticed even in the distance with its splendor, was surrounded by high buildings that emerged as a result of the changes and transformations experienced over time and lost its importance. Today, it is not possible to perceive Kefeli Apartment in the distance between the high blocks and not even to see it from a distance. With its tired and neglected appearance, the building is far from creating a permanent image in minds. It is thought that the citizens and especially the new generation did not attract attention. From this point of view, in this study, what is meant by the Kefeli Apartment, which is thought to be important for the memory of the city of Samsun, is the subject of the city's memory. In this study, it is aimed to question the awareness of Kefeli Apartment Building by making a questionnaire with different age groups, to determine whether there is a difference between the past and the present, and to reveal the reasons leading to this difference. With the results of the study, it is thought that awareness will be created in the context of Kefeli Apartment, which is an image of Samsun's past.

Keywords: Samsun, Architecture, Urban Image, Kefeli Apartment

BİR KONAK, İKİ KÜLTÜR: ÖZÜDOĞRU KONAĞI
A MANSION, TWO CULTURE: ÖZÜDOĞRU MANSION

Merve GERÇEK
Doç. Dr. Derya ELMALI ŞEN
Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet

Geleneksel konutların tasarım kriterleri; bulundukları coğrafyanın fiziksel çevre koşulları kadar içine doğdukları toplumların gelenek-görenekleri, inançları, sosyal statüleri, ekonomik düzeyleri, üretim sistemleri gibi pek çok sosyo-kültürel faktör tarafından etkilenmektedir. Dolayısıyla geleneksel konutların biçimlenişini etkileyen bu faktörlerin kalıcı izleri, toplumların geçmişine ışık tutmaktadır. Geçmişe dair okumalar yapmak açısından geleneksel konutların önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda geleneksel konutları, ait oldukları toplumların dair bilginin işlendiği ve depolandığı birer hazine olarak değerlendirmek yanlış olmayacaktır. Samsun şehri için de aynı durum söz konusu olmakla birlikte, Samsun'un geleneksel konut örneklerinin ağırlıklı olarak 19.yy ait yapılar olduğu söylenebilir. Söz konusu yapılar; dar ve orta gelirli ailelere ait konutlar ile varlıklı ailelere ait konaklar şeklinde iki ayrı grupta değerlendirilebilir. Konaklar Ermeni ya da Rum tüccarlara ait levanten konaklarıdır. Fakat Levantenler büyük ölçüde Kurtuluş Savaşı sonrası mübadele ile Anadolu'yu terk etmeye başlamıştır. Terk edilen konaklara yeni kullanıcılar yerleştirilmiştir. Dolayısıyla bu evler mübadele öncesi ve sonrası farklı kültürel kökenlere sahip insanlar tarafından konut olarak kullanılmış olup, farklı kullanıcıların gereksinim ve isteklerine göre şekillendirilmişlerdir. Bu süreçte konaklarda iç ve dış mekana yansıyan birtakım fiziksel değişiklikler söz konusu olmuştur. Kültürel farklılıklara bağlı değişimlerin belirlenmesi hedeflenen çalışma kapsamında, dönemin Samsun şehrinde Rumların yaşadığı bölgede, Rum bir aile tarafından 1890 yılında yaptırılmış bir konak ele alınmıştır. Konak, 1923'te Mübadele ile ilk sahipleri tarafından terk edilmiş ve sonradan Türk aile tarafından sahiplenilmiştir. Özüdoğru ailesi tarafından uzunca yıllar kullanılan ve günümüzde hala ayakta olan konak; Özüdoğru Konağı olarak bilinmektedir. Çalışmada, konağın yaşamı boyunca uğradığı, sosyo-kültürel farklılıklardan kaynaklanan ve ikinci sahipleri tarafından yapılan fiziksel değişikliklerin incelenmesi ve sözlü tarih yöntemiyle ortaya konması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Samsun, Geleneksel mimari, Kültürel farklılıklar, Özüdoğru Konağı

Abstract

Design criteria of traditional houses; they are influenced by many socio-cultural factors such as traditions, beliefs, social status, economic levels, production systems of the societies in which they are born as much as the physical environment conditions of the geography they are born. Therefore, the permanent traces of these factors that influence the shape of traditional dwellings shed light on the past of societies. The importance of traditional housing

in terms of making historical readings is once again revealed. In this context, it would not be wrong to consider traditional houses as treasures in which the information of the communities they belong to are processed and stored. Although there is the same situation for Samsun city, it can be said that the traditional housing samples of Samsun are mainly from the 19th century. These structures; It can be evaluated in two different groups as houses belonging to families with narrow and middle income families and belonging to wealthy families. Hosts are levantine mansions belonging to Armenian or Greek traders. However, the Levantines began to abandon Anatolia largely after the War of Independence. New users have been placed in abandoned mansions. Therefore, these houses were used as housing by people of different cultural backgrounds before and after the exchange and were shaped according to the needs and desires of different users. In this process, there were some physical changes in the mansions reflected inside and outside. Within the scope of the study aimed to determine the changes due to cultural differences, a mansion built in 1890 by a Greek family in the region where the Greeks lived in the city of Samsun was discussed. The mansion was abandoned by the first owners in 1923 and was later owned by the Turkish family. The mansion used by Özüdoğru family for many years and still standing today; It is known as Özüdoğru Mansion. In this study, it is aimed to examine the physical changes caused by socio-cultural differences and by the second owners and to reveal them through oral history.

Keywords: Samsun, Traditional architecture, Cultural differences, Özüdoğru Mansion

TOPLULUK ÖĞRENME ALGORİTMALARI

Selin Ceren TURAN
Prof. Dr. Mehmet Ali CENGİZ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Yapay zekâ, giderek hayatın her alanında etkisini göstermekte yaygınlaşan, makinelerin insan davranışlarını taklit etmesini sağlayan bir yöntemdir. Makine öğrenmesi ise, makinelerin deneyimlerle gelişmesini sağlamak için istatistiksel yöntemler kullanan yapay zekâ tekniklerinin bir alt kümesidir.

Makine öğrenmesi yöntemleri ile eldeki veriler sınıflandırılarak, gruplandırılarak ya da veriler arasında ilişkiler, bağıntılar, istatistiksel sonuçlar oluşturularak modeller oluşturabilir. Topluluk öğrenme algoritmaları bir sınıflandırma yöntemidir. Literatürde öne sürülmüş birçok sınıflandırma yöntemi vardır. Yapay sinir ağları, naif bayes, karar ağaçları, lojistik regresyon, en yakın komşuluk en sık kullanılan yöntemlerdir. Bu yöntemler, topluluk öğrenme algoritmalarında temel sınıflayıcılar olarak adlandırılır ve belirli bir veri seti ile eğitilerek sınıflandırmama aşamasında kullanılırlar. Topluluk öğrenme algoritmaları, farklı uygulamalarda yaygın olarak kullanılan güçlü sınıflandırıcıların bir arada kullanılmasına izin vermekte ve bu şekilde birden fazla sınıflandırma algoritmasını aynı anda çalıştırarak model performansının daha iyi olmasını sağlamaktadır.

Bu çalışmada, topluluk öğrenme algoritmalar ailesinden olan Bagging ve Adaboost algoritmaları ele alınmıştır. Çalışmadaki temel amaç, UCI makine öğrenme veri tabanından alınan üç farklı veri seti üzerinde CART temel sınıflandırıcısı ile en iyi performans gösteren sınıflandırıcıyı bulmak ve bu işlemin ardından iki farklı topluluk öğrenme algoritması kullanarak bu performansı daha iyi ve kararlı hale getirebilen algoritmayı belirleyebilmektir. Bu amaç doğrultusunda, tek başına temel sınıflayıcının (CART) kullanılması halinde elde edilen performans değerleri sonuçları ile topluluk öğrenme algoritmalarının (Bagging ve Adaboost) kullanılması durumunda elde edilen performans değerleri sonuçları karşılaştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Adaboost, Bagging, Sınıflandırma, Topluluk Öğrenme Algoritmaları

GEÇİCİ KORUMA ALTINDAKİ SURUYELİLERE YÖNELİK ALGI: BAYBURT ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDEN BİR DEĞERLENDİRME

THE PERCEPTION OF THE SURVEYS UNDER THE PROVISION OF PROTECTION: AN EVALUATION ON THE STUDENTS OF BAYBURT UNIVERSITY

Doç. Dr. Hayriye ŞENGÜN
Öğr. Gör. Ahmet KÜÇÜK
Bayburt Üniversitesi

Özet

Tarihin başlangıcından bugüne kadar toplumlar ekonomik, sosyal, kültürel sorunlar, çevre sorunları, afet ve savaş gibi nedenlerle yaşadıkları yerleri terk etmek zorunda kalmışlardır. Göç, kısaca daha iyi yaşam koşulları bulmak umuduyla bulundukları yerleri terk etmek olarak tanımlanmaktadır. 20. Yüzyılda büyük yıkımlara neden olan 1. ve 2. Dünya savaşları da insanları yaşadığı yerlerden ederek önemli sorunlar yaratmıştır. Bugün de dünyanın çeşitli yerlerinde aynı tür gelişmeler sonucu savaşlar yaşanmaktadır.

2011 yılında Suriye'deki iç savaştan kaçarak Türkiye'ye sığınan milyonlarca Suriyeli, Türk halkı tarafından, insani gerekçelerle kabul görmüştür. Aradan geçen süre içerisinde, Türkiye'deki ekonomik ve sosyal sorunların da etkisiyle, Suriyelilerin ilk geldikleri dönemdeki kadar kabul görmediklerini ortaya koymaktadır.

Geçici koruma statüsüyle Türkiye'de bulunan Suriyelilere ilişkin algının belirlenmesi amacıyla, Bayburt Üniversitesi öğrencilerinin görüşleri alınarak 2017 yılında bir çalışma yapılmıştı. Bu çalışmada Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi öğrencilerine, Suriyelilere ilişkin düşünceleri sorulmuş ve bunun ifade edilmesi istenmiştir. 150 öğrenci çalışmaya katılmış ve görüşlerini açıklamışlardır. Aradan geçen iki yıl içerisinde öğrencilerin Suriyeli algısının değişip değişmediğini belirlemek üzere bu konudaki görüşleri yeniden sorulmuştur. Çalışma sonucunda aradan fazla bir süre geçmemesine rağmen, öğrencilerin mezuniyete yakın olmaları, ülkedeki ekonomik sorunların daha fazla farkında olmaları gibi nedenlerle, görüşlerin iki yıl öncekinden farklılaştığını göstermektedir. İki yıl önce daha çok Suriyelilerin Türkiye'de kalmalarına insani yönden yaklaşan görüş yerini Suriyelilere karşı öfkeli, ülkelerine dönmelerini isteyen bir yöne doğru evrilmiştir.

Bu çalışmada Suriyeli geçici göçmenler algısı Bayburt Üniversitesi İ.İ.B.F. Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi öğrencileri üzerinden, nitel araştırma yönteminden yararlanılarak sınanmaktadır. Çalışmanın sonunda Türkiye'nin her yerinden gelen öğrencilerden oluşan Bayburt Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi son sınıf öğrencilerinin değerlendirmeleri üzerinden, Suriyeli göçmenlere yönelik algının ne olduğu belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlar literatür eşliğinde tartışılmış, çeşitli öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mülteci, Geçici Mülteci, Suriyeli, Sığınmacı

BOOSTİNG İLE GÖZLEMLERİN DOĞRU TAHMİN EDİLEBİLİRLİK SEVİYESİ TESPİTİ VE DENGESİZ SINIF PROBLEMİNDE SENTETİK VERİ ÜRETİMİNDE KULLANIMI

Arş. Gör. Fatih SAĞLAM
Selin Ceren TURAN
Prof. Dr. Mehmet Ali CENGİZ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Sınıf dengesizliği, makine öğrenmede sınıflandırma yöntemlerinde sıklıkla karşılaşılan bir problemdir. Sınıflama yöntemleri genelde mevcut sınıfların eşit oranda olduğunu varsayarak model oluşturmaktadır. Sınıflara ait gözlem sayıları farklılık göstermeye başladıkça sınıf dengesizliği oluşur ve modeller, çoğunluk gözlemlere sahip sınıftan yana yanlılık göstererek tahmin yapar.

Dengesiz sınıf problemini aşmak için yeniden örnekleme yöntemleri, maliyet duyarlı öğrenme ve topluluk algoritmaları kullanılmaktadır. Yeniden örnekleme yöntemleri, azınlık sınıfına ait gözlem sayısını artırma (aşırı örnekleme) ve çoğunluk sınıfına ait gözlem sayısını azaltma (az örnekleme) şeklinde iki temel yaklaşım üzerine kuruludur. Aşırı örnekleme yöntemlerinden en yaygın kullanılan SMOTE (Synthetic Majority Oversampling Technique, Sentetik Çoğunluk Aşırı örnekleme Yöntemi), bir yandan dengesizlik problemini aşmaya çalışırken diğer bir yandan gürültü ürettiği için dengesizlik dışında yeni sorunlara yol açabilmektedir.

Bu çalışmada SMOTE yöntemi uygulanacak azınlık sınıfına ait gözlemler üzerinde zayıf sınıflandırıcısı karar ağacı olan boosting uygulanarak iyi tahmin edilebilme seviyeleri tespit edilmiş ve buna göre hangi gözlemin kaç kez üretileceği belirlenmiştir. Ardından azınlık sınıf gözlemlerinin yakınlarındaki komşuların bulundukları sınıflar incelenerek sentetik veri üretiminde kullanılacak komşu sayıları her bir azınlık gözlem için ayrı ayrı tespit edilmiştir. Bu yeni yaklaşıma sahip SMOTE yöntemi 6 farklı dengesiz gerçek veri setinde uygulanmış ve performanslar karşılaştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sınıflandırma, Dengesiz Sınıflar Problemi, Sentetik Veri Üretimi

ÇOKLU BAĞLANTI SORUNUNA KAPULA YAKLAŞIMI

Mervenur PALA
Arş. Gör. Fatih SAĞLAM
Prof. Dr. Mehmet Ali CENGİZ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Regresyon analizinde açıklayıcı değişkenler arasındaki korelasyon değerinin yüksek olması çoklu bağlantı probleminin oluşmasına neden olur. Çoklu bağlantı sorunu, stokastik olmayan açıklayıcı değişkenler arasında ilişkinin bulunmamasını ifade eder.

Çoklu bağlantı problemi, regresyon katsayılarının standart hatalarının ve güven aralıklarının büyümesine, t istatistiklerinin ise azalmasına yol açar. Modelde R^2'nin yüksek, regresyon katsayılarının t istatistiklerinin ise anlamsız olması çoklu bağlantı sorununun en önemli göstergelerinden biridir. Açıklayıcı değişkenler arasındaki ikişerli korelasyon değerlerinin yüksek olması çoklu bağlantı soruna neden olan diğer bir durumdur. Bu göstergeler çoklu bağlantının saptanması için gerekli olmasına rağmen yeterli şart değildir. Bu problemi aşmak için, gözlem sayısının arttırılması, problemli değişkenlerin modelden çıkarılması ya da birbirinin benzeri olan değişkenlerin birleştirilmesi gibi bir takım yöntemler kullanılmaktadır.

Kapula yöntemi, rasgele değişkenler arasındaki bağımlılık yapısını ortaya koyar. Yöntem, iki ya da çok değişkenli dağılımları oluştururken bağımlılık yapısını ortaya koyan parametreler elde etmemizi sağlar. Diğer bir ifade ile değişkenlerin ortak dağılım fonksiyonu ile marjinalleri arasında bağıntı kuran çok değişkenli bir dağılım fonksiyonudur. Bu çalışmada, çoklu bağlantı sorununa neden olan değişkenlerin Kapula yöntemi ile birleştirilerek tek bir değişken olarak modele dâhil edilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda, Julian Faraway'ın Linear Models in R kitabında yer alan 'seat pos' isimli veri seti ele alınararak analiz gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çoklu Bağlantı Sorunu, Kapula Yaklaşımı, Regresyon Analizi

OECD ÜLKELERİNİN SANAYİ SEKTÖR ETKİNLİKLERİ

Mervenur PALA
Prof. Dr. Mehmet Ali CENGİZ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Küreselleşen dünya ile birlikte artan nüfus, kaynakların sınırlı olması, olumsuz çevresel koşullar gibi unsurların yanısıra ekonomik gelişmenin hız kazanması, teknolojinin ilerlemesi gibi nedenlerden dolayı ülkeler, ekonomik, çevresel ve toplumsal açıdan kalkınma modelleri oluşturmaktadırlar. Ülkeler içinde bulunduğu süreci analiz ederek ileriye yönelik planlama faaliyetlerini daha etkin bir biçimde oluşturabilmek, yaşam koşullarına ayak uydurmak, çağı yakalamak amacıyla gerek küresel gerekse yerel olarak, her alanda etkinlik analizleri yapmaktadırlar.

Etkinlik analizi için birçok teknik geliştirilmiş ve uygulanmıştır. Ekonometrik teknikler, öngörü teknikleri, optimizasyon teknikleri, ve karar analizi teknikleri gibi birçok yöntem kullanılmıştır. Ülkeler arası etkinlik ölçümlerinin yapılıp, sonuçların değerlendirilerek kıyaslanmasında ve ülkelerin ileriye dönük politikalarının belirlenmesinde VZA, en sık kullanılan yöntemlerden biridir. Parametrik olmayan bir yöntem olması, çoklu girdi ve çoklu çıktı durumunda da tek bir etkinlik ölçümü sağlaması, diğer yöntemlere göre daha esnek olması ve geliştirilen birçok modele sahip olması ile doğrusal programlama tabanlı VZA yöntemi daha çok tercih edilir. VZA ile etkinlik analizinde, yüksek etkinliğe ulaşmak için daha az girdi kullanarak daha çok çıktı üretmek amaçlanır. Ancak üretim sürecinde, bir çıktının oluşması istenmeyen bir faktör olabilir. Bu durumda, aynı miktar girdi ile daha fazla çıktı üretimi istenmez.

Bu çalışmada, enerji alt sektörlerinden olan sanayi sektörü için karbondioksit emisyonu istenmeyen çıktı olarak analize dahil edilmiştir. OECD ülkelerinin sanayi sektör etkinlikleri uygun girdi-çıktı kombinasyonu ile VZA yöntemi ile hesaplanıp, etkinlik sıralamaları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Veri Zarflama Analizi, İstenmeyen Çıktı, Etkinlik Analizi

SU VE KANALİZASYON İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜKLÜKLERİNİN STRATEJİK PLANLARINDA YER ALAN MİSYON, VİZYON VE TEMEL DEĞER İFADELERİNİN İNCELENMESİ

OBSERVATION ON "MISSION, VISION AND CORE VALUES" STATEMENTS IN STRATEGIC PLANS OF WATER AND SEWAGE GENERAL DIRECTORATES

KAAN GÜRBÜZ
Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Özet

1980'li yıllardan sonra başta ABD olmak üzere birçok ülkede uygulanmaya başlanan Yeni Kamu Yönetimi anlayışının Türk kamu yönetimine girmesi için çeşitli adımlar atılmıştır, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu da atılan adımlardan birisidir. 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Türk kamu yönetimi, stratejik yönetim, stratejik plan, misyon, vizyon kavramları ile tanışmıştır. 5018 sayılı Kanun ve diğer ilgili mevzuat, Türk kamu yönetiminde yer alan idarelere belirli aralıklarla stratejik plan hazırlanması ile ilgili ile yükümlülük getirilmiştir. 'Kamu İdareleri için Stratejik Planlama Kılavuzu'nda kamu idarelerinin stratejik planlarını hangi usullere göre hazırlayacağı ve uygulayacağı anlatılmaktadır.

Kılavuz'da, kamu idaresinin 'Gelecekte nereye ulaşmak istediği' sorusuna cevap aranmakta olup, bu kapsamda kuruluşun varoluş gerekçesi (misyon), arzu edilen gelecek (vizyon), çalışmasını belirleyen kurallar (temel değerler) ortaya koyulmaktadır. Misyon ifadesinin kuruluşun varoluş nedeni, kuruluşun hizmet ettiği kitle, kuruluşun çalıştığı alan, kuruluşun karşıladığı ihtiyaçlar, kuruluşun yerine getirdiği yasal görevler ile ilgili bilgiler vermesi gerekmektedir. Vizyon ifadesinin kuruluşun ideal geleceği, paydaş algısı, kuruluşun gelecekteki yeri ile ilgili ile ilgili fikir vermesi ve akılda kalıcı, özgün olması gerekmektedir. Temel değer ifadelerinin, kuruluşun hangi çerçevede çalıştığı ve kurum kültürünün nelerden oluştuğu ile ilgili bilgi vermesi gerekmektedir.

Ülkemizin su politikalarının yerel anlamda yönetilmesinde önemli paya sahip olan 30 adet su ve kanalizasyon idaresi genel müdürlüğünün görev ve yetkileri 5216 ve 6360 sayılı kanunlar ve diğer mevzuat çerçevesinde belirlenmiştir. Bu çalışmada su ve kanalizasyon idarelerinin stratejik planlarında yer alan misyon, vizyon, temel değer ifadelerinin Kılavuz ile olan uygunluğu ve ifadeler arasındaki benzerlikler ve farklılıklar ortaya koyulması amaçlanmıştır. Çalışmanın amacına ulaşmak için 10 adet idareye (Adana, Ankara, Aydın, Balıkesir, Bursa, Eskişehir, Gaziantep, İzmir, Kahramanmaraş, Kocaeli) ait 2015-2019 stratejik planlarında belirtilen misyon, vizyon ve temel değer ifadelerinin istenilen özellikleri taşıyıp taşımadığı incelenmiş, ayrıca ifadeler arasındaki benzerlikler/farklılıklar incelenmiştir. Yapılan bu incelemeler sonucunda elde edilen tespitler ve yapılan yorumlar ile çalışma sonlandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Su ve kanalizasyon idareleri, Misyon, Vizyon, Temel değerler

Abstract

New Public Management approach, was firstly begun to be applied in especially USA and other countries after 1980's. There has been so many procurements to settle this approach in Turkish public administration, Public Finance Management and Control Law (No: 5018) is one of them. With the Law No. 5018, Turkish public administration introduces the concepts of strategic management, strategic plan, mission and vision. Law No. 5018 and other related legislation obliges Turkish public institutions to prepare strategic plans in certain periods. The procedures how to prepare and implement strategic plans are identified in Strategic Planning Guide for Public Administrations.

In the Guide, there can find an answer to the question of 'Where the public institution want to reach in the future?', in this context, reason of existence (mission), the desired future (vision), rules shaping the working atmosphere (core values) are put forward. The mission statement should include information about the reason of existence of the institution, the target mass of institution, the operating area of institution, the needs supplied by institution, the legal obligations faced by institution. The vision statement should give an idea about the ideal future of the institution, the future position of the institution, the perception of the stakeholders, and should be memorable and original. The basic value statements should give information about the work framework of institution and the what the corporate culture consists of.

The tasks and authority schemes of the 30 water and sewage general directorates, which have an important local in the management of the water policies in our country, have been determined within the framework of the Laws No. 5216 and 6360 and other legislation. The aim of this study is to show the relevance of mission, vision and core value statements, which are declared in the strategic plans of water and sewage general directorates, to the Guide, and to show the the similarities and differences between these statements. To achieve this goal, mission, vision and core value statements declared in 2015-2019 period strategic plans of 10 general directorates (Adana, Ankara, Aydın, Balıkesir, Bursa, Eskişehir, Gaziantep, İzmir, Kahramanmaraş, Kocaeli) were observed in context of relevance, and similarities and differences were also observed. The study was concluded with the outcomes after observations and comments about outcomes.

Keywords: Water and sewage general directorates, Mission, Vision, Core values

GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERDE UYGULANAN NEHİR HAVZA KORUMA EYLEM PLANLARININ İNCELENMESİ, ERGENE NEHRİ (TÜRKİYE) VE GANJ NEHRİ (HİNDİSTAN) ÖRNEKLERİ

ANALYSIS ON RIVER BASIN PROTECTION ACTION PLANS IN DEVELOPING COUNTRIES, CASE STUDY: ERGENE (TURKIYE) – GANGES (INDIA)

Kaan GÜRBÜZ
Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Özet

İlkçağlardan beri, önemli tarihi yerleşim merkezleri Nil Nehri, Ganj Nehri, Yangtze Nehri, Fırat Nehri, Dicle Nehri, Ergene Nehri gibi önemli nehirlerin ve diğer su kaynaklarının yakınlarında kurulmuştur. Nehirler ve diğer su kaynakları bulundukları yörelere medeniyet getirmiştir, su sayesinde medeniyet hep var olmuştur. İnsanlığın ilk zamanlarından beri medeniyetin ana kaynağı olan nehirler günümüze kadar bu özelliklerini korumuştur. Bu çalışmada ele alınan iki nehirden birisi olan Ergene Nehri, Türkiye'nin Trakya kesiminin can damarı ve yaşam kaynağı olarak anılmakta iken, çalışmada ele alınan diğer nehir olan Ganj Nehri ise modern Hindistan'ın yaşam kaynağı olduğu için kutsal nehir olarak anılmaktadır. Bulundukları yöreler için çok önemli olan bu iki nehir, son yıllarda maalesef çeşitli nedenlerden dolayı ürkütücü derecede kirliliğe maruz kalmıştır ve iki nehirdeki kirlilik insan sağlığını ve çevreyi tehdit eder hale gelmiştir.Bu iki nehirdeki kirlilikle mücadele etmek amacıyla Türkiye Cumhuriyeti hükümeti tarafından ve Hindistan hükümeti tarafından çeşitli politikalar geliştirilmiştir.

Bu çalışmanın amacı bulundukları yörelere hayat veren Ergene Nehrinde ve Ganj Nehrinde yaşanan kirliliğin olumsuz etkilerini en aza indirmek ve önüne geçmek amacıyla uygulanan nehir havza koruma planları arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları çeşitli kriterlere göre ortaya koymaktır. Bu amaca ulaşmak için ilk olarak Ergene Nehri havzasına ve Ganj Nehri havzasına ait karakteristik bilgiler ortaya koyulmuş, ikinci olarak havzalardaki kirliliğin boyutları ve nedenlerinden bahsedilmiş ve sonrasında ise iki nehir havzasındaki kirliliğe karşı uygulanan iki eylem planı (Ergene Nehri Havza Koruma Eylem Planı ve Ganj'a Saygı Projesi (Namami Ganges Project)) proje büyüklüğü, finansmanı, başlangıç-bitiş yılları, yapılan işler, elde edilen sonuçlar ve darboğazlar gibi kriterler yönüyle incelenmiştir. Yapılan incelemeler sonucunda iki eylem planı arasındaki benzerlikler ve farklılıklar ortaya koyulmuş ve elde edilen bulgular hakkında yorum yapılarak çalışma sonlandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Nehir havza koruma eylem planı, Ganj Nehri, Ergene Nehri

Abstract

Since the Ancient Ages, most of major historical sites were located near the banks of significant big rivers such as Nile, Ganges, Yangtze, Euphrates, Tigris, Ergene and other important water resources. Big rivers and other water resources has brought civilization to territories, in other say water means civilization in whole ages of history. Rivers have been the main reason of existence of civilization since the old times, they protected these features till

nowadays. In this study, two rivers are observed, one is Ergene River, the vital spot and the lifeblood of Thracean part of Turkiye, the other one is Ganges River, known as sacred river because of being the vital spot of modern India. These two rivers, that are very important for the territories where located, have unfortunately been exposed to terrible pollution because of several reasons, alarm bells for rivers have started to rang and the pollution in these rivers has started to threaten human health and the environment. To challenge and prevent the pollution in the rivers, Turkish government and Indian goverment has developed several policies.
The goal of this study is to find out the similarities and differences according to various criteria between the river basin conservation plans that applied to prevent and minimize the negative effects of the terrifying pollution existing in the Ergene River and the Ganges River which are to vital to territories. To achieve this goal, firstly the basic characteristics of the river basins of Ergene and Ganges were revealed, secondly the dimensions and the reasons of pollution were mentioned, after then two action plans to combat with the pollution (Ergene River Basin Protection Action Plan and Namami Ganges Project) were observed within the criteria of the size of project, funding, begin-finish times, works done, results and bottlenecks. After the observations, the similarities and differences between the two action plans were put forth and the study finished with comments on the findings.

Keywords: River basin protection action plan, Ganges River, Ergene River

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN SİBER ZORBALIK MARUZ KALMA DURUMLARI VE DUYARLILIKLARININ BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Murat URFALIOĞLU
Gazi Üniversitesi
Dr. Recep BENZER
Milli Savunma Üniversitesi
Faruk Caner YAM
19 Mayıs Üniversitesi

Özet

Bu araştırmanın amacı; cinsiyet, okul türleri ve siber zorbalık uygulama veya maruz kalıp kalmama durumuna göre lise öğrencilerinin siber zorbalık maruz durumlarının ve duyarlılıklarını incelemektir. Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı uygun örnekleme yöntemi ile seçilmiş 1 Anadolu Lisesi, 1 Anadolu Meslek Lisesi, 1 Fen lisesi, 1 Güzel Sanatlar Lisesi, 1 Anadolu İmam Hatip Lisesi, 1 Anadolu Meslek Lises okulundan oluşan 9, 10 ve 11. sınıflarda eğitim gören yaşları 14-18 arasında değişen 447 öğrenci çalışmanın örneklem grubunu oluşturmaktadır.

Bu çalışmada veri toplama araçları olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu ve Stewart ve arkadaşları (2014) tarafından geliştirilen ve araştırmacı Küçük (2016) tarafından Türkçeye uyarlanmış Siber Zorbalık Maruz Kalma Ölçeği kullanılmıştır. Çalışmanın verileri SPSS 18 programı ile yürütülmüştür. Veri analizi olarak iç tutarlık analizi Cronbach's Alpha iç güvenirlik katsayısı hesaplanmış, siber zorbalık uygulama ve maruz kalma oaularının cinsiyete, siber zorbalığa maruz kalıp kalmama ve siber zorbalık uygulayıp uygulamama göre farklılaşmayı test etmek için bağımız t testi ve okul türüne, sınıf türü değişkenlerine göre one way ANOVA testi yapılmıştır.

Yapılan analizlerin sonuçlarına göre lise öğrencilerinin siber zorbalık duyarlılık puanları cinsiyete göre incelendiğinde anlamlı bir şekilde farklılaşmıştır. Bu sonuca göre erkeklerin siber zorbalık maruz kalma ölçeğinden aldıkları puanlar kızlara göre anlamlı olarak daha yüksektir. Siber zorbalık maruz kalma ölçeğinden alınan puanları Siber zorbalığa maruz kalıp kalmama açısından yapılan t-testi sonucuna göre siber zorbalığa maruz kalan bireylerin siber zorbalık ölçeğinden almış oldukları puan ortalamaları maruz kalmayanlara göre anlamlı olarak daha yüksek çıkmıştır. Yine ölçekten alınan puanlar siber zorbalık uygulayıp uygulamadığı açısından yapılan t-testinde ise siber zorbalık uygulayanların da siber zorbalık ölçeğinden almış oldukları puan ortalamaları siber zorbalık uygulamayanlara göre anlamlı olarak daha yüksek çıkmıştır. Okul türüne göre siber zorbalık puanlarının anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını test etmek için one way ANOVA testi yapılmış ve test sonucuna göre puanları okul türüne göre anlamlı olarak farklılaşmamıştır.

Anahtar Kelimeler: zorbalık, siber zorbalık, okul türü

YER VE YAPILI ÇEVRENİN KULLANICILAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: LONDRA/HARRINGAY ÖRNEĞİ

Arş. Gör. Aslıhan ÖZTÜRK
Arş. Gör. Deniz BAYRAK
Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet

İçinde bulunduğumuz yüzyılda artan küreselleşme ve kentlerde meydana gelen fiziksel, sosyal, ekonomik ve kültürel dönüşümler; insanları yaşadıkları yerden başka bir yere hareket etme isteğine itmiştir. Bu istek ile birlikte "hareket ve göç" ile oluşan yaşam türleri biçimlenmiştir. Buna bağlı olarak "yer, aidiyet ve kimlik" gibi olguların anlamsal ve öznel değerleri üzerinde durulmuştur. Bu olgular nesilden nesle aktarılan kodlara dayanarak oluşan ve karmaşıklaşan, kültür akışı ile birlikte çoğalan kavramlardır. Bahsedilen kavramların gelecek kuşaklara aktarımında ise "yapılı çevre ve yer" kavramı önemli bir rol oynamaktadır. Çünkü kimliğin oluşmasında ve aidiyet hissinde "yer" yadsınamayacak bir parametredir ve yapılı çevre de aynı kullanıcı kitlesi tarafından oluşturulsa dahi yere bağlı farklılıklar gösterir.

Bu çalışma da belirtilen bağlamda, farklı sebepler ile vatandaşı olduğu ülkeden başka bir ülkede yaşayan insanların aidiyet duygularına bulundukları yerdeki yapılı çevrenin etki düzeyini araştırmak üzerinedir. Çalışma alanı, Kuzey Londra olarak adlandırılan bölgede, kentin caddeleri arasında kendine has nitelikleriyle yerel halk tarafından da ilgi çekici bulunan ve "Türk Mahallesi" olarak adlandırılan "Harringay Green Lanes" caddesi ile yakın çevresinden oluşmaktadır. Londra'da yaşayan Türk nüfusun yerleştiği ve yoğunlaştığı bu bölgede yapılan çalışma; alışkın oldukları kültürel, sosyal ve ekonomik düzenden farklı bir yerde üretilen yapılı çevre ve kullanıcılarını kapsamaktadır.

Bu konumda yaşayan Türk nüfusu ile yapılan alan çalışmasında; kentin fiziksel olanaklarının (yeşil alan oranı, az katlı konutlar, geniş ölçekli açık ve yarı-açık mekânlar, yaya-taşıt-bisiklet yolu düzenleri vb.) onların yaşadıkları çevreye olan aidiyet duygusuna katkısı ve vatandaşı oldukları ülkeye geri dönme istekleri ile ilişkisi araştırılmaktadır. Bu tartışmada; kullanıcıların hangi sebeple orada yaşamaya başladığı, öncesinde kendi ülkesinde yaşayıp yaşamadığı, iki ülke/yaşam koşullarını karşılaştırması istendiği zaman ifade ettiği kolaylıklar ve zorluklar, yaşadığı fiziksel çevrede tanımladığı pozitif/negatif yönler araştırılacaktır. Kullanıcılara yöneltilen öznel sorular sonucunda gözlem ve görüşme gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı araştırma yönteminden yararlanılarak sonuçlara varılacaktır. Elde edilen sonuçlar yorumlanarak, kullanıcıların yaşadıkları yere bağlı olarak değişen/dönüşen kimliklerindeki yapılı çevrenin etkisi üzerine tartışmalar yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yer, Yapılı Çevre, Fiziksel Çevre, Türk Mahallesi, Harringay

SÖZLÜKBILIMININ STATÜSÜ BARESINDE BAZI KAYITLAR

Leyla HÜSEYNOVA
Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi

Özet

Sözlüklerin hazırlanması, onların incelenmesi konusuyla ilgilenen bir dilbilim bölümü gibi ve kelimenin anlamsal yapısını, özelliklerini ve anlamlarının açıklanmasını öğrenen bilim olarak Kabul edilmiş Yunan kökenli "leksikografiya" Azerbaycan dilinde "sözlükçülük" terimine uygun oluyor. Zamanında dilimizde aynı anlamda "sözlükbilimi" adı da kullanılmıştır. 1896'da Brokhuez ve Yefron'un birge bastıkları ansiklopedide "sözlükbilim" ("leksikografiya") kelimesine ait ayrıca makale olmamış, o, "leksikologiya" makalesinin içinde açıklanmıştır. Ancak, Aleksandr ve Ignati Granat kardeşlerinin 1916'da yayınladığı ansiklopedide artık "leksikografiya" adlı makale yer almıştır.

Sözlükbilimi terimi daha sonra İngiliz ve Amerikan ansiklopedilerinde yaygın olarak kullanılmıştır. Şu anda, Azerbaycan dilbiliminde sözlüklerin oluşturulması ve incelenmesi, genellikle sözlükbilimi çalışmasıyla bağlı bu terim kabul edilmiş, sözlükbilimi terimiyle eşanlamlı olarak kullanılmaktadır.

Leksikografiya sözlükbilimiyle yakından bağlantılıdır, çünkü leksikologiya ile ilgilenen herkes kesinlikle sözlüğe atıfta bulunur. Leksikografiya sözlükde tüm özellikleriyle birlikte kelimeni sunuyor, o yüzden de sözlük yalnız herhabgi bir dil üzere vazgeçilmez bir kaynak değil, aynı zamanda bilimsel araştırmaların yapılması için önemli bir araçtır.

Dilbilim tarihinde leksikografiyanı leksikologiyadan ayıran araştırmacılar da olmuştur. Örneğin, ünlü İspanyol sözlükbilimcisi Julio Casares rus diline çevrilmiş, "Modern Sözlükbilimine Giriş" adlı eserinde söylüyor ki, eksikografiya – sözlüklerin oluşturulması teknikleri ve sanatıdır.

Azerbaycan'ın ünlü sözlükbilimcisi Aliheydar Orucov sözlükbilimin nesnesini, hacmini ve görevlerini tanımlarken, onu leksikologiya ve semasiologiya ile karşılaştırır ve X. Kasares'in yukarıda belirtilen eserine dayanarak leksikografiyanı sözlük oluşturmak sanatı (pratik leksikologiya), leksikologiya ve semasiyologiyanı ise bilim adlandırır.

Sözlükbilimiyle ilgili Akad. L.V. Şerba'nın ilginç düşünceleri vardır. Onun "Rusça-Fransızca Sözlüğe Önsöz"ünde A. Orucov'a göre, "Akademisyen L.V. Şerba sözlükbilimine sade bir iş olarak görenlere karşı gelerek söylüyor ki, bu çalışma hatta sözlük "yaratma" gibi anlamsız bir ad almıştır. Aslında, dilbilimcilerimiz, özellikle sözlük "yaratıcıları" dikkate almamışlar ki, bu çalışma her hansı bir hazır elementlerin mekanik şekilde karşılaştırılmasından ibaret olmayarak bilimsel nitelik kazanmalıdır. A. Orucov, herhangi bir bilimde olduğu gibi sözlükbiliminde de iki - bilimsel - teorik ve pratik uygulama yönünün olduğunu göstermektedir.

E.M. Burkett ve diğerleri, kelime bilgisi konusunda geniş kapsamlı araştırmalar yapmış, doktora tezi, monografi ve makaleler yazmış ve sözlükbilimin önemli bir alan olduğunu belirtmişler.

Böylece Aliheydar Orucov'a göre, "bilimsel-teorik ve pratik uygulama özelliklerini" içeren leksikografiya dilin eğitimini, görüntüsünu ve normalleştirilmesini, dille rarası iletişimi ve

dilin bilimsel bakış açısından öğretilmesini, tanımlanmasıyla sosyal olarak önemli bir işlevler sağlıyor.

Hem sözlüklerin yaratılması deneyimi, yani sözlük işi olarak hem de dilbilimin bil bölmesi olarak sözlükbilimi dilin sözlük bönyesine dayanmakla sözlüklerin yaratılması teorisini hazırlayır, sözlüklerin çeşitlerini ve onların yaratılma prosedürlerini hazırlıyor. Sözlüklerin çeşitlerini ve onların yaratılma prosedürlerini hazırlıyor, sözlüklerin çeşitlerini ve onların hazırlanma ilkelerini bilimsel açıdan prosedürlerini hazırlıyor. gibi hem kelime hem de kelime alıştırmaları, dilbilimsel sözlüğün temel alınarak oluşturulmuş bir sözlük sözlüğünü derlemek ve sözlük türlerini ve bunların hazırlanma ilkelerini bilimsel açıdan çalışarak ortaya koyuyor.

Sözlük çalışması bir çok halklarda yazının henuz gelişme aşamalarında zor kelimelerin, özellikle alıntı kelimelerin açıklanmasına, izahına vey aydınlaşmasına ihtiyaç yüzünden ortaya çıkmıştır. Dilde mevcüt olan herhangi bir sözlüye insanların büyük bir ihtiyaçları vardır. Sözlüyün esas hem de önemli bir sorgu menbeyi olduğunu herkes bugün iyi anlıyor. Sözlüklerin ortaya çıkması tarihi çok eski zamanlara dayanıyor.

BAZI BİLEŞİMLİ FİİLLERİN MORFOLOJİK ÖZELLİKLERİNİN MUHAMMED FUZULİ GAZELLERİNDE ARAŞTIRILMASI

Dr. Terane NAĞIYEVA
Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi

Özet

Türk şiirinin ölümsüzlük örneğini oluşturarak bu dilin neye gadir olduğunu gösteren, böylece tarih içinde manevi kimliğimize dilimizin, maneviyatımızın ebedi ve yaşayan heykeline dönüşen Fuzuli dilinin kapsamlı incelenmesi hem edebiyatımız, hem de dilimiz için önemli araştırmalardan biridir. Zengin dil özellikleri ile seçilen Fuzuli gazellerinde kullanılan bileşimli fiillerin ilk bölümü tüm esas konuşma bölümleri ile kullanmasıyla beraber hem de gramer eklerin eklenmesi acısından da özelliklere, çağdaş Azerbaycan dilinden faeklı özelliklere sahiptir. Eski yazılı anıtların diline bakarsak, yardımçı fiillerin günümüze kadar gerek fonetik, gerekse de morfolojik yönden belli değişikliğe uğradığını görmek mümkündür. Orhun-Yenisey anıtlarının dilindeki yardımcı fiillere bakarsak, farkı açıkça görebiliriz. *Olmak-bolmak*: Ol kan *yok boltukda (yok oldukta)* kisre el yetmis, ıçgınmıs, kaçışmıs. *Etmek, kılmak-itmek ,kılmak:* Eçim kağan olurıpan türk bodunığ *yiçe itdi(tenzim etdi)*, igiti, çığayığ *bay kıltı (varlı etdi)*, azığ *üküş kıldı(çok etdi)*. Göründüğü gibi Orhun-Yenisey anıtlarının dıilnde kullanılan yardımçı fiillerin çağdaş dilden farklılığı fonetik özelliklerdendir. Aslında, bu fark orta çağlarla eski devir arasında da görülebilir. Fuzuli'nin eserlerinde kullanılan bileşimli fiiller çağdaş dilimize daha yakındır.

Fuzuli gazellerinde kullanılan bileşimli fiillerin birinci tarafında konuşma bölümlerinin kullanılmasına göre aşağıdakı şekilde gruplandırılabilir:

Birinci tarafı isim + ikinci tarafı *olmak, yapmak, etmek, kılmak* yardımçı fiillerinden oluşan bileşimli fiiller: *lutf etmek, derk eylemek, bahş etmek, meyil eylemek, kül olmak, çare olmak, hedef olmak, lutf kılmak, terk kılmak, şikayet kılmak, devr kılmak, sefer kılmak* vb.

Bu bileşimli fiillerin birinci tarafı çekim eksiz olabildiği gibi, işimin çekim ekleri ile de kullanılabilir: *hüsnde olmak, nişanımız olmak, mecalimiz olmak, hayalimiz olmak, lutfler kılmak, zikrini etmek, hayalini etmek* vb. Bu bileşimli fiillerin birinci tarafında kullanılan isimler *(hüsnde, nişanımız, mecalimiz, hayalimi, lutfler, zikrini)* çekim ekleriyle de (*de, imiz, ler, ı*) kullanılabilir.

Birinci tarafı sıfat + ikinci tarafı yardımçı fiil yapısında olan bileşimli fiiller: sakitn olmak, mahir olmak, namehriban olmak, gamhar olmak, perişan etmek, şad etmek, harab eylemek, tarimar kılmak, rusvay kılmak vb.

...

...

Fuzuli eserlerinde kullanılan bileşimli fiillerin çağdaş dilimizdeki farklı yönleri leksik özelliklerdendir: *Rüsvay kılsın-rüsvay etsin, lutf kıl- lutf et, sefer kılmak* vb Çağdaş Azerbaycan dilinde *rüsvay*, *lütf ve sefer* sözleri etmek yardımçı fiilleri ile kullanıldığı halde, Fuzuli'nin eserlerinde *kılmak* yardımcı fiili ile kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: bileşimli fiil, olmak, etmek, kılmak, yapmak

TOPLUMDİLBİLİMSEL AÇIDAN HİTAPLARIN CİNSİYETÇİ BAKIŞLA İNCELENMESİ

Prof. Dr. Hanife Nâlân GENÇ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

İnsanı tüm yaratılanlar içinde özel ve ayrıcalıklı kılan aklıdır. Akıl, sosyal bir varlık olan insanın duygu, düşünce, istek, niyet ve düşlerini karşısındakine aktarması ve paylaşmasında büyük bir yönlendiricidir. İnsan için bunların karşıdakine bildirilmesi doğal bir gereksinimdir. Sosyal bir varlık olarak insan, yaşamı boyunca iletişim kurma gereğini duyumsar. Bu gereksinim, insan için vazgeçilmezdir. Bildirişim bireyle toplumu buluşturan her ikisini etkiyen bir yapıya sahiptir. Bu açıdan da hem bireysel hem de toplumsal yanı olan derin ve kapsamlı bir kavramdır. En genel tanımıyla bildirişim duygu, düşünce, istek veya bilgilerin yazı, konuşma ve/veya görsel işitsel araçlarla başkalarına aktarılmasıdır. Temel amacı çevre üzerinde etkili olmaya dayanan bildirişim, bir anlamda anlamların paylaşımıdır. Sosyal ve özel yaşamımızda yakınımız olan veya tanımadığınız birine karşı farklı hitap söylemleri vardır. Hitaplar kadın veya erkek diline özgü biçimlenir ve kavram alanı oluştururlar. Toplum ve dil ilişkisini göstermesi bakımından hitaplar toplumsal yapının yansıması olan önemli verilerden biridir. Hitapların cinsiyet öğesine göre incelendiği bu çalışma amacı bakımından betimsel, yöntemi bakımındansa durum belirleyici nitelik taşımaktadır. Toplumsal cinsiyet ve dil ilişkisi bağlamında hitaplar anlamları, göndermeleri ve ifade ettiği kalıp yargılar yönünden ele alınan örnekler ışığında incelenmiştir. Bunun sonucunda hitaplarda kadın olgusunun olumsuz ve onu ikinci konuma iten bir niteliğe sahip olduğu görülmüştür. Çalışmanın bu tür kalıp yargıların değiştirilmesine katkı sağlayabilmesi ümit edilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Dil, hitap, cinsiyet, toplumdilbilim, toplumsal cinsiyet

FARKLI YAŞAMLARIN ORTAK ÖZNESİ: BİR KADIN AĞLADIĞINDA

"Her tercih arkasında vazgeçilmiş bir hayat bırakır"
Bir Kadın Ağladığında

Prof. Dr. Hanife Nâlân GENÇ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Uğur Gökbulut'un başkişileri kadınlardan oluşan Bir Kadın Ağladığında isimli romanında farklı yaşam öyküleri anlatılmaktadır. Kadın olma durumunun mercek altına alınmış olduğu romanda toplumun kadına yüklediği roller, sorumluluklar ve beklentiler daha çok toplumsal cinsiyet algısıyla anlatılmıştır. Kitapta yer alan her bir kadın öyküsü geride bırakılmış bir yaşamın izlerini taşır. Okurda bir farkındalık yaratma ereğiyle kaleme alınmış bu öykülerde kadınların anne, eş, evlat rolü yanında üstlendikleri diğer rollerle yaptıkları tercih ve seçimlerin yazgılarını nasıl değiştirdiği gözler önüne serilmiştir. Öykülerde yer alan kadınların uzak ya da yakın ilişkide olduğu kişilerle kurdukları bağ, ait oldukları sosyal grup ve onun anlayışıyla anlatılmıştır. Kitapta yaşları 18, 21, 28, 33 ve 55 olan beş kadının öyküsü kendi gerçeklikleri çerçevesinde ele alınmıştır. Tercih ya da kararlarının sonuçlarını tek başına üstlenen bu beş kadının öyküsü 21 yaşındaki Meral, 33 yaşındaki Buket, 18 yaşındaki Reyhan, 55 yaşındaki Selda ve 28 yaşındaki Leyla ile somutlanır. Öykülerin her biri kendilerine özgü kişilikleri olan bu kadınlara atfedilmiştir. Roman, yanlış yapmak yerine yalnız kalmayı tercih eden, adamına göre değil adabına göre davranan, heveslerine göre değil hislerine göre yaşayan, sahte bir mutluluk değil sade bir yalnızlığı seçen, gizli ve gizemli bir ülkede yaşayan ve yerlerini sadece sabırlı ve yürekli olduğuna inandıkları erkeğe söyleyen bu kadınların öyküsüdür. Okurun başkalarının yaşamından ders çıkartmasını amaçlayan romanda anlatılanlar kadının annelik ve kadınlık gücünü fark etmesiyle koşut olarak değerlendirilir. Bu değerlendirmenin amacı ne okuru üzmek ne mutlu etmek ne de bu kadınlara acımaları içindir. Herkesin kendi yaşamına yeni ve farklı bir bakış açısıyla bakabilmesini amaçlamaktır.

Anahtar Sözcükler: Bir Kadın Ağladığında, kadın, tercih, seçim, yazgı

TARİHİ MEKANDA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK: TOKAT TAŞHAN ÖRNEĞİ

Doç. Dr. Hicran Hanım HALAÇ
Merve TORUN
Eskişehir Teknik Üniversitesi

Özet

Tokat tarih boyunca önemli bir ticaret ve kültür merkezi olmuş, pek çok uygarlığa ev sahipliği yapmış çok katmanlı bir kenttir. Yeşilırmak havzası topraklarında kurulmuş olan kent bakırcılık, yazmacılık, dokumacılık, ahşap oymacılığı, seramik işçiliği ve ahşap baskıcılık gibi somut olmayan kültürel miras ögelerinin yanı sıra; Gök Medrese, Bedesten, Yazmacılar Hanı, Sulu Han, Meydan Camii, Ali Paşa Camii ve Voyvoda Hanı gibi pek çok kültürel miras ögesine de ev sahipliği yapmaktadır.

Tokat kent merkezi içinde yer alan Voyvoda Hanı ya da bilinen adı ile Taşhan kentin tanıtımının sağlandığı önemli bir anıtsal mimari eseridir. Taşhan yapıldığı dönemin mimari anlayışını ve yapım tekniğini aktarırken aynı zamanda mevcut işleviyle somut olmayan kültürel miras unsurlarının sürdürülebilirliği açısından da kente katkı sağlamaktadır. Taşhan, Tokat'ın kültürel mirasının mekanla bir bütün olarak algılanabildiği, yerli ve yabancı ziyaretçilerce kullanılan bir yapı olarak somut olmayan kültürel mirasa ev sahipliği yaparken kendi mimari özelliklerine de kullanıcıya algılatabilmektedir.

Zemin kat ve birinci kattan oluşan ve avlulu plan şemasına sahip olan yapıda atölyeler, ofisler, satış birimleri ve dinlenme alanları bulunmaktadır. Özellikle zemin katta bulunan satış birimlerinde geleneksel el sanatları ürünlerinin üretim, sergi ve satışı yapılmaktadır. Ayrıca Taşhan'da, kentin tanıtılması açısından oldukça önemli bir unsur olarak, Tokat'ın coğrafi işaretlerinden; Erbaa Narince Bağ Yaprağı, Niksar Cevizi, Zile Kömesi ve Zile Pekmezi'nin de sergi ve satışı yapılmaktadır.

Bu çalışmada Taşhan işlev-mekan uyumu açısından değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme kapsamında kültürel miras ögelerini içindeki işlevle bütünleştirerek yaşatan Taşhan yapısının sürdürülebilirliğe katkıları ve yeni işlevinin yapı ile uyumu; plan şemaları, yapıya ait fotoğraflar ve literatür taramasından edinilen veriler yardımı ile incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yeniden İşlevlendirme, Somut Olmayan Kültürel Miras, Coğrafi İşaret, Tokat, Voyvoda Hanı

TÜRKİYE'DE KAPATILMIŞ KÜÇÜK İLÇE CEZA İNFAZ KURUMLARI

Doç. Dr. Hicran Hanım HALAÇ
Saadet TURAN
Eskişehir Teknik Üniversitesi

Özet

Günümüzde Türkiye'de bulunan birçok cezaevi yapısı, uluslararası ilkelere uymadığı, fiziksel, donanımsal ve kapasite yetersizliği gibi çeşitli sebeplerle boşaltılmış, terkedilmiş ya da kapatılmıştır. Adalet Bakanlığı'nın 2010 yılı faaliyet raporlarında; uluslararası normlara uymadığı, fiziksel şartları ve kapasiteleri kısıtlı olduğu için eğitim ve iyileştirmenin uygun şekilde yapılamadığı küçük ilçe ceza infaz kurumlarının kapatılması ve birçok yere hitap edebilecek çağdaş ve modern ceza infaz kurumlarının yapılması gerektiği belirtilmiştir. Fakat henüz yapısal ömürlerini tamamlamamış ve bakımsız olsa da sağlam bir durumda olan bu binaların kullanılmaması; ekonomik olarak fayda sağlanabilecekken, çürümeye ve yıkılmaya mahkum edilmiş birçok binanın varlığına neden olmuştur. Ayrıca bu binalar, atıl ve bakımsız bir durumda oldukları için hem çeşitli yaralanmalara neden olabilecek hem de istenmeyen kullanıcılar tarafından işgal edilmeleri nedeniyle tehlike yaratmaktadırlar.

Bu çalışma, internet arama motorları ve literatürlerden yapılan taramalardan elde edilen veriler ışığında yapılmıştır. Adalet Bakanlığı'nın 2006-2017 yılları arası yıllık yayımlanan faaliyet raporlarında, yıllık olarak kapatılmış cezaevlerinin sayısı, ismi, tipolojisi, türü, bulunduğu yer bilgileri yer almaktadır. Bu bilgilerden yararlanılarak oluşturulan tabloda toplam kaç tane ve en çok hangi tipte olan cezaevi binalarının kapatıldığı bilgileri ortaya çıkmış, faaliyet raporlarından ulaşılan tüm verilerin analizleri yapılarak da istatistiksel çıkarımlar yapılmıştır. Ayrıca kapatılmış olan bu cezaevlerinin mevcut durumlarına da değinilmiştir. Elde edilen bilgiler bağlamında kapatılıp boşaltıldıktan sonra tekrar işlev verilmeyip kaybedilmeye, atıl hale dönüşmeye mahkum bırakılan cezaevlerinin sayısının oldukça fazla olduğu görülmektedir. Bu da yapılan çalışma ve girişimlerin yetersiz kaldığını göstermektedir.

Hala ekonomik ömürlerini tamamlamamış, sağlam halde olan fakat kapatılmış ve atıl hale dönüşmesine sebep olunmuş veya henüz atıl hale dönüşmeden değerlendirilme şansı olan cezaevi binalarına dikkat çekip farkındalık yaratmak ve bilimsel alanda korunması gereken noktaların önem ve gerekliliğinin gözler önüne serildiği yayınların yapılması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Cezaevi, Hapishane, Kullanım ömrü, Bina ömrü, Sürdürülebilirlik

SİNEMANIN KÜLTÜREL MİRAS TANITIMINA ETKİSİ: EK THA TİGER (2012) FİLMİ

Doç. Dr. Hicran Hanım HALAÇ
Büşra SAĞLAM DORUK
Eskişehir Teknik Üniversitesi

Özet

Mimarlık ve Sinema etkileşimi, kentlerin filmlerde gerek mekan gerekse karakter olarak kullanılmaları ile başlamıştır. İlk filmlerden günümüz filmlerine kadar, sinema filmlerinin pek çoğu bir kent oluşumu içerisinde şekillenir. Bu kentler kurgusal olabileceği gibi çoğu zaman da gerçek, var olan kentler olmuştur. Görsel ve işitsel bir iletişim aracı olan sinema, kenti, kenti oluşturan caddeleri, sokakları, tarihi yapıları, meydanları, simgesel mekanları ve kentin birer parçası olan insanların sosyal ve fiziksel yapılarını izleyiciye sunmakta, izleyicinin çevreyi deneyimlemesini ve algılamasını sağlamaktadır. Kültürel mirasın temelini oluşturan kent dokularının sinema filmlerindeki bu rolü, filmlere farklı bir görev yüklemiştir. İzleyicide kent ile ilgili ön bilgi oluşturma ve kentin tanıtımını yapma, kent kurgusunun belgelenmesini sağlama ve dokunun farkındalık seviyesini arttırma, sinema filmlerinin kente karşı temel sorumlulukları arasında sayılabilmektedir.

Çalışmada, iki boyutlu sinema sahnelerinde kültürel mirasımızın 'gerçekliğe' uygunluğunun film örneği üzerinden araştırılması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, kent ile ilgili birçok bilgiyi içerisinde barındıran sinemanın kültürel mirasın belgelenmesindeki rolü incelenmiş, sinema filmlerinin kent ve ülke tanıtımında olumlu ve olumsuz etkileri üzerine araştırma yapılmıştır. Bollywood sinemasının önemli filmlerinden biri olan Ek Tha Tiger filmi, kurgusu itibariyle ülkemizin kültürel mirasının temeli sayılabilecek kentlerinden olan Mardin ve İstanbul kentlerinden görüntüler içermesi dolayısıyla çalışmada örnek olarak incelenmiştir. Film analizi yöntemiyle filmin konusundan bahsedilmiş, filmde geçen Mardin ve İstanbul kent görüntüleri üzerinden kültürel mirasın izleyiciye ne derecede doğru aktarıldığı tartışılmıştır. Sinema filmlerinin etki alanın ne denli geniş olduğu düşünüldüğünde, bu filmin kent tanıtımında etki değerinin yüksek olduğu ve izleyicinin zihninde yer tutacağı gerçeği üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sinema, Ek Tha Tiger, Kültürel Miras, Bollywood, Mardin

ARAP APELYATİVLİ KELİMELERİN AZERBAYCAN TOPONİMLERİNDE İZLERİ

Dr. İrade KERİMOVA
Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi

Özet

Ülkenin, halkın tarihini incelemek için yazılı anıtlar, taş kitaplarla beraber toponimlerin araştırılması yararlıdır. Uzak geçmişte yaranmış etnik prosesler, olaylar kabarık şekilde kendi izlerini toponimlerde korumuştur. Azerbaycan toponimlerinin yaranamsında oluşumunda yerel ve gelme etnosların da rolü olmuştur. Azerbaycan'da eski zamanlardan bu güne kadar bir çok halklar yaşamış ve doğal olarak yaşadıkları arazileri kendi dillerinde olan kelimelerle adlandırmışlar. Genel olarak, Azerbaycan'ın coğrafi konumu her zaman göz önünde olmuş, çeşitli obalar bu arazilerden geçici olarak kalmak için kullanmış ve burada kendi yazılı izlerini de bırakmağı unutmamışlar. Bu açıdan bakıldığında, Azerbaycan toponimlerinin büyük çoğunluğunu Azerbaycan (Türk) kökenli toponimler oluştursa da burada arap, fars. Kafkas. Lezgi. tat. Avrupa ve Rus kökenli toponimler de az değildir. Azerbaycan Cumhuriyetinin arazisinde Arap dilinden, Azerbaycan diline geçmiş sözlerden oluşan Arap tipli toponimler yeterincedir. Diyebiliriz ki, VII. yüzyıldan sonra Arap halifeti zamanında Arabistan'dan ahalinin farklı şekillerle Azerbaycan'a göç etdirilmesi prosesi başlamıştır. Azerbaycan'a taşınan Arap kabileleri, Azerbaycan onomastikasına yaygın şekilde yansımıştır. Azerbaycan'ın Göyçay, Guba. Lankaran, Ağdaş, Şamahı, Javanşir, Gence ve Zengezur kazaları. - Arap Cebirli, Arab Sevan, Arap Şahverdi, Arap Abdülkerim, Arap Melidibek (Göyçay Kazası), Arap Bebirkhanli, Arap Girdaşbayli, Arap Baloglan. Arap Sahverdi, Arap Ali, Arap Hacı, Arap Keymuraz (Cavad, Guba kazaları), Javanşirli Arap (Javanşir Kazası) ve diğerleri. Bu isimlerin birçoğunu bu bölgelerde yaşayan Araplar olduğunu kanıtlıyor. Makalede yer alan toponimlerden Surhay kalasi, Kareli. Aşralar/Aşralılar, Nehrem. Mezre, Emsar//Amasar, Zeyve, Zeyte ve diğer bu gibi omonim ve oykonimlerin leksik-semantik açıklanması verilmiştir. Makalede yer alan toponimlerden Surhay kalasi, Kareli. Aşralar/Aşralılar, Nehrem. Mezre, Emsar//Amasar, Zeyve, Zeyte ve diğer bu gibi omonim ve oykonimlerin leksik-semantik açıklanması verilmiştir.

Anahtar kelimeler: Onomastika, toponimler, Arap apelyativleri, Azerbaycan türkleri

BİR ÇOK TÜRK ETNOSLARI VE DİLLERİNİN TARİHSEL OLARAK ARAŞTIRILMASI ZARURETI

Doç. Dr. Yegane KAHRAMANOVA
Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi

Özet

Türkler, dünyanın en eski insanları, Türk kültürü, insanlık uygarlığının başlangıcı olsa da, son yıllara kadar yapılan araştırmaların çoğunluğunda Türkdilli halkların, o sıradan da, Azerbaycan türklerinin tarihi düzgün araştırılmamış, birçok gerçekler ya amaçlı, ya da bilınmeden karıştırılmış, hatta sahtekarlığa uğratılmıştır. Türkdilli halklara, o sıradan da, Azerbaycan baresinde tarihsel malzemenin çeşitli nedenlerle imha edilmesi tarihimize ait detaylı ve objektif bilgileri ortadan kaldırmışlardır Bu araştırmaların en büyük dezavantajlarından biri de bu ki, son yıllara kadar Türklerin anavatanı yalnızca Altay'lara bağlanmış olması gerçeğine dokunulmamış, aksine Türkler Azerbaycan'da göçmen, Türkleşmiş halk olarak düşünülmüş, Türklerin tarihinin yalnızca Hun döneminden başlaması, o devire kadar ise, Ural-Altay birliğine dahil olduğu gösterilmiştir. Bununla birlikte arada çok fazla zaman vardır ki, bu aşamayı araştırma dışında bırakmak doğru değildir. Konuyu Rus şovenizminin özel bir politikası olarak değerlendirirken açık gözükür ki, bu tarihi sahtalama sadece Azerbaycan Türklerine değil, aynı zamanda tüm Türk halklarına da yönelik amaçlı karaktere sahiptir. Bu yüzden Başkır, Kazak, Özbek, Kırgız, Türkmen vb. halkların tarih kitablarına da böyle sahte fikirler yol bulmuş, Sümer, Kuti, Lullubi, Gugar, Kas, Manna, Maday, Massaget, Kaspi, Alban, İşkuz, Sak, Sarmat, Kemer vb. Türk kökenli etnosların tarih içerisindeki rolü düzgün araştırılmamıştır. G.Geybullayev doğru olarak gösteriyor ki, İskitler, Masagetler, Sakalar, Kuşanlar, Sarmatlar ve Eftalitler (beyaz Hunlar) İran kökenli bilmekle, Orta Asya ve Kazakistan'ın şimdiki Türk halklarını Türkleşmiş iranlılar gibi düşünmekle Rus araştırmacıları tarafından tarih ilmi ecayip hale salınmış, Türklerin insanlık tarihindeki rolün bir hiçe düşürülmüştür. Kuşkusuz, herhangi bir Türk halkının etnik tarihinin doğru bir şekilde araştırılmaması, genellikle Türk etniklerinin eski tarihini ve dilini öğrenilmüsi sorunlarında da derin problemlerin derinleşmesine neden olmuştur. Ön Asiyada doğulub buradan dünyanın en çeşitli ülkelerine, o sıradan da Avroaziyaya yayılan Türklerin bu döneme ait ilkin tarihini araştırmak için yeterince Antropolojik, Arkeolojik, Mitolojik ve Dicilik bilgileri olmasına rağmen, Altay teorisinin sanki Türklerin anavatanının Orta Asya olması ile ilgili öne sürdüğü sözde ilkelerinin açıklanması ve kanıtlanması için gerekli somut arkeolojik kültüre dayanan herhangi bir ocağın bulunması imkansızlaşmıştır. Sadece Gobustan ve Gemikaya anıtlarının araştırılması, kanıtlıyor ki, Azerbaycan Türklerin anavatanı olmasıyla beraber hem de dünyanın en eski yerleşim yerlerinden biri, hatta birincisidir. Azerbaycan topraklarında keşfedilen arkeolojik, antropolojik ve dilsel gerçekler bir kez daha kanıtlıyor ki, bu arazinin etnogenetik terkibi Türkdilli etnos esasında oluşmüşdur.

Anahtar Kelimeler: Türk etnosları, Türk dilleri, Hunlar. arkeolojik

LİDERE GÜVEN DÜZEYİNİN İŞ TATMİNİ, İŞE GÖMÜLMÜŞLÜK VE DUYGUSAL BAĞLILIK DÜZEYİNE ETKİSİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Öğr. Gör. Gülhan GÖK
Amasya Üniversitesi
Prof. Dr. Alptekin SÖKMEN
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Özet

Bireyler arasındaki ilişkilerde yaşanan güven sorunları, güvene yönelik yapılan çalışmalara daha fazla önem verilmesine sebep olmuştur. Örgüt içi çalışma ortamında da kişilerarası ilişkilerdeki güven düzeyi son derece önemlidir. Kişilerarası ilişkilerde özellikle örgüt liderine duyulan güven örgüt çalışanlarının performansını, bağlılığını, iş tatminini, örgütsel vatandaşlık davranışını, işe gömülmüşlük düzeyini ve problem çözme gibi birçok iş davranışını etkilemektedir. Personelin istendik iş davranışlarına sahip olması gerek kurumsal hedeflerin gerekse bireysel hedeflerin başarılması açısından önemli bir faktördür. Kurumsal hedeflerin ve bireysel hedeflerin başarılmasının önemli olduğu akademik kurumlarda da lidere güven ve istendik iş davranışları arasında kuvvetli bir ilişki olduğu söylenilebilir. Bu bağlamda araştırma bir kamu üniversitesinde görev yapan akademik personelin liderlerine duydukları güven düzeyinin örgütsel bağlılık, iş tatmini ve işe gömülmüşlük düzeyleri üzerindeki etkisini belirlenmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında 144 akademik personelden elde edilen veriler analiz edilmiştir. Katılımcılara ait tanımlayıcı değişkenlerin frekans ve yüzdelik dağılımları verilmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda personelin lidere güven düzeyinin, duygusal bağlılık, işe gömülmüşlük ve iş tatmini düzeyi üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla basit regresyon analizleri yapılmıştır. Analizler sonucunda araştırmaya katılan akademik personelin lidere güven düzeyinin (Ort=3.61), duygusal bağlılık düzeyinin (Ort=3.57), işe gömülmüşlük düzeyinin (Ort=3.69) ve iş tatmini (Ort=4.00) düzeyinin yüksek olduğu saptanmış olup lidere güven düzeyinin, duygusal bağlılık düzeyinin %63,6'lık kısmını; işe gömülmüşlük düzeyinin %53,4'lük kısmını ve iş tatmini düzeyinin %42,6'lık kısmını açıkladığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Lidere Güven, Duygusal Bağlılık, İşe Gömülmüşlük, İş Tatmini

YÖNETİM DENETİMİNDE VERİ KALİTESİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: BİR UYGULAMA

THE EVALUATION OF DATA QUALITY IN MANAGEMENT AUDIT: A CASE STUDY

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa SAVCI
İmad BALİOĞLU
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Özet

Yönetim denetimi, örgüt planına, varlıkların korunmasına ve yönetim politikalarına ilişkin tüm yöntemleri ve işlemleri kapsayan denetimdir. Bu denetim yönetim tarafından etkin bir iç kontrol yapısını oluşturmak, işletmede veri kalitesini artırmak ve denetim faaliyetlerini bu yapı üzerinden yürütmekle sağlanabilir. Yönetim denetiminin temel amacı, işletmenin hedefleri ve eylemleri arasındaki uyumu sağlamaktadır. Bunun için veri kalitesinin artırılması gerekir. Çünkü veri kalitesi artınca doğru zamanda, doğru yerde, doğru stratejik ve operasyonel kararlar verilmesi mümkün olacaktır.

Çalışmanın amacı, yönetim denetiminde veri kalitesinin etkisini incelemektir. Bunun için kamuya ve özel sektöre ait örnek birer işletmede yarı yapılandırılmış mülakat yöntemi uygulanmıştır. Elde edilen bilgiler karşılaştırılmış ve uygulama sonucunda veri kalitesinin yönetim denetimini olumlu etkilediği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Yönetim Denetimi - Veri Kalitesi - Veri Kalitesinin Boyutları

Abstract

Management Audit means auditing the whole methods and procedures which relating to organization plans, protection of assets and management policies. This type from audit can be provided by the organization management for creating an effective internal control structure, improving data quality, and doing audit activities through this structure. The main objective of the management audit in the organization is making the consistency between objectives and procedures. That means data quality should be increased. Because, when data quality increased it will be possible to make the accurate strategic and operational decisions at the right time and in the right place.

The purpose of this study is examining the impact of data quality on management audit. For this purpose, a semi-structured interview method were applied in a case study which belongs to the public and private sector. The obtained data has been compared and as result we can say that the data quality has absolutely positive effect on the management audit.

Keywords: Management Audit - Data Quality - Data Quality Dimensions

BAZI SPOR FEDERASYONLARININ ANTRENÖR YETIŞTIRME SÜRECINDEKI USULSÜZ UYGULAMALARI ÜZERINE BIR ARAŞTIRMA

Öğr. Gör. Ö. Tarkan TUZCUOĞULARI
Gaziantep Üniversitesi

Özet

Ülkemizde spor Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı olarak Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir. Bu çatı altında spor federasyonları çerçeve statüye göre hizmet ve uygulamalarını gerçekleştirmektedirler. 19.02.2012 tarihi itibari ile "Bağımsız Spor Federasyonlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" çıkarılmış ve 4 bağımlı, 61 bağımsız federasyon idari, bütçe ve finansman yönünden farklı uygulama altına alınmıştır. Bu ayrışmanın doğurduğu sonuçlar; yönetimsel ve finansal açıdan, olumlu ya da olumsuz yönleri çok tartışılmıştır. Ancak antrenör eğitiminde ortaya çıkan farklı uygulamalar ve bunların doğurduğu usule aykırı durumlar göz ardı edilmektedir. Gerek Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün, gerekse bağımsız federasyonların "Antrenör Eğitim Yönetmelikleri" ile yapılan uygulamalar arasında çelişkiler bulunmaktadır. Özellikle temel eğitimlerin akademik kariyere sahip olmayan kişilerce verilmesi, birbirinden çok farklı uzmanlık alanına ait derslerin topluca bir ya da iki kişi tarafından işlenmesi ve bu kişilerinde federasyonlar tarafından görevlendirilmesi antrenör yetiştirmedeki kalite düzeyini göstermektedir. Kursta başarılı olanların 4 yıl boyunca aynı kademe için başka bir spor dalının kursundan da muaf olacağı düşünüldüğünde kalite düzeyinin sarmal gibi yayıldığını unutmamak gerekir.

Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak bulgular elde edilmiş, bakanlığın ve federasyonların çıkarmış olduğu ilgili yönetmelik ve talimatlar uzman kişilerce değerlendirilerek hukuki boyutu incelenmiş ve betimsel analiz çalışılarak değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Spor federasyonlarının görev tanımları içerisinde yer alan antrenör yetiştirme programlarının; sporun kitlelere yayılması, performans sporcularının sağlıklı ve doğru bir şekilde yetiştirilmesi, uluslar arası arenada başarılı sonuçlar alınması açısından önemi büyüktür. Genel müdürlük tarafından uzmanlarca hazırlanmış eğitim ile ilgili yönetmelik, dersler, müfredatların alanında yeterli kişilerce verilmemesi, olimpiyatlarda başarıyı hedefleyen ülke spor politikası ile uyuşmadığı görülmektedir.

Anahtar kelimeler: Antrenör, federasyon, eğitim

TÜRKİYE ÜNİVERSİTELERİNİN ULUSAL EĞİTİM TARİHİMİZDE ROLÜ

Arş. Gör. Serdarova MEHRİBAN
Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi

Özet

Eğitim tarihimizden bellidir ki, azerbaycanlı aydınların Türk üniversitelerinin maarifperverlerin, özellikle de XX yüzyılın başlarında Türkiye üniversitelerinin özel bir rolu olmuştur. Nitekim, bu aydınların sahip olduğu milli-manevi miras bugün ve gelecekte Türk dünyasıbirliğinin oluşumunda ve korunmasında önemli faktörlerdendir. Yirminci yüzyılın sonu, Azerbaycan'da bağımsızlığın restorasyonundan sonra azerbaycanlı gençlerin Türkiye'nin çeşitli üniversitelerine gönderilmesi, onların eğitim politikasında yeni aşamaya geçti. Ulusal özgürlüğünü, devlet bağımsızlığını elde eden Azerbaycan milli devlet kurmak sürecinde önde duran önemli ve çeşitli görevlerin çözümünde Türkiye-Azerbaycan eğitim ilişkilerinin ihtiyacı yarandı. Böyle ki, Azerbaycan'ın bugünü ve geleceği için yüksek eğitimli, yüksek kültüre sahip olan çağdaş taleplere ayak uydura bilen uzmanların hazırlanmasında Türkiye üniversiteleri büyük öneme sahipti. Bu önem, öncelikle bağımsız Azerbaycan devletinin ekonomisinin, kültürünün, biliminin hızla gelişmesine, geleceğe götürülmesine nayil olan uzmanlara ihtiyacını ödemekle, diğer taraftan da, milli-ideolojik içeriyine göre, küresel anlamda ise dünya harmoniyasının yaradılmasına hizmetle ölçülür. Türk dünyası birliğinin şekillenmesinde türk dünyasının büyük şahsiyeti Haydar Aliyev'in yaptığı işler, sunduğu fikirler, söğlediği varsayımlar bilimsel-teorik mükemmelliği ile birlikte, pratik bakış açısıyla da büyük tarihsel öneme sahiptir. Öncelikle, 5 Ekim 1992'de Nahçivan'dan Türkiye üniversitelerine eğitimçin gönderilen öğrencilerle yaptığı toplantıda konuştuğu tarihi konuşmadan bir nüansa göz atalım: "... gençlerin Türkiye üniversitelerinde eğitim alması, ben sizi inandırıyorum ki, Türkiye'nin bizimçin ayırdığı 100 milyon dolar krediden de, yaptığı çeşitli yardımlardan da çok çok kıymetlidir. Çünkü bu işin değeri hiçbir parayla ölçülemez. Bu, bizim halkın geleceğidir..." O, üniversitelerde eğitim alan gençliğin aracılığıyla bağımsız Türk devletlerinin eğitim ve kültürel bağlarının kurulmasında, Türk birliğinin sıkı gelişiminde Türkiye'nin rolunu yüksek değerlendiriyordu. Haydar Aliyev'e mahsus: "Türkiye şuanda dünyanın politik durumunda yüksek etkiye malik, genel insani değerleri korumak azminde olan, ekonomik ve kültürel düzeyi itibarile gelişmiş kudretli devletlerden birine çevrilmiştir." fikri söğlemeye esas veriyor ki, "türk dünyasının birliği" ve stratejisinin-fikrinin hayata geçirilmesinde Türkiye, aynı zamanda onun üniversiteleri çok önemli yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye üniversiteleri, Türk dünyası, eğitim

ORDU İLİ PERŞEMBE İLÇESİ GELENEKSEL BAYRAM GELENEKLERİNİN KÜLTÜREL AKTARIM AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

EVALUATION OF TRADITIONAL FESTİVAL TRADITIONS IN THE PERŞEMBE PROVINCE OF ORDU IN CIVILIZED TRANSFER

Dr. Öğr. Üyesi Samet KILIÇ
Giresun Üniversitesi

Özet

Bayram, sözlükte millî ve dinî yönden önemli olan ve kutlanan günler şekillerinde geçmektedir. Bayramlar kural ve biçim yönünden tamamen geleneksel yöntemlerle belirlenmiş gösterilerdir. Bayramların doğum, evlenme, ölüm ve sünnet gibi diğer kutlamalardan ayrılan en büyük yanı topyekûn olarak kutlanmasıdır. Bir düğünde sadece gelin ve damadın aileleri ve yakınları kutlama yaparken bayramlarda böyle bir sınıflandırma yapmaksızın herkesin katıldığı kutlamalardır.

Bayramlar toplumsal birliktelik açısından önemli işlevi olan törenlerdir. Kültürel açıdan değerlendirildiğinde birçok ritüeli içinde barındıran komplike etkinliklerdir. Bu gelenekler yüzyıllardır süregelen birikimlerin sonuçlarıdır. Ordu ili Perşembe ilçesinde yapılan derlemeler sonucunda elde edilen bayram geleneklerinin geçmişten günümüze dejenere olmadan aktarıldığını ve halen aktif olarak yaşatıldığı tespit edilmiştir. Bu gelenekler hem ramazan hem de Kurban Bayramı'nda bayramın başlangıcından sonuna kadar devam etmektedir. Dümbelek geleneği, Helva yeme, Arife Suyu, Arife ritüelleri, Arife Kesme, Ciğer Yeme, Bayram Sabahı Ritüelleri, Büyük Baş Hayvan Kesme Geleneği, Bayram Yemeği ve Bayram Salıncağı gibi birçok uygulamanın günümüzde halen uygulandığı görülmektedir. Bu durum kültürel aktarımın yörede daha aktif yaşandığının kanıtıdır.

Ordu ili Perşembe ilçesinde derlenen bayram geleneklerinin teknoloji ile beraber ortaya çıkan küresel kültürün varlığına rağmen günümüzde halen aktif olarak yaşaması yörede kültürel aktarım adına ümit vaat edici bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Medya ve beraberinde gelişen kitle iletişim araçları kullanılarak yörenin bayram kültürünün geleceğe taşınması hem yöre kültürünün geleceği hem de kültürel aktarım için bir yöntem oluşturulması önerilmiştir.

Bu çalışmada kültürel yörede aktif olarak yaşaya bayram geleneklerinin durumlarına yer verilmiş, bu geleneklerin üstlendikleri fonksiyonlar irdelenmiş ve geleceğe aktarmak adına kullanılacak yöntemlere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kültürel Aktarım, Ordu, Perşembe, Medya, Bayram Gelenekleri

Abstract

Festival, the dictionary in the national and religious aspects of the important and celebrated days are in the form. The holidays are purely traditional methods in terms of rules and form. The most important part of the holidays is the celebration of all the celebrations such as birth, marriage, death and circumcision. At a wedding, only the bride and groom's families and their relatives are celebrating during the celebrations.

Festivals are ceremonies which have important function in terms of social cohesion. When evaluated culturally, it is a complicated event which includes many ritual. These traditions are the results of the accumulations that have been going on for centuries. It has been determined that the festive traditions obtained as a result of the compilations performed in the district of Ordu in the province, have been passed without degeneration from the past to the present and are still alive. These traditions continue from the beginning to the end of Eid al-Fitr and the Eid al-Adha. It is seen that many applications such as Dümbelek tradition, Halva eating, Arife Water, Arife rituals, Rise Cutting, Lung Fever, Feast Morning Rituals, Big Beef Tradition, Feast Dinner and Feast Feast are still in use today. This is proof that cultural transmission is more active in the region.

Despite the existence of the global culture that emerged together with the technology, the festive traditions compiled in the province of Ordu in the province of. It is suggested that the media culture of the region and the transportation of the feast culture of the region to the future will be developed and a method for the future of the local culture and cultural transfer should be established.

In this study, the status of active traditions in the cultural region is given place, the functions of these traditions are examined and the methods to be used for transferring to the future are included.

Keywords: Cultural Transfer, Ordu, Perşembe, Media, Festive Traditions

GELİŞEN TEKNOLOJİ İLE BİRLİKTE DEĞİŞEN KÜLTÜR ALGILARI: SÖZ UÇAR YAZI KALIR ATASÖZÜ YERİNE YAZI UÇAR FOTOĞRAF KALIR

CULTURAL PERCEPTIONS BY DEVELOPING TECHNOLOGY: WHERE TO LET THE WORD LEFT

Dr. Öğr. Üyesi Samet KILIÇ
Giresun Üniversitesi

Özet

Geçmişte uzun deneyimlere dayanan toplumlar tarafından benimsenmiş ve sözlü kültür aracılığı ile günümüze ulaşan ilk söyleyeni belli olmayan kısa ve özlü sözlere atasözü denilmektedir. Atasözü toplumların belleklerini yansıtan tecrübelere dayanarak söylenmiş sözler olduğu için söylendikleri toplumların özelliklerini de içinde barındırmaktadır. Bir başka deyişle her kültür ürününde olduğu gibi atasözüne de bakarak dönemin özellikleri hakkında bilgi sahibi olmamız mümkündür.

Toplumlar, bulundukları yüzyılın teknolojilerine göre hayatlarına yön vermişler ve bu bağlamda kültürel belleklerini oluşturmuşlardır. İlkel dönemlerde yaşayan toplumlar duvara çizilen yazılarla iletişimlerini sağlarken yazının icadıyla beraber kültür ve beraberinde gelişen kültür algısı farklı bir boyut kazanmıştır. Matbaanın icadıyla yazı daha da önem kazanmış kültürel gelişim ve aktarıma büyük katkılar sunmuştur. Son yüzyıla gelindiğinde ise teknolojik gelişmeler büyük devinimler kazanmıştır. Radyo, televizyon, fotoğraf makinası, bilgisayar gibi kitle iletişim araçlarının icat edilmesi ve yaygınlaşması ile yazı farklı bir mecraya taşınmıştır. Bu teknolojik gelişmeler de etrafında yeni kültür algılarını beraberinde getirmiştir.

Bu çalışmada, yukarıda genel çerçevede belirtilen teknolojik gelişmeler ve beraberinde oluşan kültür ve kültür algısının değişmesi "söz uçar yazı kalır" atasözü üzerinden değerlendirilmiştir. "Söz uçar yazı kalır" atasözü yazının önemine işaret eden not alma alışkanlığının önemli olduğunu dile getiren bir misyona sahiptir. Bu atasözü yazının önemli olduğu toplumlarda bir bilgiyi unutmamak veya sözlü bir bilgiye yazıya geçirmek adına söylenmiş olabileceği varsayılabilir. Gelişen teknoloji ile birlikte görsel medya ve görsel medyanın kullandığı kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması toplumda yaygın olarak kullanılan bu tip atasözlerinin algısını değiştirmiştir. Sözü unutmamak adına yazmayı tavsiye eden atalarımızın sözüne ilaveten yazıyı fotoğraflayıp veya sesi kayıt altına alıp bilgiyi depolamak yaygınlaşmıştır. Çalışmada "söz uçar yazı kalır" atasözünün teknolojik gelişmelerle değişen algılarına ve kullanımlarına yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Atasözü, Teknoloji, Kültür, Fotoğraf

Abstract

The short and concise words, which were adopted by societies based on long experience in the past, and whose first words are not known through verbal culture, are called proverbs. The proverb contains the characteristics of the societies in which they are said because they are words that are based on experiences reflecting the memories of societies. In other words, it is

possible to know the characteristics of the period by looking at the proverb as in every culture product.

Toplumlar, bulundukları yüzyılın teknolojilerine göre hayatlarına yön vermişler ve bu bağlamda kültürel belleklerini oluşturmuşlardır. İlkel dönemlerde yaşayan toplumlar duvara çizilen yazılarla iletişimlerini sağlarken yazının icadıyla beraber kültür ve beraberinde gelişen kültür algısı farklı bir boyut kazanmıştır. Matbaanın icadıyla yazı daha da önem kazanmış kültürel gelişim ve aktarıma büyük katkılar sunmuştur. Son yüzyıla gelindiğinde ise teknolojik gelişmeler büyük devinimler kazanmıştır. Radyo, televizyon, fotoğraf makinası, bilgisayar gibi kitle iletişim araçlarının icat edilmesi ve yaygınlaşması ile yazı farklı bir mecraya taşınmıştır. Bu teknolojik gelişmeler de etrafında yeni kültür algılarını beraberinde getirmiştir.

In this study, the technological developments mentioned in the general framework and the change in the cultural and cultural perception that has occurred together are evaluated through the proverb inde word flies er. The saying sahip The word flies sahip has a mission that expresses the importance of taking notes that point to the importance of writing. It can be assumed that in the societies where this proverb writing is important, it may be said that it may be said to forget information or write to an oral knowledge. With the advancing technology, the spread of the mass media used by the visual media and visual media has changed the perception of these types of proverbs commonly used in society. In addition to the words of our ancestors who advised to write in order not to forget the word, it was common to photograph or record the sound and store the information. In the study, ”word flies kullanım proverb has been used to change the perception and use of technological developments.

Keywords: Proverb, Technology, Culture, Photography

DETERMINATION OF THE INTERACTION BETWEEN AMINO ACIDS AND GOLD NANOPARTICLES: MOLECULAR SIMULATION STUDY

Mehri NIAZI
Dr. İbrahim İNANÇ
Ondokuz Mayis Üniversitesi

Abstract

Nowadays, there has been growing concern over finding approaches to early detection, treatment and prevention of vast variety of diseases. Nanotechnology is a tremendously powerful technology that provides new area in medicine and resulted in successful experiments in its place. There are different types of nanoparticles for medical goals. Among all polymeric and metal nanoparticles, gold nanoparticles attracted our attention due to plenty of properties including small size, high surface area, being synthesized in many shapes, photothermal ability, ease of synthesis, stability and inertness that make them unique for medical applications. Gold nanoparticles are defined as stable colloid solutions ranging in size from 1 to 100 nm. They are used in different areas such as photodynamic therapy, drug delivery, sensors and diagnostics. Regarding growing application of gold nanoparticles in biology and medicine, conjugation of them to biomolecules is increasing. Recently, scientists apply peptides in researches to manufacture desired gold nanoparticles. In this regard, as Amino Acids are building blocks of peptides, studying interaction of gold nanoparticles with Amino Acids would help researchers to design peptides that could promote gold nanoparticle synthesis with applicable properties. The objectives of this work are to determine binding affinity between Amino Acids and gold nanoparticles and mechanisms which are responsible for molecular interactions. We apply 19 natural Amino Acids and gold nanoparticles in three different diameters 1.0, 5.0 and 10 nm. Nanoparticles were generated by readily available code. Molecular structure of Amino Acids was obtained from Protein Data Bank (PDB). The simulation study was performed by Material Studio Program. Binding energies of Amino Acids were obtained and compared. Conformation of Amino Acids on the surface of gold nanoparticles were assessed.

Key Words: Amino Acids, Biomedical application, Gold Nanoparticles, Interaction, Simulation

KABLOSUZ ALGILAYICI AĞLARDA KARINCA KOLONİSİ ALGORİTMASI İLE AĞ YAŞAM SÜRESİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ

Nicat ALİYEV
Dr. Öğr. Üyesi Serap KARAGÖL
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Kablosuz iletişim teknolojilerindeki ilerlemeler; enerji tüketimi düşük, işlevsel ve ucuz algılayıcı düğümlerin üretilmesine olanak tanımıştır. Algılayıcı düğümlerin ilgilenilen alandan veri toplama, toplanan verinin işlenmesi ve ağdaki diğer düğümler ile haberleşme gibi görevleri vardır. Algılayıcı düğümler bu görevleri yerine getirerek sıcaklık, basınç, nem ve hareket gibi fiziksel olayların takip edilmesini mümkün kılmaktadır. Fiziksel olayları gözlemleyen algılayıcı düğümlerin uygulama alanına göre farklı ortamlara farklı sayılarda dağıtılmasıyla Kablosuz Algılayıcı Ağ (KAA) yapısı inşa edilmektedir. Algılayıcıların farklı koşullar altında altyapısız, erişimden uzak bir şekilde maksimum verimle çalışmaları beklendiğinden enerji kısıtlamaları konusu KAA yapısının oluşturulmasında önemli bir yer tutmaktadır. Literatürde, KAA'daki algılayıcıların verimli çalışmaları beklendiğinden ağ ömrünün optimize edilmesi amacıyla çeşitli protokoller ve yönlendirme algoritmaları önerilmiştir.

Karınca Koloni Optimizasyonu, gerçek karınca kolonisi davranışlarının matematiksel modellerine dayanan bir algoritmadır. Karınca, çevre şartlarına göre besin kaynağı ile kendi yuvası arasında gidebileceği yolları belirlemektedir. Hangi yolu seçeceğine ilk olarak koku miktarının yoğunluğuna göre, ikinci olarak ise gelişigüzel bir ölçüte göre karar vermektedir. Bu gelişigüzel seçimin nedeni ise bütün karıncaların aynı yolda gitmesini engelleyerek daha kısa ve yeni yolları keşfetmektir. Yapay karıncalardan oluşan Karınca Kolonisi Algoritması (KKA), yapay feromon izlerinin güncelleştirilmesiyle tekrarlanan bir yapıya sahiptir. Algoritmanın çalışma sürecinde, karıncalar tarafından güncellenen feromon izleriyle iyi bir çözümün bulunması için bilgi oluşturulmakta ve her iterasyonda bu bilgiler güncellenmektedir. Algoritmanın çalışma sürecindeki temel işlemler; yapay karıncaların turları sonunda geçmiş oldukları yolların feromon miktarlarının artırılması, belirli bir oranda feromon buharlaşmasının gerçekleştirilmesi, en iyi çözümün bulunması, buna bağlı olarak global feromon güncellemesinin yapılması ve karıncaların yenilenen bu feromon miktarlarına bağlı olarak yeni turlarını gerçekleştirmeleridir. Tüm bu işlemlere ait hesaplama yöntemleri mevcuttur. Bu çalışmada KAA'larda ağ yaşam süresinin uzatılması için KKA kullanılarak bir ağ uygulaması geliştirilecektir. Elde edilen performans sonuçları grafikler kullanılarak gösterilecektir.

Anahtar Kelimeler: Enerji Kısıtlamaları, Kablosuz Algılayıcı Ağlar, Karınca Kolonisi Algoritması

KABLOSUZ ALGILAYICI AĞLARDA YÖNLENDİRME PROBLEMİ İÇİN YAPAY ARI KOLONİ ALGORİTMASININ KULLANIMI

Elnur HAKHVERDIYEV
Dr. Öğr. Üyesi Serap KARAGÖL
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Kablosuz Algılayıcı Ağ (KAA)'ların kullanımı ve gelişimi arttıkça, bu ağlarla ilgili sorunlar da gün geçtikçe artmaktadır. Dinamik dağıtım, KAA'ların performansını doğrudan etkileyen temel konulardan biridir. KAA'daki algılayıcı dağıtım işleminin temel amacı, kapsama alanındaki herhangi bir hedefi tespit edebilen, belirli bir algılama aralığına sahip minimum sayıda algılayıcı düğümü ile optimum dağıtılmış bir ağ yapısı inşa etmektir. Algılayıcı ağlar arama-kurtarma çalışmalarında, sağlık alanında, fiziksel değişimlerin takibinde, askeri uygulamalarda ve daha birçok alanda kullanılmaktadır.

Bal arılarının yiyecek arama davranışlarından esinlenilen Yapay Arı Koloni Algoritması (YAKA), literatürde, veri kümelemesi de dahil olmak üzere farklı optimizasyon problemleri ve uygulamalar için kullanılmış ve etkili olduğu bulunmuştur. YAKA ve Genetik Algoritma (GA) ayrı ayrı birçok avantaja sahiptir. Özelikle GA karmaşık arama sorunlarının çözümlerinin bulunması amacıyla kullanıldığında etkili sonuçlar vermektedir. GA'lar, doğadaki gelişim mekanizması örnek alınarak oluşturulmuşlardır ve yapay zekânın bir kolu olan evrimsel hesaplama tekniğinin bir parçasını barındırmaktadırlar. Çok geniş bir parametre kombinasyonu gerçekleştirme ve en uygun eşleşmeyi bulma yeteneğine sahiplerdir.

Literatür incelendiğinde optimizasyon problemlerini çözmek için GA'nın sıklıkla kullanıldığı görülmektedir. Bu algoritma, en uygun çözümü belirlemek amacıyla çeşitli problemlerin çözümünde kullanılmıştır. YAKA'nın yerel arama yeteneği başarılıyken global arama yeteneği zayıftır. Genetik algoritmanın yerel arama yeteneği zayıf, bu yüzden iki algoritmanın birlikte kullanılması performansı artıracaktır.

Bu çalışmada algılayıcı dağıtım problemi, bir veri kümeleme problemi olarak modellenmiştir. YAKA-GA algoritmalarının birlikte kullanılmasıyla elde edilen hibrit algoritmanın dağıtım problemine uygulanması ile en uygun çözümün elde edilmesi amaçlanmıştır. Önerilen hibrit algoritmanın performansı MATLAB benzetim ortamında test edilecektir.

Anahtar kelimeler: İkili Genetik Algoritma, Kablosuz Algılayıcı Ağlar, Yapay Arı Koloni Algoritması

SAĞLIKLI GENÇ BİREYLERDE FİZİKSEL AKTİVİTE DÜZEYİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Burcu ERSÖZ HÜSEYİNSİNOĞLU
Uzm. Fzt. Özge TAHRAN
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
Uzm. Fzt. Derya AZİM REZAEİ
Okan Üniversitesi

Özet

Amaç: Çalışmamızın amacı (a) sağlıklı genç bireylerin fiziksel aktivite seviyesini etkileyebilecek faktörleri belirlemek (b) fiziksel aktivite düzeyini ölçen akıllı telefon uygulamasının güvenirliğini araştırmaktı.

Gereç ve Yöntem: Çalışmaya 18-25 yaş aralığında, akıllı telefon kullanan ve yürümeyi engelleyen patolojisi olmayan gönüllüler dahil edildi. Olguların demografik bilgileri (yaş, cinsiyet, meslek, kronik hastalık varlığı, sigara, ders çalışma ve teknolojik cihaz kullanma saatleri) kaydedildi. Olguların fiziksel aktivite düzeyleri Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi (UFAA) ile değerlendirildi. Bireylerin akıllı telefonlarına, Runtastic Pedometer uygulaması indirilerek adım sayıları kaydedildi. Uyku kaliteleri Pitssburgh Uyku Kalite İndeksi (PUKİ) ile, yaşam doyumları Yaşam Doyum Ölçeği (YDÖ) kullanılarak sorgulandı.

Bulgular: Katılımcıların (194 kadın, 109 erkek toplam 303 birey) yaş ortalaması 21,78±1,66 yıl, vücut kitle indeksleri ortalaması 22,22±3,41 kg/m² idi. UFAA'ya göre bireylerin fiziksel aktiviteye bağlı haftalık enerji tüketimi ortalama 3071,58±4495,45 MET-dk/hafta idi. UFAA skoru ile yaş arasında anlamlı bir ilişki saptandı (r=0,1; p=0,04). Erkeklerin fiziksel aktivite düzeylerinin kadınlardan daha fazla olduğu bulundu (p=0,00). Ek iş yapanların UFAA skoru ek iş yapmayanlara kıyasla daha düşüktü (p=0,04). Katılımcıların ders dinleme, ders çalışma, eğlence amaçlı cep telefonu kullanımı ve televizyon izleme sürelerinin UFAA skorunu etkilemediği görüldü (p>0,05). UFAA skoru ile PUKİ ve YDÖ arasında anlamlı ilişki bulunamadı (p>0,05). UFAA skoru ile runtastic pedometer arasında anlamlı bir ilişki saptandı (r=0,4; p=0,001).

Tartışma: Çalışmaya katılan bireylerin fiziksel aktivite seviyesi UFAA skoru ortalamasına göre yeterli bulundu. Teknoloji kullanımının UFAA skorunu etkilemediği görüldü. Bu sonuç katılımcıların önemli bölümünün teknolojik cihaz kullanım süresinin 2-4 saat arasında sınırlanmasından kaynaklanabileceğini düşündürdü. Benzer şekilde UFAA ile uyku kalitesi ve yaşam doyumları arasında da bir ilişki bulunamadı. Günlük adım sayısı ile ilgili geri bildirim sağlayan telefon aplikasyonlarının fiziksel aktivite seviyesini belirlemek amacıyla kullanılabileceği sonucuna varıldı.

Anahtar Kelimeler: fiziksel aktivite, yaşam doyumu, sağlıklı bireyler

THE EFFECT OF VARİOUS FUNCTİONAL STATES OF THE HYPOTALAMUS ON THE ACTİVİTY OF SOMATOSTATİN (GHIH)

İsmailov Yusif BAYRAM OĞLU
Salimli Tahmina AZAR QIZI
Jafarova Qumru KAMAL QIZI
Ismailova Aftab TOFIK QIZI
AMU
Ahmedova R.K.
Zeynalova A.Z.
Azerbaiyan University of Languages

Özet

In a modern globalizing world, there are many extreme factors negatively affect many organism functions. They cause several changes in the mechanism of interaction between the neurohormonal systems of the body and because of the complexity of the neurophysiological mechanisms that constitute the basis of this relationship and the lack of adequate answers to many questions researches are required in this direction.

There fore, the main purpose of this study was to investigate the relationship between somatostatin (GHIH) and neurohormonal systems in different functional states of the hypothalamus.

Experiments were performed in 5 groups of the lactating rats with a mass of 240-250 grams: Group 1 - fund; Group 2 - control; Group 3- the effects of stress factor, Group 4- dopaminergic (DA-ergic) blocker sulpride (Eglonyl) effect and Group 5 - the study of somatostatin and hormones in development dynamics of lactation. The stress in the rats was generated by electrical current. Animals were administered Eglonyl of 0.45 mg / kg once a day during 10 days. Background studies were conducted within 3 days after the 3rd-5th days of lactation, and the mean figure was taken as the starting point (100%). In order to observe the change of markers at the beginning of the experiment (background), after the 5th and 10th day of the beginning of the experiment, and in the 1st, 5th, 10th, 15th, 20th and 25th days of lactation in the group, in which the developmental dynamics of lactation was studied, animals (10-12 animals from each group) were devitalized with a special guillotine.

It has been found out that the somatostatinergic system has an important physiological role in the regulation of adenohypophysis's hormone synthesis activity. During the lactogenesis and lactopoiesis periods its level is quite low. It helps to keep the high lactation process and meet the physiological high requirements of the lactating organism to lactogenic hormones. The activation of the somatostatinergic system in emotional stress weakens the synthesis and secretion of lactogenic hormones. Density of lactogenic hormones in the blood sharply rises as a result of weakening of somatostatinergic system in adenohypophysis in case of the blockade of dopaminergic receptors. The lactation cycle varies depending on the biochemical reciprocity of the somatostatin and adenohypophysis's hormone synthesis function, and the functional state of the organism. The Dopaminergic system operates in a coordinated relationship with somatostatin in different functional conditions .The results of

our research prove that the somatosta tinergic neuronal element has a certain physiological role in regulating milk secretion activity.

There fore, its levels in both tissue and blood are low during the lactation period. The results of our research enable us to slightly expand the pathogenesis of the neurochemical mechanism of neurogenic hypogalactia. By using dopamine receptor blockers during neurogenic hypogalactia (lactation failure), dysfunctions of these systems can be restored.

Key words: Somatostatin, monoamine, hormone

THE İNFLUENCE OF THE HEAVY METAL TO HYPOTALAMUS-HYPOPHYSİS-ADRENAL GLANDULAR SYSTEM IN THYROID STATUS OF THE BODY

İsmailov Yusif BAYRAM OĞLU
Jafarova Qumru KAMAL QIZI
Salimli Tahmina AZAR QIZI
Ismailova Aftab TOFIK QIZI
Garayeva S.G.
AMU

Özet

Chemical pollution of the environment has continued to grow lately. There is a special place for heavy metals among the substances that pollute the ecology. The inadequate amount of heavy metals in the body causes toxic effects on the body, as well as the development of various functional disorders, including the occurrence of endocrine pathologies. The thyroid gland is more exposed to such effects. However, in its various functional states, the studies of heavy metals in the hormonal-mediated status of the organism are limited. Therefore, researches are required in this direction.

The main purpose of the present study was to investigate the effect of cadmium chloride on the hypothalamus-hypophysis-adrenal glandular system in the background of the different functional status of the thyroid gland.

Studies were performed in 10 groups of 200-220 g. massive female white rats. The hypothyroidism model with the administration of tyrazole for 21 days, the hyperthyroidism model with L-thyroxine for 10 days and the toxic stress model with $CdCl_2$ solution were created. $CdCl_2$ solution was applied for 21 days after hypothyroidism and hypertrophy modeling. The animals under control were given a similar amount of physiological solution. During the study, several rats from each group were decapitated on a modern recommendation. The amount of all the markers in blood was determined by immunoferment.

The studies show that the adenocorticotropic function of adenohypophysis changes dramatically, since the interactive coordination mechanism of the hypothalamic systems on the basis of the change of the functional state of the thyroid gland model. As a result, the activity of the cortisol, the stressor hormone of the adrenal gland, also changes. Different changes occur in the amount of monoamines in the hypothalamus and blood in the experimental toxic stress model developed by the application of $CdCl_2$ solution. Such changes in the amount of monoamines in the hypothalamus and blood are also observed in the subsequent days of the model. During the experimental toxic stress model developed by the application of the $CdCl_2$ solution, the activity of the adenohypophysis-adrenal gland stressor hormones is exposed to deeper pathologies. At the same time, severe differences in the amount of biogenic factors and hormones have not been normalized within 21 days of the impact of the model applied.

Thus, acute pathologies are followed in the hypothalamus-hypophysis-adrenal glandular system during and after the $CdCl_2$ administration with respective to the functional change of the thyroid gland. For this reason, it is crucial to do researches in order to develop the ways of treatment in people who are exposed to such pathologies.

Key words: Thyroid gland, $CdCl_2$,hormonal-mediated status

SUBAKROMİYAL SIKIŞMA SENDROMU OLAN BİREYLERDE GENERALİZE EKLEM HİPERMOBİLİTESİNİN OMUZ AĞRISI VE YAŞAM KALİTESİNE ETKİSİ - PİLOT ÇALIŞMA

Uzm. Fzt. Gamze Polen AKŞİMŞEK
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
Uzm. Fzt. Özge TAHRAN
Beykent Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ayşe ZENGİN ALPÖZGEN
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa

Özet

Giriş ve Amaç; Ağrılı omuz patolojilerinden biri olan Subakromiyal Sıkışma Sendromu (SSS) genel bir terim olup bu değişikliğe sebep olan farklı faktörler vardır. Literatürde kalıtsal bir bağ dokusu bozukluğu olarak tanımlanan Generalize Eklem Hipermobilitesi (GEH)'nin bu faktörlerden biri olduğu ve ağrıya sebep olduğu gösterilmiştir. SSS'nda ilk tedavi edilmesi gereken klinik bulgulardan biri ağrıdır. Bu nedenle çalışmada SSS olan bireylerde, GEH'nin omuz ağrısı ve yaşam kalitesi üzerindeki etkisini incelemek amaçlanmıştır.

Yöntem; Çalışmaya, İstanbul Levent Therapy Art Center Kliniği'ne başvuran klinik muayene ile SSS tanısı konulan 18-55 yaş arası 20 olgu dahil edildi. Olguların GEH varlığı Beighton skoru ile hareket, istirahat ve gece ağrıları VAS ile, yaşam kalitesi SF-36 ile değerlendirildi.

Bulgular; GEH bakımından incelendiğinde Beighton skorlamasına göre katılımcıların (38.3±10.3 yıl; kadın/erkek :10/10; n=20), 7(%35)'sinde eklem hipermobilitesi vardı ve 13(%65)'ünde ise yoktu. Katılımcılar GEH olanlar (A: 28.8±6.1 yıl, kadın/erkek: 6/1; n=7) ve GEH olmayanlar (B: 43.3±8.4 yıl, kadın/erkek: 4/9; n=13) olarak iki gruba randomize edilmiştir. Katılımcıların hareket esnasındaki omuz ağrıları değerlendirildiğinde iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardı (A: VAS hareket: 6.0±2.8 B: VAS hareket:3.7±2.0 ; $p \leq 0.05$). İstirahat ve gece omuz ağrıları ve yaşam kalitesi değerlendirildiğinde her iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmadı (A: VAS istirahat: 2.7±2.7, VAS gece: 2.1±2.3, SF-36: 49.3±10.3; B: VAS istirahat: 1.0±1.6, VAS gece: 2.5±3.4, SF-36: 45.7±12.5; $p>0.05$).

Tartışma ve Sonuç; Bu çalışma SSS olan bireylerde GEH'nin omuz ağrısı üzerinde olumsuz etkisi olduğunu göstermiştir. Bu nedenle SSS'lu bireylerin değerlendirilme protokolünde GEH değerlendirilmesi de yer almalıdır, GEH olan bireylerin SSS sebebiyle yaşadıkları ağrının tedavisi ve yönetiminde bu sonuç göz önünde bulundurulmalı, bu yönde koruyucu stratejiler geliştirilmelidir. SSS olan bireylerde GEH'nin omuz ağrısı ve yaşam kalitesi üzerine etkisinin daha iyi anlaşılması için daha fazla sayıda katılımcı ile ağrının çok yönlü değerlendirildiği çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler; Subakromiyal sıkışma sendromu, impingement, generalize eklem hipermobilitesi, ağrı, yaşam kalitesi

HEMIPARATIK SEREBRAL PALSILI OLGULARDA BILATERAL ÜST EKSTREMITE FONKSIYONUNUN DEĞERLENDIRILMESI

Derya AZİM REZAEİ
İstanbul Okan Üniversitesi
Burcu ERSÖZ HÜSEYİNSİNOĞLU
Devrim TARAKCI
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa

Özet

Amaç: Günlük yaşamda birçok iş için bilateral görevler kritik öneme sahip olmasına rağmen pediatrik rehabilitasyon alanında birçok değerlendirme aracı etkilenen ekstremitenin fonksiyonlarını tek taraflı olarak değerlendirmektedir. Çalışmamız hemiparatik serebral palsili (SP) olgularda bilateral üst ekstremite fonksiyonlarını gerektiren günlük yaşam aktivitelerinin listesini geliştirmek amacıyla planlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Listenin oluşturulması için 3 aşama izlenmiştir: 1)Literatür taraması: Yapılan literatür taraması ile Türkçeye çevrilmiş üst ekstremite fonksiyonel değerlendirme araçlarının bilateral aktivite içeren tüm maddelerinden bir liste oluşturuldu. 2)Sahada çalışan fizyoterapistlere klinikte yaygın olarak değerlendirilen bilateral üst ekstremite görevlerini tanımlamak için anket uygulandı. Ankette demografik bilgiler (yaş, cinsiyet, klinik deneyim vb.) ile birlikte açık uçlu 2 soru yöneltildi. Soru 1- Hastalarınızda bilateral üst ekstremite tedavisi kullandınız mı? Soru 2- Bilateral üst ekstremite tedavisi için hangi görevleri kullandınız? 3) Literatür taraması ve fizyoterapist görüşüne ek olarak hemiparatik çocukların ailelerine anket uygulandı. Anket demografik veriler ile birlikte şu soruyu içerdi. Soru 1: Çocuğunuz hangi bilateral aktiviteleri yapmakta zorlanıyor?

Bulgular: Literatür taramasına, anketi dolduran fizyoterapistlerin ve hemiparatik çocuğa sahip ailelerin görüşlerine göre 421 maddeden oluşan bir liste oluşturuldu. Benzer öğeler birleştirilerek ve aynı ögeler çıkartılarak liste 83'e düşürüldü. Hemiparatik çocuğa sahip olan 21 aileye anket uygulandı. Çocukların %47,6 'sı sol hemiparatik, %52,4'ü sağ hemiparatikti. Değerlendirilen çocukların yaş ortalaması 7,66 yıldı. Anketi uygulayan fizyoterapistlerin sayısı 15, mesleki deneyimi 3-10 yıl aralığındaydı. Literatür taraması, fizyoterapistlerden ve ailelerden alınan cevaplar doğrultusunda çocukların bağımsız olarak yapabilmesi üzerinde durulan ilk 3 fonksiyonel aktivite sırasıyla 'diş macunu kullanarak dişlerini fırçalamak', 'çorap giyebilmek', 'düğme iliklemek' olarak belirlenmiştir.

Tartışma: Hemiparatik serebral palsili çocukların fizyoterapi girişimleri sırasında uygulanan ve gerçek yaşamda yapabilmesi gereken bilateral üst ekstremite aktivitelerinin örtüşmesi rehabilitasyon girişiminin başarısı açısından önemlidir. Bu çalışma sonucunda hemiparatik çocuklarda hem değerlendirme hem de tedavi sırasında uygulanabilecek bilateral aktiviteler ile ilgili bir liste oluşturulmuştur. Bu liste hemiparetik serebral palsili çocuklarda bilateral

aktivitedeki fonksiyon düzeyini belirleyebilecek standardize sonuç ölçümü oluşturulmasında bir temel oluşturacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hemiparatik Serebral Palsi, Bimanuel Aktiviteler, Aktivite Listesi

SAĞLIKLI GENÇ BİREYLERDE FİZİKSEL AKTİVİTE DÜZEYİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Burcu ERSÖZ HÜSEYİNSİNOĞLU
Uzm. Fzt. Özge TAHRAN
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
Uzm. Fzt. Derya AZİM REZAEİ
Okan Üniversitesi

Özet

Amaç: Çalışmamızın amacı (a) sağlıklı genç bireylerin fiziksel aktivite seviyesini etkileyebilecek faktörleri belirlemek (b) fiziksel aktivite düzeyini ölçen akıllı telefon uygulamasının güvenirliğini araştırmaktı.

Gereç ve Yöntem: Çalışmaya 18-25 yaş aralığında, akıllı telefon kullanan ve yürümeyi engelleyen patolojisi olmayan gönüllüler dahil edildi. Olguların demografik bilgileri (yaş, cinsiyet, meslek, kronik hastalık varlığı, sigara, ders çalışma ve teknolojik cihaz kullanma saatleri) kaydedildi. Olguların fiziksel aktivite düzeyleri Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi (UFAA) ile değerlendirildi. Bireylerin akıllı telefonlarına, Runtastic Pedometer uygulaması indirilerek adım sayıları kaydedildi. Uyku kaliteleri Pitssburgh Uyku Kalite İndeksi (PUKİ) ile, yaşam doyumları Yaşam Doyum Ölçeği (YDÖ) kullanılarak sorgulandı.

Bulgular: Katılımcıların (194 kadın, 109 erkek toplam 303 birey) yaş ortalaması 21,78±1,66 yıl, vücut kitle indeksleri ortalaması 22,22±3,41 kg/m² idi. UFAA'ya göre bireylerin fiziksel aktiviteye bağlı haftalık enerji tüketimi ortalama 3071,58±4495,45 MET-dk/hafta idi. UFAA skoru ile yaş arasında anlamlı bir ilişki saptandı (r=0,1; p=0,04). Erkeklerin fiziksel aktivite düzeylerinin kadınlardan daha fazla olduğu bulundu (p=0,00). Ek iş yapanların UFAA skoru ek iş yapmayanlara kıyasla daha düşüktü (p=0,04). Katılımcıların ders dinleme, ders çalışma, eğlence amaçlı cep telefonu kullanımı ve televizyon izleme sürelerinin UFAA skorunu etkilemediği görüldü (p>0,05). UFAA skoru ile PUKİ ve YDÖ arasında anlamlı ilişki bulunamadı (p>0,05). UFAA skoru ile runtastic pedometer arasında anlamlı bir ilişki saptandı (r=0,4; p=0,001).

Tartışma: Çalışmaya katılan bireylerin fiziksel aktivite seviyesi UFAA skoru ortalamasına göre yeterli bulundu. Teknoloji kullanımının UFAA skorunu etkilemediği görüldü. Bu sonuç katılımcıların önemli bölümünün teknolojik cihaz kullanım süresinin 2-4 saat arasında sınırlanmasından kaynaklanabileceğini düşündürdü. Benzer şekilde UFAA ile uyku kalitesi ve yaşam doyumları arasında da bir ilişki bulunamadı. Günlük adım sayısı ile ilgili geri bildirim sağlayan telefon aplikasyonlarının fiziksel aktivite seviyesini belirlemek amacıyla kullanılabileceği sonucuna varıldı.

Anahtar Kelimeler: fiziksel aktivite, yaşam doyumu, sağlıklı bireyler

YEREL ZEMİN ARAŞTIRMALARINDA STANDART PENETRASYON DENEYİ VE KONİ PENETRASYON DENEYİ SONUÇLARININ İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF THE RESULTS OF STANDARD PENETRATION AND CONE PENETRATION TEST IN LOCAL SOIL RESEARCH

Damla ANAFARTA
Doç. Dr. Ayhan GÜRBÜZ
Gazi Üniversitesi

Özet

Zemin mekaniği problemleri geçmişten günümüze mühendislik alanında önemli bir yer teşkil etmektedir. Zemin üzerine inşa edilecek her yapı temeli için araştırma çalışmalarının yapılması oldukça önem arz etmektedir. Gerek arazi gözlem ve deneyleri gerekse laboratuvar deneylerinden elde edilen parametrelerin birbiri ile uyum içerisinde olması ve bunun yanı sıra verilerin doğru analiz edilerek yorumlanması geoteknik tasarım gerektiren problemleri çözmede kolaylık sağlamaktadır. Literatürde zemini tanımlamak ve zeminin mukavemet parametrelerini belirlemek için birçok araştırmacı tarafından geliştirilen korelasyonlar mevcuttur. Farklı ülkelerdeki farklı zeminler üzerinde yapılan arazi deneyleri ve bu zeminlerden alınan örnekler üzerinde yapılan laboratuvar deneyleri sonucunda elde edilen korelasyonlar yerel zemin parametrelerinin belirlenmesinde geoteknik mühendisleri tarafından sıkça kullanılmaktadır. Özellikle örselenmemiş numune alınamayan zeminlerde yapılan arazi deneyleri, problemin çözümüne yönelik olarak literatürde bulunan ampirik korelasyonlar ile sıkça bağdaştırılmaktadır. Geoteknik mühendisliğinde en sık karşılaşılan taşıma gücü, oturma ve sıvılaşma gibi problemler arazi deneyleri kullanılarak çözümlenebilmektedir.

Bu bildiride ülkemizde belli bir bölgede yapılmış olan ve zemin araştırmalarında yaygın olarak kullanılan Standart Penetrasyon Deneyi (SPT) ve Koni Penetrasyon Deneyi (CPT) ile elde edilen yerel zemin mukavemet parametrelerinin birbiri ile uyumu irdelenmiş, geoteknik tasarımda yaygın olarak kullanılan literatürdeki bazı korelasyonlar ile karşılaştırılması yapılmıştır. Çeşitli grafikler üzerinde ve tablolarda regresyon katsayıları sunularak yerel zeminler üzerinde gerçekleştirilen deneyler sonucunda elde edilen mukavemet parametreleri ile tasarımda yaygın olarak kullanılan bağıntılar arasındaki farkın ne kadar olduğu araştırılmıştır. Böylece tasarımcıya bazı bağlantıları yerel problemlerin çözümünde kullanmanın güvenilirliği konusunda ışık tutulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Arazi Deneyleri, Korelasyon, Yerel

ESTIMATION OF THE ELEMENTAL COMPOSITION BY APPLYING DIFFERENT MATHEMATICAL METHODS TO THE PROXIMATE ANALYSIS RESULTS OF COAL

Pelin BAYLAN YILMAZ
Doç. Dr. Selim CEYLAN
Ondokuz Mayıs University

Abstract

Coal is one of the primary energy sources and is a widely used type of fossil fuel. It is used in many areas ranging from home use to different applications in the industry. Therefore, the determination of the properties of the coal to be used is critical for the selection or quality of the application area.

The results of elemental coal analysis are an important feature to determine the potential for use as fuel. However, the experimental determination of elemental analysis is time consuming, complex and expensive. In the past studies, the relationship between elemental composition and proximate analysis results was investigated. In the studies, carbon, hydrogen and oxygen compounds were found to be proportional to the relative contents of constant carbon, volatile matter and ash, respectively. Using the proximate analysis results, several correlations are presented to estimate the base coal or biomass composition. However, the number of samples in the studies presented is not sufficient.

In this study, a big data set has been created by using different studies previously presented in the literature. A mathematical model and proximate analysis results were applied to this data set consisting of different quality coal and a study was performed to calculate the ultimate composition of coal. Multiple linear regression models and artificial neural networks were used for estimation. The results were tested by common statistical tools. Models obtained from the study have the ability to estimate the carbon and hydrogen percentage of coal using the results of proximate analysis with high accuracy. These models have the potential to replace laborious and costly elemental analyzes.

Key Words: Coal Analysis, Elemental Analysis, Proximate Analysis, Multiple Linear Regression, Artificial Neural Networks

Poster olarak sunulmuştur.

"ÖĞRETMENİM OKUYORUM VE ANLIYORUM": BAŞARILI OLMANIN SIRRI

Doç. Dr. Şafak ÖZTÜRK AYNAL
Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Öğr. Gör. Şerife ŞAHİN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Okuma, hem eğitim sürecinde hem de sosyal yasamda bilgi kazanımının en temel yollarından biridir. Okuma kavramı en genel tanımıyla bir yazıyı sözcükleri, cümleleri, noktalama işaretleri ve diğer ögeleriyle görebilmek, algılayabilmek, tanıyabilmek ve anlamını kavrayabilmek, kıyaslamalar yapabilmek, yorumlayabilmek, fikir üretebilmek ve yargıya varabilmek, analiz ve sentez yaparak değerlendirebilmektir. İki ayrı durum gibi görünen "okuma ve anlama" aslında birbirine neden-sonuç ilişkisi ile bağlıdır. Buna göre okuduğunu anlama basit bir çözümleme tekniği olmamakla birlikte bilinçli bir bilişsel çaba gerektiren oldukça karmaşık ve bir o kadar da dinamik bir süreçtir.

İlkokul yıllarında kazanılan okuduğunu anlama becerisi çocuğun ve gencin yasamı boyunca tüm öğrenmelerini olumlu veya olumsuz yönde etkiler. Bu etki, okuduğunu anlama becerisi gelişmiş bireylerde olumlu olarak görülürken, okuduğunu anlama becerisi gelişmemiş bireylerde ise tam tersi olarak kendini göstermektedir. Okuduğunu anlamak için sadece okunan kelimenin anlamını bilmek yeterli değildir. Kelimenin anlamını bilmenin yanı sıra anlama, kavrama, zihinde yeniden yapılandırma, aralarında ilişki kurma ve değerlendirme yapmak da gereklidir. Bundan dolayı okuduğunu anlama aynı zamanda bir düşünme etkinliği olup dilde ve düşüncede olan bir ilerlemedir. Okuyucunun o konudaki ön bilgileri veya geçmiş bilgi birikimi, konuya olan ilgisi ve okuma tecrübelerini de etkilemektedir. İşte bundan ötürüdür ki ön bilgilerin artırılması için çocuğun daha okul öncesi dönemden itibaren zengin bir uyarıcı çevre içinde yetişmesi gerekir. Bu çevre de ancak ve ancak okul öncesi kurumların sağlayacağı olanaklarla özellikle de anadili gelişimine yönelik farklı hikaye anlatımı yöntem ve tekniklerinin kullanıldığı ortamlarla mümkündür. Böyle bir çevrede yetişen çocuklar, akranlarına göre daha fazla ön bilgiye sahip olmaktadırlar. Bu da doğal olarak çocukların okumalarına olumlu etki yapmaktadır. Bu çalışmada da yazarlar tarafından yukarıda belirtilen bu konu daha ayrıntılı şekilde literatür tarama yöntemi kullanılarak irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Okuduğunu anlama**,** okul öncesi dönem

Poster olarak sunulmuştur.

BAYAT EKMEĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Doç. Dr. Münir ANIL
Busenur Buke GÜMÜŞLÜ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Ekmek; esas ingredient olarak un, su, tuz ve mayanın belli oranlarda karıştırılıp yoğurulması ve hamurun belli bir süre fermente ettirilip pişirilmesi ile elde edilen temel bir gıda maddesidir. Sofralarımızın vazgeçilmez besin maddesi olan ekmeğin günlük ortalama 319 gram civarında tüketimi olmaktadır. Beslenmemizde önemli bir yeri olan ekmek, bazı besin maddelerini içermesinin yanında günlük kalorinin %44'ünü ve protein ihtiyacının %50'sini tek başına karşılamaktadır. Toprak Mahsulleri Ofisi´nin araştırma sonuçlarına göre Türkiye´de günde 90.9 milyon ekmek üretilmekte ve 86 milyon ekmek tüketilmektedir. Ekmeğin sahip olduğu avantajlarının yanında en büyük dezavantajı oluşan bayatlama nedeniyle raf ömrünün çok kısa olmasıdır. Bayatlama; genel olarak ekmeğin tüketime hazır hale geldiği andan itibaren çevresel faktörlerin etkisiyle su kaybı sonrasında nişastanın retrograde olması, vb. birçok mekanizmanın etkisiyle farklı bir sert doku kazanarak sertleşmesi olayıdır. Ekmeğin bayatlaması; ekmek sertliğinde artış, tat ve koku değişimi, ekmek içi opaklık ve ufalanmanın artması, su bağlama kapasitesinin azalması gibi bazı arzu edilmeyen duyusal ve fiziksel değişimler bayatlama sonucu meydana gelen sorunlar arasında gösterilmektedir. Günümüzde yaşanan önemli toplumsal sorunlardan olan ekmek israfının birinci sıradaki nedeni, ekmeğin bayatlamasıdır. 2018 yılında ülkemizde 1.7 milyar ekmek çöpe atılırken günlük olarak bakıldığında 4.9 milyon ekmeğin çöpe atıldığı tespit edilmiştir. Yaşanan ekmek israfının ve neticesindeki ekonomik kayıpların önüne geçmek için sosyal bir sorumluluk projesi olarak Tarım ve Orman Bakanlığı ile Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü koordinasyonunda ülke genelinde "Ekmek İsrafını Önleme Kampanyası" başlatılmıştır. Kampanya ile israf konusunda toplumsal duyarlılık oluşturulması, üretim ve tüketim aşamalarında israfın önlenmesi, ekmeğin ihtiyaç duyulduğu kadar alınmasının ve doğru şekilde muhafazasının sağlanması, tüketicilerin bayatlayan ekmekleri değerlendirme yöntemleri konusunda bilgilendirilmesi hedeflenmiştir. Bayatlayan ekmekleri uygun değerlendirme yöntemleri olarak evlerde bayat ekmekleri ısıtıp yeniden servis etmek, tost yapmak, çorbaya katmak, köfte harcı olarak kullanmak, bazı salatalara ilave etmek, başta ekmek tatlısı olmak üzere çeşitli tatlılar yapmak gibi yöntemler söz konusu olmaktadır. Lokanta ve otellerde ihtiyacı olanlara ücretsiz vermek, personel ve öğrenci yemekhanelerinde köfte harcı olarak kullanmak, hamura katmak veya benzeri şekillerde başka yemeklerin içinde değerlendirmek sayılabilmektedir. Endüstriyel olarak galeta unu, peksimet, bayat ekmek cipsi gibi ürünlerle geri dönüşüm sağlanmaktadır. Belediyeler tarafından ise temiz ve sağlıklı bir şekilde toplanan bayat ekmekler, hayvan barınakları ve çiftliklerde değerlendirilebilmektedir. Bayat ekmeklerin değerlendirilmesi konusunda önemli bilimsel çalışmalar da yapılmaya başlanmıştır. Bu çalışmada; güncel verilerle ekmek israfının durumuna değinilmiş, bayat ekmeğin nasıl değerlendirilebileceği konusunda bazı bilgiler verilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bayat Ekmek, Ekmek İsrafı, Değerlendirme

Poster olarak sunulmuştur.

BESİNSEL LİFLER VE SAĞLIK

Doç. Dr. Münir ANIL
Hasan Ali BOZDEMİR
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Besinsel lif, kalın bağırsakta kısmen ya da tamamen fermantasyona uğramakla birlikte insan ince bağırsağında sindirim enzimleriyle sindirime ve emilmeye dirençli olan hidrolize edilemeyen bitkilerin yenilebilir kısımları veya benzer karbonhidratlardır. Besinsel lifler birçok alt gruba ayrılmış olmasına rağmen Dünya Sağlık Örgütü tarafından sudaki çözünürlüklerine göre çözünür ve çözünmez besinsel lif olarak 2 ana grupta değerlendirilmektedir. Günümüzde insanların hızlı tüketilebilen gıdalara yönelerek yanlış beslenme alışkanlıkları kazanması bununla birlikte hareketsiz yaşam sürdürmesi; kabızlık, obezite, diyabet, kolon (bağırsak) kanseri gibi pek çok sağlık problemlerini ortaya çıkarmaktadır. Sosyo-ekonomik nedenlerin bir sonucu olarak Batı ülkelerinde hayvansal gıda tüketiminin fazla olmasından dolayı günlük alınması gereken besinsel lif miktarının gelişmekte olan ülkelerin beslenmelerindeki besinsel lif miktarından bir hayli düşük olduğu tespit edilmiştir. Bunun sonucu olarak Batı ülkelerinde bahsedilen bu hastalıkların görülme sıklığının gelişmekte olan ülkelerden fazla olduğu kayıtlara geçmiştir. Buradan hareketle besinsel lifçe zengin gıdalar ile sağlık arasında pozitif ilişki kurulmuş bu ilişki gıda ve tıp bilimlerinin ortak paydasını oluşturmuştur. Sağlık sektöründe besinsel lif üzerine yapılan çalışmalar bu hastalıkların tedavisinde ve önlenmesinde tıbbi uygulamalara ek günlük diyette besinsel lif bakımından zengin gıdalara yer vermenin olumlu sonuçlar doğurduğunu göstermiştir. Gıda sanayinde ise besinsel liflerin fonksiyonel gıda özelliği göstermesinin yanı sıra viskozite arttırıcı, topaklanmayı önleyici, buz kristallerinin büyümesini yavaşlatıcı, erimeyi geciktirici ve raf ömrünü uzatması gibi etkileri nedeniyle önemleri bir kat daha artırmıştır. Yarım asırdan bu yana besinsel lifler üzerine çalışmalar sürmekte fakat yaklaşık son 30 yıldır sağlık üzerine yapılan çalışmalarda hastalıkların tedavisinde gözle görülür sonuçlar alınmıştır. Bu çalışmada sağlık ve gıda bilimlerinden yararlanılarak besinsel lif bileşenlerinden ayrı ayrı bahsedilmiş olup bileşenlerin hangi gıdalarda bulunduğu miktarları ile verilmiştir. Ayrıca kanser başta olmak üzere hangi hastalıkların önlenmesinde etkili olduklarına değinilmiş, yetişkinlerde ve çocuklarda günlük alınması gereken besinsel lif miktarı ve bir günlük besinsel lif içerikli diyet örneğinden bahsedilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Besinsel Lif, Sağlık, Fonksiyonel Gıda

Poster olarak sunulmuştur.

MİMARLIK VE MÜHENDİSLİK ARAKESİTİNDE ZEMİN KAT TASARIMLARININ İNCELENMESİ

Nilda Nur UZUNÖMEROĞLU
Ögr. Gör. Dr. Zeynep Yeşim İLERİSOY
Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet Halis GÜNEL
Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Emin TUNA
Gazi Üniversitesi

Özet

Geçmişten günümüze kadar, yapılardaki zemin kat tasarımları sokak ile bağlantının sağlanmasında ve çevrenin yapıyla etkileşimini güçlendirmek açısından hem işlevsel hem estetik açıdan farklılaştırılmıştır. Aynı zamanda binanın ilk odaklanılan ve eğilim uyandıran noktası olması, zemin katların daha değerli fonksiyonlara ayrılmasına neden olmuştur. Giriş katlarda, farklı işlevlerin getirdiği ihtiyaçlara göre binanın diğer tip katlarına oranla biçim ve estetik açıdan değişime gidilmiştir. Bahsedilen farklılaşmada zemin kat yüksekliğinin diğer katlardan fazla yükseklikte tutulması ve/veya katta olması gereken dolgu duvarların yerine saydamlaştırılarak duvarsız imalatlar yapılması en yaygın karşılaşabileceğimiz uygulamalardır. Bu çalışmada öncelikle zemin kat tasarımları mimari tasarım süreci merceğinde ele alınmıştır. Dünya ve Türkiye mimarlık tarihinde zemin katlardaki farklılaşmalara değinilerek, örnekler halinde sebepleri ortaya konmuştur. Bu farklılaşmalar, özellikle depremler gibi ansızın oluşan dinamik yük etkisinde yapı sisteminde ciddi hasarlar oluşturmakta, hatta binaların yıkılmasına neden olmaktadır. İkinci adımda mimaride alınan kararlar ışığında yapısal davranış konusundaki zorlanmalara ve özellikle deprem yönetmeliklerince, mühendislik alanındaki düzensizlikler başlığında ele alınan bu tasarım kararlarına yönelik kısıtlamalara değinilmiştir. Konunun kapsamlı olarak bilinmesi ile ortaya konan zorlanmalar ve uyulması gereken kısıtlamalar meydana gelecek depremlerde zararlarının azaltılabilmesi için önem teşkil etmektedir. Bina üretiminde en temel tasarım yaklaşımlarına göre incelendikten sonra yapısal olarak olumsuz etkilerin kaldırılması için alınacak önlemlerden bahsedilmiştir. Sonuç olarak; yapı tasarımında yapıların deprem performanslarını olumsuz etkileyebilecek mimari ve mühendislik kararlarının bilinmesi ve özellikle deprem kuşağında olan ülkemizde, bunlara karşın özel önlemlerin alınması yapıların savunma mekanizmasını olumlu bir şekilde etkileyecektir. Yapılan çalışma ile elde edilen bulguların mimarların bilinçlenmesi, yeni yapım yöntemleri ve teknolojik malzeme seçimi konusunda mühendislik dallarıyla ve diğer disiplinlerle birlikte çalışmaya teşvik edeceğine inanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Zemin Kat Tasarımı, Deprem, Yapısal düzensizlikler

Poster olarak sunulmuştur.

MERZİFON GELENEKSEL KONUT MİMARİSİ VE KORUMA SORUNLARI

MERZİFON TRADITIONAL HOUSING ARCHITECTURE AND PROTECTION PROBLEMS

Arş. Gör. Gizem BÜYÜKGÜNER
Amasya Üniversitesi
Doç. Dr. Ayten ERDEM
Yıldız Teknik Üniversitesi

Özet

Orta Karadeniz Bölgesinde bir köprü konumunda yer alan Merzifon, sosyo-kültürel yapısının yanı sıra zengin bir mimari dokuya sahiptir. Kent genelinde anıtsal ve sivil mimarlık örnekleri yer almaktadır. Bunların içinde Osmanlı ve Cumhuriyet dönemine ait anıtsal ve sivil mimarlık örnekleri bulunmakla birlikte, mübadele öncesi şehirde yaşayan gayrimüslimlere ait konutlar ve kiliselerde yer almaktadır. Bu örneklerin bilinir olmamasından ötürü yapılan çalışmalar tescillenen yapılar özelinde kalmıştır. Belgelenmeyen yapıların bir çoğu koruma sorunları nedeniyle yok olmaya yüz tutmuştur.

Bu çalışmada amaç, bugüne kadar yapılmış çalışmalar esas alınarak Merzifon geleneksel yerleşim dokusunun analiz edilmesi, kaybolmaya yüz tutmuş sivil mimarlık örneklerinin belgelenmesi, farklı dönemlere ait konut yapılarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi, tipolojilerinin belirlenmesi ve geleneksel yerleşim dokusuna ait koruma sorunlarının tespit edilerek bunlara öneriler geliştirilmesidir.

Bu çalışma kapsamında, Merzifon ilçesinin genel yapısı, bugünkü durumu incelenerek, analizler, tarihi araştırmalar ve belgeleme çalışmaları ile ilçenin özgün durumu ortaya konulmaya çalışılmıştır. Sivil mimarlık örnekleri dönem bazında sınıflandırılarak belgelenmiş, tipoloji çalışması yapılmıştır.

Araştırmada anket, veri toplama, tespit, belgeleme ve analiz yöntemlerinden faydalanılmıştır.

Yapılan çalışmada, 80 adet sivil mimarlık örneği tespit edilerek belgelenmiş ve tescil önerisi getirilmiştir. Evlerin %70'inin iç sofalı %30'unun dış sofalı plan tipine sahip olduğu, %75'inin ahşap karkas, %25'inin ise taş yığma olduğu belirlenmiştir. Yapılan tespit çalışmaları neticesinde belirlenen koruma sorunlarının başında definecilik gelmektedir. Gayrimüslimlere ait anıtsal ve sivil mimarlık örnekleri definecilik nedeniyle tahrip edilmiştir. Bir diğer sorunun ise yanlış restorasyon uygulamaları olduğu belirlenmiştir.

Sonuç olarak, Merzifon ilçesinin geleneksel yerleşim dokusu analiz edilerek bölgede yer alan sivil mimarlık örnekleri belgelenmiştir. Son dönemlerde başlayan ve günümüzde artarak devam eden koruma ve restorasyon çalışmalarında, yapının karakterine ve teknik özelliklerine uygun olmayan müdahaleler yapılması sonucunda bölgede yer alan sivil mimarlık örnekleri özgünlüğünü koruyamamaktadır. Buna karşın çoğu sivil mimarlık örneğinin hala konut işlevi

ile kullanılıyor olması yapının günümüze kadar ulaşabilmesini sağlamıştır. Mübadele öncesi bölgede yaşayan Ermeni halkına ait ganimetlere dair definecilik arayışları nedeniyle geleneksel dokunun önemli örnekleri özgün kimliğini kaybetme riskiyle karşı karşıya bırakıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Merzifon, Sivil Mimari, Koruma, Özgünlük, Belgeleme, Restorasyon Uygulamaları

Poster olarak sunulmuştur.

FINDIK KABUĞUNUN VİDA REAKTÖRDE PİROLİZİ İLE BİOCHAR VE BİO-OİL ÜRETİMİ

BIOCHAR AND BIO-OIL PRODUCTION OF HAZELNUT SHELL IN AUGER REACTOR BY PYROLYSIS

Sanan EYYUBOV
Doç. Dr. Selim CEYLAN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Dünyadaki teknolojik gelişmeler ve artan nüfus nedeniyle enerji ihtiyacı hızla artmaktadır. Bu ihtiyacı karşılamak üzere birincil enerji kaynağı olarak fosil yakıtlar kullanılmaktadır. Bununla birlikte artan talep neticesinde fosil yakıt kaynakları (kömür, doğalgaz, petrol) hızla tükenmektedir. Ayrıca fosil yakıtların kullanımının ortaya çıkardığı küresel ısınma ve sera gazları (CO_2, NO_x ve SO_x) gibi çevresel sorunlar ciddi boyutlara gelmiştir. Fosil yakıt kullanımı ile ilgili bu problemler temiz ve yenilenebilir alternatif enerji kaynaklarının kullanılabilirliği üzerine çalışmaları arttırmıştır. Ülkemiz yenilenebilir enerji kaynakları açısından büyük potansiyele sahiptir. Enerjide dışa bağımlı bir ülke olması açısından Türkiye'nin en önemli gelişme önceliklerinden biri alternatif enerji kaynaklarının kullanımı ve yaygınlaştırılmasıdır. Biyokütle son yıllarda üzerinde yoğun şekilde çalışma yapılan temiz, yenilenebilir ve ucuz bir alternatif enerji kaynağıdır. Bu çalışmada üretiminde dünya lideri olduğumuz fındığın prosesinden arta kalan sert kabuk biyokütle olarak değerlendirilmiştir.

Biyokütlenin pirolizi, biyokütlenin oksijensiz ortamda ısıtılması ile daha küçük bileşenlere ayrılması temeline dayanır. Elde edilen katı, sıvı ve gaz ürünlerin farklı kullanım alanları vardır. Piroliz için farklı reaktör tipleri önerilmiştir. Vida reaktör sürekli sistem olması ve kütle-ısı transferi veriminin yüksek olması nedeniyle popüler bir reaktör türüdür.

Bu çalışmada piroliz işlemini gerçekleştirmek için Vida reaktörü kullanılmıştır. Reaktör 600 ^oC/dk ısıtma hızında ve farklı dönme hızlarında (15-20-25 rpm), 850-600 mm parçacık boyutunda, 100 ml / dak'da sabit bir N_2 akış hızında piroliz işlemi gerçekleştirilmiş ve piroliz sonucu sıvı biyo-yakıt ve katı biyo-kok elde edilmiştir. Daha sonra elde olunmuş ürünler elemental analiz, FT-IR, Gaz Kromatografisi (GC), TGA/DTA spektrum cihazlarının yardımı ile analiz edilmiş ve organik bileşikler tanımlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Piroliz, Elemental Analiz, Termal parçalanma, Biyo-yakıt, Biyo-kok, Organik bileşikler

Poster olarak sunulmuştur.

THERMOKINETIC ANALYSIS AND PRODUCT CHARACTERIZATION OF CATALYTIC HDPE PYROLYSIS

Ece MÜSELLİM
Doç. Dr. Selim CEYLAN
Ondokuz Mayıs University

Abstract

The widespread use of plastics in many sectors increases the production of plastics and the generation of waste after use. This waste formation causes serious environmental problems. Therefore, conversion of plastic solid wastes into fuel or other valuable chemicals is considered an important process. In this study, the potential of converting a petroleum resourced plastic such as high-density polyethylene (HDPE) which is the main plastic waste in municipal solid waste into fuel by catalytic pyrolysis process has been investigated. The effect of zeolite as a low-cost catalyst on pyrolysis products was examined. Firstly, HDPE and zeolite samples were characterized using analysis methods such as elemental analysis and FT-IR analysis. Then, thermal degradation of HDPE and HDPE-zeolite mixtures was carried out in an inert nitrogen atmosphere at a heating rate of 20ºC/min from room temperature to 800 ºC with a simultaneous thermogravimetric analyzer. The data taken from thermogravimetric analyzer was used to investigate thermal degradation behavior and catalytic pyrolysis kinetics of HDPE. Activation energy (E) values were determined by using Coats-Redfern first order reaction kinetic model. The gaseous products evolved during catalytic pyrolysis of HDPE were also investigated. The experiments were carried out in a py-GC/MS reactor under inert atmosphere with a nitrogen flow rate of 30 mL/min between the temperatures from 25ºC and 700ºC with or without catalyst. In the analysis of HDPE in the py-GC/MS reactor, various functional groups such as alkanes, alkenes, alcohols, ethers, carboxylic acids, esters and phenyl ring substituted bands were determined. It is concluded that HDPE has potential to be converted into fuel or other valuable chemicals by catalytic pyrolysis.

Keywords: High Density Polyethylene, Py-GC/MS, Coast–Redfern, pyrolysis, catalyst

Poster olarak sunulmuştur.

BODRUM GİRELBELEN KÖYÜNDE TARİHİ ÇEVRE KORUMA ÇALIŞMASI

İzlem HASBUTCU
Doç. Dr. Ceylan İrem GENCER YAYLALI
Yıldız Teknik Üniversitesi

Özet

Eski adı Halikarnassos olan Bodrum, Akdeniz ve Ege denizindeki konumu sebebiyle tarih öncesi çağlardan itibaren odak noktası haline gelmiş ve yüzyıllar boyunca farklı uygarlıkların yönetimi altına girmiştir. Kent, Akdeniz'de hakimiyet sağlamak isteyen Leleg, Karya gibi uygarlıklara ev sahipliği yapmış ve onların kültürleri, inançları ve yaşam tarzlarının izlerini taşıyan yapılarıyla donatılmıştır. Bizans, Menteşe Beyliği ve St. Jean şövalyelerinin egemenliklerinin ardından Kanuni Sultan Süleyman zamanında Osmanlı İmparatorluğu topraklarına katılmıştır. Bodrum kenti, mozole, tiyatro, Pedasa antik kenti, kale, Bizans kiliseleri ile kent merkezi ve Sandıma köyündeki geleneksel Bodrum evleri gibi farklı çeşitlerde kültür mirasını barındırmaktadır. Coğrafi konumu, topoğrafik yapısı gibi sebeplerle 1970'lere kadar dış etkilerden uzak kalan Bodrum, bu tarihe kadar geleneksel dokusu, mimari karakteri ve kültürel mirasını korumayı başarabilmiştir. 1970'lerde küçük bir sahil kasabası iken butik girişimlerle ortaya çıkan turizm olgusu, Bodrum'un doğal zenginlikleri ve iklimi sebebiyle büyük bir hızla gelişmiş ve kent ekonomisinin belkemiğini oluşturur hale gelmiştir. 2000'li yıllara kadar yerli-yabancı büyük sermayelerin odağı haline gelmiş ve kitle turizmi Bodrum'un özgün mimari ve kentsel karakterini hızla değiştirmiştir.

Bu çalışmanın konusu olan Yalıkavak beldesine bağlı Girelbelen Köyü, Bodrum'un içinde bulunduğu coğrafyaya özgü yapı malzemeleri ve yapım teknikleri kullanılarak inşa edilmiş bir köyüdür. İklim, topoğrafya, yaşama biçimi ve sosyo-ekonomik yapının şekillendirdiği kırsal mimarinin özgün bir örneğidir. Dağlar ve tepeler arasındaki ulaşılması güç konumu sebebiyle özgün yerleşim dokusu ve geleneksel mimari karakteri korunmuştur. Girelbelen Köyü'nün kuruluş tarihi tam bilinmemekle beraber, 16. yüzyılın sonlarında Osmanlı kayıtlarında 'Belen' köyü olarak geçmektedir. Yapım teknikleri karşılaştırıldığında yöredeki diğer geleneksel yerleşimler olan Sandıma ve Karakaya köyleriyle benzerlik gösterdiğinden, yerleşimin kuruluşunun 16-17. yüzyıllar arasında yapılmış olabileceği tahmin edilmektedir. Topoğrafyaya uyumlu olarak konumlanmış evler, vadiye ve manzaraya yönelmiştir. 21 adet yapıdan oluşan köyde bir tane mescid, bir mezarlık, 3 sarnıç bulunmaktadır. Evlerin tümü tek katlı ve tek hacimli yapılardır. Evlerde çoğunlukla karşılıklı iki ocak, yapının köşesinde yunmalık adı verilen ıslak hacim ve depolama ihtiyacı için kullanılan nişlerden oluşmaktadır. Köy; ulaşım sorunları, sağlık ve eğitim olanaklarının yokluğu, elektrik, su, ısınma, yiyecek gibi temel ihtiyaçların yeterli ölçüde karşılanamaması sebebiyle 1980'lerde terkedilmiş ve bakımsızlıktan ötürü yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştır.

Çalışmanın amacı günümüzde terk edilmiş olan Girelbelen Köyü'nün nitelikli kırsal mimarisinin tescillenerek korunmasına ve canlandırılmasına yönelik öneriler getirmektir. Çalışma literatür taraması, alan çalışması ve anket verilerine dayanmaktadır. Alanda yapılan ölçümler doğrultusunda yapıların rölöveleri çizilmiş ve envanter dosyaları hazırlanmıştır. Köyün malzeme, kullanım, işlev, strüktür durumu, mülkiyet gibi analizleri yapılıp, bu analizler ışığında öneriler getirilmiştir. 1. derece arkeolojik sit alanında bulunan Girelbelen

Köyü'nün canlandırılması için, yakınlarda bulunan Leleg kentlerine ait arkeolojik kalıntıları da içine katan bir kültür rotası önerisi getirilmiştir. Çalışma kapsamında hem doğal ve kültürel mirasın korunmasının sağlanması hem de bölgedeki yoğun tatil turizmine alternatif olarak kültür turizminin geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Poster olarak sunulmuştur.

BIODIESEL PRODUCTION USING VARIOUS HETEROGENEOUS CATALYSTS

Mohamed MOHAMEDELHASSAN
Ondokuz Mayis Üniversitesi
Amani ALTAYEB
Mersin Üniversitesi
Doç. Dr. Selim CEYLAN
Ondokuz Mayis Üniversitesi

Abstract

Fossil fuels are still the primary energy source today. However, these resources are limited and with the current consumption rate, they are expected to be insufficient in the near future. Moreover, fossil fuels are known to cause serious environmental problems. Therefore, studies on the development of clean and renewable energy sources as an alternative to fossil fuels have been concentrated in recent years. Diesel fuel, which is one of the main petroleum-based fuels, is a fundamental fuel due to its widespread use in transportation and industry and it has an important place in the economy of countries. Biodiesel is a promising fuel that has been developed as an alternative to conventional diesel fuel. However, there are economic reasons that cause problems in widespread usage of it. The conventional biodiesel production method is based on the trans-esterification of triglycerides using an alkaline catalyst dissolved in methanol. The most important problems are the failure to recover the catalyst. For this purpose, various heterogeneous catalysts are examined. In this study, the effects of different heterogeneous catalysts on biodiesel production were investigated. CaO which is supported to activated carbon, and magnetic support loaded with CaO, and dolomite has been investigated in terms of biodiesel production potentials. Experiments were carried out in a batch system at 55ºC temperature and 8 h reaction period. The products were analyzed by FTIR, oxygen bomb calorimetric and gas chromatography. The potential of using catalysts produced in biodiesel production was assessed and compared.

Keyword: Continuous system, Biodiesel production, Heterogeneous Catalyst

Poster olarak sunulmuştur.

KADMİYUM TOKSİSİTESİNİN LEPİDOPTERA SİNDİRİM SİSTEMİ ÜZERİNE HİSTOLOJİK ETKİLERİ

Ayşe TAŞKIN
Dr. Öğr. Üyesi Banu EREN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Çeşitli habitatlarda yaşayan böcekler; memeliler ve kuşlar gibi birçok hayvan için önemli bir protein kaynağı olmaktadır. Ekosistemdeki besin zincirinde de bu nedenle çok önemli role sahiptirler. Böceklerin fizyolojik toksisite sonucu büyük miktarda metali vücutlarında biriktirebildikleri bilinmektedir. Dahası besin zinciri yolu ile biriktirdikleri ağır metaller böceklerden daha yukarı pozisyondaki hayvanlara transfer edilebilmektedir.

Arthropoda (eklembacaklılar) şubesinin, Insecta (böcekler) sınıfına ait en geniş takımı Lepidoptera (kelebekler) takımı olmaktadır. Kadmiyum Lepidoptera larvalarında büyüme ve yaşama oranlarının düşmesine sebep olmaktadır. Kadmiyumun çözünebilirliği oldukça yüksektir. Bu nedenle sucul organizmalar için toksiktir. Bu özellikleri sayesinde birçok organizma yapısına kolayca ulaşabilen, toprak ve suda biriken kadmiyum, önce sudaki mikroorganizmalara, buradan da besinlerle birlikte hayvan ve insanlara geçmektedir. Doğada, birçok besinde, suda ve havada Kadmiyum elementi bulunmaktadır. Tahıllar yaklaşık 10-150 µg/kg, et, balık ve meyveler ise yaklaşık 1-50 µg/kg civarında kadmiyum içermektedirler.

Böceklerin ön ve orta bağırsak duvarları tek tabakalı epitel doku ile çevrilidir. Orta bağırsak epiteli; silindirik, goblet, endokrin ve rejeneratif hücreler olmak üzere dört hücreden oluşmaktadır. Bu hücrelerin lümene bakan kısımlarında mikrovilusların oluşturduğu mikrovilar alan ile kaplı olduğu bilinmektedir. Lepidoptera takımına ait her bir larval evresinin başlangıcında, endokrin karakterli silindirik hücreleri ayırt edilememektedir. Rejeneratif hücreler orta bağırsak lümenine doğru uzanmakta ve lümenine geçtikten sonra silindirik ve endokrin hücrelere farklılaşmaktadır. Kadmiyum konsantrasyonu arttıkça Lepidoptera sindirim sisteminde epitel hücrelerinde bozulmalar gözlenmekte, mikrovillus yüksekliği azalmaktadır. Yine konsantrasyona bağlı olarak goblet alan çapında vegoblet sayılarında azalmaya neden olarak toksisitesini ortaya koymaktadır.

Kadmiyum çok düşük dozlarda bile yüksek toksik etki gösterebilen bir ağır metaldir ve çevre ile organizma sağlığı üzerine akut ve kronik etkileri mevcuttur. Endüstriyel kirlenme sonucu ortaya çıkan ve ortama karışan kadmiyum kanser ve kardiyovasküler hastalıklar gibi toplum sağlığını tehdit eden ciddi hastalıklara neden olduğu bilinmektedir.

Anahtar Kelimeler: Toksisite, Kadmiyum, Böcek

Poster olarak sunulmuştur.

MUSTAFA KEMAL'İN SAMSUN'A ÇIKTIĞI GÜNLERDE OSMANLI DEVLETİ'NDE VE KARADENİZ BÖLGESİ'NDE GENEL DURUM

Prof. Dr. Necati DEMİR
Gazi Üniversitesi

Özet

Mustafa Kemal, 1919 yılı Mayısının 19'uncu günü Samsun'a çıkmıştır. Samsun'a çıktığında genel durum şöyledir:

Samsun'a çıkışın hemen öncesinde dünya İtilaf Devletleri ve İttifak Devletleri olarak ikiye ayrılmış ve bu ikili çok şiddetli bir savaşa başlamışlardı. İtilaf Devletleri İngiltere, Fransa, Rusya'dan oluşmaktaydı. Savaş Başladıktan kısa bir süre sonra İtalya İttifak Devletleri tarafını terk edip İtilaf Devletleri safına geçmiştir. Savaş başladıktan sonra Sırbistan, Yunanistan, Romanya, Japonya, Brezilya ve ABD, İtilaf Devletlerine katılmış, bu taraf olağanüstü güçlenmiştir.

İttifak Devletleri ise başlangıçta Almanya, Avusturya-Macaristan İmparatorluğu, İtalya (İtalya daha sonra İtilaf devletleri safına geçmiştir)'dan oluşmaktaydı. Savaş başladıktan sonra Bulgaristan ile Osmanlı İmparatorluğu da İttifak Devletlerine katılmıştır. Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu grup Genel Savaşta (Birinci Dünya Savaşında) yenilmiş, Osmanlı ordusu her yanda zedelenmiş, koşulları ağır bir ateşkes anlaşması olan Mondros Mütarekesi'ni 30 Ekim 1918'de imzalamıştır.

Büyük Savaş'ın sonucunda Osmanlı Devleti vatandaşları yorgun ve yoksul bir duruma düşmüştü. Ülkeyi Genel Savaşa sürükleyenler, kendi yaşamlarının kaygısına düşerek, yurttan kaçmışlar. Padişah ve Halife olan Vahdettin, kendini ve yalnız tahtını koruyabileceğini umduğu seviyesiz önlemler araştırmakta. Damat Ferit Paşa'nın başkanlığındaki hükümet, güçsüz, onursuz, korkak, yalnız padişahın isteklerine uymuş, onunla birlikte kendilerini koruyabilecek herhangi bir duruma boyun eğmiş. Ordunun elinden silahları ve cephanesi alınmış ve alınmakta idi.

İtilâf devletleri, ateşkes anlaşması hükümlerine uymayı gerekli görmüyorlar. Çeşitli nedenle, İtilâf donanmaları ve askerleri İstanbul'u; Adana'yı Fransızlar; Urfa, Maraş, Antep İngilizlerce işgal edilmiş. Antalya ile Konya'da İtalyan birlikleri bulunmakta; Merzifon ile Samsun'da İngiliz askerleri bulunmakta idi. Her yanda yabancı devletlerin subay ve görevlileri ve özel adamları çalışmakta. Daha sonra, sözümüze başlangıç olarak aldığımız tarihten dört gün önce, 15 Mayıs 1919'da İtilâf Devletlerinin uygun bulmasıyla Yunan ordusu İzmir'e çıkarılıyor.

Bundan başka, yurdun dört bir bucağında Hıristiyan azınlıklar, gizli, açık, özel istek ve amaçlarının elde edilmesine, devletin bir an önce çökmesine çaba harcıyorlar. İstanbul Rum Patrikliğinde kurulan Mavri Mira Kurulu'nun illerde çeteler kurmak ve yönetmekle, gösteri toplantıları ve propagandalar yaptırmakla uğraşmakta idi.

Karadeniz Bölgesi'nde Rum okullarının izci örgütleri, yirmi yaşını aşmış gençleri de içine alarak her yerde geliştiriliyor. Ermeniler de Rumlar gibi her yerde bölücü yıkıcı faaliyetlerini sürdürmekte idi.

Trabzon, Samsun ve bütün Karadeniz kıyılarında kurulan ve İstanbul'daki merkeze bağlı Pontus Cemiyeti kolaylıkla ve başarıyla çalışmakta idi.

İşte tam bu durumda Mustafa Kemal, İstanbul'dan 16 Mayıs 1919'da hareket etmiş, 19 Mayıs 1919'da Samsun'a ulaşmıştır. Samsuna çıkması ile arkadaşları ile tarihi değiştirecek faaliyetlerin içerisine girmiştir. Biz bildirimizde bu genel durum ve Mustafa Kemal'in faaliyetlerini bilim alemi ile paylaşmaya çalışacağız.

Anahtar kelimeler: Osmanlı Devleti, Mustafa Kemal, Karadeniz Bölgesi

DESTİNASYON KİŞİLİĞİNİN ZİYARETÇİ MEMNUNİYETİNE ETKİSİ: MARDİN'İ ZİYARET EDEN TURİSTLER ÜZERİNDE BİR UYGULAMA

THE EFFECT OF DESTINATION PERSONALITY ON VISITOR SATISFACTION: A RESEARCH ON TOURISTS VISITING MARDİN

Serkan GÜN
Hasan Kalyoncu Üniversitesi
Dr. Öğr. Gör. Cafer Şafak EYEL
Bahçeşehir Üniversitesi
Dr. Alper TUTCU
Hasan Kalyoncu Üniversitesi
Dr. Öğr. Gör. İsmet Burçak VATANSEVER DURMAZ
Bahçeşehir Üniversitesi

Özet

Turizm destinasyonlarını ziyaret eden turistlerin destinasyonla ilgili memnuniyetlerini etkileyene unsurlardan birisi o destinasyonun kişilik özellikleridir. Bu çalışmada, Mardin şehrini ziyaret eden yerli turistlerin destinasyon kişiliği algılarının ziyaretçi memnuniyetleri üzerindeki etkisinin araştırılması amaçlanmıştır. Tesadüfi örnekleme yöntemiyle gerçekleştirilen çalışma kapsamında Şubat 2018 ve Ağustos 2018 arasında Mardin'i ziyaret eden 403 yerli turistten anket tekniğiyle veri toplanmıştır. Destinasyon kişiliğini ölçmek üzere Uşaklı ve Baloğlu (2011) tarafından oluşturulan ve Chen ve Phou (2013) tarafından geliştirilen 30 maddelik Destinasyon Kişiliği Ölçeği kullanılmıştır. Ziyaretçi memnuniyetini ölçmek üzere ise, literatür taraması neticesinde karma bir ölçek oluşturulmuş ve kullanılmıştır. Anket vasıtasıyla elde edilen veriler SPSS 22.0 programı ile analiz edilmiştir. Çalışma neticesinde, Mardin'in destinasyon kişiliği özelliklerinin ziyaretçi memnuniyeti üzerinde anlamlı ve pozitif etkisi bulunduğu bulgusu elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Destinasyon, Marka Kişiliği, Destinasyon Kişiliği, Ziyaretçi Memnuniyeti, Mardin

Abstract

One of the factors influencing tourists' satisfactions about a destination they visit is destination's personality features. In this study, it was aimed to investigate the effect of destination personality perceptions of domestic tourists visiting Mardin on their visitor satisfactions. Within the scope of the study conducted via random sampling method, data was gathered via survey technique by 403 domestic tourists visiting Mardin between February 2018 and August 2018. In order to measure destination personality, Destination Personality Scale created by Uşaklı and Baloğlu (2011) and developed by Chen and Phou (2013) with 30 items was used. Moreover, to measure visitor satisfaction, a combined scale prepared after literature review was used. The data gathered via survey form, was analysed through SPSS 22.0 program. In conclusion, the result that there is significant and positive effect of destination personality features of Mardin on visitor satisfaction was reached.

Keywords: Destination, Brand Personality, Destination Personality, Visitor Satisfaction, Mardin